

ธรณี อักษร P-R 30/54 (เติมครั้งที่ 31/56)

1.	Pacific suite	ชุดแปซิฟิก	ชุดหินอัคนีใหญ่ชุดหนึ่งที่ประกอบด้วยหินอัคนีจำพวกหิน แอลคาไล-แคลซิกและหินแคลซิก มักพบในบริเวณที่ เปลือกโลกไม่เสถียรรอบ ๆ มหาสมุทรแปซิฟิก ดู <i>Atlantic suite</i> และ <i>Mediterranean suite</i> ประกอบ
2.	Pacific-type coastline	แนวชายฝั่งแบบแปซิฟิก	แนวชายฝั่งกว้างที่ขนานกับโครงสร้างของแผ่นดิน เช่น เทือกเขา ตัวอย่างเช่น แนวชายฝั่งบริติชโคลัมเบีย ดู <i>Atlantic-type coastline</i> ประกอบ
3.	packed biomicrite	หินไบโอมิคริตตะกอน แน่น	หินไบโอมิคริตที่มีซากดึกดำบรรพ์อยู่ประมาณร้อยละ ๕๐ ของเนื้อหิน และมีเม็ดตะกอนจับตัวกันแน่น ดู <i>sparse biomicrite</i> ประกอบ
4.	packer	ตัวกัน	อุปกรณ์ในหลุมเจาะที่สามารถขยายออกทางด้านข้างและ หดตัวกลับได้ซึ่งใช้เป็นตัวปิดกั้นหลุมเปลือยหรือหลุมที่ลง ท่อกรู
5.	packing	การจับแน่น	รูปแบบระยะห่างหรือความหนาแน่นของเม็ดแร่ในหิน ดู <i>fabric</i> ประกอบ
6.	packstone	หินแพ็กสโตน	หินตะกอนคาร์บอเนตจำแนกโดย Dunham (1962) หมายถึง หินตะกอนคาร์บอเนตที่มีเม็ดแร่หรือซากดึกดำ บรรพ์มากจนส่วนใหญ่สัมผัสกันและอยู่ในเนื้อพื้นที่เป็น

			โคลนปูน <i>ดูรูปที่ mudstone</i>
7.	pagoda stone	หินเจดีย์	หินปูนในประเทศจีนที่มีภาคตัดขวางของซากดึกดำบรรพ์เซฟาโลพอดพวกออร์โทเซอราไทต์ที่มีรูปร่างคล้ายเจดีย์
8.	pagodite	พาโกไคต์	ไพไนต์ (pinite) เนื้อสมานแน่นหรืออะกัลมาโทไลต์ที่คนจีนแกะสลักเป็นรูปเจดีย์เล็ก ๆ 28,29/56
9.	pahoehoe*	ลาวาป่าฮอยฮอย	คำในภาษาฮาวายที่ใช้เรียกหินลาวาที่มีส่วนประกอบแบบหินบะซอลต์ มีลักษณะผิวหน้าย่นเหมือนคลื่นหรือเป็นรอยแบบเกลียวเชือก <i>มีความหมายเหมือนกับ ropy lava</i>
10.	paint pot*	พุโคลนสี	<i>ดูคำอธิบายใน mud pot; sulfur-mudpool</i>
11.	paired terraces	ตะพักคู่	ตะพักลำน้ำคนละฝั่งที่มีระดับความสูงอยู่ในระดับเดียวกันเป็นที่ราบน้ำท่วมถึงเก่าอันเดียวกันที่เหลืออยู่ของลำน้ำในหุบเขา <i>ดู unpaired terrace ประกอบ</i>
12.	palaebiology; paleobiology	ชีววิทยาบรรพกาล	<i>ดู paleobiology; palaebiology</i> 23/56
13.	palaebotany; paleobotany	พฤกษศาสตร์บรรพกาล	<i>ดู paleobotany; palaebotany</i>
14.	palaecene Epoch; Paleocene Epoch	สมัยพาลีโอซีน	<i>ดู Paleocene Epoch; Palaeocene Epoch</i> 40/55

15.	palaeoclimate; paleoclimate*	ภูมิอากาศบรรพกาล	ภูมิอากาศของช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของธรณีกาลแต่ละยุคที่ผ่านมาแล้ว ภูมิอากาศของบริเวณบางแห่งบนพื้นโลกมีการเปลี่ยนแปลงมาอย่างเห็นได้ชัดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยการเกิดบริเวณน้ำแข็งที่กว้างใหญ่ไพศาล บริเวณที่เกิดทะเลทราย และช่วงกาลเวลาที่มีฝนตกชุกมากในอดีต
16.	palaeoclimatology; paleoclimatology	วิทยาภูมิอากาศบรรพกาล	วิทยาศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาภูมิอากาศของโลกในช่วงเวลาต่าง ๆ ในธรณีกาล โดยอาศัยข้อมูลจากการละลายตัวของแหล่งสะสมจากธารน้ำแข็ง ธรรมชาติของซากดึกดำบรรพ์ของพืชและสัตว์ ภูมิประเทศและภูมิอากาศของสมัยก่อน ๆ และคุณลักษณะของหินชั้นชนิดต่าง
17.	palaeoecology; paleoecology	นิเวศวิทยาบรรพกาล	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมในอดีตที่สิ่งมีชีวิตนั้นดำรงอยู่ สาเหตุการตายของสิ่งมีชีวิต การถูกกลบฝังและประวัติของการกลบฝัง ซึ่งศึกษาได้จากซากดึกดำบรรพ์ กับตำแหน่งในลำดับชั้นหิน ทั้งนี้ ประกอบด้วยแขนงวิชาประวัติซากชีวภาพ (biostratonomy) ประวัติซากดึกดำบรรพ์ (Fossildiagenese) และวิชาซากดึกดำบรรพ์ (taphonomy) เป็นต้น ดู <i>ecology</i> ประกอบ 28,29/56
18.	palaeoenvironment; paleoenvironment	สภาพแวดล้อมบรรพกาล	สภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นในอดีตทางธรณีกาล
19.	palaeogeographic map; paleogeographic map	แผนที่ภูมิศาสตร์บรรพกาล	แผนที่ที่แสดงถึงสภาพภูมิศาสตร์ทางกายภาพของโลกในอดีต ณ เวลาใดเวลาหนึ่งทางธรณีกาล โดยเฉพาะการกระจายตัวของแผ่นดินและมหาสมุทร ความลึกของทะเล

			ธรณีสัณฐานวิทยาของแผ่นดิน ทิศทางการไหลของ กระแส น้ำและอากาศ และการกระจายตัวของตะกอนพื้น ทะเล
20.	palaeogeography; paleogeography	ภูมิศาสตร์บรรพกาล	การศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ทางกายภาพของส่วนใดส่วนหนึ่ง ของโลกในอดีตทางธรณีกาล โดยใช้ซากดึกดำบรรพ์ ชนิด ของหิน และโครงสร้างทางธรณีวิทยาเพื่ออธิบาย สภาพแวดล้อมและภูมิประเทศในอดีต
21.	palaeogeologic map; paleogeologic map	แผนที่ธรณีวิทยาบรรพ กาล	แผนที่ที่แสดงถึงธรณีวิทยาของพื้นผิวดินในช่วงเวลาใด เวลาหนึ่งทางธรณีกาล โดยเฉพาะแผนที่ที่แสดงถึงพื้นผิวที่ อยู่ใต้ออยชั้นไม่ต่อเนื่อง ซึ่งแสดงถึงสภาพธรณีวิทยา ทั้งหมดก่อนที่จะเกิดพื้นผิวของความไม่ต่อเนื่อง
22.	palaeomagnetism; paleomagnetism	ภาวะแม่เหล็กบรรพกาล	สภาพความเป็นแม่เหล็กอย่างอ่อนที่ยังคงอยู่ในหินซึ่งมีมา ตั้งแต่ตะกอนสะสมตัวหรือแมกมาแข็งตัว ในขณะที่เกิดหิน นั้นสารแม่เหล็กในหินจะถูกเหนี่ยวนำให้วางตัวตามทิศทาง ของสนามแม่เหล็กโลกในช่วงเวลาตอนนั้น สมบัติที่ปรากฏ ในหินซึ่งไม่ถูกเปลี่ยนแปลงสามารถนำไปหาทิศทาง ขั้วแม่เหล็กโลกในช่วงเวลาต่าง ๆ ทางธรณีกาลได้ และเป็น หลักฐานสำคัญที่สนับสนุนทฤษฎีการขยายตัวของพื้นทะเล และการเกิดทวีปเลื่อน
23.	palaeontology; paleontology	บรรพชีวินวิทยา	วิชาที่ศึกษาสิ่งมีชีวิตในอดีต โดยอาศัยซากหรือร่องรอย ของพืชและสัตว์ดึกดำบรรพ์ รวมทั้งสายวิวัฒนาการของ สิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตในอดีตกับปัจจุบัน สิ่งมีชีวิตในอดีตกับสภาพแวดล้อม และการเทียบสัมพันธ์

			เพื่อกำหนดลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของโลก
24.	palaeoseismology; paleoseismology	วิทยาคลื่นไหวสะเทือน บรรพกาล	วิทยาการแขนงหนึ่งที่เน้นศึกษาเรื่องการเกิดแผ่นดินไหวในอดีตว่าเกิดเมื่อใด ตำแหน่งไหน จากกระบวนการอะไร มีขนาดและอัตราการเคลื่อนที่เท่าใดและแบบใด 28/56
25.	Palaeozoic Era; Paleozoic Era	มหายุคพาลีโอโซอิก	มหายุคหนึ่งทางธรณีกาล อยู่ระหว่าง บรมยุคพรีแคมเบรียน หรือบรมยุคโพรเทอโรโซอิกกับมหายุคมีโซโซอิก มีอายุตั้งแต่ ๕๔๑-๒๕๒.๒ ล้านปีมาแล้ว เป็นมหายุคที่พืชและสัตว์เริ่มมีวิวัฒนาการสูง หินที่เกิดในมหายุคนี้เรียกว่า หินมหายุคพาลีโอโซอิก (Paleozoic Erathem) <i>ดู geologic time scale ประกอบ</i> 41/55
26.	palagonite	พาลาโกไนต์	สารคล้ายแร่ สีเหลืองถึงส้ม เกิดจากการแปรเปลี่ยนโดยกระบวนการไฮเดรชัน และเกิดจากการเปลี่ยนสภาพแก้วเป็นผลึกของแก้วภูเขาไฟชนิดบะซอลต์
27.	paleobiology; palaebiology	ชีววิทยาบรรพกาล	สาขาหนึ่งของบรรพชีวินวิทยาที่ว่าด้วยการศึกษาซากดึกดำบรรพ์ของสิ่งมีชีวิตมากกว่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ธรณีวิทยา 23,28/56
28.	paleobotany; palaeobotany	พฤกษศาสตร์บรรพกาล	การศึกษาเกี่ยวกับชีวิตของพืชในช่วงเวลาทางธรณีกาล 28,29/56

29.	Paleocene Epoch; Palaeocene Epoch	สมัยพาลีโอซีน	สมัยแรกของยุคพาลีโอซีนอยู่ระหว่างสมัยอีโอซีนกับยุคครีเทเชียส มีช่วงอายุตั้งแต่ ๖๖-๕๖ ล้านปีมาแล้ว ในช่วงนี้บรรยากาศเริ่มเป็นแบบมรสุมเขตร้อน เกิดพืชและสัตว์ชนิดใหม่ เช่น หมี่ ฮิปโปโปแตมัส ส่วนไดโนเสาร์สูญพันธุ์ไป ในช่วงรอยต่อระหว่างยุคครีเทเชียสกับสมัยพาลีโอซีน หินที่เกิดในสมัยนี้เรียก หินสมัยพาลีโอซีน (Paleocene Series) <i>ดู geologic time scale ประกอบ</i> 40/55
30.	paleoclimate; palaeoclimate*	ภูมิอากาศบรรพกาล	<i>ดู palaeoclimate; paleoclimate</i>
31.	paleoclimatology; palaeoclimatology	วิทยาภูมิอากาศบรรพกาล	<i>ดู palaeoclimatology; paleoclimatology</i>
32.	paleocurrent	กระแสน้ำบรรพกาล	กระแสน้ำหรือลม โดยทั่วไปหมายถึงกระแสน้ำซึ่งเกิดขึ้นในอดีตกาล ทิศทางของกระแสน้ำบรรพกาลระบุได้จากโครงสร้างหินชั้นและเนื้อของหิน ที่ได้เกิดขึ้นจากการกระทำของกระแสน้ำในช่วงเวลานั้น ๆ 28/56
33.	paleoecology; palaeoecology	นิเวศวิทยาบรรพกาล	<i>ดู palaeoecology; paleoecology</i>
34.	paleoenvironment;	สภาพแวดล้อมบรรพกาล	<i>ดู palaeoenvironment; paleoenvironment</i>

	palaeoenvironment		
35.	Paleogene	พาลีโอจีน	หินยุค (system) ที่แต่เดิมจัดเป็นหินยุคย่อยของหินยุคเทอร์เชียรีตามมาตรฐานมาตราลำดับชั้นหินตามอายุกาลทั่วโลก (Standard Global Chronostratigraphic Scale) ปัจจุบันได้รับการยกระดับให้เป็นหินยุค อยู่เหนือหินยุคครีเทเชียสและอยู่ใต้หินยุคนีโอจีน รวมทั้งช่วงเวลาที่หินนี้เกิดซึ่งมีช่วงเวลาตั้งแต่ 66 ถึง 23.03 ล้านปี 41/55
36.	Paleogene Period	ยุคพาลีโอจีน	ยุคใหม่ตามมาตราธรณีกาล เดิมจัดเป็นยุคย่อยในยุคเทอร์เชียรี แต่ปัจจุบันจัดให้เป็นยุคแทนยุคเทอร์เชียรีตอนต้น มีช่วงเวลาตั้งแต่ 66 ถึง 23.03 ล้านปี <i>ดู geologic time scale ประกอบ</i> 41/55
37.	paleogeographic map; palaeogeographic map	แผนที่ภูมิศาสตร์บรรพกาล	<i>ดู palaeogeographic map; paleogeographic map</i>
38.	paleogeography; palaeogeography	ภูมิศาสตร์บรรพกาล	<i>ดู palaeogeography; paleogeography</i>
39.	paleogeologic map;	แผนที่ธรณีวิทยาบรรพกาล	<i>ดู palaeogeologic map; paleogeologic map</i>

	palaeogeologic map		
40.	paleolithic; Old Stone Age	ยุคหินเก่า	ช่วงเวลาเริ่มแรกของยุคหินในการแบ่งเวลาทางโบราณคดี เป็นช่วงเวลาที่มนุษย์และเครื่องมือหินซึ่งมนุษย์ประดิษฐ์ ขึ้นปรากฏอยู่บนโลก ช่วงเวลาดังกล่าวตรงกับช่วงเวลาของ สมัยไพลสโตซีน <i>ดู Neolithic; New Stone Age ประกอบ</i>
41.	paleomagnetism; palaeomagnetism*	ภาวะแม่เหล็กบรรพกาล	<i>ดู palaeomagnetism; paleomagnetism</i>
42.	paleontologic species	ชนิดบรรพชีวิน	การศึกษาเพื่อจัดกลุ่มของซากดึกดำบรรพ์ โดยใช้ลักษณะ รูปร่างจากตัวอย่างซากดึกดำบรรพ์ที่ศึกษามากำหนดให้ เป็นชนิดใดชนิดหนึ่ง กลุ่มที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นนั้นอาจรวม เอาสัตว์ต่างชนิดกันมาเป็นชนิดเดียวกันโดยไม่ตั้งใจได้ ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะที่แตกต่างกันในขณะที่สัตว์นั้นๆ ยังมี ชีวิตอยู่ได้หายไปเมื่อกลายเป็นซากดึกดำบรรพ์
43.	paleontology; palaeontology*	บรรพชีวินวิทยา	<i>ดู palaeontology; paleontology</i>
44.	paleopalynology	เรณูวิทยาบรรพกาล	เรณูวิทยาที่ว่าด้วยการศึกษาซากดึกดำบรรพ์ของเรณูและ สปอร์ของพืชและสาหร่ายเซลล์เดียว เช่น ไดโนแฟลเจล เลต อัคริทาร์ช 28/56
45.	paleoseismicity	สภาพแผ่นดินไหวบรรพ	ร่องรอยหรือเหตุการณ์ของแผ่นดินไหวที่จารึกไว้ในชั้นดิน

		กาล	และหินโดยไม่ปรากฏข้อมูลที่บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ พงศาวดาร หรือบันทึกของคลื่นไหวสะเทือน แต่เป็นหลักฐานทางธรณีวิทยา เช่น ชั้นดินและหินที่ถูกรอยเลื่อน ตัดเคลื่อนออกจากกัน แนวของพุทราาย แผ่นดินถล่ม การเปลี่ยนระดับอย่างทันทีทันใดของแนวชายทะเล และชั้น ตะกอนสีนามี ที่บ่งชี้ถึงแผ่นดินไหวในอดีต
46.	paleosol	ดินบรรพกาล	ดินที่เกิดอยู่ในภูมิภาคของประเทศของอดีตกาล มีลักษณะสัญญาณเฉพาะตัวที่เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมของการเกิดดินในอดีตที่ไม่ปรากฏในบริเวณนั้นแล้ว กระบวนการเกิดดินในอดีตอาจมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกหรือการหยุดชะงักของกระบวนการเกิดดินโดยการฝังกลบ ดินบรรพกาลอาจถูกจัดเป็นส่วนที่เหลือ (relic) ดังปรากฏให้เห็นบนพื้นดินและไม่มีการแปรเปลี่ยนอย่างรุนแรงของลักษณะสัญญาณโดยกระบวนการเกิดดิน ดินบรรพกาลที่ปรากฏให้เห็นบนพื้นผิวเป็นดินที่เคยถูกทับถมและโผล่ขึ้นจากการกร่อน
47.	Paleozoic Era; Palaeozoic Era*	มหายุคพาลีโอโซอิก	<i>ดู Palaeozoic Era; Paleozoic Era</i>
48.	paleozoology	สัตววิทยาบรรพกาล	สาขาหนึ่งของบรรพชีวินวิทยา ว่าด้วยการศึกษากลุ่มของสัตว์ ทั้งสัตว์มีกระดูกสันหลังและสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง 28/56
49.	palingenesis	การเกิดซ้ำรอย	๑. กระบวนการเกิดแมงมาใหม่จากการหลอมเหลวของหิน

			<p>อัคนีเดิมหรือหินทองที่ ณ ที่เดิม ดู <i>anatexis</i> และ <i>neomagma</i> ประกอบ</p> <p>๒. วิวัฒนาการชำระอยบรพบุรุษโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดขึ้นกับสิ่งมีชีวิตวัยหนุ่ม นั้นเป็นลักษณะเฉพาะของบรพบุรุษของสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ</p>
50.	palinspastic map	แผนที่ลักษณะบรพกาล	แผนที่ภูมิศาสตร์บรพกาลหรือแผนที่แปรสัณฐานบรพกาล ซึ่งลักษณะภูมิประเทศและลักษณะการแปรสัณฐานในอดีต เป็นแผนที่ที่ได้ปรับเปลี่ยนให้ใกล้เคียงกับตำแหน่งที่เกิดอยู่ดั้งเดิมทางภูมิศาสตร์มากที่สุดก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงชั้นหินของเปลือกโลก
51.	palinspastic section	หน้าตัดบรพกาล	หน้าตัดแนวตั้งซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนลักษณะให้กลับสู่ลักษณะภูมิประเทศดั้งเดิมให้ใกล้เคียงมากที่สุดเหมือนก่อนที่ชั้นหินของเปลือกโลกจะถูกเปลี่ยนแปลงไป
52.	palm-tree structure	โครงสร้างรูปต้นปาล์ม	ดู <i>flower structure</i>
53.	palynology	เรณูวิทยา	การศึกษาละอองเรณูและสปอร์ของพืช การแพร่กระจาย รวมทั้งการนำมาประยุกต์ใช้ในการลำดับชั้นหินและนิเวศบรพกาล
54.	pan	๑. เลียง	ภาชนะคล้ายกระทะทำด้วยวัสดุ เช่น ไม้ โลหะ ใช้ร้อนในน้ำเพื่อแยกวัสดุหนักออกจากดิน หิน ทราบ ดู <i>panning</i> ประกอบ 30/56
55.	pan	๒. แอ่งตื้น	แอ่งตื้นบนพื้นผิวดิน ถ้ามีน้ำขังเรียกว่า ทะเลสาบ หนอง บึง

			สระ 30/56
56.	pan	๓. ชั้นดาน	ชั้นที่มีลักษณะแข็งแน่นอันเนื่องจากมีสารเชื่อมอนภาคดิน เป็นแผ่นปราบแข็งบนผิวหน้าดิน หรือเป็นชั้นที่เกิดด้านล่าง ของดินชั้นบนหรือดินที่มีปริมาณเคลย์สูง เป็นอุปสรรคต่อ การเคลื่อนที่ของน้ำ อากาศ และการแพร่กระจายของราก พืช โดยเฉพาะชั้นดานแข็ง ซึ่งประกอบด้วย ชั้นดานตาม ธรรมชาติ และชั้นดานจากแรงกด 30,31/56
57.	pan	๔. แผ่นน้ำแข็ง	ดู ice pan 30/56
58.	panel	แปลง	ชั้นถ่านหินที่ถูกแบ่งเป็นส่วน ๆ ขนาดใหญ่มาก ในการทำ เหมืองถ่านหินใต้ดินจะทำการผลิตออกมาในลักษณะเป็น แปลง ๆ ส่วนมากมีขนาดกว้างประมาณ ๒๐๐ เมตร ยาว ประมาณ ๗๐๐ เมตร ความสูงขึ้นอยู่กับความหนาของชั้น ถ่านหิน
59.	Pangea*	พันเจีย	สมมุติฐานที่อัลเฟรด เวเกเนอร์ (Alfred Wegener) ริเริ่ม ขึ้น สมมุติฐานนี้กล่าวว่า เดิมโลกนี้เป็นผืนแผ่นดินกว้าง ใหญ่เพียงผืนเดียว เรียกว่า พันเจีย มหาสมุทรที่อยู่รอบ ๆ เรียกว่า พันทาลัสซา (Panthalassa) และต่อมาผืน แผ่นดินใหญ่นี้ได้แยกออกจากกันกลายเป็นทวีปต่าง ๆ ใน ปัจจุบัน
60.	panning	การเลียแร่, การร่อนแร่	วิธีการแยกแร่โดยใช้เสียง โดยทั่วไปใช้สำหรับร่อนหาแร่ หนัก เช่น ทองคำ ดีบุก ทำโดยใช้เสียงร่อนเพื่อล้างกรวด หิน ดิน ททราย ที่มีแร่หรือวัสดุที่บดจากสายแร่ ส่วนที่เบาจะ

			ถูกล้างออกเหลือแต่แร่หนักอยู่ที่ก้นเลี้ยง
61.	panplain; panplane	ที่ราบเชื่อมต่อ	ที่ราบซึ่งเกิดจากการเชื่อมต่อกันของที่ราบน้ำท่วมถึงหลายแห่งในบริเวณใกล้เคียงกัน เนื่องจากการกร่อนทางข้างเป็นระยะเวลายาวนานของธารน้ำแข็งตัวต้วหลายสายที่ไหลอยู่ในบริเวณนั้น ซึ่งเป็นระยะสุดท้ายของวัฏจักรการกร่อน ตัวอย่างเช่น ที่ราบน้ำท่วมถึงบริเวณที่ราบภาคกลางตอนล่างที่เกิดจากการรวมตัวกันของที่ราบน้ำท่วมถึงของแม่น้ำเจ้าพระยา ท่าจีน แม่กลอง และบางปะกง <i>ดู penepain ประกอบ</i>
62.	parabolic dune	เนินทรายรูปพาราโบลา	เนินทรายที่มีรูปพาราโบลาหรือรูปโค้งคล้ายเคียว มีด้านโค้งเว้าเข้าหาทิศทางลม ด้านปลายแหลมอยู่ในทิศทางด้านลม มักเกิดในบริเวณที่มีความเร็วลมค่อนข้างสูง เช่น เนินทรายตามบริเวณชายหาดหรือทะเลทราย <i>ดู barchan; crescentic dune ประกอบ</i>
63.	para-ecology; taphonomy	วิชาซากดึกดำบรรพ์	<i>ดู taphonomy; para-ecology</i>
64.	paraffin	พาราฟิน	<i>ดู normal alkane; n-alkane</i>
65.	paraffin hydrocarbon	พาราฟินไฮโดรคาร์บอน	สารไฮโดรคาร์บอนใด ๆ ในชุดพาราฟิน <i>ดู paraffin series ประกอบ</i>
66.	paraffin oil	น้ำมันพาราฟิน	น้ำมันดิบที่มีพาราฟินสูง
67.	paraffin series	ชุดพาราฟิน	ชุดไฮโดรคาร์บอนอิ่มตัวที่มีโครงสร้างแบบลูกโซ่เปิด มีสูตร

			ทั่วไปคือ $C_n H_{(2n+2)}$ สารประกอบไฮโดรคาร์บอนแรกในชุดนี้คือ มีเทน (CH_4)
68.	paraffin wax	ไขพาราฟิน	ของแข็งคล้ายขี้ผึ้งซึ่งประกอบด้วยไฮโดรคาร์บอนที่ได้มาจากการกลั่นน้ำมันดิบในช่วงอุณหภูมิต่ำ มีโครงสร้างกิ่งผลึกขนาดใหญ่ มีรสและกลิ่นเล็กน้อย
69.	paraffin-base crude	น้ำมันดิบฐานพาราฟิน	น้ำมันดิบที่มีส่วนประกอบเป็นไขมาก เป็นไฮโดรคาร์บอนพาราฟินทั้งชนิดโมเลกุลหนักและเบา
70.	paragenesis	การเกิดเทียบเคียง	การเกิดของแร่ที่มีกำเนิดร่วมกันตามลำดับเวลาในแหล่งสินแร่
71.	paragenetic sequence	ลำดับการเกิดแร่	ลำดับการเกิดของแร่แต่ละชนิดในแหล่งสินแร่
72.	paraglacial; cryergic; cryonival; periglacial; subnival*	รอบธารน้ำแข็ง	<i>ดู periglacial; cryergic; cryonival; paraglacial; subnival</i>
73.	paragneiss	หินพาราไนส์	หินไนส์ที่แปรสภาพมาจากหินตะกอน ในประเทศไทยพบหินพาราไนส์มากบริเวณเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ <i>ดู orthogneiss ประกอบ</i>
74.	paralectotype	ตัวอย่างเสมือนต้นแบบเพิ่ม	<i>ดู คำอธิบายใน lectotype ความหมายที่ ๒</i>
75.	paralic	-พาราลิก	๑. คำที่ใช้กับสิ่งที่อยู่ริมทะเลแต่ไม่ใช่หรือไม่เกี่ยวข้องกับทะเลโดยตรง เช่น ลากูน หรือบริเวณน้ำขึ้นน้ำลงชายฝั่ง หรือเป็นคำที่ใช้เรียกสิ่งทับถมภาคพื้นสมุทรที่แทรกสลับกับ

			<p>สิ่งทับถมภาคพื้นทวีปที่มีการเกิดบนแผ่นดินบริเวณฝั่งทะเลหรือเกิดในบริเวณน้ำตื้นที่ทะเลรุกเข้าไปถึง</p> <p>๒. คำที่ใช้กับแหล่งถ่านหินที่เกิดสะสมตัวอยู่บริเวณขอบแผ่นดินริมทะเล</p>
76.	parallel dipole-dipole array	แถวลำดับสองขั้วคู่ แนวขนาน	<p>รูปแบบการจัดวางขั้วไฟฟ้า โดยมีขั้วกระแสไฟฟ้าอยู่บนแนวหนึ่ง ขั้วศักย์ไฟฟ้าอยู่ห่างออกไปทางด้านข้างในแนวขนานกับแนวของขั้วกระแสไฟฟ้า เส้นลากต่อจากจุดกึ่งกลางของแนวขั้วศักย์ไฟฟ้าทำมุม θ กับแนวเส้นลากต่อระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้าตรงจุดกึ่งกลาง จุดกึ่งกลางของแนวเส้นทั้งสองห่างกันเป็นระยะทาง r ดังรูป</p>
77.	parallel drainage pattern*	แบบรูปทางน้ำขนาน	<p>แบบรูปทางน้ำที่มีทิศทางขนานหรือเกือบขนานกัน เกิดในบริเวณที่มีชั้นหินวางตัวเอียงเทสม่ำเสมอ และเป็นหินที่มีเนื้อเดียวกัน มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาแบบเดียวกัน</p>
78.	parallel evolution	วิวัฒนาการคู่ขนาน	<p>พัฒนาการที่มีรูปแบบเหมือนกัน เกิดขึ้นในสิ่งมีชีวิต ซึ่งอดีตเคยมีบรรพบุรุษร่วมกัน แต่ได้แยกสายวิวัฒนาการชาติพันธุ์จนกลายเป็นสิ่งมีชีวิตต่างชนิดกันแล้ว ดู <i>parallelism</i> และ <i>convergent evolution</i> ประกอบ</p>
79.	parallel extinction	ตำแหน่งมิดขนาน	<p>ตำแหน่งมิดแบบหนึ่งในผลึกแอนไอโซทรอปิกซึ่งเกิดขึ้นเมื่อเส้นรอบนอก(รูปร่าง)ของผลึก หรือแนวของระนาบแนวแตกเรียบขนานกับทิศทางของนิคอลลส์ ดู <i>inclined extinction, undulatory extinction</i> ประกอบ</p>

80.	parallel fold; concentric fold	รอยคดโค้งขนาน	ดู <i>concentric fold; parallel fold</i> 2/56
81.	parallelism	ภาวะคู่ขนาน	การที่สิ่งมีชีวิต ๒ ชนิดหรือมากกว่า ได้พัฒนา ลักษณะเฉพาะเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่คล้ายกัน ออกมาได้เหมือน ๆ กัน ทั้งนี้ เพราะพันธุกรรมซึ่งได้รับมาจากบรรพบุรุษเดียวกันตั้งแต่ดั้งเดิมก่อนที่สิ่งมีชีวิตนั้น ๆ จะมีวิวัฒนาการแยกสายพันธุ์ออกจากกันจนกลายเป็นต่าง ชนิด เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนานั้น ๆ ดู <i>parallel evolution</i> ประกอบ
82.	paramagnetic	-พาราแมกเนติก	ค่าที่ใช้กับแร่หรือสารใด ๆ ซึ่งเมื่ออยู่ในสนามแม่เหล็กแล้ว ถูกเหนี่ยวนำเป็นแม่เหล็ก และมีสภาพรับไว้ได้ของแม่เหล็ก เป็นบวก เช่น โอลิวีน ไพรอกซีน แมกนีไทต์
83.	paramarginal resource	ทรัพยากรรอบคุ่มทุน	ทรัพยากรเกรดต่ำที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อีกเมื่อ ราคาเพิ่มขึ้น ๑.๕ เท่า
84.	paramorph	สัณฐานเดิม	สัณฐานเทียมที่มีองค์ประกอบทางเคมีเดียวกับผลึกเริ่มแรก เช่น แคลไซต์ (CaCO_3) ซึ่งเป็นแร่ที่มีรูปผลึกอยู่ในระบบ สามแกนราบแต่กลับมีรูปผลึกเป็นระบบสามแกนต่าง เนื่องจากการแปรเปลี่ยนมาจากแร่อะราโกไนต์ ดู <i>dimorph</i> ประกอบ
85.	paraplate	แผ่นเสมือน	ดูคำอธิบายใน <i>plate ๒.๕</i>
86.	parasequence	ชุดลำดับเสมือน	ลำดับชุดของชั้นหินที่มีกำเนิดสัมพันธ์กัน ตั้งแต่ชั้นล่างสุด จนถึงชั้นบนสุด ซึ่งกำหนดขอบเขตโดยชั้นหินที่แสดง

			พื้นผิวของระดับนำทวมสูงสุด หรือพื้นผิวที่เทียบสัมพันธ์กัน ได้ ชุดลำดับเสมือนอาจเป็นชุดลำดับของชั้นหินที่แสดงถึง การรูก้ำของทะเล การถดถอยของทะเล และการคงที่ของ ทะเล
87.	parasite fold; congruent fold	รอยคดโค้งระนาบแกน ร่วม	<i>ดู congruent fold; parasite fold</i> 2/56
88.	parasitism	ภาวะปรสิต	ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างกัน ๒ ชนิดซึ่ง อาศัยอยู่ด้วยกัน โดยสิ่งมีชีวิตชนิดแรกหาประโยชน์และให้ โทษแก่สิ่งมีชีวิตชนิดที่สอง เช่น ต้นกาฝากที่ดูดอาหารจาก ต้นไม้ที่เกาะอาศัย หรือพยาธิที่อาศัยดูดอาหารจากลำไส้ ของสัตว์มีกระดูกสันหลัง หรือ เห็บ เหา ไร ปลิง ที่เป็นปรสิต ภายนอก <i>ดู symbiosis ประกอบ</i>
89.	parastratotype	ชั้นหินเสมือนแบบฉบับ แรก	<i>ดูคำอธิบายใน holostratotype</i>
90.	parataxon	ชั้นอนุกรมวิธานชิ้นส่วน ซากดึกดำบรรพ์	ชั้นหนึ่งในอนุกรมวิธาน ใช้กับซากดึกดำบรรพ์ที่พบเพียง ชิ้นส่วนของร่างกายสัตว์และไม่พบอยู่ร่วมกับส่วนอื่น ๆ ของ ตัวสัตว์ เช่น โคนodont นอกจากนี้ยังใช้กับร่องรอยซาก ดึกดำบรรพ์ และซากดึกดำบรรพ์คือกโคลิตซึ่งสำหรับ เซลล์เดี่ยวกลุ่มคือกโคลิโทฟอร์ได้ผลิตขึ้น <i>ดู form genus, ichnotaxon และ taxon ประกอบ</i>
91.	paratype	ตัวอย่างเสมือนต้นแบบ	ตัวอย่างสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ซึ่งเป็นชนิดเดียวกัน และอยู่ร่วมกันกับตัวอย่างต้นแบบ แต่ไม่ได้รับการคัดเลือก

			ให้เป็นตัวอย่างต้นแบบ <i>ดู holotype ประกอบ</i>
92.	parent material	วัตถุดำกำเนิด	วัตถุนินทรีย์หรืออินทรีย์ที่มีการผุพังสลายตัวและไม่จับตัวกันแน่น ซึ่งเป็นวัตถุที่ทำให้เกิดการพัฒนากลายเป็นชั้นดินหรือโซลล์โดยกระบวนการเกิดดิน <i>ดู solum ประกอบ</i>
93.	parent rock	หินต้นกำเนิด	๑. (วิทยาตะกอน) หินซึ่งเป็นต้นกำเนิดของตะกอนต่าง ๆ หรือหินชนิดอื่น ๆ มีความหมายเหมือนกับ <i>mother rock</i> ๒ และ <i>source rock</i> ๒. (ปฐพีวิทยา) มวลหินที่เป็นต้นกำเนิดของวัตถุก่อนที่จะผุพังแตกสลายกลายเป็นดิน ๓. <i>ดู protolith ความหมายที่ ๑</i>
94.	Parr formula	สูตรของพาร์	วิธีการหาปริมาณของสารอนินทรีย์ในถ่านหิน โดยการหาปริมาณเถ้าและกำมะถัน แล้วปรับค่าที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในขณะที่เผาไหม้ตามสูตร $\text{สารอนินทรีย์รวม} = \text{ความชื้น} + ๑.๐๘ \text{ ของเถ้า} + ๐.๕๕ \text{ ของกำมะถัน}$ ค่าความชื้น เถ้า และกำมะถัน เป็นค่าที่ได้จากการวิเคราะห์ถ่านหินชั้นพื้นฐาน
95.	particle shape; grain shape	รูปร่างอนุภาค	รูปทรงทางเรขาคณิตของอนุภาคในตะกอนหรือหิน สมบัติพื้นฐานของอนุภาคสามารถตรวจหาวิเคราะห์ได้จากความสัมพันธ์ระหว่างมวลกับพื้นที่ผิว ซึ่งขึ้นอยู่กับรูปร่างของอนุภาคว่าทรงกลมหรือมน

96.	particle size distribution	การกระจายขนาดอนุภาค	การวิเคราะห์การกระจายตัวของขนาดเม็ดตะกอน โดยคิดเป็นร้อยละของน้ำหนักตะกอนที่ยังไม่จับตัวกันในแต่ละช่วงขนาด ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของดิน ตะกอนร่วน หรือหิน เช่น ปริมาณของทรายที่ค้างบนตะแกรงมาตรฐานช่วงหนึ่ง ๆ <i>ดู screen analysis; sieve analysis ประกอบ</i> 29/56
97.	particle size; grain size	ขนาดอนุภาค	เส้นผ่านศูนย์กลางโดยทั่ว ๆ ไปของอนุภาคในตะกอนหรือหินหรือโดยเฉพาะของเม็ดแร่ที่ประกอบขึ้นเป็นตะกอนหรือหิน เช่น เส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ยหรือปริมาตร โดยอาศัยความรู้พื้นฐานของหลักการที่ว่าอนุภาคจะต้องเป็นทรงกลมหรือสามารถตรวจวัดเส้นผ่านศูนย์กลางของทรงกลมสมมูลได้ โดยทั่ว ๆ ไปสามารถวัดเส้นผ่านศูนย์กลางได้โดยการร่อนผ่านตะแกรง หรือโดยวิธีคำนวณจากความเร็วของการตกตะกอน หรือโดยตรวจหาได้จากพื้นที่ของภาพในกล้องจุลทรรศน์
98.	particle velocity	ความเร็วอนุภาค	ความเร็วในการเคลื่อนที่ของอนุภาคของสารในตัวกลาง ซึ่งเกิดการเคลื่อนไหวเมื่อมีพลังงานคลื่นเสียงเดินทางผ่านตัวกลาง มีขนาดความเร็วเป็นหนึ่งในล้านเมตรต่อวินาที ตัวกลางอาจเป็นของแข็ง ของเหลว หรือแก๊ส การเคลื่อนที่ของอนุภาคของสารในตัวกลางอยู่ในทิศทางเดียวกัน หรือในแนวขวางตั้งฉากทั้งทางระนาบตั้งและระนาบราบกับแนวการเดินทางของคลื่นเสียง หรือหมุนสวนทางเป็นวงรีบนระนาบตั้งตามแนวการเดินทางของคลื่นเสียง

99.	parting	๑. แนวแยก	<p>๑.๑ แนวที่เกิดจากการแตกของแร่ตามระนาบที่ไม่แข็งแรงซึ่งไม่ใช่แนวแตกเรียบ เช่น แนวแยกที่เกิดในการ์เน็ต ทัวร์มาลีน ควอตซ์</p> <p>๑.๒ ระนาบหรือผิวหน้าที่หินเกิดการแตกออก</p> <p>29/56</p>
100.	parting	๒. ชั้นแยก	<p>๒.๑ แแถบหรือชั้นของวัสดุไว้ค่าที่อยู่ระหว่างชั้นแร่หรือสายแร่</p> <p><i>ดู interburden</i></p> <p>๒.๒ ชั้นบางในหินตะกอนที่แทรกระหว่างตะกอนชั้นหนาซึ่งประกอบด้วยหินต่างชนิดกัน เช่น ชั้นบางของหินดินดานในหินทราย</p> <p>29/56</p>
101.	parvafacies	ชุดลักษณะเล็ก	<p>ส่วนของชุดลักษณะใหญ่ซึ่งอยู่ระหว่างระนาบลำดับชั้นหินตามเวลาที่กำหนด หรืออยู่ระหว่างชั้นหินหลักของชุดลักษณะใหญ่นั้น ซึ่งชุดลักษณะเล็กนี้ได้แพร่กระจายไปตามขวางตลอดแนวชุดลักษณะใหญ่ <i>ดู magnafacies ประกอบ</i></p>
102.	pass band	แถบความถี่ผ่าน	<p>ช่วงความถี่คลื่นที่ส่งออกไปโดยไม่มีการลดทอนขนาด ใช้ในการทำหน้าตัดคลื่นไหวสะเทือน</p>
103.	patch reef	พืดหินหย่อม	<p>๑. พืดหินที่มีลักษณะเป็นเนินหรือมียอดราบ โดยปรกติมีความกว้างน้อยกว่า ๑ กิโลเมตร และเกิดเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มรวมพืดหิน</p> <p>๒. หินปูนหรือโดโลไมต์รูปเลนส์ขนาดเล็กหนาและไม่แสดง</p>

			ชั้น มักเกิดอยู่เดี่ยว ๆ หรือล้อมรอบด้วยหินที่มีชุดลักษณะต่างกัน 6/56 ตรวจสอบแล้ว
104.	patina	๑. ไคลหิน	ชั้นสีบาง ๆ ที่เคลือบอยู่บนพื้นผิวของหิน ซึ่งเกิดจากการผุพังทางเคมี หรือการเปลี่ยนแปลงทางชีวเคมีโดยเชื้อรา เช่น คราบที่เกิดบนผิวหินปูน หรือหินอ่อน จะเป็นแร่ฮีเวลไลต์ (Ca C ₂ H ₄ . H ₂ O) ซึ่งเป็นสารประกอบอินทรีย์แคลเซียมออกซาลेट
105.	patina	๒. คราบกรุ	คราบสนิมบาง ๆ บนผิวโลหะ เช่น ทองแดง สัมฤทธิ์ หลังจากปล่อยให้อยู่ในความชื้นหรือถูกฝังอยู่เป็นเวลานาน มีสีต่าง ๆ เช่น เขียว แดง น้ำตาล ดำ น้ำเงิน เทา และมีลักษณะเป็นผิวเรียบ มันวาว หรือเป็นเหมือนเปลือกหุ้ม ซึ่งแสดงถึงความเก่าของวัตถุนั้น ๆ
106.	pay	๑. คุ่มค่า(เชิงพาณิชย์)	คำขยายเกี่ยวกับโครงสร้างหรือชั้นที่มีแหล่งแร่หรือปิโตรเลียมที่มีสมรรถนะเชิงพาณิชย์ เช่น ชั้นกรวดคุ่มค่า สายแร่คุ่มค่า และชั้นทรายคุ่มค่า หากกล่าวถึงแหล่งแร่ หมายถึงส่วนของแหล่งแร่ที่ให้กำไร เช่น ชั้นสินแร่คุ่มค่า และมักเรียกชั้นสินแร่คุ่มค่าที่เกิดในลานแร่ว่า กะสะ (kaksa หรือ pay dirt)
107.	pay	๒. ชั้นปิโตรเลียม	ความหนาในแนวตั้งของชั้นหินที่มีปิโตรเลียมสะสมอยู่ติดต่อกันในชั้นเดียว
108.	pay streak	สายแร่คุ่มค่า	ส่วนของสายแร่ที่มีสินแร่เชิงพาณิชย์

109.	pay zone	๑. เขตคัมค่า	ช่วงของหน้าตัดลำดับชั้นหินในแนวตั้งในแหล่งน้ำมันหรือแก๊สที่ให้ปริมาณน้ำมันหรือแก๊สในเชิงพาณิชย์
110.	pay zone	๒. เขตชั้นปิโตรเลียม	ช่วงชั้นที่ชั้นหินสะสมปิโตรเลียมมีอยู่มากกว่าหนึ่งชั้นขึ้นไป และแต่ละชั้นอยู่ในระยะไม่ห่างมากเกินไป
111.	peacock copper	ทองแดงสีนกยูง	ดู <i>peacock ore</i>
112.	peacock ore	สินแร่สีนกยูง	ชื่อทั่วไปที่ใช้เรียกแร่ทองแดงที่มีสีเหลือบเหมือนสีรุ้ง เกิดจากแร่ที่มีพื้นผิวหมอง (tarnish) จึงปรากฏความวาวหลากสีเหมือนสีขนนกยูง เช่น แร่คาลโคไพไรต์ โดยเฉพาะแร่บอร์ไนต์ มีความหมายเหมือนกับ <i>peacock copper</i>
113.	peak ground acceleration (PGA)*	ความเร่งพื้นดินสูงสุด (พีจีเอ)	ค่าสูงสุดของอัตราการเปลี่ยนแปลงความเร็วคลื่นไหวสะเทือนของอนุภาคพื้นดินจากค่าหนึ่งเป็นอีกค่าหนึ่ง ที่บันทึกได้ ณ จุดใดจุดหนึ่งของเหตุการณ์แผ่นดินไหวนั้น ๆ
114.	peak mature	ภาวะสมบูรณ์สูงสุด	ระดับของความสมบูรณ์พร้อมสูงที่สุดของหินต้นกำเนิดปิโตรเลียมที่เคอโรเจนเปลี่ยนเป็นไฮโดรคาร์บอนได้ในอัตราสูงที่สุด ยืนยันมติเดิม 25,26/56
115.	peak zone	เขตสูงสุด	ดู <i>acme zone</i>
116.	peat formation	การเกิดพีต	การย่อยสลายของซากพืชในน้ำที่มีการถ่ายเทน้อยและขาดออกซิเจน
117.	peat*	พีต	ซากพืชจำพวกตะไคร้ มอสส์ และพืชอื่น ๆ ที่ยังไม่แข็งตัวสะสมตัวในที่ลุ่มสนุ่นหรือที่ลุ่มชื้นแฉะ จึงทำให้มีความชื้นสูง (อย่างน้อยร้อยละ ๗๕) เนื้อเซลลูโลสของซากพืชต่าง ๆ

			ถูกแบบที่เรียและเชื้อราแปรสภาพเป็นอินทรีย์วัตถุและแก๊ส มีเทน แต่ยังไม่ปรากฏลักษณะซากพืชต่าง ๆ ให้เห็นอยู่ภายใน เนื้อ มีคาร์บอนประกอบอยู่ประมาณร้อยละ ๖๐ และ ออกซิเจนประมาณร้อยละ ๓๐ เมื่อแห้งจะติดไฟได้ดี พืดคือ ลำดับเริ่มต้นของกระบวนการเกิดถ่านหิน
118.	peat-to-anthracite theory	ทฤษฎีการแปรสภาพของถ่านหิน	ทฤษฎีว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงเป็นลำดับขั้นของซากพืช ไปเป็นถ่านหินลำดับขั้นคุณภาพต่าง ๆ จากพีต ลิกไนต์ บิทูมิบัส จนถึงแอนทราไซต์ ดู <i>coalification; carbonification ประกอบ</i> ยืนยันมติเดิม 29/56
119.	pebble	กรวดกลาง	๑. คำทั่วไปที่ใช้เรียกก้อนหินมนที่มีขนาดต่าง ๆ ตั้งแต่เท่าเมล็ดถั่วขนาดเล็กจนถึงขนาดเท่าลูกเทนนิส โดยเฉพาะหมายถึงเศษหินที่มีขนาดใหญ่กว่ากรวดเล็ก (granule) จนถึงกรวดใหญ่ (cobble) เส้นผ่านศูนย์กลาง ๔-๖๔ มิลลิเมตร ลักษณะมน เกิดจากการขัดสีระหว่างถูกน้ำพา กรวดกลางแบ่งตามขนาดได้ ๔ ขนาด คือ ขนาดหยาบมาก เส้นผ่านศูนย์กลาง ๓๒-๖๔ มิลลิเมตร ขนาดหยาบ เส้นผ่านศูนย์กลาง ๑๖-๓๒ มิลลิเมตร ขนาดกลาง เส้นผ่านศูนย์กลาง ๘-๑๖ มิลลิเมตร และขนาดละเอียด เส้นผ่านศูนย์กลาง ๔-๘ มิลลิเมตร ขนาดของกรวดกลางใช้แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ เช่นในสหราชอาณาจักร ใช้ช่วง ๑๐-๕๐ มิลลิเมตร บางที่

			ใช้รวมถึงขนาดกรวดใหญ่ (cobble) และบ่อยครั้งใช้ในความหมายที่เหมือนกับ กรวด (gravel) <i>มีความหมายเหมือนกับ pebblestone</i> ๒. เศษหินหรือแร่ในดินที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๒-๒๐ มิลลิเมตร แต่ในสหรัฐอเมริกาใช้ ๒-๖๔ มิลลิเมตร <i>ดู gravel ประกอบ</i>
120.	pebble dike	พนักกรวดกลาง	๑. พนักเศษหินชนิดที่ประกอบด้วยกรวดกลางเป็นหลัก ๒. พนักรูปแบบหนาประกอบด้วยเศษหินตะกอนที่ฝังประในเนื้อพื้นของหินอัคนี ตัวอย่างเช่น เศษหินเหล่านี้แตกหักมาจากหินชั้นล่างโดยแมกมาและแทรกดันเข้าไปในหินท้องที่ เศษหินเหล่านี้มีลักษณะมนเนื่องจากการบดหรือการกร่อนสลายตัว (corrosion) โดยของไหลเนื่องจากน้ำร้อน
121.	pebble phosphate	กรวดฟอสเฟต	แหล่งฟอสฟอไรต์ทุติยภูมิซึ่งไม่ว่าจะเกิดอยู่กับที่หรือถูกพา มา ประกอบด้วยสารฟอสเฟต เม็ดกลมเล็ก (pellet) กรวดกลาง (pebble) ก้อนทรงมน (nodule) ปนทรายและเคลย์ เช่น แหล่งกรวดฟอสเฟตบก และกรวดฟอสเฟตแม่น้ำ ที่พบในมลรัฐฟลอริดา <i>ดู land-pebble phosphate และ river-pebble phosphate ประกอบ</i>
122.	pebblestone	ก้อนกรวดกลาง	<i>ดู pebble ความหมายที่ ๑</i>

123.	pedestal rock	เสาหินแป้น	<p>๑. มวลหินส่วนที่เหลือจากการกร่อนโดยธรรมชาติ มีลักษณะเหมือนแป้นหินวางอยู่บนแท่งหินหรือฐานหินที่คอดกึ่ง เพราะส่วนของหินที่เป็นฐานสึกกร่อนได้ง่ายและรวดเร็วกว่าส่วนของหินที่อยู่ข้างบน ตัวอย่างเช่น ป่าหินงาม อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ อุทยานประวัติศาสตร์ อำเภอบ้านฝืด จังหวัดอุดรธานี เสาเฉลียงที่ผาแต้ม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี</p> <p>๒. ก้อนหินมนใหญ่ไหลเขา <i>ดู perched boulder; perchde block</i></p>
124.	pedicle valve	ฝาใหญ่	เปลือกหรือฝาด้านหนึ่งของแบรคิโอพอด มีขนาดใหญ่กว่าอีกฝาหนึ่ง บริเวณแนวหีบเผยมักมีรูเปิดสำหรับให้กล้ามเนื้อซึ่งทำหน้าที่ยึดเกาะยื่นออกมาเกาะติดกับวัสดุท้องน้ำหรือพื้นท้องน้ำ <i>ดู brachial valve ประกอบ</i>
125.	pediment; rock pediment	ลาดเชิงเขาสึกกร่อน	ลาดเชิงเขาเอียงเทเล็กน้อย เป็นที่ราบลูกคลื่นน้อย ๆ มีพื้นผิวกว้าง เกิดจากการกระทำของทางน้ำในแถบทะเลทรายหรือกึ่งทะเลทราย ลาดเชิงเขาต่อจากไหล่เขาแบบมุมป้าน เกิดจากการผุพังแบบถอยหลังของไหล่เขา ด้านหน้า โดยปรกติพื้นผิวจะเป็นชั้นหินที่ไม่มีอะไรปกคลุมหรืออาจมีชั้นตะกอนน้ำพาที่มาจากภูเขาสูงปกคลุมเป็นชั้นบาง ๆ <i>ดู bajada ประกอบ (ดูรูปที่ alluvial fan)</i>
126.	pedion	พีเดียน	รูปทรงผลึกเปิดแบบหนึ่งซึ่งมีเพียงหน้าผลึกเดียว โดยไม่มีหน้าผลึกอื่นที่เป็นสมมาตรกัน

127.	pedology	ปฐพีวิทยา	ปฐพีศาสตร์สาขาหนึ่งที่ศึกษาด้านจุลสัณฐานวิทยาดิน การกำเนิดดิน และการจำแนกดิน แต่เดิมใช้ในความหมายของปฐพีศาสตร์
128.	peg-leg multiple	คลื่นสะท้อนซ้ำเพกเลก	ดูคำอธิบายใน <i>multiple; multiple reflection</i>
129.	pegmatite*	หินเพกมาไทต์	หินอัคนีเนื้อหยาบมากที่มีผลึกแร่โต ๆ ประสานกันอยู่ ส่วนใหญ่พบในลักษณะเป็นผนังเป็นรูปเลนส์หรือสาย เกิดขึ้นในช่วงสุดท้ายของการเย็นตัวของแมกมา มีแร่เฟลด์สปาร์ ควอตซ์และไมกาเป็นสำคัญ ในสายเพกมาไทต์นี้มักพบแร่มีค่า เช่น ดีบุก วุลแฟรม และแร่หายากจำพวกโคลัมเบียม แทนทาลัม ยูเรเนียม มรกต
130.	pelagic	-ท้องทะเล	<p>๑. คำที่ใช้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในส่วนที่เป็นน้ำในมหาสมุทร ดู <i>epipelagic</i> และ <i>mesopelagic</i> ประกอบ</p> <p>๒. คำที่ใช้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำในมหาสมุทร ไม่ใช่พวกที่อาศัยอยู่ที่พื้นทะเลหรือบริเวณชายฝั่ง สิ่งมีชีวิตดังกล่าวเป็นได้ทั้งเนกตอน (nekton) หรือแพลงก์ตอน (plankton)</p> <p>36/55 ยืนยันมติเดิม 24/56</p>

131.	pelagic deposit	สิ่งทับถมท้องทะเล	<p>สิ่งทีตกจมทับถมอยู่ตามพื้นท้องทะเลลึกหรือก้นมหาสมุทร ส่วนใหญ่ประกอบด้วยตะกอนจากพื้นทวีปซึ่งถูกนำพามา ในรูปสารแขวนลอยที่กระจายทั่วไปในท้องทะเลลึก ซากของพืชและสัตว์เล็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในทะเลลึก เมื่อตายก็ตกลงลงไปสะสมทับถมกันอยู่จนเกิดเป็นเลนพื้นท้องทะเล (ooze) และมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันตามสิ่งที่มีอยู่มากในเลนชนิดนั้น ๆ เช่น เลนไดอะตอม เลนโกลบิเจอร์ไรนา นอกจากนี้ ยังมีพวกผงฝุ่นที่ได้จากการระเบิดของภูเขาไฟ ซึ่งเป็นเลนอีกจำพวกหนึ่งในพื้นท้องทะเลลึก เรียกว่า ตมทะเลสีแดง (red clay) ประกอบด้วย 35/55 ยืนยันมติเดิม 24/56</p>
132.	pelecypod; lamellibranch	หอยกาบคู่	<p>สัตว์พวกหอยซึ่งอาศัยอยู่ตามพื้นท้องน้ำ จัดอยู่ในชั้นหอยกาบคู่ (class Pelecypoda) มีลักษณะเฉพาะคือฝาทั้ง ๒ มีสมมาตรกัน มีอวัยวะใช้เดิน รูปร่างคล้ายขวานด้ามสั้น มีเหงือกเป็นแผ่น มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคออร์โดวิเซียนจนถึงปัจจุบัน มีความหมายเหมือนกับ <i>bivalve</i> ๒</p>
133.	pellet*	เม็ดกลมเล็ก	<p>๑. เม็ดกลมขนาดเล็กของสาร เช่น มูลภูเขาไฟ เม็ดมูลสัตว์ (fecal pellet) ๒. มวลรวมคาร์บอนัตที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเล็กกว่าทรายละเอียด (๐.๑-๐.๒๕ มิลลิเมตร) ส่วนมากเป็นพวกมูลสัตว์พวกหอยและหนอน ดู <i>allochem</i> ประกอบ ๓. มวลรวมของแร่ดิน (clay minerals) และแร่ควอตซ์ มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๑-๐.๓ มิลลิเมตร พบในหินดินดาน</p>

			และดินเหนียวบางชนิด แยกออกจากเนื้อที่ประกอบด้วยสารชนิดเดียวกันได้เพราะมีวงของสารอินทรีย์เป็นขอบ
134.	pelmatozoan	เพลมาโตโซแอน	สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในไฟลัมเอโคโนเดอมาตา ซึ่งมีหรือไม่มีส่วนที่พยางค์คล้ายลำต้นพืชสำหรับเกาะติดอยู่กับพื้นท้องน้ำ ดู <i>echinoderm</i> ประกอบ
135.	pelmicrite	หินเพลมิโครต์	หินปูนที่ประกอบด้วยมวลรวมคาร์บอเนตจำพวกเม็ดกลมเล็กและซากดึกดำบรรพ์ในอัตราส่วนมากกว่า ๓ ต่อ ๑ มีอินทรศาสตร์น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ มีเม็ดแบบไขปลาน้อยกว่าร้อยละ ๒๕ และมีเนื้อพื้นพวกมิโครต์มากกว่าวัตถุประสานพวกสปาร์ไรต์ ดู <i>allochem, pellet, micrite, sparite</i> และ <i>pelsparite</i> ประกอบ
136.	pelsparite	หินเพลสปาร์ไรต์	หินปูนที่ประกอบด้วยมวลรวมคาร์บอเนตจำพวกเม็ดกลมเล็กและซากดึกดำบรรพ์ในอัตราส่วนมากกว่า ๓ ต่อ ๑ มีอินทรศาสตร์น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ มีเม็ดแบบไขปลาน้อยกว่าร้อยละ ๒๕ และมีวัตถุประสานพวกสปาร์ไรต์มากกว่าเนื้อพื้นพวกมิโครต์ ดู <i>allochem, pellet, micrite, sparite</i> และ <i>pelsparite</i> ประกอบ
137.	pendant; pendant roof	หินเพดานค้ำ	ดู <i>roof pendant; pendant</i>
138.	penecontemporaneous deformation; contemporaneous deformation	การเปลี่ยนแปลงลักษณะขณะตกตะกอน	ดู <i>contemporaneous deformation; penecontemporaneous deformation</i>

139.	peneplain	พื้นที่เกือบราบ	พื้นที่ซึ่งมีลักษณะโดยรวมเกือบราบหรือเป็นลอนลาดน้อย ๆ โดยเกิดจากกระบวนการกร่อนอย่างยาวนาน ในสภาวะที่สัมผัสทั้งอากาศและน้ำส่วนมากจะถูกกร่อนโดยธารน้ำ จนถึงระดับฐานในขั้นเกือบสุดท้ายของวัฏจักรการกร่อนตามธรณีสัณฐานในเขตชุ่มชื้น หรือพื้นที่ซึ่งถูกยกตัวขึ้นเป็นที่ราบสูงแล้วต่อมาถูกธารน้ำตัดซอยออกเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นพื้นที่เกือบราบอาจเกิดเป็นเนินโค้งกว้างที่ค่อย ๆ เอียงลาดลงไปสู่หุบเขากว้างเบื้องล่างจากการกร่อนตัดผ่านชั้นหินที่มีโครงสร้างและความทนทานแตกต่างกันและโดยการกร่อนรวมทั้งหมดหรือกร่อนเฉพาะส่วนที่เหลืออยู่จากการกร่อนเดิม
140.	penesaline	ความเค็มระดับปานกลาง	สภาวะแวดล้อมระหว่างระดับความเค็มปรกติกับระดับความเค็มที่สูงกว่าปรกติของน้ำทะเล สังเกตได้จากชั้นปูนในหินเกลือระเหยจะมีทั้งชั้นยิปซัมและชั้นเฮไลต์แทรกสลับอยู่
141.	peninsular	คาบสมุทร	ส่วนของแผ่นดินที่มีน้ำล้อมรอบเกือบหมด หรือส่วนของแผ่นดินใหญ่เป็นคอคอดหรือยื่นยาวออกไปในทะเล บางครั้งเรียก แหลม ซึ่งมีลักษณะเล็กกว่าคาบสมุทร เช่น แหลมตะลุมพุก
142.	Pennsylvanian	เพนซิลเวเนียน	ช่วงเวลาแบ่งย่อยของมหายุคพาลีโอโซอิกของทวีปอเมริกา อยู่หลังจากยุคมิสซิสซิปปีเยนและก่อนยุคเพอร์เมียน มีช่วงเวลาตั้งแต่ ๓๒๓.๒ ล้านปี ถึง ๒๙๘.๙ ล้านปีมาแล้ว หินที่สะสมตัวในช่วงเวลานี้เรียกว่า หินยุคเพนซิลเวเนียน ชื่อยุคได้จากชื่อของมลรัฐเพนซิลเวเนีย ซึ่งพบหินยุคนี้

			กระจายตัวอยู่อย่างกว้างขวาง ยุคเพนซิลเวเนียนมีช่วงเวลาเทียบเท่ายุคคาร์บอนิเฟอรัสตอนปลายของทวีปยุโรป 41/55
143.	pentane	เพนเทน	ไฮโดรคาร์บอนชนิดพาราฟินในปิโตรเลียมที่มีส่วนประกอบ C_5H_{12}
144.	peralkaline	-เพอร์แอลคาไลน์	คำที่ใช้กับหินอัคนีที่สัดส่วนโมเลกุลของอะลูมิเนียมออกไซด์น้อยกว่าโซเดียมและโพแทสเซียมออกไซด์รวมกันที่ชรานด์ (Shrand, 1947) จำแนกชนิดหินอัคนีโดยใช้ปริมาณการอึดตัวของอะลูมิเนียมออกไซด์ <i>ดู metaluminous, peraluminous, subaluminous ประกอบ 29/56</i>
145.	peraluminous	-เพอร์อะลูมินัส	คำที่ใช้กับหินอัคนีที่สัดส่วนโมเลกุลของอะลูมิเนียมออกไซด์มากกว่าโซเดียมและโพแทสเซียมออกไซด์รวมกันที่ชรานด์ (Shrand, 1947) จำแนกชนิดหินอัคนีโดยใช้ปริมาณการอึดตัวของอะลูมิเนียมออกไซด์ <i>ดู metaluminous, peralkaline, subaluminous ประกอบ 29/56</i>
146.	perched block; perched boulder	ก้อนหินมนใหญ่ไหล่เขา	<i>ดู perched boulder; perchde block</i>
147.	perched boulder;	ก้อนหินมนใหญ่ไหล่เขา	ก้อนหินมนใหญ่ที่วางตัวอย่างไม่มั่นคงบนไหล่เขา โดยปรกติแล้วถูกนำพามาโดยธารน้ำแข็งหรือเลื่อนตัวลงมา

	perchde block		ตามไหล่เขาโดยอิทธิพลของความโน้มถ่วงหรือเกิดจากการ ผุพังอยู่กับที่ เช่น เสาหินแป้น หรือเนินหินซ้อน (tor) ใน ประเทศไทยพบลักษณะก้อนหินมนใหญ่ไหลเขาบริเวณ เทือกเขา เช่น เทือกเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เทือกเขาขุนตาน มีความหมายเหมือนกับ <i>pedestal rock</i> และดู <i>erratic; glacial erratic</i> ประกอบ
148.	percolating water	น้ำไหลซึมผ่าน	๑. น้ำที่อยู่ในเลนหรือเลนพื้นท้องทะเล (oozce) แทรกซึม หรือผ่านชั้นดินโดยไม่มีร่องน้ำที่แน่นอนปรากฏให้เห็น ดู <i>underground stream</i> ประกอบ ๒. น้ำที่เกี่ยวข้องในการไหลซึมผ่าน (percolation)
149.	percolation*	การไหลซึมผ่าน	การที่ของเหลวแทรกตัวเข้าไปในช่องว่างหรือรู พรุนแล้วไหลซึมผ่านออกอีกทางด้านหนึ่ง
150.	percussion mark	รอยกระแทก	รอยรูปโค้งเว้าที่เกิดบนผิวของกรวดที่แข็งและเนื้อแน่น เช่น หินเชิร์ต หินควอร์ตไซต์ เนื่องจากถูกกระแทกอย่างรุนแรง บ่งชี้ว่ามีการพัดพาด้วยความเร็วสูง
151.	perennial stream	ธารน้ำไหลตลอดปี	ลำธารที่มีน้ำไหลตลอดปี (permanent stream)
152.	perennially frozen ground; permanently frozen ground	ชั้นเยือกแข็งคงตัว	ดู <i>permafrost</i>
153.	perforation	การกรู	การเจาะรูท่อกรู ในส่วนที่สัมผัสกับบริเวณที่มีน้ำ น้ำมัน หรือ แก๊สธรรมชาติ เพื่อให้ของไหลเหล่านั้นไหลเข้าสู่ท่อ

			กรูโดยสะดวก
154.	pergelisol	เพอร์เจลิซอล	<i>ดู permafrost</i>
155.	peridotite*	หินเพริโดไทต์	กลุ่มหินอัลตราเมฟิกชนิดหนึ่ง เนื้อหยาบ ประกอบด้วยโอลิวีนเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีแร่สีเข้มอื่น ๆ เช่น ไพรอกซีน แอมฟีโบล ไมกา อยู่ด้วยเป็นปริมาณมากพอควร และแร่สีเข้มเหล่านี้ใช้เป็นตัวจำแนกชนิดของหินเพริโดไทต์ด้วย ตัวอย่างหินเพริโดไทต์ได้แก่ หินฮาร์ชเบอร์ไกต์ หินเลอร์โซไลต์ หินคิมเบอร์ไลต์ เป็นต้น แร่รองที่มีอยู่ในหินกลุ่มนี้เป็นแร่ในกลุ่มสปิเนล หินกลุ่มนี้เมื่อแปรสภาพจะเปลี่ยนไปเป็นหินเซอร์เพนทิไนต์
156.	periglacial; cryergic; cryonival; paraglacial; subnival	-รอบธารน้ำแข็ง	คำที่ใช้อธิบายสภาพพื้นที่ ภูมิอากาศ รูปร่างลักษณะภูมิประเทศ และกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดในบริเวณรอบธารน้ำแข็ง อันเนื่องมาจากอิทธิพลความเย็นของน้ำแข็ง 29/56
157.	period	๑. ยุค	๑.๑ หน่วยเวลาทางธรณีวิทยา หรือช่วงเวลาทางธรณีกาล เป็นหน่วยย่อยของมหายุค (era) และแบ่งย่อยเป็นสมัย (epoch) จัดเป็นหน่วยหลักในมาตราธรณีกาล หินที่สะสมตัวในช่วงเวลาดังกล่าวจัดเป็นหน่วยของหินยุค (system) ๑.๒ คำใช้เรียกช่วงเวลาทางธรณีวิทยาที่ไม่จัดเป็นทางการ เช่น ยุคธารน้ำแข็ง
158.	period	๒. คาบ	ช่วงเวลาที่มีการเคลื่อนที่ครบรอบ หรือช่วงที่มีเหตุการณ์

			เกิดขึ้นแบบเดียวกัน เช่น ช่วงเวลาระหว่างกระแส น้ำขึ้น-น้ำลงที่ต่อเนื่องกันครบ ๑ รอบ
159.	peripheral fault	รอยเลื่อนโค้งแนวขอบ	รอยเลื่อนตามแนวโค้งที่เป็นแนวแบ่งเขตพื้นที่ที่ยกสูงขึ้นหรือต่ำลง เช่น โดมรูปเห็ด (diapir) <i>มีความหมายเหมือนกับ border fault ความหมายที่ ๒ ดู arcuate fault ประกอบ</i>
160.	perlite	หินเพอร์ไลต์	หินภูเขาไฟเนื้อแก้วที่มีองค์ประกอบเป็นหินจำพวกไรโอไรต์ มีเนื้อเนียนละเอียดคล้ายออบซิเดียนแต่ในองค์ประกอบมีน้ำมากกว่า หรือเนื้อดอก ลักษณะเนื้อหินมีรอยแตกเป็นวงซ้อน ซึ่งเป็นลักษณะของแก้วภูเขาไฟที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงลงเป็นควอตซ์และเฟลด์สปาร์ ในประเทศไทยพบมากที่จังหวัดลพบุรีและเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่มีสีเทาอมเขียวถึงเทาดำ ในเชิงพาณิชย์หินเพอร์ไลต์เมื่อให้ความร้อนจะขยายตัวได้มากและมีน้ำหนักเบา จึงใช้ทำวัสดุมวลเบาในงานก่อสร้างอาคาร ในการเกษตรนำมาใช้ผสมกับดินเพื่อปรับปรุงสมบัติทางกายภาพ ทำให้ดินโปร่งและร่วนซุยขึ้น
161.	perlitic texture	เนื้อวงซ้อน	ลักษณะเนื้อหินรูปร่างกลมซ้อนกันเป็นชั้น ๆ ในหินอัคนีเนื้อแก้วชนิดกรด มีรอยแตกเป็นรูปโค้ง เกิดจากการหดตัวขณะแมกมาเย็นตัว การเปลี่ยนแปลงสภาพแก้วเป็นผลึก และกระบวนการไฮเดรชันในชั้นบาง ๆ ที่ผิวนอกของแก้วภูเขาไฟ หรือการที่ชั้นน้ำบาง ๆ ทำปฏิกิริยากับหินแก้วภูเขาไฟ

			ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวและเกิดรอยแตกพร้อมกัน เมื่อเกิดการไฮเดรชันซ้ำ ๆ รอยแตกก็จะเกิดเพิ่มเข้าสู่ด้านในเนื้อหิน มีรูป
162.	permafrost	ชั้นดินเยือกแข็ง	ชั้นดินหรือหินดานที่อยู่ใต้ผิวดินหนาตั้งแต่ ๓๐ เซนติเมตรจนถึงมากกว่า ๑,๐๐๐ เมตร ปกคลุมพื้นที่ประมาณ ๑ ใน ๕ ส่วนของพื้นแผ่นดินของโลก มีอุณหภูมิอยู่ใต้จุดเยือกแข็งต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลาย ๆ ร้อยปี หรือหลาย ๆ พันปี ชั้นดินเยือกแข็งนี้เกิดอยู่ในบริเวณซึ่งความร้อนของอากาศในฤดูร้อนไม่อาจซึมซาบลงไปถึงชั้นดินนี้ได้ และพบในบริเวณที่มีอุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศประจำปีประมาณ -๕ องศาเซลเซียส หรือต่ำกว่านั้น เช่น บริเวณพื้นที่แถบขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้ <i>มีความหมายเหมือนกับ pergelisol และ perennially frozen ground; permanently frozen ground</i>
163.	permanently frozen ground; perennially frozen ground	ชั้นเยือกแข็งคงตัว	<i>ดู permafrost</i>
164.	permeability	สภาพให้ซึมได้	สมบัติหรือความสามารถของหินหรือวัสดุอื่น ๆ ที่มีความพรุน ซึ่งยอมให้ของไหลผ่านได้ มีหน่วยวัดเป็นมิลลิแดร์ซี (millidarcy) <i>ดู porosity ประกอบ</i>
165.	permeable rock	หินเนื้อฟ้าม	หินจำพวกที่นำหรือน้ำมันดิบหรือแก๊สไหลซึมผ่านได้ ตัวอย่างเช่น หินทราย ซอล์ก <i>ดู impermeable rock;</i>

			<i>impervious rock</i> <i>ประกอบ</i>
166.	Permian Period*	ยุคเพอร์เมียน	ยุคสุดท้ายของมหายุคพาลีโอโซอิก มีช่วงอายุตั้งแต่ ๒๙๘.๙ ถึง ๒๕๒.๒ ล้านปีมาแล้ว เป็นยุคที่มีสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกเจริญมาก บางที่เรียกว่า ยุคสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และเมื่อถึง ๒๕๒.๒ ล้านปี สัตว์บนโลก เช่น ไทรโลไบต์ แกรปโทไลต์ สูญพันธุ์ไปถึงร้อยละ ๙๕ หินที่เกิดในยุคนี้ เรียกว่า หินยุคเพอร์เมียน (Permian System) 41/55
167.	permineralization	การเติมแร่	กระบวนการที่เกิดจากแร่ในสารละลายเข้าไปตกตะกอนสะสมอยู่ในรูพรุนของส่วนแข็งของสัตว์ เช่น กระดุก เปลือกหอย มีผลทำให้กระดุกหรือเปลือกหอยมีความแน่นแข็งขึ้นหรือแกร่งขึ้น แร่นั้นอาจมีส่วนประกอบเหมือนหรือต่างกับเนื้อของซากนั้นก็ได้ แต่โดยทั่วไปจะมีส่วนประกอบที่ต่างกัน คำนี้แตกต่างจากการกลายเป็นหิน โดยที่กระบวนการเติมแร่นั้นเกิดขึ้นเฉพาะช่องว่างภายในเซลล์และระหว่างเซลล์ แต่ไม่มีการแทนที่ผนัง <i>ดู fossil, mineralization, petrification; petrification และ replacement</i> <i>ประกอบ</i> 37/55
168.	Permo-Triassic	เพอร์โม-ไตรแอสซิก	คำใช้เกี่ยวกับหน่วยเวลาหรือหน่วยหินซึ่งไม่สามารถแยกออกได้ว่าเป็นยุคเพอร์เมียนหรือยุคไตรแอสซิก เช่น หน่วยหินภูเขาไฟที่วางตัวได้กลุ่มหินโคราชซึ่งไม่สามารถบ่งชี้ได้ว่าเป็นยุคเพอร์เมียนหรือยุคไตรแอสซิก จึงจัดเป็นหน่วยหินเพอร์โม-ไตรแอสซิก

169.	perpendicular array	แถวลำดับแบบตั้งฉาก	การจัดวางกลุ่มจีโอโพนหรือกลุ่มต้นกำเนิดคลื่นในแนวตั้งฉากกับแนวเส้นสำรวจ มีรูป
170.	perpendicular dipole-dipole array	แถวลำดับสองขั้วคู่แนวตั้งฉาก	รูปแบบการจัดวางขั้วไฟฟ้า โดยมีขั้วกระแสไฟฟ้าอยู่บนแนวหนึ่ง ขั้วศักย์ไฟฟ้าอยู่ห่างออกไปทางด้านข้าง เส้นลากต่อระหว่างขั้วศักย์ไฟฟ้าอยู่ในแนวตั้งฉากกับเส้นลากต่อระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้า เส้นลากต่อจุดกึ่งกลางแนวขั้วศักย์ไฟฟ้าทำมุม θ กับแนวลากต่อขั้วกระแสไฟฟ้าตรงจุดกึ่งกลาง จุดกึ่งกลางแนวเส้นทั้งสองห่างกันเป็นระยะทาง r ดังรูป
171.	perthitic	-เนื้อแบบเพอร์ไทต์	๑. คำที่ใช้กับลักษณะเนื้อของแร่เฟลด์สปาร์ซึ่งมีแร่เฟลด์สปาร์ชนิดที่มีโซเดียมสูงเกิดเป็นทางหรือสายเล็ก ๆ ขนาน หรือค่อนข้างขนานกันอยู่ภายในแร่โพแทชเฟลด์สปาร์ (แร่เฟลด์สปาร์ชนิดที่มีโซเดียมสูงมักเป็นแร่แอลไบต์ และเฟลด์สปาร์ชนิดที่มีโพแทสเซียมสูงมักเป็นแร่ไมโครไคลน์) ๒. คำที่ใช้กับแร่เพอร์ไทต์หรือลักษณะของแร่เพอร์ไทต์ 29/56
172.	petrification; petrification	การกลายเป็นหิน	กระบวนการกลายเป็นหินโดยการเปลี่ยนสารอินทรีย์เป็นหิน เกิดจากการแทรกซึมของน้ำที่มีสารละลายแร่พวกแคลเซียมคาร์บอเนต หรือซิลิกาปนอยู่ แล้วตกตะกอนตามรูพรุนหรือช่องว่าง และแทนที่อนุภาคต่ออนุภาคของสิ่งมีชีวิต เช่น เปลือกหอย กระดูก ไม้ ทำให้มีความแข็งมากขึ้นจนกลายเป็นหิน กระบวนการนี้บางครั้งรักษาสภาพโครงสร้าง

			ดั้งเดิมของสิ่งมีชีวิตไว้ได้ เช่น ไม้กลายเป็นหิน มี ความหมายคล้ายกับ <i>permineralization</i> ดู <i>fossil, replacement, mineralization</i> ประกอบ 37/55
173.	petrified rose; barite rose; barite rosette	แบไรต์ดอกกุหลาบ	ดู <i>barite rose; barite rosette; petrified rose</i>
174.	petrified wood	ไม้กลายเป็นหิน	เนื้อไม้ที่กลายเป็นหิน เนื่องจากสารละลายแร่ซึ่งส่วน ใหญ่เป็นซิลิกาเข้าไปแทนที่เนื้อไม้อย่างช้า ๆ คือแทนที่ โมเลกุลต่อโมเลกุล จนกระทั่งแทนที่ทั้งหมดโดยไม่มีการ เปลี่ยนแปลงรูปร่างและโครงสร้าง ดู <i>petrification; petrification</i> ประกอบ 37/55
175.	petrofabric analysis; fabric analysis; petrofabrics	การวิเคราะห์โครงเนื้อ หิน	ดู <i>structural petrology</i>
176.	petrofabrics ; fabric analysis; petrofabric analysis	การวิเคราะห์โครงเนื้อ หิน	ดู <i>structural petrology</i>
177.	petroglyph	ภาพขูดบนหิน	ภาพหรือลายเส้นที่เกิดจากการขูดบนพื้นผิวโคลนซึ่งมีสี เข้มกว่าเนื้อหินเดิม โดยมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์
178.	petrography*	ศิลาวรรณนา	ธรณีวิทยาสาขาหนึ่งที่ว่าการบรรยายลักษณะและการ จำแนกชนิดของหิน โดยการศึกษาจากแผ่นหินบางด้วย กล้องจุลทรรศน์ คำนี้มีขอบเขตจำกัดกว่าคำว่า <i>petrology</i>

179.	petroleum geologist	นักธรณีวิทยาปิโตรเลียม	นักธรณีวิทยาที่ปฏิบัติงานในการสำรวจหรือเพื่อการผลิตน้ำมันและแก๊ส ดู <i>petroleum geology</i> ประกอบ
180.	petroleum geology	ธรณีวิทยาปิโตรเลียม	วิชาธรณีวิทยาสาขาหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับการเกิด การเคลื่อนย้าย และการสะสมตัวของน้ำมันและแก๊ส และการสำรวจหาแหล่งที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ การปฏิบัติงานต้องประยุกต์ใช้วิชาสาขาอื่น ๆ ด้วย เช่น ธรณีเคมี ธรณีฟิสิกส์ โบราณชีววิทยา ธรณีวิทยาโครงสร้าง วิชาลำดับชั้นหิน เพื่อใช้ในการค้นหาปิโตรเลียมหรือไฮโดรคาร์บอน ดู <i>petroleum geologist</i> ประกอบ
181.	petroleum geophysics	ธรณีฟิสิกส์แหล่งปิโตรเลียม	การประยุกต์ใช้วิธีการต่าง ๆ ทางธรณีฟิสิกส์เพื่อค้นหาแหล่งปิโตรเลียม โดยอาศัยสมบัติทางฟิสิกส์ที่แตกต่างกันของหินชนิดต่าง ๆ เป็นหลักในการค้นหา เช่น วิธีแม่เหล็ก วิธีความโน้มถ่วง วิธีคลื่นไหวสะเทือน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการค้นหาโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่เหมาะสมกับจะเป็นแหล่งเก็บปิโตรเลียม ได้แก่ โครงสร้างรูปประทุน รอยเลื่อน รอยชั้นไม่ต่อเนื่อง เป็นต้น
182.	petroleum rock	หินปิโตรเลียม	หินทราย หินปูน หินโดโลไมต์ หินดินดานที่มีรอยแตก และหินชนิดอื่น ๆ ที่มีความพรุน ซึ่งสามารถกักเก็บน้ำมันและแก๊สไว้ได้
183.	petroleum trap	แหล่งกักเก็บปิโตรเลียม	บริเวณหรือตำแหน่งที่น้ำมันหรือแก๊สสะสมอยู่ในชั้นหินที่มีชั้นหินปิดทับเพื่อไม่ให้น้ำมันหรือแก๊สไหลหนีออกไป แหล่งกักเก็บปิโตรเลียมอันเป็นแหล่งกักเก็บน้ำมัน (oil trap) และ

			แหล่งกักเก็บแก๊ส (gas trap) ประกอบด้วย ชั้นหินกักเก็บ และชั้นปิดกั้นที่ไม่มีความซึมได้ปิดอยู่ข้างบน โดยผิวสัมผัสของ ๒ ชั้นนี้จะวางตัวโค้งลง ดู <i>stratigraphic trap</i> และ <i>structural trap</i> ประกอบ
184.	petroleum window; oil window	ช่วงเกิดน้ำมัน	ดู <i>oil window; petroleum window</i>
185.	petroleum*	ปิโตรเลียม	๑. คำทั่วไปหมายถึงสารผสมของไฮโดรคาร์บอนที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ อาจมีสภาพเป็นของเหลว แก๊ส หรือของแข็งก็ได้ ได้แก่ น้ำมันดิบ (crude oil) แก๊สธรรมชาติ (natural gas) และสารพลอยได้อื่น ๆ ๒. สารผสมของไฮโดรคาร์บอนซับซ้อนชนิดเหลวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งเมื่อนำมากลั่นและกำจัดสารเจือปนออกไปแล้วจะได้สารเชื้อเพลิงตามลำดับชั้นต่าง ๆ เช่น เคมีภัณฑ์ปิโตรเลียม น้ำมันหล่อลื่น มีความหมายเหมือนกับ <i>oil</i>
186.	petroliferous	-ให้ปิโตรเลียม	คำที่ใช้กับหินที่มีหรือที่ให้ปิโตรเลียม 29/56
187.	petrology*	ศิลาวิทยา	ธรณีวิทยาสาขาหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับสมบัติของหินแต่ละชนิด กำเนิด แหล่งแร่ โครงสร้าง และความเป็นมาของหิน ตลอดจนวิธีการตรวจวิเคราะห์หิน คำนี้มีขอบเขตกว้างขวางกว่าคำว่า petrography
188.	PGA (peak ground	พีจีเอ (ความเร่งพื้นดิน	ดู <i>peak ground acceleration (PGA)</i>

	acceleration)	สูงสุด)	
189.	pH	พีเอช	ค่าที่แสดงความเป็นกรดและเบสของสารละลาย โดยวัดจากความเข้มข้นของไฮโดรเจนไอออนที่มีในสารละลายเป็นโมลต่อลิตรมีค่าอยู่ระหว่าง ๑-๑๔ โดยคำนวณจากแอนติลอการิทึมฐาน ๑๐ ของปริมาณไฮโดรเจนไอออน ($\text{pH} = -\log \text{H}^+$) ถ้าพีเอชมีค่า ๗ ถือว่าเป็นกลาง ถ้าต่ำกว่า ๗ จะเป็นกรด ถ้าสูงกว่า ๗ จะเป็นเบส
190.	phacolith*	หินอัคนีรูปเบี่ยง	หินอัคนีที่รีดตัวเข้าไปอยู่ตรงยอดของชั้นหินโค้งรูปประทุนหรือรูปประทุนหงาย แรงอัดทำให้ส่วนกลางหนา ส่วนข้างโดยรอบบางกว่า เหมือนลักษณะของเบี่ยง
191.	phaneritic texture	เนื้อทรรศน์	เนื้อของหินอัคนีที่ประกอบด้วยผลึกแร่ที่มีขนาดใหญ่จนสามารถแยกได้เด่นชัดด้วยตาเปล่า ใช้เรียกหินที่มีลักษณะเนื้อหินแบบนี้ได้ด้วย <i>ดู aphanitic texture ประกอบ 37/55</i>
192.	Phanerozoic	ฟาเนอโรโซอิก	หินบรมยุค(eonothem) ชั้นบนสุดตามมาตรฐานมาตราลำดับชั้นหินตามอายุกาลทั่วโลก (Standard Global Chronostratigraphic Scale) ประกอบด้วยหินมหายุคพาลีโอโซอิก หินมหายุคมีโซโซอิก และหินมหายุคซีโนโซอิก ซึ่งมีหลักฐานของการเกิดสิ่งมีชีวิตมากมาย รวมถึงช่วงเวลาที่ยินเกิดการสะสมตัวด้วย บรมยุคฟาเนอโรโซอิกครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่ ๕๔๑ ล้านปีจนถึงปัจจุบัน

			<p><i>ดู Phanerozoic Eon ประกอบ</i></p> <p>40/55</p>
193.	Phanerozoic Eon	บรมยุคฟาเนอโรโซอิก	<p>บรมยุคสุดท้ายของการแบ่งมาตราธรณีกาลนับตั้งแต่ ๕๔๑ ล้านปีมาจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกได้เป็น ๓ มหายุค คือ มหายุคพาลีโอโซอิก มหายุคมีโซโซอิก และมหายุคซีโนโซอิก หินที่เกิดในบรมยุคนี้เรียกว่า หินบรมยุคฟาเนอโรโซอิก (Phanerozoic Eonothem) คำนี้ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว</p> <p><i>ดู geologic time scale ประกอบ</i></p> <p>40/55</p>
194.	phase	เฟส	<p>สสารจำนวนหนึ่งที่เป็นเนื้อเดียวกันทั้งโครงสร้างทางเคมีและฟิสิกส์ ในระบบหนึ่ง ๆ อาจมีเฟสเดียวหรือหลายเฟส เช่น ระบบสารประกอบ H₂O ที่มีน้ำและไอน้ำประกอบกันเป็น ๒ เฟส</p>
195.	phase equilibria	เฟสสมดุล	<p>ในวิชาเคมีกายภาพ ศึกษาเกี่ยวกับเฟสต่าง ๆ ในระบบที่ดำรงอยู่เฉพาะในสภาวะสมดุล</p>
196.	phase layering	การเกิดชั้นทางแร่	<p>๑. การเกิดชั้นแร่ของหินอัคนีระดับลึก เกิดจากการปรากฏตัวอย่างทันทีทันใดของแร่บางตัว และแร่บางตัวหายไปอย่างต่อเนื่องจากตอนล่างสู่ตอนบน</p> <p><i>ดู cryptic layering, rhythmic layering ประกอบ</i></p> <p>๒. การเกิดโครงสร้างขนาดใหญ่ของหินแปรจากการวางตัวกึ่งขนานกันของชั้นแร่ต่างกำเนิด (various origins) ที่มี</p>

			องค์ประกอบแร่ต่างจากหินเหย้า (host rock) เช่น หินไนส์ และ หินเพริโดไทต์ <i>ดู compositional layering ประกอบ</i> <i>มีความหมายเหมือนกับ primary layering</i> 16,17/56
197.	phase rule	กฎเฟส	<i>ดู Gibbs' phase rule</i>
198.	phase separation-migration	การเคลื่อนย้ายแบบแยกสถานะ	การเคลื่อนย้ายตติยภูมิของปีโตรเลียม โดยส่วนที่มีสถานะแก๊สจะเคลื่อนที่ได้ง่ายและเร็วกว่าเพราะมีโมเลกุลขนาดเล็กกว่าส่วนที่มีสถานะของเหลว จึงทำให้แหล่งกักเก็บปีโตรเลียมบางแหล่งมีสถานะแก๊สทั้งหมด
199.	phase transformation	การเปลี่ยนเฟส	<i>ดู transformation ๒</i>
200.	phenoclast	เศษหินดอก	เศษหินขนาดใหญ่ในตะกอนหรือหินตะกอน ประกอบด้วยวัสดุขนาดต่าง ๆ เช่น หินมนเล็ก (cobble) กรวดใหญ่ (pebble) เศษหินดอกมน (spheroclast) ที่ฝังตัวในเนื้อพื้นของหินกรวดมน หรือ เศษหินดอกเหลี่ยม (anguclast) ในหินกรวดเหลี่ยม ยืนยันมติเดิม 13/56
201.	phenocryst	ผลึกดอก	ผลึกแร่ขนาดใหญ่ที่เป็นดอกอยู่ในเนื้อหินอัคนี <i>ดู porphyritic texture ประกอบ</i>
202.	phenol	ฟีนอล	สารประกอบแอโรแมติกที่มีออกซิเจนประกอบอยู่ด้วย มีสูตร

			เคมี C ₆ H ₅ OH พบมากในน้ำมันดินจากถ่านหิน และในน้ำมันดิบ ฟีนอลมีความใกล้เคียงกับแอลกอฮอล์มากซึ่งส่วนที่เป็นแอมโรแมติกหรือวงแหวนเบนซีนจะมีหมู่ไฮดรอกซิลประกอบอยู่ด้วยทำให้มีสภาพเป็นกรด ฟีนอลเป็นสารตั้งต้นที่สำคัญของพลาสติก มีความหมายเหมือนกับ <i>hydroxybenzene</i>
203.	phenotype	ฟีโนไทป์, แบบฉบับปรากฏ	ลักษณะที่ปรากฏของสิ่งมีชีวิตซึ่งสะท้อนถึงอันตรกิริยา (interaction) ของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม
204.	phi unit	หน่วยฟี	หน่วยวัดที่บ่งบอกถึงขนาดของเม็ดวัสดุเชิงลอการิทึมฐานสอง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเส้นผ่านศูนย์กลางของเม็ดวัสดุ (d) มีหน่วยเป็นมิลลิเมตร โดย $\Phi = -\log_2 d$
205.	phonolite*	หินโฟโนไลต์	๑. หินอัคนีชนิดหนึ่งประกอบด้วยแร่เฟลด์สปาร์ชนิดแอลคาไลน์ โดยเฉพาะอะนอร์โทเคลส หรือซานิตินกับเนฟิลีน ๒. หินอัคนีฟูที่ประกอบด้วยแร่เฟลด์สปาร์ชนิดแอลคาไลน์ แร่สีเข้ม และแร่เฟลด์สปาทอยด์ เช่น เนฟิลีน ลูไซต์ โซดาไลต์ คำนี้มาจากคำในภาษากรีกว่า โฟน ซึ่งแปลว่า เสียง เนื่องจากหินชนิดนี้เมื่อเคาะด้วยค้อนจะเกิดเสียงดังกังวาน
206.	phosphate*	ฟอสเฟต	กลุ่มของแร่ที่มีอนุกรมกรดฟอสฟอริก (PO ₄) ₃ เป็นองค์ประกอบ ตัวอย่างเช่น อะพาไทต์ Ca ₅ (PO ₄) ₃ (F, OH, Cl) ซีโนไทม์ (YPO ₄)
207.	phosphatic nodule	ก้อนฟอสเฟตทรงมน	มวลหรือก้อนทรงมนของแร่แคลเซียมฟอสเฟต มีสีขาวขุ่น

			เทาดำ หรือน้ำตาล ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่ ๒ มิลลิเมตร จนถึงใหญ่กว่า ๓๐ เซนติเมตร ก้อนแร่นี้ประกอบขึ้นด้วยก้อนมูลสัตว์ เปลือกหอย กระดูก เม็ดทราย แผ่นไมกา หรือโครงหนามของฟองน้ำ ห่อหุ้มด้วยแร่แคลเซียมฟอสเฟต
208.	phosphorescence	การพวยแสง	การเปล่งแสงออกจากสสารอย่างต่อเนื่องจนถึงระยะเวลาหนึ่ง แม้ตัวกระตุ้นจากภายนอก เช่น แสงอัลตราไวโอเลต สิ้นสุดลงแสงก็ยังคงเปล่งออกมาได้ ความยาวนานของการเปล่งแสงขึ้นอยู่กับอุณหภูมิ และมีอัตราการสลายตัวเฉพาะหรือตายตัว จัดว่าเป็นการเปล่งแสงแบบหนึ่ง
209.	phosphorite	หินฟอสฟอไรต์	หินชั้นหรือหินตะกอนที่มีปริมาณแร่ฟอสเฟตสูงมากพอที่จะมีค่าทางเศรษฐกิจ เป็นได้ทั้งชั้นหินปลั่มภูมิและทุติยภูมิที่เกิดในทะเล ชั้นหินนี้ประกอบด้วยผลึกแร่คาร์บอเนต ฟลูออโรอะพาไทต์ ขนาดเล็กมาก อาจเกิดเป็นชั้นบาง ๆ หรือเป็นเม็ดกลมเล็ก ๆ เม็ดแบบไขปลา หรือเป็นก้อน และมักมีโครงร่างของสัตว์ทะเล เปลือกหอย และกระดูกปนอยู่ด้วย
210.	photic zone; euphotic zone	เขตมีแสง	ระยะความลึกมากที่สุดของน้ำทะเลและทะเลสาบที่สามารถเกิดกระบวนการสังเคราะห์แสงได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับความลึกของแสงที่ส่องผ่านน้ำและสภาพความขุ่นของน้ำ โดยทั่วไปเขตนี้อยู่ในระดับความลึกประมาณ ๒๐๐ เมตร
211.	photogeology*	ธรณีวิทยาภาพถ่าย	การศึกษาลักษณะและโครงสร้างทางธรณีวิทยาโดยอาศัยข้อมูลจากรูปถ่ายทางอากาศ (aerial photograph)

212.	phreatic ground water; phreatic water	น้ำบาดาลไม่มีแรงดัน	น้ำบาดาลที่เกิดอยู่ในส่วนบนสุดของเขตอิ่มน้ำ (zone of saturation) และสัมผัสกับเขตอิมอากาศ (zone of aeration) น้ำบาดาลชั้นดังกล่าวจึงไม่มีแรงดัน นางสาวสมคิด บัวเพ็ง รับผิดชอบ 29/56
213.	phreatic zone; saturated zone; zone of saturation	เขตอิ่มน้ำ	<i>ดู saturated zone; phreatic zone; zone of saturation</i> นางสาวสมคิด บัวเพ็ง รับผิดชอบ 29/56
214.	phyla	ไฟลา	<i>ดูคำอธิบายใน phylum</i>
215.	phyllite*	หินฟิลไลต์	หินแปรชนิดหนึ่งประกอบด้วยไมกาเป็นส่วนใหญ่ แร่นี้เรียงตัวขนานกันเป็นริ้วทำให้ผิวหน้าของหินมีความวาวเหมือนไหม หินฟิลไลต์มีอันดับการแปรสภาพอยู่ระหว่างหินชนวนกับหินชีสต์
216.	phyllosilicate	ฟิลโลซิลิเกต	กลุ่มแร่ซิลิเกตที่ประกอบด้วย SiO_4 ทรงสี่หน้า เกาะตัวกันแบบตาข่ายหกเหลี่ยม โดยใช้ออกซิเจนสามในสี่ของ SiO_4 ทรงสี่หน้าข้างเคียงร่วมกัน จึงทำให้แร่กลุ่มนี้มีลักษณะเป็นแผ่นหรือเป็นเกล็ด อัตราส่วน Si : O = ๒ : ๕ ตัวอย่างเช่น ไมกา ไบโอไทต์ มัสโคไวต์ คลอไรต์ เคโอลิไนต์ เซอร์เพนทีน ทัลก์ มีความหมายเหมือนกับ <i>sheet mineral</i>
217.	phylogeny	วิวัฒนาการชาติพันธุ์	๑. สายการวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ต่อเนื่องจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ตรงข้ามกับพัฒนาการ

			ของสิ่งมีชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัว <i>ดู ontogeny ประกอบ</i> ๒. การศึกษาประวัติความเป็นมาของสิ่งมีชีวิตกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
218.	phylozone; lineage zone**	ส่วนชั้นสายชีวภาพ	<i>ดู lineage zone; phylozone</i>
219.	phylum	ไฟลัม	ชั้นหนึ่งของการจัดจำแนกหมวดหมู่ของสัตว์ เป็นชั้นที่อยู่ระหว่างอาณาจักร (kingdom) ซึ่งเป็นชั้นที่สูงกว่า และชั้น (class) ซึ่งเป็นชั้นที่ต่ำกว่า ส่วนการจำแนกหมวดหมู่ของพืชในชั้นนี้ใช้ว่า หมวด (division) คำพหูพจน์ของ phylum คือ phyla
220.	physical geology*	ธรณีวิทยากายภาพ	ธรณีวิทยาแขนงหนึ่งที่ศึกษากระบวนการและแรงต่าง ๆ ที่เป็นตัวการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปร่างลักษณะต่าง ๆ ของโลก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสารต่าง ๆ ในโลก อันได้แก่ องค์ประกอบของแร่ หิน แมกมา และสารแก่นโลก ทั้งนี้ไม่รวมถึงการบันทึกเหตุการณ์หรือวิวัฒนาการของโลกซึ่งเป็นเรื่องของวิชาธรณีประวัติ <i>ดู historical geology ประกอบ</i>
221.	physiogeomorphology; geomorphology	ธรณีสัณฐานวิทยา	<i>ดู geomorphology; physiogeomorphology</i>
222.	phytane	ไฟเทน	ไอโซพรีนอยล์ไฮโดรคาร์บอนที่มีคาร์บอน ๒๐ อะตอม มี

			สูตรเคมี $C_{20}H_{42}$ โฟเทนไม่พบในสิ่งมีชีวิต แต่มักพบทั่วไปในตะกอนและน้ำมันดิบ
223.	phyteral	ไฟเทอร์ล	เศษพืชในถ่านหินที่ยังเห็นลักษณะรูปร่างเดิม เช่น เคลือบผิวใบ (cuticle) เปลือกหุ้ม สปอร์ (spore coat) ไซ ซึ่งต่างกับมาเซอร์ล
224.	phytolith	หินพืช	หินที่เกิดจากการรวมตัวกันของซากพืชหรือการกระทำต่างๆ ของพืช ได้แก่ ถ่านหิน พีต ลิกไนต์ และหินปูนอินทรีย์บางชนิด เช่น หินเนื้อเม็ดแบบไซปลา (oolite) (เก็บศัพท์ในธรณี สวล.ด้วย) 8/56 ตรวจสอบแล้ว
225.	phytoplankton	แพลงก์ตอนพืช	แพลงก์ตอนหรือสิ่งมีชีวิตที่ลอยลอยตามน้ำที่จัดเป็นพวกพืช เช่น ไดอะตอม ดู <i>zooplankton</i> ประกอบ
226.	piedmont glacier*	ธารน้ำแข็งเชิงเขา	แผ่นผืนน้ำแข็งหนาที่ปกคลุมที่ราบเชิงเขา เกิดจากการแผ่กระจายออกของธารน้ำแข็ง หรือการรวมตัวเข้าด้วยกันของธารน้ำแข็งหลายธารที่ไหลลงมาจากหุบเขาสูงก็ได้
227.	piercement dome; diapir dome	โดมรูปเห็ด	ดู <i>diapir; piercement dome</i> 3/56
228.	piercing fold; diapiric fold	รอยคดโค้งแทรกดัน	ดู <i>diapiric fold; piercing fold</i> 3/56
229.	piezometric surface; potentiometric surface;	ระดับแรงดันน้ำ	ดู <i>potentiometric surface; piezometric surface; pressure surface</i> 29,31/56

	pressure surface		
230.	pillar structure	โครงสร้างแบบเสา	โครงสร้างรูปเสาเหลี่ยมชนิดหนึ่ง ที่ตั้งฉากหรือทำมุมกับชั้นหิน ประกอบด้วยมวลทรายเนื้อแน่นหรือเป็นเกลียวซึ่งตัดขวางแนวชั้นบางหรือโครงสร้างปลุมภูมิของชั้นทราย คาดว่าเกิดขึ้นจากการที่น้ำหายไปภายหลังการตกสะสมตัวของชั้นหิน ดู <i>vertical sheet structure</i> ประกอบ
231.	pillow lava	ลาวารูปหมอน	หินลาวาชนิดบะซอลต์ที่เย็นตัวได้นำ จะเกิดเป็นรูปคล้าย ๆ หมอน
232.	pinacoid	พินาคอยด์	รูปทรงผลึกเปิดแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยหน้าผลึกมีสมมาตรกันที่ขนานกัน ๑ คู่ ตัวอย่างเช่น หากหน้าผลึกคู่ตั้งกล่าวตั้งฉากกับแกนผลึกแนวตั้ง รูปทรงผลึกแบบนี้เรียกว่า พินาคอยด์ฐาน (basal pinacoid) <i>ดูรูปที่ pedion</i>
233.	pinite	ไพไนต์	มีสโคไวต์อสังฐาน เนื้อละเอียดสมานแน่น สีเทาดำน เขียวหรือน้ำตาล เกิดจากการแปรเปลี่ยนของแร่ซิลิเกตบางชนิด เช่น คอร์เดียไรต์ เนฟิซีน สแกโพไลต์ สปอดูมิน และเฟลด์สปาร์ 28,29,30/56
234.	pinnacle	เสาหิน	๑. แท่งหินสูงเรียวยาวหรือยอดสูงเด่น ๒. แท่งหินหรือปะการังที่อยู่ใต้น้ำหรืออยู่ปรึมน้ำ ซึ่งไม่อาจตรวจพบได้ด้วยเครื่องหยั่งน้ำด้วยเสียงสะท้อน จึงอาจเป็นอันตรายต่อการเดินเรือได้ <i>มีความหมายเหมือนกับ</i>

			<i>pinnacle reef</i> ๑ และ <i>doo reef</i> ประกอบ
235. 236.	pinnacle reef pinnacle reef	๑. เสาหิน ๒. พืดเสาหิน	ดู <i>pinnacle</i> ความหมายที่ ๒ 6/56 คำเรียกเนินพืดหินที่เกิดจากการก่อตัวเป็นหย่อม ๆ ของ สาหร่าย สโตรมาโทพอรอยด์ยุคไซลูเรียนตอนกลางในแอ่งมิชิแกน แต่ละหย่อมมีความสูง ๕๐๐ ฟุต และเอียงเทไม่เกิน ๑๕ องศา ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๕๐๐ เอเคอร์ (๑,๒๖๕ ไร่) จึงมี ลักษณะเป็นเนินมากกว่าเป็นแท่งหรือเป็นเสา พบจากการ เจาะสำรวจน้ำมัน เนินเหล่านี้ปัจจุบันเป็นหินโดโลไมต์ และ หลายแหล่งเป็นแหล่งผลิตน้ำมัน 6/56
237.	pinnate drainage pattern*	แบบรูปทางน้ำขนนก	แบบรูปทางน้ำกิ่งไม้แบบหนึ่งที่ประกอบด้วยลำน้ำสาขา หลาย ๆ สายซึ่งอยู่ใกล้ชิดกันและเกือบขนานกัน ไหลมา บรรจบกับทางน้ำประธานเป็นมุมแหลม ทำให้แบบรูปทาง น้ำนี้ดูคล้ายขนนกอันแสดงถึงพื้นที่ที่ลำน้ำสาขาไหลลงนั้น มีความลาดชันสูงผิดปกติ
238.	pipe	๑. ลำหินอัคนีแทรกซอน	๑.๑ (หินอัคนีแทรกซอน) มวลหินอัคนีที่ตัดผ่านชั้นหินหรือ รื้อขนานของมวลหินอัคนีแทรกซอน มีรูปทรงแบบแผ่นหนา (tabular) ๑.๒ (ภูเขาไฟ) ช่องทางที่ทำให้หินหนืดไหลขึ้นมา โดยปกติ แล้วมักเติมเต็มด้วยหินกรวดเหลี่ยมภูเขาไฟ และเศษชิ้น ของหินที่มีอายุแก่กว่า เป็นเขตที่มีสภาพให้ซึมได้สูง

			โดยทั่วไปเป็นเขตกำเนิดแหล่งแร่ ดู <i>breccia pipe</i> ประกอบ 29,30/56
239.	pipe	๒. (น้ำบาดาล) ไพป์	ดู <i>geyser pipe</i> 29,30/56
240.	pipe	๓. (แหล่งสินแร่) ลำ สินแร่	ดู <i>ore pipe</i> 29,30/56
241.	pipe	๔. (หินตะกอน) ลำเศษ หิน	๔.๑ ดู <i>clastic pipe</i> ๔.๒ ช่องที่บรรจุด้วยกรวดและทราย มีขนาดตั้งแต่หลาย เซนติเมตรจนถึงเป็นเมตร เกิดขึ้นโดยเฉพาะในหินเนื้อปูน ตัวอย่างเช่น แนวแตกแนวตั้ง หรือหลุมยุบในชั้นหินซอล์กที่ ถูกขยายขนาดโดยการละลายของสารคาร์บอเนตและเติม ด้วยเศษตะกอน 29,30/56
242.	pipe clay; pipeclay	ไพป์เคลย์	พลาสติกเคลย์ที่มีความเหนียวมาก สีขาวถึงขาวแกมเทา ปลอดจากสารเหล็ก สมัยก่อนใช้ทำกล่องยาสูบ โดยมากเผา แล้วจะให้สีขาว ดู <i>ball clay</i> ประกอบ 30/56
243.	pipe culvert	ท่อลอดกลม	ท่อกลมสำหรับใช้เป็นทางระบายน้ำลอดใต้ถนนบริเวณทาง น้ำเล็ก ๆ ไม่ลึกนัก ท่อลอดกลมต้องเป็นแบบคอนกรีตเสริม เหล็กเพื่อให้สามารถรับน้ำหนักจากรถบรรทุกที่วิ่งผ่านไป มาได้ 30/56
244.	pipe-rock burrow	รูซอนไซรูปท่อ	ดู <i>scolithus; scolite</i> 30/56
245.	piracy; stream capture	ธารหลงแม่	ลำธารสายหนึ่งที่มีการเปลี่ยนต้นน้ำสู่ลำน้ำอีกสายหนึ่ง ซึ่ง มีการกร่อนมากกว่า โดยกระบวนการทางธรรมชาติทำให้

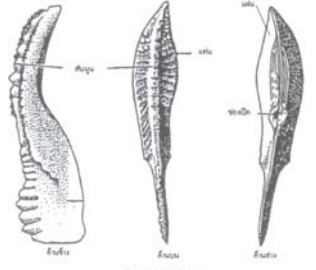
			ทางน้ำรวมเป็นสายเดียว มีความหมายเหมือนกับ <i>capture ๒</i> และ <i>beheaded stream ๒</i> ดู <i>beheading</i> ประกอบ
246.	pisolite	หินเนื้อเม็ดแบบเมล็ดถั่ว	๑. หินชั้นที่ประกอบด้วยเม็ดตะกอนกลม ๆ ขนาดเมล็ดถั่ว เขียวหรือถั่วลันเตาเกาะประสานกัน ลักษณะเนื้อแบบนี้มักพบในหินปูน ๒. มุลูภูเขาไฟที่เกิดโดยการพอกพูนเป็นวงชั้น ดู <i>pisolith</i> และ <i>oolith</i> ประกอบ
247.	pisolith	เม็ดแบบเมล็ดถั่ว	เม็ดกลมเล็ก ๆ ในหินชั้นหรือหินตะกอน รูปร่างลักษณะเม็ดคล้ายเมล็ดถั่วเขียวหรือถั่วลันเตาหรือเม็ดไขปลาขนาด ใหญ่ มีขนาด ๒-๑๐ มิลลิเมตร เม็ดตะกอนมักเกิดจาก แคลเซียมคาร์บอเนตหรืออาจเกิดจากการพอกจับเป็นวงชั้น รอบนิวเคลียส โดยกระบวนการทางชีวเคมีของสาหร่าย ลักษณะเนื้อแบบเมล็ดถั่วจะมีขนาดใหญ่ แต่รูปร่างไม่ค่อย สม่่าเสมอเหมือนเนื้อเม็ดแบบไขปลา ถึงแม้ว่าจะมีโครงสร้าง เป็นวงกลมซ้อนกันหลายวง และมีเส้นใยเป็นรัศมีแบบ เดียวกัน คำนี้บางครั้งก็ใช้หมายถึงหินที่มีเนื้อแบบเมล็ดถั่ว ดู <i>oolith</i> ประกอบ (แก้จากหนังสือหน้า ๒๓๘)
248.	pitch	พิตช์	ดู <i>rake</i>
249.	pivotal fault; rotary	รอยเลื่อนแบบหมุน	ดู <i>rotational fault; pivotal fault; rotary fault</i>

	fault; rotational fault		
250.	placental	-มีรก	คำที่ใช้กับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมซึ่งจัดอยู่ในชั้นย่อยยูที่เรีย (subclass Eutheria) มีลักษณะเฉพาะคือ มีรกสำหรับยึดเกาะกับผนังมดลูกของแม่และนำอาหารให้ตัวอ่อน ดังนั้นลูกอ่อนที่คลอดออกมาจึงมีสภาพที่ได้พัฒนาไปมาก มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคครีเทเชียสจนถึงปัจจุบัน <i>ดู marsupial ประกอบ</i>
251.	placer	ลานแร่	แหล่งแร่บนพื้นผิวที่เกิดจากการสะสมของเม็ดแร่ที่ได้จากการผุพังและพัดพาของหิน ได้แก่ ลานแร่ชายหาด และลานแร่ตะกอนน้ำพา แร่ที่สะสมมักเป็นพวกแร่หนัก เช่น ทองคำ ดีบุก รูไทล์ เพชร <i>มีความหมายเหมือนกับ placer deposit</i>
252.	placer deposit	แหล่งแร่แบบลานแร่	<i>ดู placer</i>
253.	placoderm	ปลาโคเดิร์ม	สัตว์มีกระดูกสันหลัง จัดอยู่ในชั้นปลาโคเดิร์ม (class Placodermi) ซึ่งเป็นพวกปลาที่มีขากรรไกร มีลักษณะเฉพาะคือ มีการพัฒนาแผ่นเกราะขึ้นห่อหุ้มร่างกาย โดยเฉพาะส่วนหัวและส่วนลำตัว พบในช่วงยุคดีโวเนียน ปัจจุบันสูญพันธุ์ไปแล้ว ชื่อปลาโคเดิร์ม แปลว่าแผ่นกระดูก แผ่นที่ปกคลุมรอบหัว เรียกว่า เกราะหัว (head shield) ส่วนแผ่นที่ปกคลุมลำตัว เรียกว่า เกราะลำตัว (trunk shield)
254.	plain	ที่ราบ, พื้นราบ	ภูมิประเทศที่เป็นที่ราบ ซึ่งอาจจะราบเรียบหรือมีลักษณะเป็นลูกคลื่นน้อย ๆ โดยไม่สามารถสังเกตเห็นความแตกต่าง

			ของความสูงหรือต่ำของพื้นที่ราบนั้นได้อย่างเด่นชัด 39/55
255.	planar element	องค์ประกอบแนวระนาบ	องค์ประกอบหนึ่งของโครงเนื้อ (fabric) ซึ่งมีมิติด้านกว้าง และยาวมากกว่ามิติความหนา มาก เช่น ชั้นหิน แนวแตก เรียบ สภาพการเรียงตัวของแบบหินชีสต์ 30/56
256.	plane polarised light; polarised light	แสงโพลาไรส์	ดู <i>plane polarised light; polarised light</i>
257.	plane wave	คลื่นหน้าราบ	คลื่นซึ่งหน้าคลื่นมีลักษณะเป็นชุดของพื้นผิวที่มีหน้าราบ เมื่อเคลื่อนที่ไปในตัวกลางทำให้อนุภาคของตัวกลางทั้ง ๒ ด้านเคลื่อนที่ไปข้างหน้าและถอยหลัง โดยไม่เกิดการ กระจายออกและลู่กลับของอนุภาค
258.	planetary geology; planet geology	ธรณีวิทยาดาวเคราะห์	วิทยาศาสตร์สาขาหนึ่งที่เกิดจากการประยุกต์หลักพื้นฐาน และเทคนิคของวิชาธรณีวิทยา ธรณีเคมี และธรณีฟิสิกส์ เพื่อศึกษาธรรมชาติ กำเนิด และประวัติของการควบแน่น ของสารและแก๊สในระบบสุริยจักรวาล โดยทั่วไปมักไม่รวม ดาวเคราะห์โลก รวมถึงการเฝ้าสังเกตจากการรับรู้ระยะไกล และการสำรวจดาวเคราะห์ ตลอดจนการศึกษาองค์ประกอบ ทางเคมี ทางแร่ และประวัติของวัตถุอวกาศหรือเทหวัตถุ เช่น อุกกาบาต หรือตัวอย่างหินดวงจันทร์ นอกจากนี้ยัง หมายถึงการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการภายนอก โลก เช่น การพุ่งชนของอุกกาบาต การเปลี่ยนแปลง พลังงานแสงอาทิตย์ และน้ำขึ้นลงบนโลกทั้งในปัจจุบันและ

			อดีต เป็นคำที่เริ่มใช้โดย Lesevich (1877) ในความหมายว่าเป็นสาขาหนึ่งของอวกาศศึกษา <i>มีความหมายเหมือนกับ astrogeology และ planetology</i>
259.	planetology	วิทยาดาวเคราะห์	<i>ดู planetary geology; planet geology</i>
260.	plankton	แพลงก์ตอน	สิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ที่ลอยลอยไปมาอยู่ในน้ำทะเลและน้ำจืดตามการเคลื่อนไหลของน้ำ โดยมากมีขนาดเล็ก เช่น ไดอะตอม สาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียว โปรโตซัว ตัวอ่อนของสัตว์ต่าง ๆ และอาจรวมถึงสิ่งมีชีวิตที่มีขนาดใหญ่ด้วย เช่น แมงกะพรุน ซึ่งมีกำลังในการเคลื่อนไหวต่ำ แพลงก์ตอนเป็นอาหารสำคัญของสัตว์น้ำ เช่น วาฬ กุ้ง หอย ปู ปลา <i>ดู phytoplankton และ zooplankton ประกอบ</i>
261.	plankton bloom	การสะพรุ้งของแพลงก์ตอน	การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของพืชน้ำจืดหรือสาหร่ายหรือสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น ๆ จนมีปริมาณมาก ทำให้น้ำมีสีตามสีของสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ <i>ดู red tide ประกอบ 30/56</i>
262.	plant liquid	แก๊สเหลวโรงแยก	ปริมาณแก๊สธรรมชาติเหลวที่ได้จากกระบวนการแยกที่โรงแยกแก๊ส ไม่ใช่แก๊สธรรมชาติเหลวที่ได้จากการแยก ณ แหล่งผลิต <i>ดู separator gas ประกอบ</i>
263.	plastic clay	พลาสติกเคลย์	ดินที่ประกอบด้วยเคโอลิไนต์ที่มีการเรียงตัวของอะตอมผิดไปจากเดิมบ้าง มักมีซิลไลต์หรือมอนต์มอริลโลไนต์ปนอยู่ด้วยเสมอ มีสีตั้งแต่อ่อนจนถึงเข้ม มีสภาพพลาสติก แต่ถ้าสภาพพลาสติกสูง เฝ้าแล้วมีสีขาวหรือสีครีมเรียกว่า บอลล์เคลย์ หรืออีกนัยหนึ่ง บอลล์เคลย์เป็นพลาสติกเคลย์ชนิด

			หนึ่ง แต่พลาสติกเคลย์ไม่จำเป็นต้องเป็นบอลล์เคลย์ 30,31/56
264.	plastic flow*	การไหลแบบพลาสติก	ลักษณะอย่างหนึ่งทางธรณีวิทยาโครงสร้าง ซึ่งหมายถึง การเคลื่อนไหลระหว่างโมเลกุลของของแข็ง อันเกิดขึ้นจาก แรงกดอัดอย่างแรง กระบวนการนี้ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงรูปร่างของของแข็งจนไม่สามารถคืนสู่สภาพ เดิมได้อีก
265.	plastic limit (PL)	ขีดจำกัดพลาสติก	ค่าปริมาณน้ำที่น้อยที่สุดในมวลดินที่ทำให้ดินเหนียวเหนียว สามารถปั้นเป็นรูปร่างได้โดยไม่เกิดรอยแตก ทดสอบโดย คลึงมวลดินให้เป็นเส้นกลมมีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๓ มิลลิเมตร (๑/๘ นิ้ว) โดยไม่มีรอยแตกที่ผิว ค่านี้ได้จากการ วัดปริมาณความชื้นที่มีอยู่ในดิน มีหน่วยเป็นร้อยละ
266.	plasticity	สภาพพลาสติก	สมบัติของการเปลี่ยนรูปร่างของวัสดุจากรูปร่างเดิมไปเป็น รูปร่างใหม่อย่างถาวรเมื่อมีแรงมากระทำ โดยไม่ปรากฏ รอยแตกหรือแยกออกจากกัน
267.	plasticity index (PI)	ดรรชนีพลาสติก	ปริมาณน้ำในมวลดินซึ่งทำให้ดินยังคงสถานะความเป็น พลาสติกอยู่ได้ เป็นค่าที่ได้จากผลต่างระหว่างค่าขีดจำกัด ความเหลวกับค่าขีดจำกัดพลาสติก ใช้ในการคาดคะเน ความสามารถในการคงตัวหรือการเปลี่ยนสภาพของดิน เช่น ดินมีค่า PI = ๕ กับ PI = ๒๐ แสดงว่าดินที่มีค่า PI = ๕ เมื่อดูตื้น้ำเข้าไปเล็กน้อยจะเปลี่ยนสภาพเป็นของเหลวได้ ง่าย ส่วนดินที่มีค่า PI = ๒๐ ต้องดูตื้น้ำเข้าไปมากกว่าจึงจะ เป็นของเหลว

268.	plate	๑. แผ่น(ธรณี)	<p>ส่วนธรณีภาคของโลกที่เป็นของแข็ง ซึ่งมีการเคลื่อนที่ในแนวราบ ร่วมกับแผ่นอื่น ๆ ตามแนวเขตแผ่นดินไหว <i>ดู plate tectonics ประกอบ 22,30/56</i></p>
269.	plate	๒. แผ่น	<p>๒.๑ ซินแซสหินที่มีลักษณะเป็นแผ่น เช่น หินแผ่น ๒.๒ ผลึกหิมะที่มีลักษณะเป็นแผ่นรูปหกเหลี่ยม ๒.๓ (บรรพชีวินวิทยา) แผ่นแบนหรือทรงแบน ประกอบขึ้นจากผลึกเดี่ยว ๆ ของแร่แคลไซต์ แผ่นเหล่านี้ประกอบกันขึ้นเป็นโครงร่างของสัตว์ผิวหนาม ๒.๔ (บรรพชีวินวิทยา) ส่วนด้านล่างหรือด้านที่มีแฉงหรือช่องเปิดของโคโนดอนต์ที่มีรูปร่างคล้ายแผ่น ด้านนี้มีลักษณะเรียบ อาจมีแผ่นเรียบปิดช่องเปิดหรือไม่มีก็ได้ ในขณะที่ส่วนด้านบนซึ่งมีปุ่มหลาย ๆ ปุ่มเรียงต่อเนื่องกันเป็นแนวตรงยาว และมีปีกแผ่บานออกไปทางด้านข้างทั้งสองด้าน เรียกว่า แท่น (platform) <i>ดูรูปประกอบ</i></p> <p>๒.๕ (บรรพชีวินวิทยา) แผ่นบาง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายสัตว์ เช่น ฝาของสัตว์จำพวกหอย เปลือกของสัตว์จำพวก กุ้ง กั้ง ปู</p>

			<p>๒.๖ (บรรพชีวินวิทยา) โครงสร้างแข็งเป็นหินรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน พบในซากดึกดำบรรพ์รีเซฟตาคูลิทิด <i>Merome</i> และ <i>receptaculitid</i> ประกอบ</p> <p>๒.๗ (เรณูวิทยา) แผ่นซึ่งมีลักษณะเป็นรูปหลายเหลี่ยมแยกออกจากกันได้ ประกอบกันขึ้นเป็นเปลือกอาศัยของไดโนแฟลเจลเลตระยะไม่สร้างเกราะ และใช้ชีวิตว่ายน้ำ รูปหลายเหลี่ยมบนเซลล์เกราะซึ่งไดโนแฟลเจลเลตชนิดเดียวกันสร้างขึ้นในช่วงสร้างเกราะหรือช่วงพักตัว ที่มีตำแหน่งตรงกันกับรูปหลายเหลี่ยมบนเปลือกอาศัย เรียกว่าแผ่นเทียบเท่า (plate-equivalent) แผ่นเสมือน (paraplate) หรืออาจเรียก แผ่น (plate) ได้เช่นเดียวกัน</p> <p>22,30/56</p>
270.	plate boundary	รอยต่อแผ่นธรณีภาค	แนวเขตของขอบแผ่นธรณีภาคที่เรียงต่อกันคล้ายภาพต่อปริศนา (jigsaw puzzle) ซึ่งปัจจุบันเป็นแนวเขตไหวสะเทือนและแนวภูเขาไฟ ตลอดจนแนวธรณีแปรสัณฐานของเปลือกโลก เชื่อว่าการเคลื่อนตัวของแผ่นธรณีภาคต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน
271.	plate tectonics	การแปรสัณฐานแบบแผ่น ทฤษฎีซึ่งอธิบายถึงการแปรสัณฐานโดยการเคลื่อนที่ของแผ่นธรณีอันเนื่องจากแรงที่มา	มอบนางเบญจมา เสกธีระ ปรับแก้ไขเพื่อนำเสนอที่ประชุมต่อไป 30/56

		<p>กระทำ มีลักษณะเป็นแผ่นธรณีขนาดใหญ่หลายแผ่นและแผ่นขนาดเล็กอีกจำนวนหนึ่งเรียงต่อกัน แต่ละแผ่นมีความหนาประมาณ ๑๕-๓๐ กิโลเมตร สุดแล้วแต่ว่าเป็นแผ่นธรณีมหาสมุทรหรือแผ่นธรณีทวีป ถ้าเป็นแผ่นธรณีทวีปจะมีความหนามาก แผ่นธรณีนี้เคลื่อนไปมาอย่างช้า ๆ ประมาณ ๒-๑๐ เซนติเมตรต่อปี โดยมีการเคลื่อนตัวในแนวราบเข้าหาหรือออกจากรอยต่อของแผ่นธรณี ถ้าแผ่นธรณีเคลื่อนที่ออกจากกันจะทำให้แมกมาเคลื่อนตัวขึ้นมาจนเกิดเป็นสันเขากลางสมุทร (oceanic</p>	
--	--	---	--

		ridge) ถ้าเคลื่อนที่เข้าหากันหรือชนกัน อาจทำให้แผ่นหนึ่งมุดลงไปใต้ อีกแผ่นหนึ่ง และมีปรากฏการณ์แผ่นดินไหวเกิดขึ้น หรือเป็นร่องลึกก้นสมุทร (oceanic trench)	
272.	plateau basalt	หินบะซอลต์ที่ราบสูง	หินบะซอลต์ซึ่งเกิดจากการไหลแผ่ในแนวราบหรือกึ่งแนวราบเป็นบริเวณกว้าง โดยเกิดจากการปะทุอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องกันตามรอยแยก ทำให้เกิดเป็นที่ราบสูง <i>มีความหมายเหมือนกับ continental flood basalt และ flood basalt</i>
273.	plateau*	ที่ราบสูง	พื้นที่ค่อนข้างราบที่สูงกว่าบริเวณใกล้เคียง โดยอย่างน้อยต้องมีด้านหนึ่งลาดลงสู่พื้นที่ที่ต่ำกว่าโดยฉับพลัน (<i>ดูรูปที่ butte</i>)
274.	plate-equivalent	แผ่นเทียบเท่า	<i>ดูคำอธิบายใน plate ๒.๓</i>
275.	platform facies	ชุดลักษณะลานไหล่ทวีป	<i>ดู shelf facies</i>
276.	platform reef	พืดหินลานราบ	พืดหินใต้น้ำที่เกิดอยู่ห่างจากฝั่งมาก ส่วนบนมีลักษณะราบ มีทะเลสาบขนาดเล็กและตั้งอยู่ภายใน 6/56
277.	platform*	ลาน	๑. พื้นที่ราบหรือพื้นที่ที่มีลักษณะเอียงเทเล็กน้อย ยื่น

			<p>ออกไปในทะเล เกิดจากการกัดกร่อนใต้น้ำ เช่น หาดคลื่น เชาะ (abrasion platform)</p> <p>๒. คำทั่วไปที่ใช้กับพื้นที่ที่มีผิวหน้าราบหรือเกือบ ราบ เช่น ลานตะพัก ลานไหล่เขา หรือพื้นที่สูงที่มีผิวหน้า ราบหรือเกือบราบ เช่น ที่ราบสูง (plateau) พื้นเกือบราบ (peneplain)</p> <p>๓. ส่วนของทวีปที่เป็นหินฐานซับซ้อน มีชั้นหิน (ส่วน ใหญ่เป็นหินชั้น) ลักษณะราบหรือเอียงเทเล็กน้อยปกคลุม ถือเป็นส่วนหนึ่งของหินฐานธรณี (craton) ดู <i>basement complex; basal complex; basement rock และ craton ประกอบ</i></p>
278.	play	พื้นที่ศักยภาพปิโตรเลียม	<p>กลุ่มของแหล่งปิโตรเลียมที่สะสมอยู่ในพื้นที่สำรวจหรือพื้นที่ สัมปทาน มีลักษณะเด่นคือ มีระบบปิโตรเลียมเหมือนกันหรือ คล้ายคลึงกัน ได้แก่ หินต้นกำเนิด หินกักเก็บ หินปิดกั้น และ ชนิดของแหล่งกักเก็บปิโตรเลียม</p>
279.	play of color; schiller	การเลือบสี	<p>ปรากฏการณ์การแทรกสอดของแสงเมื่อเปลี่ยนแปลงแนว ตกกระทบที่ผิวหรือภายในของแร่ หรือเมื่อหมุนแร่ไปมา ทำ ให้เกิดการเลือบสีต่าง ๆ เช่น การเลือบสีแบบโอพอล การเลือบแสง ดู <i>opalescence และ chatoyancy ประกอบ</i></p>
280.	play type	ลักษณะแหล่งปิโตรเลียม	<p>สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาวะทางธรณีวิทยาที่เหมาะสมจะ เป็นแหล่งปิโตรเลียม ทั้งนี้ต้องประกอบด้วย ชั้นหินกักเก็บ ลักษณะกักเก็บ ภาวะสมบูรณ์ของหินต้นกำเนิด และการ</p>

			เคลื่อนย้าย รวมทั้งลักษณะกักเก็บที่เกิดขึ้นก่อนที่ ปิโตรเลียมจะเคลื่อนย้ายเข้าไปกักเก็บ หรือแหล่ง ปิโตรเลียมที่ค้นพบแล้วและยังไม่ถูกค้นพบที่มีลักษณะแหล่ง เหมือนกัน ต้องมีลักษณะเฉพาะของแหล่งที่ประกอบด้วย สภาวะทางธรณีวิทยาที่เหมือนกันและสามารถแยกแยะออก จากแหล่งอื่น ๆ ได้
281.	playa	พลาญา	๑. แอ่งแผ่นดินที่อยู่ภายในพื้นที่ราบ หรือแผ่นดินที่นำหา ทางออกสู่พื้นน้ำภายนอกไม่ได้ ได้แก่ซึมหายลงในแผ่นดิน หรือระเหยไป เหลือแต่ความเค็มเข้มข้นไว้ ๒. ทะเลสาบน้ำเค็มที่อยู่ภายในแผ่นดินที่มีอากาศแห้งแล้ง แถบทะเลทรายหรือกึ่งทะเลทราย เช่น ทะเลสาบซอลต์เลก ในมลรัฐยูทาห์ สหรัฐอเมริกา (ดูรูปที่ <i>alluvial fan</i>)
282.	Pleistocene Epoch*	สมัยไพลสโตซีน	สมัยที่ ๑ ของยุคควอเทอร์นารี อยู่ระหว่างสมัยไพลโอซีน กับสมัยโฮโลซีน มีช่วงอายุตั้งแต่ ๒.๕๘๘ ถึง ๐.๐๑๑๓ ล้านปีมาแล้ว มนุษย์สมัยใหม่ (Modern man) เริ่มต้นเมื่อ ๓๖,๐๐๐ ปี พีชแพร่กระจายมาก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม ขนาดใหญ่บางชนิดสูญพันธุ์ สมัยไพลสโตซีนมีธารน้ำแข็ง เกิดขึ้นมากมายหลายระยะจนมีสมญาว่าเป็นสมัยน้ำแข็ง (ice age) หินที่เกิดในสมัยนี้เรียกว่า หินสมัยไพลสโตซีน (Pleistocene Series) ดู <i>geologic time scale</i> ครอบคลุม 40/55
283.	pleochroic halo*	วงแสงเปลี่ยนสี	วงสีหรือจุดสีที่เกิดขึ้นรอบ ๆ แร่ลทินที่เป็นแร่กัมมันตรังสี โดยทั่วไปวงสีนี้จะแสดงการเปลี่ยนสีเมื่อทิศทางของแร่

			เปลี่ยนไป
284.	pleochroism*	การเปลี่ยนสี	สมบัติทางแสงอย่างหนึ่งของแร่ที่รูปผลึกไม่อยู่ในระบบสามแกนเท่า สามารถดูดกลืนคลื่นแสงต่างกัน เมื่อแสงผ่านผลึกในทิศทางที่ต่างกันจะทำให้เห็นสีเปลี่ยนไป
285.	pleosponge	พลีโอสปอนจ์	ดู <i>Archaeocyathid</i>
286.	plesiosaur	เพลสิโอซอร์	สัตว์เลื้อยคลานทะเลพวกหนึ่งแห่งมหายุคมิโซโซอิก ซึ่งได้พัฒนารูปร่างให้เหมาะสมกับการอยู่อาศัยในท้องทะเล คือมีคอยาวมาก หัวเล็ก และส่วนหางสั้น ไล่ล่ากินปลาเป็นอาหาร ว่ายน้ำโดยใช้ขาที่มีลักษณะเหมือนใบพายโบกขึ้น ๆ ลง ๆ เหมือนการว่ายน้ำของนกเพนกวินและเต่า
287.	plication	สันจีบ	๑. (ธรณีวิทยาโครงสร้าง) รอยคดโค้งขนาดเล็กในชั้นหิน มีลักษณะเป็นสันถี่ ๆ ดู <i>crenulation</i> ๑ ประกอบ ๒. (บรรพชีวินวิทยา) รอยย่นหนาเป็นสันตรง ซึ่งมีขนาดยาวหลาย ๆ สัน วางตัวเรียงกันโดยปลายข้างหนึ่งชิดกันแต่ปลายตรงข้ามห่างกัน ดูกล้ายรัศมี พบบนผิวเปลือกของสัตว์พวกหอยและพวกแบรคิโอพอด เช่น สันและร่องบนเปลือกหอยแครง
288.	Pliocene Epoch	สมัยไพลโอซีน	สมัยที่ ๒ ของยุคนีโอจีน มีช่วงอายุตั้งแต่ ๕.๓๓๓ ถึง ๒.๕๘๘ ล้านปีมาแล้ว สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม โดยเฉพาะเอป (ape) พัฒนามาก เป็นสมัยแรกเริ่มของมนุษย์ (<i>Homo sapiens</i>) อากาศเป็นแบบเย็นและแห้ง เริ่มเกิดมีสมัยน้ำแข็ง (ice age) ในช่วงปลายยุค หินที่เกิดในสมัยนี้

			เรียกว่า หินสมัยไพลโอซีน (Pliocene Series) ดู <i>geologic time scale</i> ประกอบ 41/55
289.	plow sole; plowsole	ชั้นดานไถพรวน	ชั้นดานที่เกิดจากการกดอัดจนทำให้ดินแน่น เนื่องจากการไถพรวนที่ระดับความลึกเดียวซ้ำ ๆ กันเป็นประจำ
290.	plucking	การแตกหลุดของหิน	การที่หินที่พื้นธารน้ำแข็งหุบเขาซึ่งแตกแยกเมื่อน้ำแข็งตัวแล้วถูกธารน้ำแข็งดึงถอนให้เคลื่อนไปตามทิศทางที่น้ำแข็งเคลื่อนไป มักเกิดในบริเวณหินที่มีรอยแยกมาก มี <i>ความหมายเหมือนกับ sapping ๒</i>
291.	plug trap	ลักษณะกักเก็บแบบแท่งปิด	ลักษณะกักเก็บปิโตรเลียมที่หินอัคนีแทรกดันตัดผ่านชั้นหินตะกอนจนทำให้ชั้นหินตะกอนเกิดการโค้งงอและเกิดรอยเลื่อนขึ้น ดู <i>diapir associated trap</i> ประกอบ
292.	plume; hot spot	จุดร้อน	ดู <i>hot spot; plume</i>
293.	plunge	แนวแกนเท	(<i>ธรณีวิทยาโครงสร้าง</i>) แนวเอียงเทของแกนชั้นหินคดโค้งหรือลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยาอื่น ๆ ที่เป็นเชิงเส้นวัดจากแนวระดับลงไป มักใช้บอกรูปทรงเรขาคณิตของชั้นหินคดโค้ง (<i>ดูรูปที่ axial plane</i>) 44/55
294.	pluton*	พลูตอน	มวลหินอัคนีที่เกิดจากการเย็นตัวของแมกมาภายใต้ผิวโลกหรือมวลหินที่เกิดจากหินเดิมมีการแปรสภาพโดยการแทนที่ (metasomatism)
295.	plutonic rock; abyssal rock*	หินอัคนีระดับลึก	หินอัคนีที่เกิดอยู่ในระดับลึกโดยการตกผลึกจากแมกมาหรือโดยการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเคมีของหินเดิม หินอัคนีระดับ

			ลึกลงนี้มีลักษณะเฉพาะคือ เม็ดแร่มีขนาดกลางถึงขนาดหยาบ (ตั้งแต่ ๑ มิลลิเมตร ขึ้นไป) และมีลักษณะของหินเป็นแบบ หินแกรนิต <i>ดู igneous rock ประกอบ</i>
296.	plutonic; deep-seated	-ระดับลึก	๑. คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับหินที่เกิดขึ้นโดยกระบวนการใด ๆ ก็ ตามที่ระดับลึกมาก <i>มีความหมายเหมือนกับ abyssal ๒</i> ๒. คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับหินอัคนีที่เกิดขึ้นในระดับลึก <i>ดู plutonic rock; abyssal rock ประกอบ</i>
297.	plutonism*	การเกิดพลูตอน	๑. คำทั่วไปที่ใช้กับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ กับการเกิดของพลูตอน ๒. ความคิดเห็นในเรื่องที่โลกก่อกำเนิดจากการแข็งตัวของ มวลของเหลวร้อน ทฤษฎีนี้ ฮัตตัน (Hutton) ได้ประกาศใช้ ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘
298.	pluvial*	เกี่ยวกับฝนชุก	๑. (<i>อุตุนิยมวิทยา</i>) ภูมิอากาศที่มีฝนค่อนข้างชุกหรือ ช่วงเวลาที่ภูมิอากาศแบบฝนชุกมีมาก แต่เดิมเทียบได้กับ ช่วงอายุย่อยของธารน้ำแข็ง (glacial stage) ของยุคควอ เทอร์นารี ในปัจจุบันถือว่าเป็นช่วงการเปลี่ยนจากช่วงอายุ ย่อยของธารน้ำแข็ง ไปสู่ช่วงคั่นช่วงอายุย่อยของธาร น้ำแข็ง (interglacial stage) หรือในละติจูดต่ำ ๆ ถือว่าช่วง ฝนตกชุกเป็นช่วงคั่นช่วงอายุย่อยของธารน้ำแข็ง ๒. (<i>ธรณีสิ่งแวดล้อมวิทยา</i>) เหตุการณ์ทางธรณีวิทยาตอนหนึ่ง กระบวนการ การเปลี่ยนแปลง การสะสม หรือรูปร่าง ลักษณะผิวแผ่นดินที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรืออันเป็นผล เนื่องมาจากฝนตกชุกในอดีต เช่น การเกลี่ยผิวแผ่นดิน น้ำ

			ไหลป่า แผ่นดินถล่ม การกร่อน
299.	pneumatogenic; pneumatolytic	แปรเปลี่ยนโดยไอร้อน	<p>๑. คำที่ใช้อธิบายบริเวณที่เกิดการแปรเปลี่ยนโดยไอร้อนเมื่อแมกมาระเบิดสู่พื้นผิวโลก ไอร้อนแก๊สจำนวนมากถูกปล่อยสู่บรรยากาศ จะพบแร่ที่เกิดจากไอร้อน เช่น กำมะถัน แอมโมเนียมคลอไรด์ บอเรต บริเวณผนังของปากปล่องภูเขาไฟหรือหินรอบข้าง และในช่องว่างของแมกมาที่เป็น</p> <p>๒. เป็นผลจากการแปรสภาพสัมผัสบริเวณโดยรอบหินอัคนีแทรกซอนในระดับลึกที่อยู่ใกล้เคียงที่ไม่ทราบแน่ชัดว่าเกิดเนื่องจากสถานะแก๊สหรือสถานะของเหลว</p> <p>๓. เป็นการลำดับส่วนแมกมาระหว่างขั้นการเกิดเพกมาไทต์ (pegmatitic stage) กับขั้นน้ำร้อน (hydrothermal stage) ซึ่งแสดงภาวะที่สมดุลระหว่างผลึกแร่กับแก๊ส</p> <p>๔. แหล่งแร่ที่ประกอบด้วยแร่หรือธาตุไอร้อน เช่น ทังสเตม ลิเทียม โทแพซ เลพิโดไลต์ (ลิเทียมไมกา) เบริล ฟลูออไรต์ ในประเทศไทยพบมากในแหล่งแร่ดิบบุกและจุลแฟรม เช่น ที่ หาดส้มแป้น จังหวัดระนอง ที่ผาปกค่างคาว อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา</p>
300.	pneumatolysis	การเปลี่ยนแปลงทางเคมีเพราะไอร้อน	<p>การเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบทางเคมีของหินอัคนีเนื่องมาจากไอและแก๊สร้อนที่ขึ้นมากับแมกมา ในขณะที่แมกมากำลังเย็นลงและเริ่มแข็งตัว ไอและแก๊สร้อนจะทำให้ส่วนประกอบทางเคมีในหินอัคนีเองและหินรอบข้างเปลี่ยนแปลงไป โดยทั่วไปมักจะมีแร่เกิดขึ้นใหม่ เช่น ฟลูออ</p>

			ไรต์
301.	pneumotectic	-นิวโมเทคติก	คำที่ใช้เกี่ยวกับกระบวนการและผลิตผลจากการแข็งตัวของแมกมาที่ถูกกระทบบางส่วนจากส่วนประกอบที่เป็นไอร้อนของแมกมา
302.	pocket	กระเปาะ	๑. มวลหินแร่ขนาดเล็กรูปนูน กลม หรือรี ในหินท้องที่ เช่น ที่พบตามรอยแตกของหินที่มีแร่ หรือเฉพาะส่วนที่มีแร่สมบูรณ์ของแหล่งสินแร่ ๒. บริเวณที่ถูกล้อมรอบหรือที่กำบังตามชายฝั่งทะเล ๓. ตาน้ำหรือโพรงน้ำในท้องธารน้ำไหลไม่ตลอดปี ๔. หุบเขายาวแคบ ๆ ในบริเวณเทือกเขา ๕. แหล่งน้ำบาดาลขนาดเล็ก
303.	pocket beach	หาดกระเปาะ	หาดขนาดเล็ก มีลักษณะสันและแคบซึ่งเกิดอยู่บนชายฝั่งทะเลกระเปาะ ปกติจะมีลักษณะเหมือนจันทร์เสี้ยวที่โค้งเว้าออกสู่ทะเล โดยทั่วไปประกอบด้วยทรายและกรวดที่มีการคัดขนาดดี เช่น หาดทางชายฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย <i>ดูรูปประกอบ</i>
304.	pocket coast	ชายฝั่งทะเลกระเปาะ	พื้นที่ปิดหรือที่กำบังตามแนวชายฝั่งทะเล เช่นพื้นที่ซึ่งมีทางเข้าออกอยู่ระหว่างหัวแหลมที่เป็นหน้าผาหินหรือชายทะเลในอ่าวด้านที่กำบังลม <i>ดูรูปประกอบ</i>
305.	pocket valley	หุบเขากระเปาะ	หุบเขาที่มีต้นน้ำล้อมรอบด้วยหน้าผาสองชั้น ส่วนตีนหน้าผามีน้ำพุที่เป็นธารน้ำใต้ดินผุดขึ้นมา

306.	pod	สินแร่รูปเรียว	มวลสินแร่รูปร่างยาวเรียว รูปเลนส์ หรือรูปคล้ายซิกการ์
307.	Podzols	พอดซอลส์	ดินชนิดหนึ่งในอันดับโซนัล พบอยู่ตามบริเวณที่มีอากาศหนาวชื้นในแถบละติจูดปานกลางซึ่งส่วนใหญ่มีพืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าสน เนื่องจากในเขตดังกล่าวนี้มีอากาศหนาว การระเหยตัวของน้ำในดินมีน้อย จึงทำให้ของสารประกอบของดินชนิดที่ละลายน้ำได้มีการซึมชะมาก ในช่วงชั้นตอนบนของดินชนิดนี้จึงขาดสารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชและมีลักษณะที่เด่นชัด คือมีสีซี้เถ้า คำนี้เป็นคำภาษารัสเซีย มีความหมายว่า ดินซี้เถ้า (ash soil)
308.	poikilitic	-เนื้อผลึกฝังประ	คำที่ใช้กับเนื้อหินอัคนี ซึ่งมีเม็ดแร่ชนิดหนึ่ง (แพลจีโอเคลส) ขนาดเล็ก เข้าไปฝังกระจัดกระจายอยู่ในเนื้อผลึกแร่อีกชนิดหนึ่ง (ไพรอกซีน) ที่มีขนาดใหญ่ ผลึกที่เข้าไปแทรกฝังอยู่ในเนื้อของผลึกแร่อื่น เป็นผลึกฝังประ ซึ่งทำให้นเนื้อหินเกิดมีป็นของความวาวขึ้น เนื่องจากการสะท้อนแสงของแนวแตกเรียบในตัวผลึกหุ้ม
309.	poikiloblast	ผลึกแปรเนื้อฝังประ	ผลึกขนาดใหญ่ที่เกิดโดยการตกผลึกใหม่ในกระบวนการแปรสภาพของหิน เนื้อของผลึกมีสารฝังในเม็ดเล็กๆ ฝังอยู่เป็นจำนวนมาก
310.	poikiloblastic	-เนื้อผลึกแปรฝังประ	๑. คำที่ใช้เกี่ยวกับผลึกแปรเนื้อฝังประ <i>ดู poikiloblast ประกอบ</i> ๒. คำที่ใช้กับลักษณะเนื้อของผลึกดอกแปร (metacryst) ขนาดใหญ่ของแร่ชนิดหนึ่ง ซึ่งมีเม็ดเล็ก ๆ ของแร่อื่นเป็น

			สารฝังใน มีความหมายเหมือนกับ <i>sieve texture</i> ๓. คำที่ใช้เกี่ยวกับลักษณะเนื้อหินแปรซึ่งมีแร่ที่เกิดจากการตกผลึกใหม่ห่อหุ้มเอาแร่เดิมส่วนที่เหลืออยู่เป็นจำนวนมากเข้าไว้ในเนื้อ คล้ายกับลักษณะเนื้อของหินอัคนีแบบมีผลึกฝังประ ดู <i>poikilitic</i> ประกอบ
311.	poikilocrystallic; poikilotopic	-เนื้อผลึกใหญ่หุ้มผลึกเล็ก	ดู <i>poikilotopic; poikilocrystallic</i>
312.	poikilotope	ผลึกใหญ่หุ้มผลึกเล็ก	ผลึกขนาดใหญ่ที่หุ้มผลึกแร่ชนิดอื่นที่มีขนาดเล็กกว่าในหินตะกอนที่แสดงโครงเนื้อแบบผลึกใหญ่หุ้มผลึกเล็ก ตัวอย่างเช่น ผลึกแคลไซต์ขนาดใหญ่ล้อมรอบผลึกโดโลไมต์ขนาดเล็กกว่าในหินปูนโดโลไมต์ หรือผลึกยิปซัมขนาดใหญ่ล้อมรอบเม็ดแร่ควอตซ์ และ/หรือเฟลด์สปาร์
313.	poikilotopic; poikilocrystallic	-เนื้อผลึกใหญ่หุ้มผลึกเล็ก	คำที่หมายถึงโครงเนื้อของหินตะกอนเนื้อผลึกหรือหินคาร์บอนเนตที่เกิดผลึกใหม่ ซึ่งประกอบด้วยผลึกหลายขนาด โดยมีผลึกขนาดใหญ่หุ้มผลึกแร่ชนิดอื่นที่มีขนาดเล็กกว่า เป็นสาเหตุที่ทำให้หินมีความพรุนลดลง เช่น การตกผลึกของแคลไซต์ในช่องว่างของหินปูน
314.	point bar	ตลิ่งอก	ส่วนของตลิ่งริมน้ำระดับล่าง มีลักษณะเป็นสันโค้งของตะกอนธารน้ำ ซึ่งเกิดขึ้นที่ด้านโค้งในของแม่น้ำที่กำลังพัฒนาเป็นทางน้ำโค้งตวัด โดยงอกพอกพูนอย่างช้า ๆ ออกไปหาตลิ่งด้านโค้งนอก

			 <p>ตลิ่งอกในแม่น้ำโขง บริเวณอำเภอเชียงแสน จังหวัด เชียงราย</p>
315.	point bar deposit	แหล่งสะสมตลิ่งอก	แหล่งสะสมของตะกอนตลิ่งอก รวมทั้งตะกอนที่อยู่ในร่อง ระหว่างตลิ่งอก
316.	points of emergence	แกนแสงผุด	จุดยอดของเส้นโค้งรูปจันทรเสี้ยวในรูปแทรกสอด ซึ่งบอก ตำแหน่งที่แกนแสงปรากฏขึ้น <i>ดูรูปที่ interference figure</i>
317.	polarimeter	มาตรแสงโพลาไรส์	เครื่องมือที่ใช้วัดปริมาณโพลาไรเซชันของแสงโพลาไรส์ หรือ สัดส่วนของแสงโพลาไรส์ในรังสีแสงที่ถูกโพลาไรส์ บางส่วนซึ่งเกิดจากสมบัติบางประการของสารหนึ่ง ๆ บางครั้งเรียกว่า polariscope
318.	polariscope	กล้องโพลาไรส์	๑. เครื่องมือทางแสงชนิดใด ๆ ที่ใช้สำหรับศึกษาสมบัติของ แสงโพลาไรส์ หรือผลลัพธ์ที่เกิดกับแสงโพลาไรส์โดยวัสดุ ชนิดต่าง ๆ เช่น การหักเหแสงของผลึก เครื่องมือนี้ ประกอบด้วย โพลาไรเซอร์ และแอนาไลเซอร์ ๒. ดู คำอธิบายใน polarimeter
319.	polarised light; plane polarised light	แสงโพลาไรส์	แสงที่มีการสั่นในระนาบเดียวเมื่อผ่านปริซึมนิโคล หรือโพ ลาริเซอร์ แสงชนิดนี้ใช้ในกล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์ เพื่อ

			การตรวจสอบสมบัติทางแสงของแร่หรือหินจากแผ่นตัดบาง <i>ดู ordinary light; natural light; white light ประกอบ</i>
320.	polarising microscope	กล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์	กล้องจุลทรรศน์ชนิดที่ใช้แสงโพลาไรส์เพื่อตรวจสอบแผ่นตัดบาง ประกอบด้วยอุปกรณ์ที่ต่างจากกล้องจุลทรรศน์ธรรมดา คือ มีโพลาไรเซอร์ แอนาไลเซอร์ เลนส์เบอร์ทรันด์เป็นหมุน และอุปกรณ์เสริม เช่น แผ่นไมกา แผ่นยิปซัม แผ่นลึ้มควอตซ์ เพื่อการวิเคราะห์แร่ทางแสงกล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์มี ๒ ชนิด คือ ชนิดสะท้อนแสง ใช้ศึกษาวัสดุทึบแสง และชนิดแสงผ่าน ใช้ศึกษาวัสดุ แร่โปร่งใสหรือโปร่งแสง นักธรณีวิทยานิยมใช้กล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์เพื่อศึกษาชนิดแร่ ลักษณะเนื้อของแร่และหิน ผลึกและวัสดุต่าง ๆ โดยอาศัยลักษณะทางกายภาพและสมบัติทางแสงของผลึกและวัสดุ บางครั้งเรียกกล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์ว่า กล้องจุลทรรศน์ศิลาวรรณนา (petrographic microscope)
321.	polarity	สภาพขั้ว	๑. การแสดงภาวะเป็นปลายบวกหรือลบที่บริเวณส่วนปลายของหน่วยให้กำลังไฟฟ้า ถ้านำตัวนำไฟฟ้าต่อเข้าที่ปลายทั้งสองซึ่งมีภาวะตรงข้ามกัน อิเล็กตรอนจะวิ่งในตัวนำจากปลายลบไปหาปลายบวก ๒. สภาพของแท่งแม่เหล็กที่แสดงสมบัติเป็นบวก (เหนือ) หรือลบ (ใต้) ๓. (ผลึกศาสตร์) สภาพขั้วของระบบผลึก

			๔. สภาพแม่เหล็กโลกที่ขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้ ซึ่งมีลักษณะสภาพเป็นลบที่ขั้วโลกเหนือ และมีลักษณะสภาพเป็นบวกที่ขั้วโลกใต้
322.	polarity epoch	สมัยสภาพขั้ว	ช่วงเวลาที่สภาพสนามแม่เหล็กโลกส่วนใหญ่เกิดมีสภาพขั้วแบบเดียวหรือเกือบแบบเดียว โดยหมายถึงช่วงเวลาที่ชุดหินนั้นเกิดขึ้นหรือสะสมตัวในช่วงที่สภาพสนามแม่เหล็กโลกมีสภาพขั้วเป็นอย่างเดียวกันหรือเกือบอย่างเดียวกัน สมัยสภาพขั้วอาจมีช่วงเวลาเป็นแสนหรือล้านปี จัดเป็นหน่วยลำดับเวลาตามสภาพขั้วชั้นกลาง ตั้งตามชื่อผู้ค้นพบครั้งแรก ดู <i>polarity interval</i> ประกอบ
323.	polarity event	เหตุการณ์สภาพขั้ว	หน่วยลำดับเวลาตามสภาพขั้วซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สั้นที่สุด อาจมีช่วงเวลาเป็นหมื่นถึงแสนปี ตั้งชื่อตามสถานที่ที่ค้นพบครั้งแรก
324.	polarity interval	ช่วงสภาพขั้ว	หน่วยพื้นฐานของการจำแนกหน่วยลำดับชั้นหินตามเวลา สภาพขั้ว ที่ใช้กันทั่วโลก คำนี้ใช้กับหน่วยหิน ไม่ใช่กับหน่วยเวลา
325.	polarity period	ยุคสภาพขั้ว	หน่วยลำดับเวลาตามสภาพขั้วซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยาวที่สุด
326.	polarity-chronologic unit	หน่วยลำดับเวลาตามสภาพขั้ว	การแบ่งช่วงเวลาตามความเด่นของสภาพขั้วแม่เหล็กโลกที่บันทึกอยู่ในหน่วยลำดับชั้นหิน แบ่งออกได้เป็น ๓ ลำดับ คือ ยุคสภาพขั้ว (polarity period) ซึ่งมีช่วงเวลาที่ยาวที่สุด สมัยสภาพขั้ว (polarity epoch) ซึ่งเป็นช่วงกลาง และ เหตุการณ์สภาพขั้ว (polarity event) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สั้น

			ที่สุด
327.	polarity- chronostratigraphic unit	หน่วยลำดับชั้นหินตาม เวลาสภาพขั้ว	หน่วยย่อยของลำดับชั้นหิน ได้จากข้อมูลการเปลี่ยนแปลง สภาพขั้วแม่เหล็กโลกที่ได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาทางธรณีกาล ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพขั้วแม่เหล็กดังกล่าวจะ ปรากฏอยู่ในเนื้อหินที่สะสมตัวในเฉพาะช่วงเวลานั้น
328.	polarization	๑. การเกิดขั้ว	ปรากฏการณ์ที่ทำให้แร่หรือวัสดุไดอิเล็กทริกที่ไม่ใช่ตัวนำ ไฟฟ้า เกิดขั้วไฟฟ้าบวกและลบโดยให้ผ่านสนามไฟฟ้า หรือปรากฏการณ์ที่สารแม่เหล็กถูกเหนี่ยวนำให้เกิด ขั้วแม่เหล็กโดยสนามแม่เหล็กโลก <i>ดู intensity of magnetisation ประกอบ</i>
329.	polarization	๒. โพลาริเซชัน	การที่คลื่นเดินทางอยู่ในระนาบเดียวหรือทิศทางเดียว เช่น คลื่นแสงถูกบังคับให้เดินทางอยู่ในระนาบเดียว หรือคลื่น เสียงที่เดินทางอยู่ในระนาบเดียว
330.	polarizer	โพลาริเซอร์	อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับปรับทิศทางของรังสีแสงต่าง ๆ ให้ เดินทางเป็นเอกรูป
331.	polarizing prism	ปริซึมโพลาริส์	<i>ดู Nicols</i>
332.	pole-dipole array	แถวลำดับอนุกรมขั้วคู่	รูปแบบการจัดวางขั้วไฟฟ้าในการสำรวจวัดความต้านทาน ไฟฟ้าจำเพาะ โดยวางขั้วไฟฟ้าตามแนวเส้นตรงเรียงตาม กัน และให้มีระยะระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้าห่างกันมาก จาก รูป ขั้วศักย์ไฟฟ้าคู่หนึ่งมีระยะห่างกันเท่ากับ X ระยะ ระหว่างขั้วศักย์ไฟฟ้ากับขั้วกระแสไฟฟ้าที่อยู่ใกล้กันห่าง กันเป็นระยะ nX เมื่อ n = 1, 2, 3,

			<p>มีรูป</p> <p>A, B คือ ขั้วกระแสไฟฟ้า</p> <p>M, N คือ ขั้วศักย์ไฟฟ้า</p> <p>I คือ กระแสไฟฟ้าที่วัดด้วยแอมมิเตอร์</p> <p>V คือ ความต่างศักย์ไฟฟ้าที่วัดด้วยโวลต์มิเตอร์</p> <p>X คือ ระยะระหว่างขั้วศักย์ไฟฟ้า</p> <p>n คือ เลขจำนวนเต็ม</p>
333.	pole-pole array	แถวลำดับอนุกรมขั้วเดียว	<p>รูปแบบการจัดวางขั้วไฟฟ้าในการสำรวจความต้านทานไฟฟ้าจำเพาะและการเกิดขั้วแบบเหนี่ยวนำ โดยวางขั้วไฟฟ้าในแนวเส้นตรงเรียงตามกัน มีระยะระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้าและระยะระหว่างขั้วศักย์ไฟฟ้าห่างกันมากกว่า ๑๐ เท่าของระยะระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้ากับขั้วศักย์ไฟฟ้าที่อยู่ใกล้กัน</p> <p>มีรูป</p> <p>A, B คือ ขั้วกระแสไฟฟ้า</p> <p>M, N คือ ขั้วศักย์ไฟฟ้า</p> <p>I คือ กระแสไฟฟ้าที่วัดด้วยแอมมิเตอร์</p>

			<p>V คือ ความต่างศักย์ไฟฟ้าที่วัดด้วยโวลต์มิเตอร์</p> <p>X คือ ระยะระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้ากับขั้วศักย์ไฟฟ้าที่อยู่ใกล้กัน</p>
334.	polish section	แผ่นตัดขัดมัน	แผ่นแร่หรือหินหรือวัสดุอื่นที่ขัดมันจนเรียบเป็นเงา ใช้ในการศึกษาแร่ทึบแสงโดยกล้องจุลทรรศน์ชนิดสะท้อนแสง
335.	pollen	เรณู	แกมีโทไฟต์เพศผู้ (microgametophyte) ของพืชมีเมล็ด ประกอบด้วยเซลล์หลายเซลล์รวมกันอยู่ภายในไมโครสปอร์หรือเอกซีน (exine) เรณูติดำบรรพ์เป็นเพียงผนังของไมโครสปอร์ เนื่องจากแกมีโทไฟต์เพศผู้ ซึ่งถูกห่อหุ้มอยู่ภายในได้หลุดออกไปแล้วในช่วงเวลาก่อนหรือระหว่างตะกอนจะแข็งตัวเป็นหิน คำ pollen เป็นพหูพจน์ <i>ดู pollen grain ประกอบ</i>
336.	pollen analysis; pollen statistics	การวิเคราะห์เรณู	<i>[บรรพชีวินวิทยา]</i> สาขาหนึ่งของวิชาเรณูวิทยาว่าด้วยการศึกษาตะกอนซึ่งสะสมตัวในสมัยไพลสโตซีนตอนปลายและตะกอนหลังยุคน้ำแข็ง โดยการจัดทำแผนภูมิและแผนที่แสดงชนิดและปริมาณเรณูต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น การจำแนกชนิดและการนับจำนวนละอองเรณูของพันธุ์พืชที่พบในป่าพรุโบราณและชั้นหินที่สะสมตัวในทะเลสาบ เป็นวิธีหนึ่งในการกำหนดอายุของ

			ซากดึกดำบรรพ์
337.	pollen grain; grain	ละอองเรณู	อนุภาคคล้ายฝุ่นของแกมีโทไฟต์เพศผู้ของพืชมีเมล็ด จัดเป็นหน่วยเดี่ยวหน่วยหนึ่งของเรณู
338.	pollen statistics; pollen analysis	การวิเคราะห์เรณู	<i>ดู pollen analysis; pollen statistics</i>
339.	polymorph*	พหุสัณฐาน	<i>ดูคำอธิบายใน polymorphism</i>
340.	polymorphism	ภาวะพหุสัณฐาน	๑. (พฤกษศาสตร์) การที่แร่ตกผลึกเป็นรูปแบบต่าง ๆ ได้มากกว่า ๑ รูปแบบขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร้อนและแรงกดดัน เช่น คาร์บอนที่เกิดเป็นเพชรจะมีรูปผลึกในระบบสามแกนเท่า ถ้าเกิดเป็นแกรไฟต์จะมีรูปผลึกในระบบสามแกนราบ ๒. (วิวัฒนาการ) การที่สิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง ๆ สามารถแปรสภาพได้หลายรูปแบบโดยไม่นับความแตกต่างกันทางเพศ เช่น ฝีเลี้ยงมีวิวัฒนาการจากตัวหนอนเป็นแมลง
341.	polyp	โพลิป	ตัวซีเลนเทอเรต มีรูปร่างเป็นทรงกระบอกกลวง ปลายด้านบนเปิดออกเป็นช่อง เรียกว่า ปาก รอบปากมีหนวดล้อม ปลายด้านล่างปิดและยึดติดกับพื้น โพลิปอาจอยู่เดี่ยว ๆ เช่น ไฮดรา หรือเชื่อมต่อนั่นกันเป็นกลุ่มเช่นเดียวกับปะการังส่วนใหญ่ <i>ดูรูปประกอบ</i> รูป โพลิปเดี่ยว โพลิปกลุ่ม
342.	polysynthetic twinning	ผลึกแฝดร่วม	ผลึกแฝดซึ่งประกอบด้วยผลึกตั้งแต่ ๓ ผลึกขึ้นไป ที่มี

			ระนาบผลึกแผ่ดวงตัวขนานกันโดยใช้หน้าผลึกร่วมกัน ตามกฎของผลึก หากระนาบผลึกแผ่ไม่ขนานกันจะเกิดเป็นผลึกแผ่ดวง
343.	polyzoan	โพลีโซอัน	ดู <i>bryozoan</i>
344.	ponor	หลุมขอบชัน	หลุมหรือแอ่งที่มีลักษณะขอบชัน (steep-side hole) ที่พบในพื้นที่ภูมิประเทศแบบคาสต์ บางขณะทำหน้าที่เป็นช่องน้ำมุด (swallet) บางขณะทำหน้าที่เป็นพุน้ำ รากศัพท์เดิมมาจากภาษาโยโกสลาเวีย ดู <i>swallet</i> และ <i>swallow hole</i> ประกอบ
345.	pool	แหล่งปีโตรเลียม	แหล่งกักเก็บหรือกลุ่มของแหล่งกักเก็บปีโตรเลียม เป็นคำที่ใช้ผิดความหมาย เพราะปีโตรเลียมไม่ได้กักเก็บเหมือนในอ่างเก็บน้ำ แต่จะแทรกอยู่ในช่องว่างหรือรอยแตกของหิน
346.	population	ประชากร	๑. กลุ่มสิ่งมีชีวิตซึ่งแต่ละตัวจัดเป็นชนิดเดียวกันหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ๒. กลุ่มสิ่งมีชีวิตที่ได้เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งหรือสิ่งแวดล้อมหนึ่งเป็นกลุ่มแรก ๓. [สถิติ] กลุ่มทางทฤษฎีของหัวข้อเรื่องหรือตัวอย่างใด ๆ ซึ่งทุกตัวสามารถนำไปใช้วัดหรือจัดทำผลทางสถิติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือมากกว่าได้
347.	porcelain	พอร์ซเลน	ผลิตภัณฑ์เซรามิกเนื้อสีขาว เคลือบผิวมัน โปรงแสง แข็งเหมือนแก้ว ไม่ดูดซึมน้ำ เคาะมีเสียงดังกังวาน ส่วนผสมของเนื้อดินปั้นคือ ดินขาว บอลล์เคลย์ ไชนาสโตน แร่ฟัน

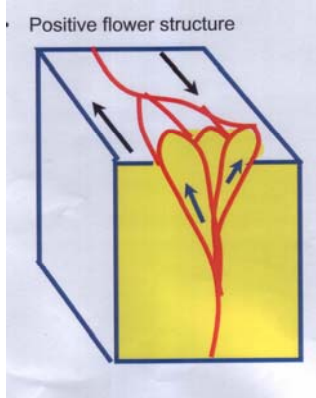
			ม้า และควอตซ์ วัตถุประสงค์เหล่านี้ต้องการคุณภาพสูงสุด มีปริมาณของธาตุเหล็กน้อย
348.	porcellanite*	หินพอร์เซลลาไนต์	หินชนิดหนึ่งที่มีซิลิกาเป็นองค์ประกอบสำคัญ มีลักษณะทั่วไปคล้ายเครื่องปั้นดินเผาที่ยังไม่ได้เคลือบ เนื้อแน่นแข็ง ต้าน มีรอยแตกแบบก้นหอย แต่สมบัติทางความแข็ง ความแน่น และความวาว ยังน้อยกว่าหินเซิร์ต คำนี้ใช้กับหินเซิร์ตที่ไม่บริสุทธิ์ซึ่งมีเนื้อดินปนอยู่ด้วย ใช้กับหินดินดานหรือดินเหนียวที่ยังไม่แข็งตัวหรือที่ถูกแตกเผา ซึ่งมักพบอยู่ข้างบนหรือข้างล่างชั้นถ่านหินที่เผาไหม้แล้ว หรือใช้กับหินทัฟฟ์เนื้อละเอียดที่มีซิลิกาเข้าไปแทนที่ทำให้แข็งตัวดีขึ้น
349.	pore	๑. ช่องว่าง	ช่องเล็ก ๆ หรือท่อเล็ก ๆ ที่พบในดิน หรือหิน
350.	pore	๒. รู	รูเปิดเล็ก ๆ ในผนังหรือเปลือกของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น รูทะเลที่พบในแผ่นเปลือกของพวกเอโคไคโนเดิร์ม
351.	pore space; pore volume	ปริมาตรช่องว่าง	ปริมาตรรวมของช่องว่างในหินหรือดิน
352.	pore throat	คอคอดช่องว่าง	ช่องว่างในหินหรือดินที่เป็นส่วนที่แคบตีบเข้าหากัน
353.	pore volume; pore space	ปริมาตรช่องว่าง	<i>ดู pore space; pore volume</i>
354.	poriferan	สัตว์พวกฟองน้ำ	<i>ดู sponge</i>
355.	porosity*	ความพรุน	อัตราส่วนระหว่างปริมาตรของช่องว่างในหินหรือดินเทียบ

			กับปริมาตรของหินหรือดินนั้น ๆ
356.	porosity; total porosity	ความพรุนรวม	อัตราส่วนระหว่างปริมาตรของช่องว่างในหินหรือดินเทียบกับปริมาตรของหินหรือดินนั้น ๆ
357.	porphyrin	พอร์ไพรีน	เม็ดสีที่เกิดเป็นจำนวนน้อยในพืชและสัตว์ ตามธรรมชาติจะเปลี่ยนสภาพมาจากสารสีเขียวในพืช พอร์ไพรีนประกอบด้วยพอร์โรล (pyrrole) จำนวน ๔ วงเชื่อมต่อกันภายในโครงสร้างแอโรแมติก พอร์ไพรีนมักพบมากในน้ำมันดิบและตะกอน โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นแอสฟัลทิน
358.	porphyrite; porphyritic rock; porphyry*	หินเนื้อดอก	หินอัคนีที่ประกอบด้วยผลึกแร่ขนาดใหญ่ปะปนอยู่กับผลึกแร่ที่เป็นเนื้อพื้น (ground mass) ของหินนั้น ทำให้หินมีลักษณะเนื้อดอก ดู <i>phenocryst ประกอบ</i>
359.	porphyritic texture	เนื้อดอก	ลักษณะเนื้อหินอัคนีที่มีผลึกแร่ขนาดใหญ่ปะปนอยู่กับผลึกแร่เล็กๆ ที่เป็นพื้นของหินนั้นทำให้เห็นเป็นเนื้อดอก ดู <i>phenocryst ประกอบ</i>
360.	porphyroblast	แร่ดอกแปร (ยังไม่ยุติ)	๑. ดู <i>metacryst</i> ๒. ผลึกแร่ขนาดใหญ่ที่เป็นดอกอยู่ในเนื้อหินแปร ซึ่งแปรสภาพมาจากหินอัคนีเนื้อดอก
361.	porphyroblastic	-เนื้อดอกแปร	คำที่ใช้กับเนื้อหินที่ประกอบด้วย ผลึกดอกแปร (porphyroblast) ซึ่งเป็นแร่ขนาดใหญ่ที่มีหน้าผลึกสมบูรณ์ เช่น การ์เนต แอนดาลูไซต์ กระจายอยู่ทั่วไปในเนื้อพื้นที่ละเอียดกว่า เกิดขึ้นจากการแปรสภาพบริเวณไพศาล

362.	porphyroclast	เศษหินดอกแปร	เม็ดแร่ต้นกำเนิด (protolith) ในหินแปร ซึ่งมีขนาดใหญ่ และมีบางส่วนถูกบดอัด วางตัวอยู่ในเนื้อพื้นขนาดละเอียดที่ มักมีการตกผลึกใหม่
363.	porphyroclastic	-เนื้อเศษหินดอกแปร	คำที่ใช้กับเนื้อหินแปรที่ประกอบด้วยเม็ด (แร่) เศษหินขนาดต่าง ๆ เป็นปริมาณชัดเจน เศษหินดอกแปร (porphyroclast) และผลึกแปรสมบูรณ์ (neoblast) เชื่อกันว่า หินเนื้อแปรชนิดนี้ เป็นผลจากการตกผลึกใหม่แบบมีการเปลี่ยนรูปร่างแบบพลาสติกหรือไหลมากกว่าการเปลี่ยนรูปร่างแบบแตกหักหรือแบบการแตกเป็นเม็ด 12/56
364.	porphyry copper deposit	แหล่งแร่ทองแดงเนื้อดอก	มวลขนาดใหญ่ของหินอัคนีเนื้อดอกที่ประกอบด้วยแร่ทองแดงซึ่งมักเป็นแร่คาลโคไพไรต์ และแร่ซัลไฟด์อื่น ๆ เกิดประหรือเป็นสายแร่ขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป เกิดจากการตกผลึกของแมกมาอย่างรวดเร็ว และยังคงเคลื่อนที่จากหินชั้นรอบ ๆ หินอัคนีโดยน้ำหรือไอน้ำมาสะสมตัวตามรอยแยกของหินอัคนีหรือหินข้างเคียง ในประเทศไทยพบที่ภูหินเหล็กไฟและภูทองแดง จังหวัดเลย แหล่งแร่แบบนี้มักเป็นแหล่งแร่ทองแดงที่มีการทำเหมืองขนาดใหญ่แบบเหมืองเปิดหรือเหมืองหาบ ผลิตทองแดงเป็นหลัก อาจได้โมลิบดีนัมหรือทองคำเป็นผลพลอยได้ ในการสำรวจนิยมใช้วิธีธรณีฟิสิกส์แบบการเกิดขั้วแบบเหนี่ยวนำ ดู <i>induced polarization (IP) ประกอบ</i>

365.	porphyry; porphyrite; porphyritic rock	หินเนื้อดอก	<i>ดู porphyrite; porphyritic rock; porphyry</i>
366.	portland cement	ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์	<p>ปูนซีเมนต์ที่สามารถแข็งตัวได้ในน้ำ เป็นสารผสมที่มี สัดส่วนพอเหมาะของสารประกอบปูน ซิลิกา และอะลูมินา วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่เป็นสารผสมของหินปูน และหินดินดาน โดยมีกระบวนการผลิตคือ นำวัตถุดิบที่ บดละเอียดมาคลุกเคล้าให้เข้ากัน นำไปเผาที่อุณหภูมิ ประมาณ ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ องศาเซลเซียส จนได้ปูนซีเมนต์ เม็ด นำปูนซีเมนต์เม็ดบดละเอียดรวมกับแร่ยิปซัมจนมีขนาด ประมาณ -๒๐๐ เมช จะได้ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์</p> <p>นายโจเซฟ แอสปีติน เป็นผู้พัฒนาปูนซีเมนต์พอร์ต แลนด์ใน ค.ศ. ๑๘๒๔ โดยให้ชื่อว่า ซีเมนต์พอร์ตแลนด์ เนื่องจากมีลักษณะคล้ายกับหินพอร์ตแลนด์ซึ่งเป็นหิน ก่อสร้างที่นิยมในประเทศอังกฤษ ส่วนในประเทศ สหรัฐอเมริกาเริ่มพัฒนาปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ใน ค.ศ. ๑๘๗๕ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตซีเมนต์พอร์ตแลนด์ใน ประเทศไทยประกอบด้วย หินปูนร้อยละ ๗๘-๘๑ หินดินดานร้อยละ ๑๕-๑๘ แร่เหล็กหรือดินลูกรังร้อยละ ๑-๒ ยิปซัมร้อยละ ๔-๕</p> <p>ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์มาตรฐานมีอยู่ ๕ ประเภท ด้วยกันคือ</p>

			<p>ประเภท ๑ ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ธรรมดา (ordinary portland cement) สำหรับใช้ในงานคอนกรีตที่ไม่ต้องการคุณภาพพิเศษ และใช้ในการก่อสร้างตามปกติทั่วไปที่อยู่ในภาวะอากาศไม่รุนแรงหรือที่ไม่มีอันตรายจากซัลเฟตเป็นพิเศษ หรือเมื่อเกิดการรวมตัวกับน้ำจะไม่ทำให้ความร้อนเพิ่มขึ้นจนเป็นอันตรายกับโครงสร้าง</p> <p>ประเภท ๒ ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ดัดแปลง (modified portland cement) สำหรับใช้ในคอนกรีตที่เกิดความร้อนและทนซัลเฟตได้ปานกลาง</p> <p>ประเภท ๓ ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์แข็งเร็ว (high-early strength portland cement) มีประโยชน์สำหรับทำคอนกรีตที่ต้องการจะใช้งานเร็วหรือรีบแบบเร็ว เช่น งานคอนกรีตอัดแรง การใช้ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ประเภท ๓ นี้ควรระวังเรื่องอุณหภูมิของคอนกรีตซึ่งต้องไม่ให้สูงเกิน มิฉะนั้นจะทำให้คอนกรีตเกิดรอยร้าวได้ง่าย</p> <p>ประเภท ๔ ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ประเภทเกิดความร้อนต่ำ (low-heat portland cement) ปูนซีเมนต์ชนิดนี้ใช้มากในงานก่อสร้างพวกคอนกรีตหลา (mass concrete) เนื่องจากเกิดความร้อนของคอนกรีตต่ำกว่าประเภทอื่นขณะแข็งตัว</p> <p>ประเภท ๕ ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ทนซัลเฟตได้สูง</p>
--	--	--	--

			(sulfate-resistant portland cement) เหมาะสำหรับใช้กับโครงสร้างที่อยู่ในที่ที่มีการกระทำของซัลเฟตรุนแรง เช่น น้ำเค็ม น้ำหรือดินที่เป็นด่างสูง
367.	positive flower structure	โครงสร้างรูปดอกไม้ตูม	<p>โครงสร้างรูปดอกไม้ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นผลมาจากการเลื่อนตามแนวระดับเป็นหลัก โดยมีองค์ประกอบของการเลื่อนย้อน ทำให้โครงสร้างนี้มีรูปร่างตามภาคตัดขวางคล้ายดอกบัวตูมและเกิดการยกตัวขึ้น</p> <p><i>ดู negative flower structure ประกอบ</i></p> <p><i>มีความหมายเหมือนกับ restraining bend</i></p> <p>The diagram, titled 'Positive flower structure', shows a 3D perspective of a rectangular block. The top surface is light blue, and the bottom surface is yellow. A red branching structure, resembling a flower or a tree, is shown within the block. The structure starts from a single stem at the bottom center and branches out towards the top corners. Black arrows on the top surface point towards the corners, indicating the direction of flow or movement. The red structure follows this flow pattern, with its branches curving upwards and outwards.</p>
368.	positive ore (ศัพท์บัญญัติยังไม่ยุติ)	สินแร่ประเมินแล้ว, สินแร่ผลิตได้	<p>มวลสินแร่ที่ได้รับการขุดเปิดและพัฒนารอบด้าน ได้แก่ ด้านหน้า ด้านหลัง ด้านบน และด้านล่าง และได้ประเมินปริมาณและคุณภาพของสินแร่ นั้นแล้ว <i>ดู developed reserves และ proved reserves ประกอบ</i></p>

369.	possible ore	สินแร่เป็นไปได้	แหล่งแร่หรือสินแร่ที่คาดคะเนขนาดและความมีอยู่จากพื้นฐานของประสบการณ์ทางธรณีวิทยาและการทำเหมืองแร่ที่ผ่านมามีโอกาสจะทำเหมืองได้ <i>ดู inferred ore, indicated ore และ potential ore ประกอบ</i>
370.	possible reserves	ปริมาณสำรองเป็นไปได้	ปริมาณสำรองคงเหลือที่ประเมินได้จากข้อมูลทางธรณีวิทยาและวิศวกรรม ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งมีความเชื่อมั่นและความเป็นไปได้ในการผลิตน้อยกว่าปริมาณสำรองพิสูจน์แล้ว (proved reserves) คือมีความเชื่อมั่นเพียงร้อยละ ๑๐-๔๐
371.	post mature; over mature	ภาวะเกินสมบูรณ์	<i>ดู over mature; post mature</i>
372.	postmineral	เกิดหลังการเกิดแร่	โครงสร้างหรือลักษณะอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังการเกิดแร่
373.	pot clay	ดินปั้นหม้อ	๑. ดินทนไฟที่มีความเหมาะสมที่ใช้ทำเบ้าหลอมแก้ว ๒. ชั้นเคลือบที่เกิดร่วมกับชุดยุคถ่านหิน ๓. ดินเคโอลินที่เกิดแบบตกค้างสะสมตัวอยู่กับที่
374.	potash feldspar	โพแทชเฟลด์สปาร์	๑. ชื่อที่ใช้เรียกโพแทสเซียมเฟลด์สปาร์ ๒. ชื่อเชิงพาณิชย์ของเฟลด์สปาร์ที่มี K ₂ O อย่างน้อยร้อยละ ๑๐ แต่สำหรับประเทศไทยต้องมีส่วนผสม K ₂ O อย่าง

			น้อยร้อยละ ๘ บางครั้งเรียกโพแทชสปาร์ (potash spar)
375.	potash spar	โพแทชสปาร์	<i>ดูคำอธิบายใน potash feldspar</i>
376.	potassium bentonite	โพแทสเซียมเบนทอนาइट	<i>ดู metabentonite</i>
377.	potassium feldspar	โพแทสเซียมเฟลด์สปาร์	กลุ่มแร่เฟลด์สปาร์ที่ประกอบด้วยโพแทสเซียม เช่น ออร์โท-เคลส ไมโครไคลน์ ซานิติน ใช้ในอุตสาหกรรมเซรามิก แหล่งสำคัญในประเทศไทยพบที่ จังหวัดตาก ราชบุรี <i>มีความหมายเหมือนกับ potash feldspar และ k-spar</i> ในเชิงพาณิชย์หมายถึง เฟลด์สปาร์ที่ประกอบด้วย โพแทสเซียมสูง <i>มีความหมายเหมือนกับ potash feldspar, alkali feldspar, k-spar และ potspar</i>
378.	potential barrier	กำแพงศักย์	ความต้านทานต่อการเปลี่ยนสถานะของพลังงานหนึ่งไป เป็นอีกอย่างหนึ่งซึ่งตามระบบทางเคมีต้องอาศัยพลังงาน ก่อกัมมันต์เป็นตัวช่วย
379.	potential electrode	ขั้วศักย์ไฟฟ้า	ขั้วศักย์ไฟฟ้าที่ใช้วัดความต่างศักย์ไฟฟ้า ในทางธรณี ฟิสิกส์มี ๒ แบบ คือ ๑. แท่งโลหะนำไฟฟ้า เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒ เซนติเมตร หรือรูปเหล็กฉาก ความยาวประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ปลายด้านหนึ่งแหลมใช้ตอกลงในดิน มีสายไฟ ต่อเข้ากับวงจรวัดความต่างศักย์ไฟฟ้าที่เกิดขึ้นระหว่างขั้ว ศักย์ไฟฟ้าทั้ง ๒ แท่ง ที่ตอกลงไปในดิน ๒. ถ้วยดินเผารูปทรงกระบอก ส่วนบนเป็นกระเบื้องเคลือบ

			<p>ส่วนล่างไม่เคลือบ มีรูพรุนเพื่อให้สารละลายซึมผ่านได้ มีแท่งโลหะทองแดงอยู่ตรงกลาง ทำหน้าที่เป็นขั้วไฟฟ้า แชนอยู่ในสารละลายทองแดงซัลเฟต ส่วนบนมีฝาปิด มีสายไฟฟ้าต่อเชื่อมเข้าวงจรวัดความต่างศักย์ไฟฟ้าที่เกิดขึ้นระหว่างขั้วศักย์ไฟฟ้าทั้งสองที่วางไว้ที่ผิวดิน ใช้ในกรณีที่ต้องการวัดศักย์ไฟฟ้าที่ต้องการความถูกต้องแน่นอนสูง เพราะสามารถแก้ความต่างศักย์ไฟฟ้าระหว่างขั้วไฟฟ้าทั้งสองที่เกิดจากกระแสไฟฟ้าตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นเองใต้ผิวดินให้หมดไปได้ ใช้ในการสำรวจความต้านทานไฟฟ้าจำเพาะที่ต้องการความถูกต้องแม่นยำสูง และใช้ในการสำรวจด้วยวิธีการเกิดขั้วแบบเหนี่ยวนำ</p> <p style="text-align: center;">มีรูป</p>
380.	potential gradient	ความชันศักย์	ดู <i>hydraulic gradient</i> ความหมายที่ ๑
381.	potential ore	สินแร่ศักย์	<p>๑. แหล่งแร่หรือสินแร่ที่มีแนวโน้มว่าจะค้นพบได้</p> <p>๒. แหล่งแร่หรือสินแร่ที่พบแล้ว แต่ยังมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะพัฒนาในเชิงพาณิชย์ได้</p> <p>ดู <i>resources</i> ประกอบ</p>
382.	potential source rock	หินต้นกำเนิดมีศักยภาพ	<p>หินต้นกำเนิดปิโตรเลียมที่ยังไม่ปลดปล่อยไฮโดรคาร์บอนออกมาในปริมาณที่มากพอ เนื่องจากภาวะไม่สมบูรณ์</p> <p>25,26/56</p>
383.	potentiometric surface; piezometric surface;	ระดับแรงดันน้ำ	<p>(น้ำบาดาล) ระดับสมมุติเพื่อแทนระดับของน้ำบาดาล หาได้จากระดับของน้ำในบ่อน้ำบาดาล 29,31/56</p>

	pressure surface		
384.	pothole	๑. กุมภลักษณ์	<p>บ่อกลม ๆ รูปหม้อ มักมีกรวดและทรายหยาบอยู่ที่ก้นบ่อ เกิดขึ้นเพราะน้ำในธารพัดเอากรวดทรายมาหมุนวนอยู่ในแอ่งเล็ก ๆ บนหน้าหิน กรวดทรายจะเป็นตัวการครูดถู ขัดสี ทำให้แอ่งลึกลงและกว้างมากขึ้น นานปีเข้ากรวดเก่าหมดไปกรวดใหม่ก็เข้าแทนที่และหมุนกลิ้งอยู่ตอนล่างของแอ่ง ทำให้แอ่งเต็มโตขึ้นและลึกเว้าจนเป็นรูปหม้อดังที่เห็นในปัจจุบัน</p> <p>22/56</p>
385.	pothole	๒. ปล่องหินปูน	<p>๒.๑ แอ่งคาสต์ที่มีรูปร่างเป็นปล่อง <i>ดู dolina; doline; dolinen ประกอบ</i></p> <p>๒.๒ ปล่องหินปูนซึ่งมีลักษณะตั้งฉากหรือเกือบตั้งฉาก <i>มีความหมายเหมือนกับ aven; cenote</i> 22/56</p>
386.	pottery stone	พอตเทอร์สโตน	<i>ดูคำอธิบายใน china stone</i>
387.	pour point	จุดไหลเท	<p>อุณหภูมิต่ำสุดที่ทำให้น้ำมันยังคงไหลได้ภายใต้สภาวะที่กำหนดไว้ในการทดสอบ เป็นการหาจุดที่น้ำมันเริ่มหยุดไหลแล้วบวกเพิ่มไม่เกิน ๓ องศาเซลเซียส และเป็นตัวเลขที่ ๓ หารลงตัว โดยถือว่าเป็นอุณหภูมิต่ำสุดที่น้ำมันยังคงไหลได้ จุดไหลเทของน้ำมันดิบเป็นสมบัติที่ซับซ้อนคร่าว ๆ ว่า น้ำมันดิบนั้นมีส่วนประกอบไฮโดรคาร์บอนประเภทพาราฟินหรือแอโรแมติกมากน้อยเพียงใด โดยน้ำมันดิบที่มีจุดไหลเทสูง จะมีปริมาณไฮโดรคาร์บอนประเภทพาราฟินสูงแต่มี</p>

			ปริมาณไฮโดรคาร์บอนประเภทแอรโมาติกต่ำ อาจจัดเป็นน้ำมันดิบฐานพาราฟิน ส่วนน้ำมันดิบที่มีจุดไหลเทต่ำ ก็จะมีปริมาณไฮโดรคาร์บอนประเภทแอรโมาติกสูง อาจจัดเป็นน้ำมันดิบฐานแนฟทีน ทั้งค่าความหนืดและจุดไหลเทเป็นสมบัติที่สำคัญที่นำมาใช้ประกอบการออกแบบระบบการสูบและขนถ่ายน้ำมันโดยทางระบบท่อ การทดสอบค่าจุดไหลเทของตัวอย่างที่เป็นน้ำมันดิบจะทดสอบตามวิธีมาตรฐาน ASTM (American Society for Testing and Materials) D-5358 และตัวอย่างที่เป็นผลิตภัณฑ์จะใช้วิธีมาตรฐาน ASTM D-97
388.	powder diffraction; powder method	การเลี้ยวเบนจากผง	วิธีวิเคราะห์ผงตัวอย่างธรรมชาติหรือที่สังเคราะห์ขึ้นด้วยเครื่องดิฟแฟรคโทมิเตอร์ โดยใช้เทคนิคการเลี้ยวเบนของรังสีเอกซ์ในการหาชนิดหรือระบบผลึกของแร่
389.	Pr/Py ratio; pristane/phytane ratio	อัตราส่วนพริสเทนต่อไฟเทน	ดู <i>pristane/phytane ratio; Pr/Py ratio</i>
390.	Praetiglian; Pretiglian	พรีทิเกลียน	ช่วงเวลาเกิดธารน้ำแข็งในสมัยไพลสโตซีนตอนต้นของทวีปยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ ข้อมูลจากการลำดับชั้นตะกอนตามสภาพภูมิอากาศ ละอองเรณู และซากพืช อยู่เหนือรูวีเรียนและอยู่ใต้ทิเกลียน ดู <i>ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคืนธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือ</i>

			และทวีปยุโรป ประกอบ 7/56
391.	prase	เพรส	๑. ควอตซ์สีเขี้ยว เนื้อผลึก มีสารฝังในเป็นผลึกรูปเข็มของแร่แอกทิโนไลต์ ๒. ควอตซ์เนื้อจุผลึกแบบเนื้อเม็ด มีสีเขี้ยวด้านคล้ายแจสเพอร์ มักเกิดร่วมกัน ดู quartz ประกอบ
392.	Precambrian	พรีแคมเบรียน	คำที่ใช้เรียกหินที่มีอายุแก่กว่าหินยุคแคมเบรียนตามมาตรฐานมาตราลำดับชั้นหินตามอายุกาลทั่วโลก (Standard Global Chronostratigraphic Scale) พรีแคมเบรียนรวมเอาบรมยุคอาร์เคียน โพรเทอโรโซอิก และฮาเดียนเข้าไว้ด้วย และมีช่วงเวลาเป็นร้อยละ ๙๐ ของเวลาทางธรณีกาลทั้งหมด 43/55
393.	Precambrian Eon	บรมยุคพรีแคมเบรียน	บรมยุคแรกเริ่มของธรณีกาล มีอายุก่อนยุคแคมเบรียนในมหายุคพาลีโอโซอิก เริ่มตั้งแต่โลกเกิดขึ้นประมาณ ๔,๖๐๐ ถึง ๕๔๑ ล้านปี เป็นช่วงเวลายาวนานที่สุด เชื่อกันว่าสิ่งมีชีวิตชั้นต่ำเริ่มเกิดขึ้นในตอนปลายของบรมยุคนี้ แต่ส่วนมากไม่พบร่องรอยหรือหลักฐานที่ชัดเจนเหมือนซากดึกดำบรรพ์ในยุคแคมเบรียน หินที่เกิดในบรมยุคนี้เรียกว่า หินบรมยุคพรีแคมเบรียน (Precambrian Eonothem) สถาบันทางธรณีวิทยาบางแห่ง เช่น คณะกรรมการระหว่างชาติว่าด้วยการจัดลำดับชั้นหิน (ICS, 2012) ได้

			แบ่งช่วงเวลาของบรมยุคพรีแคมเบรียนตามหลักฐานการหาอายุโดยกัมมันตรังสีเป็น ๓ บรมยุคย่อย คือ บรมยุคโพรเทอโรโซอิก (Proterozoic Eon) ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๒,๕๐๐ ถึง ๕๔๑ ล้านปี บรมยุคอาร์เคียน (Archaean Eon; Archean Eon) หรืออาร์คีโโซอิก ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๔,๐๐๐ ถึง ๒,๕๐๐ ล้านปี และบรมยุคฮาเดียน ตั้งแต่ ๔,๖๐๐ ถึง ๔,๐๐๐ ล้านปี ที่ผ่านมา ดู geologic time scale ประกอบ 41/55
394.	Precambrian Era	มหายุคพรีแคมเบรียน	ดูคำอธิบายใน Precambrian Eon รอทวน ที่ Precambrian Eon ไม่กล่าวถึง
395.	precious metal	โลหะสูงค่า	โลหะจำพวกทองคำ เงิน หรือแร่อื่น ๆ ในกลุ่มแพลทินัม เช่น อิริเดียม ออสเมียม โรเดียม รูทีเนียม
396.	precious stone*	รัตนชาติสูงค่า	รัตนชาติที่มีคุณค่าทางพาณิชย์สูงมากมาแต่ครั้งโบราณ ตัวอย่างเช่น เพชร ทับทิม แซปไฟร์ มรกต รัตนชาติชนิดนี้จะต้องมีสมบัติที่สำคัญดังต่อไปนี้ ๑. มีความสวยงาม คือ เนื้อใสสะอาด ปราศจากตำหนิ มีสีสวย มีประกายวาวเมื่อเจียระไนแล้ว ๒. มีความแข็ง ซึ่งทนทานไม่แตกหรือเกิดรอยขีดข่วนได้ง่าย ๓. หาได้ยาก คือมีน้อยแหล่งในโลก
397.	precipitation	๑. หยาดน้ำฟ้า	น้ำที่ตกลงจากฟ้าลงสู่พื้นดิน ไม่ว่าจะมีความเป็นน้ำหรือน้ำแข็ง เช่น ฝนละออง ฝนธรรมดา หิมะ ลูกเห็บ ลักษณะของหยาดน้ำฟ้าดังกล่าวแตกต่างกันไปจาก เมฆ หมอก น้ำค้าง

			นำค้างแข็ง และไอน้ำ หรือน้ำแข็ง ในรูปอื่น ๆ ตรงที่หยาดน้ำฟ้าจะต้องตกจากบรรยากาศถึงพื้นดิน การวัดปริมาณของหยาดน้ำฟ้าใช้เครื่องมือแบบเดียวกันกับการวัดน้ำฝน ถ้าหยาดน้ำฟ้าที่ตกลงมาในเครื่องวัดนั้นมีลักษณะเป็นน้ำแข็ง ต้องทำให้ละลายตัวเป็นน้ำเสียก่อนแล้วจึงวัดปริมาณของน้ำนั้นออกมาด้วยการเทียบเป็นความสูง คือเป็นเซนติเมตร หรือเป็นนิ้ว เช่นเดียวกับการวัดฝน
398.	precipitation	๒. การเกิดตะกอน	กระบวนการแยกตัวของสสารออกจากสารละลายทั้งจากผลของแรงโน้มถ่วง หรือจากปฏิกิริยาเคมี ที่ส่งผลให้เกิดสารประกอบที่ไม่ละลายน้ำ จากสารละลายของสารประกอบที่ละลายได้ ๒ ชนิดหรือมากกว่า หรือเป็นกระบวนการเกิดตะกอนเคมี เช่น เกลือแกง เกลือแอนไฮไดรต์ ที่ตกตะกอนจากน้ำทะเล
399.	precision	ความเที่ยง	ความแน่นอนของการวัด เป็นค่าที่ได้จากการวัดหรือวิเคราะห์ตัวอย่างเดียวกันหลายครั้ง ภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน ถ้าได้ค่าใกล้เคียงกัน แสดงว่าการวัดนั้น ๆ มีความเที่ยงดี ความเที่ยงของการวัดแสดงได้ในค่าเปอร์เซ็นต์ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมพัทธ์ ถ้ามีค่าต่ำแสดงว่า ค่าความเที่ยงของการวัดดี คำนี้ใช้ในการสำรวจเพื่อบอกระดับความสมบูรณ์ของวิธีและเครื่องมือที่ใช้ผลการวัดมีความแม่นยำ <i>ดู accuracy ประกอบ</i>
400.	pregeologic	-ก่อนธรณีวิทยา	๑. คำที่ใช้กับเวลาหรือช่วงเวลาของโลกที่ได้กำหนดขึ้นตามทฤษฎีหรือก่อนมีข้อมูลทางธรณีวิทยา

			๒. คำที่ใช้กับส่วนของธรณีประวัติที่มีอายุแก่กว่าหินที่เก่าแก่ที่สุดในโลก (ประมาณ ๔.๕-๓พันล้านปี)
401.	premineral	เกิดก่อนการเกิดแร่	โครงสร้างหรือลักษณะอื่นที่มีอยู่ก่อนการเกิดแร่
402.	preoccupied name	ชื่อตั้งซ้ำ	ในทางอนุกรมวิธาน ชื่อซึ่งไม่สามารถนำมาใช้ได้ หรือต้องยกเลิกไปเนื่องจากชื่อนั้นใช้เป็นชื่อสิ่งมีชีวิตในชั้นอื่นมาก่อนหน้านี้แล้ว
403.	pressolution; pressure solution	การละลายจากแรงดัน	การละลายในหินตะกอนซึ่งเกิดขึ้นระหว่างรอยต่อของเม็ดตะกอนหรือผลึกที่มีแรงดันจากภายนอกมากกว่าแรงดันของของเหลวที่อยู่ระหว่างเม็ดตะกอน ยังผลให้ผิวสัมผัสเพิ่มขึ้นและช่องว่างระหว่างเม็ดตะกอนลดลง จนทำให้หินเชื่อมติดกันแน่นขึ้น ดู <i>solution transfer</i> และ <i>Riecke's principle</i> ประกอบ
404.	pressure fringe	เงาแรงดัน	ดู <i>pressure shadow</i>
405.	pressure pan	ชั้นดานจากแรงกด	ชั้นดานที่มีความหนาแน่นรวมของดินสูง แต่มีรูพรุนของดินทั้งหมดต่ำกว่าชั้นดินข้างบนและข้างล่าง ซึ่งเป็นผลของแรงกดดันจากการใช้เครื่องมือที่มีน้ำหนักในการไถพรวน หรือการกระทำอื่น ๆ ตัวอย่างของชั้นดานจากแรงกด เช่น ชั้นดานไถพรวน
406.	pressure ridge	สันแรงดัน	ลักษณะโครงสร้างอันเป็นผลจากแรงดันคู่ขนานและเคลื่อนเข้าหากันในช่วงเวลาที่เกิดรอยเลื่อน แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด หรือการเคลื่อนที่ของธารน้ำแข็ง จนทำให้แผ่นดิน

			เป็นสันและหัดสันลง สันแรงดันมีลักษณะการเกิดตรงข้ามกับสันกัน ดู <i>sag pond</i> ประกอบ มีรูป
407.	pressure shadow	เงาแรงดัน	[ศิลาวิทยาโครงสร้าง] กลุ่มของเม็ดแร่ที่ก่อตัวใหม่อยู่บริเวณขอบตรงข้ามกันของแร่ดอกแปร์หรือเม็ดเศษชิ้น (detrital grain) ทำให้เกิดมีลักษณะเป็นโครงสร้างยืดยาว (ยาวเรียวยาว) โครงสร้างนี้มีกวางตัวขนานกับริ้วขนาน และอาจถือเป็นแนวริ้วขนาน (lineation) ได้ มีความหมายเหมือนกับ <i>pressure fringe, strain shadow</i> ๒ และ <i>stress shadow</i>
408.	pressure solution; pressolution	การละลายจากแรงดัน	ดู <i>pressolution; pressure solution</i>
409.	pressure surface; piezometric surface; potentiometric surface	ระดับแรงดันน้ำ	ดู <i>potentiometric surface; piezometric surface; pressure surface</i> 31/56
410.	pressure–release jointing; release joint	แนวแตกคลายความดัน	ดู <i>sheeting</i>
411.	primary	ปฐมภูมิ	๑. กล่าวถึงแร่ เนื้อและโครงสร้างของหินที่เกิดขึ้นครั้งแรกในช่วงเวลาที่หินนั้นเกิด มีความหมายตรงข้ามกับ <i>secondary</i> ๒. กล่าวถึงแหล่งแร่ที่ไม่ถูกกระทบจากกระบวนการเพิ่มพูน

			<p>ยิงยาว</p> <p>๓. กล่าวถึงโลหะที่ได้จากสินแร่ไม่ใช่จากเศษโลหะ</p> <p>๔. กล่าวถึงระยะแรกเกิดของแนวชายทะเล ซึ่งยังไม่ถูกเปลี่ยนแปลงโดยการกระทำของคลื่น เช่น แนวชายทะเลที่เป็นผลจากลาواهลากในสมัยปัจจุบัน</p>
412.	primary clay	เคลย์ปฐมภูมิ	เคลย์ที่พบในที่ที่เกิด หรือหมายถึงเคลย์เหลือค้าง <i>ดู residual clay ประกอบ</i>
413.	primary dip; initial dip; original dip	มุมเทเดิม	<i>ดู initial dip; original dip; primary dip</i>
414.	primary layering	การเกิดชั้นแร่ปฐมภูมิ	<i>ดู compositional layering และ phase layering ความหมายที่ ๒</i> 16,17/56
415.	primary migration	การเคลื่อนย้ายปฐมภูมิ	การเคลื่อนย้ายสารอินทรีย์จากหินเนื้อละเอียดซึ่งเป็นหินต้นกำเนิดไปยังหินเนื้อหยาบมีรูพรุนซึ่งเป็นหินกักเก็บปิโตรเลียม
416.	primary mineral	แร่ปฐมภูมิ	แร่ที่เกิดพร้อมกับหินที่ล้อมรอบหรือเกิดร่วมกันโดยกระบวนการเกิดหินอัคนี กระบวนการน้ำร้อน กระบวนการไอร้อน โดยแร่ปฐมภูมิจะมีองค์ประกอบและรูปร่างเหมือนเดิมตั้งแต่เกิด
417.	primary moment magnitude	ขนาดโมเมนต์คลื่นปฐมภูมิ	ขนาดแผ่นดินไหวที่คำนวณจากการขจัดของคลื่นปฐมภูมิที่ถึงสถานี ส่วนมากใช้ในการประมาณค่าแผ่นดินไหวไกล

			ขนาดใหญ่ในทะเลเพื่อเตือนภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิ เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ Mwp
418.	primary recovery	การผลิตขั้นปฐมภูมิ	การผลิตน้ำมันดิบที่สามารถผลิตได้ด้วยแรงขับในชั้นกักเก็บหรือสูบขึ้นมาโดยธรรมชาติ ไม่ใช่แรงอัดจากภายนอก
419.	primary structure	โครงสร้างปฐมภูมิ	<p>๑. <i>[หินตะกอน]</i> ลักษณะโครงสร้างของหินตะกอนที่เกิดก่อนกระบวนการแข็งตัวเป็นหิน เช่น การวางชั้น รอยร้าวคลื่น</p> <p>๒. <i>[หินอัคนี]</i> โครงสร้างในหินอัคนีที่เกิดพร้อมกับการเกิดหรือการดันตัวขึ้นมาของแมกมา ก่อนการแข็งตัวในช่วงสุดท้าย ตัวอย่างเช่น โครงสร้างรูปหมอนที่เกิดระหว่างการไหลทะลักของลาวา หรือลักษณะแนวชั้นที่เกิดในระหว่างการแข็งตัวของแมกมา</p> <p>๓. <i>[หินแปร]</i> โครงสร้างเดิมในหินแปรที่มีถิ่นกำเนิดในระดับลึกซึ่งเกิดก่อนการเปลี่ยนแปลงลักษณะและการปรับสมดุลใหม่เมื่อถูกแทรกตัวขึ้นมาสู่ระดับตื้นระหว่างกระบวนการก่อเทือกเขา</p> <p>๔. <i>[บรรพชีวินวิทยา]</i> แควควโกลขนาดเล็ก หรือช่องว่างในสารเนื้อเจลหรือโคทินเทียม ซึ่งห่อหุ้มเป็นผนังของเซลล์รูปกรวยหรือรูปแตรของสัตว์เซลล์เดียวกลุ่มทินทินนิต ผนังเนื้อเจลหรือโคทินเทียมนี้เรียกว่า ลอริกา <i>ดู secondary structure และ tertiary structure ประกอบ</i></p>
420.	primary wave; P-wave	คลื่นปฐมภูมิ	คลื่นอัดขยายที่ตรวจวัดได้จากคลื่นไหวสะเทือนที่เกิดจาก

			<p>แผ่นดินไหว คลื่นนี้เดินทางจากต้นกำเนิดคลื่นถึงเครื่องรับคลื่นได้เป็นอันดับแรกจึงเรียกว่า คลื่นปฐมภูมิ มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันออกไปได้อีกหลายชื่อตามลักษณะการเคลื่อนไหวของอนุภาคตัวกลางที่คลื่นเดินทางผ่านไป คือ</p> <p>คลื่นตามยาว (longitudinal wave) เป็นชื่อเรียกคลื่นที่อัดขยายตามลักษณะการเคลื่อนไหวของตัวกลางที่เคลื่อนที่ อยู่ตามแนวยาวในแนวเดียวกันกับทิศทางการเคลื่อนที่ของคลื่น</p> <p>คลื่นไม่หมุน (irrotational wave) เป็นชื่อเรียกคลื่นที่อัดขยายตามลักษณะการเคลื่อนไหวของอนุภาคตัวกลางที่ไม่มีการหมุนตัวรอบแกน และ</p> <p>คลื่นอัด (compressional wave) เป็นชื่อเรียกคลื่นที่อัดขยายที่เกิดจากแรงเค้นอัด (compressional stress) กระทำต่อตัวกลางที่คลื่นเดินทางผ่านไป แล้วทำให้เกิดการอัดและการขยายขึ้นในเนื้อของตัวกลาง</p>
421.	principal axes of strain	แกนความเครียดหลัก	แกน ๓ แกน ที่ตั้งฉากซึ่งกันและกันภายในวัตถุก่อนเกิดการเปลี่ยนลักษณะ และเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แกนทรงรี ความเครียด แกนความเครียดหลักที่ยาวที่สุด เรียก แกนความเครียดยาว และแกนความเครียดหลักที่สั้นที่สุด เรียก แกนความเครียดสั้น
422.	principal axis of stress	แกนความเค้นหลัก	แกนความเค้นแกนใดแกนหนึ่งที่ตั้งฉากซึ่งกันและกัน ๓ แกน และตั้งฉากกับระนาบความเค้นหลัก

423.	principal plane of stress	ระนาบความเค้นหลัก	ระนาบความเค้นใดระนาบหนึ่งที่ตั้งฉากซึ่งกันและกัน ๓ ระนาบ ซึ่งมีแรงมากระทำกับระนาบแบบตั้งฉาก โดยมีค่าความเค้นเฉือนเท่ากับศูนย์ <i>ดู principal axis of stress ประกอบ</i>
424.	principal stress	ความเค้นหลัก	ความเค้นที่ตั้งฉากกับแต่ละระนาบหลัก ซึ่งมี ๓ ระนาบตั้งฉากซึ่งกันและกัน และตัดกัน ณ จุดใดจุดหนึ่งในวัตถุซึ่งมีความเค้นเฉือนเท่ากับศูนย์ ความเค้นหลักนี้ ได้แก่ ความเค้นหลักมากที่สุด ความเค้นหลักปานกลาง และความเค้นหลักน้อยสุด <i>ดู mean stress ประกอบ</i>
425.	Priscoan	พริสโคน	ช่วงอายุย่อยของพรีแคมเบรียนได้จากการหาอายุจากแร่กัมมันตรังสี เป็นช่วงเวลาที่เก่าแก่ที่สุดในตารางธรณีกาล ตั้งแต่ประมาณ ๔,๖๐๐ ถึง ๔,๐๐๐ ล้านปี เป็นช่วงเวลาที่เชื่อว่าผิวของโลกอยู่ในสภาวะเหลวร้อนกำลังจะแข็งตัว กลายเป็นชั้นเปลือกโลก (crust) สถาบันทางธรณีวิทยาบางแห่ง เช่น สถาบันธรณีวิทยาแห่งสหรัฐอเมริกา (USGS) เรียกช่วงเวลาดังกล่าวนี้อาเดียน (Hadean) 42/55
426.	prism	ปริซึม	รูปทรงที่มี สาม สี่ หก แปด หรือ สิบสองหน้าขนานกับแกนเดียวกัน ตัดกันเป็นเหลี่ยม และเปิดเฉพาะหัวท้าย (รอพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป)
427.	prism polarizers	ปริซึมโพลาไรเซอร์	อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างแสงโพลาไรส์ เพื่อให้แสงผ่าน

			แผ่นบางที่ศึกษาด้วยกล้องจุลทรรศน์ เกือบทั้งหมดผลิตจากแคลไซต์ ประกอบด้วยอุปกรณ์ ๒ ชั้น ซึ่งสามารถวางขวางหรือตั้งฉากกันได้ โดยมีโพลาไรเซอร์ที่วางอยู่ในตำแหน่งหน้า(ใต้)วัตถุ และแอนาไลเซอร์ในตำแหน่งหลัง(เหนือ)วัตถุ นิคอลปริซึมเป็นต้นแบบของอุปกรณ์นี้ แต่เนื่องจากแคลไซต์บริสุทธิ์ที่ใช้ในทางแสงมีราคาแพงมาก ในทุกวันนี้จึงมีการใช้ปริซึมที่ตัดแต่งต่างแบบแทน เช่น Ahrens prism และ Glan-Thompson prism ดู <i>Nicol prism</i> ประกอบ
428.	prismatic	แบบแท่ง	๑. คำใช้กับอนุภาคหรือเม็ดตะกอนที่มีความยาว ๑.๕ ถึง ๓ เท่าของความกว้าง ๒. หมายถึงคำ prism ในตะกอนวิทยา ๓. หมายถึงคำ prism ในผลึกศาสตร์ ๔. คำใช้กับผลึกที่มีมิติหนึ่งยาวกว่าอีก ๒ มิติอย่างชัดเจน และยังใช้กับลักษณะของหินแปรที่มีผลึกแร่รูปร่างแบบดังกล่าว
429.	prismatic layer	ชั้นแท่ง	ชั้นชั้นหนึ่งในมุกหรือไข่มุก ประกอบด้วยผลึกแร่อะราโกไนต์รูปแท่งขนาดจิวเรียงตัวกัน โดยมีแกนยาวของผลึกตั้งฉากกับผิวหน้าของชั้นนั้น ดูรูปที่ <i>conchiolin</i>
430.	pristane	พริสเทน	ไอโซพรีนอยส์ของไฮโดรคาร์บอนทั่วไปที่ประกอบด้วยคาร์บอน ๑๙ อะตอม มีสูตรเคมี C ₁₉ H ₄₀ พริสเทนต่างจากไฟเทน ซึ่งพบได้ทั้งในสิ่งมีชีวิตและในตะกอนรวมทั้งน้ำมันดิบ

431.	pristane/phytane ratio; Pr/Py ratio	อัตราส่วนพริสเทนต่อไฟ เทน	การเปรียบเทียบปริมาณของไอโซพรีนอยล์ที่เป็นพริสเทน และไฟเทน โดยอัตราส่วนนี้แสดงถึงลักษณะของชุดลักษณะ อินทรีย์ (organic facies) และสภาวะแวดล้อมของการ ตกตะกอน ค่าอัตราส่วนที่น้อยกว่า ๑.๐ แสดงถึงหินต้น กำเนิดที่เป็นคาร์บอนเตหรือตะกอนทะเล ค่าอัตราส่วนที่ มากกว่า ๔.๐ มาจากสารอินทรีย์บนบก
432.	probable ore	สินแร่ที่น่าจะเป็น	๑. ดู <i>indicated ore</i> ๒. แหล่งแร่ที่มีปริมาณสินแร่ใกล้เคียงต่อการพัฒนาได้ เพียงแต่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์
433.	probable reserves	ปริมาณสำรองที่น่าจะเป็น	ปริมาณสำรองที่ประเมินได้จากข้อมูลทางธรณีวิทยาและ วิศวกรรม ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งมีความเชื่อมั่นและความ เป็นไปได้ในการผลิตน้อยกว่าปริมาณสำรองพิสูจน์แล้ว คือ มีความเชื่อมั่นร้อยละ ๔๐-๘๐ เนื่องจากกฎระเบียบต่าง ๆ หรือสภาพทางเศรษฐกิจ
434.	problematic fossil	ซากดึกดำบรรพ์ปัญหา	วัตถุธรรมชาติ โครงสร้าง หรือรอยในหิน ซึ่งมีลักษณะ คล้ายซากดึกดำบรรพ์ แต่ไม่สามารถสรุปได้ว่ามีกำเนิดจาก อินทรีย์สารหรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นใด ทำ ให้ไม่สามารถจัดเข้าในหมวดหมู่ทางอนุกรมวิธานได้ มี ความหมายเหมือนกับ <i>dubiofossil</i> ความหมายที่ ๒ ดู <i>pseudofossil</i> ประกอบ
435.	producing horizon	ชั้นผลิต	ดูคำอธิบายใน <i>producing zone</i>

436.	producing zone	เขตชั้นผลิต	ชั้นหินทุกชั้นที่สามารถผลิตปิโตรเลียมได้เมื่อมีการเจาะทะลุผ่านลงไป คำนี้มักใช้ผิดความหมายกับ producing horizon ซึ่งหมายถึง ชั้นหินชั้นเดียวที่ผลิตปิโตรเลียมได้ <i>ดู pay zone ประกอบ</i>
437.	production index	ดัชนีผลผลิต	ค่าที่ได้จากการวิเคราะห์หินต้นกำเนิดปิโตรเลียมโดยเทคนิค Rock-Eval โดยใช้อัตราส่วนระหว่างฟีก S1 ต่อผลรวมของฟีก S1 และ S2 ($S1/(S1+S2)$) ดัชนีนี้ใช้เป็นตัวบ่งชี้ภาวะสมบูรณ์ของหินต้นกำเนิดปิโตรเลียมและแสดงปริมาณของไฮโดรคาร์บอน ในตัวอย่างหินต้นกำเนิดที่ไม่สมบูรณ์จะมีดัชนีผลผลิตน้อยกว่า 0.10 ในตัวอย่างที่สมบูรณ์จะมีค่า 0.10-0.40
438.	production test	การทดสอบการผลิต	การทดสอบหรือตรวจสอบศักยภาพในการผลิตปิโตรเลียมของหลุม โดยปรกติจะทดสอบหลังการเตรียมหลุมผลิต
439.	production well	หลุมผลิต	หลุมเจาะที่ใช้ผลิตปิโตรเลียมโดยใช้เทคนิคการไล่น้ำมันเข้าสู่หลุมผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต <i>ดู injection well ประกอบ</i>
440.	profile	๑. โพรไฟล์	๑.๑ แผนภาพหรือแผนผังแสดงให้เห็นโครงแบบหรือความลาดของพื้นดินตามแนวเส้นที่ปรากฏบนระนาบตั้ง ซึ่งมักขยายมาตราส่วนตามแนวตั้งเพิ่มขึ้น <i>มีความหมายเหมือนกับ profile section ดู line of section ประกอบ</i>

			<p>๑.๒ กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง เช่น เส้นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงความโน้มถ่วงกับระยะทาง</p> <p>๑.๓ ในการสำรวจวัดคลื่นไหวสะเทือน หมายถึง ข้อมูลที่กลุ่มของเครื่องรับคลื่นหลาย ๆ กลุ่มได้รับเมื่อจุดระเบิดที่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง</p>
441.	profile	๒. หน้าตัดข้าง	แผนภาพส่วนตัดในแนวตั้งของภูมิประเทศ ดิน ระดับน้ำใต้ดิน หรือลำน้ำ เพื่อแสดงลักษณะจากบนสุดถึงล่างสุด
442.	profile of equilibrium; graded profile	หน้าตัดข้างสมดุล	<p>๑. (แม่น้ำ) หน้าตัดตามยาวของลำน้ำซึ่งทุกจุดของลำน้ำมีชั้นความลาดสมดุล</p> <p>๒. (ชายฝั่ง) ลักษณะของลาดชายฝั่งซึ่งมีปริมาณโคลนทราย และกรวด ที่สะสมกันอยู่ได้ดุลกับปริมาณที่ถูกทำให้เคลื่อนที่ออกไป</p>
443.	profile section	ภาคตัดโพรไฟล์	<i>ดู profile ๑</i>
444.	prograding shoreline	แนวชายทะเลงอก	แนวชายทะเลที่งอกยื่นออกไปในทะเลซึ่งเกิดจากการทับถมหรือการสะสมของตะกอน
			<i>ดู retrograding shoreline ประกอบ</i>
445.	proloculum; proloculus	ห้องแรกเกิด	ช่องว่างช่องแรกภายในเปลือกของสัตว์เซลล์เดียวจำพวกฟอแรมซึ่งมีลักษณะขดเป็นวง และช่องว่างภายในเปลือกมีผนังแบ่งแยกจากกันเป็นห้อง ๆ ห้องแรกเกิดมีขนาดเล็กที่สุด จะอยู่ตรงปลายยอดหรืออยู่ตรงจุดกึ่งกลางของวงก็ได้
446.	proparian	๑. -เหนือบวมแก้ม	คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับลักษณะของรอยตะเข็บบนส่วนหัวของ

			โทรโลไบต์ ดู <i>facial suture</i> ประกอบ
447.	proparian	๒. -โทรพาเรียน	คำที่ใช้กับกลุ่มของโทรโลไบต์ที่มีรอยตะเข็บบนหน้าเป็นแบบรอยตะเข็บเหนื่อมมแก้ว
448.	proparian suture	รอยตะเข็บเหนื่อมมแก้ว	ดูคำอธิบายใน <i>facial suture</i>
449.	proparian trilobite	โทรพาเรียนโทรโลไบต์	โทรโลไบต์ที่มีรอยตะเข็บบนหน้าเป็นแบบรอยตะเข็บเหนื่อมมแก้ว จัดอยู่ในอันดับโทรพาเรีย (order Proparia) ซึ่งปัจจุบันอันดับนี้เลิกใช้แล้ว ดู <i>facial suture</i> ประกอบ
450.	property*	สมบัติ	คุณลักษณะหรือลักษณะของสารซึ่งอาจจะวัดเชิงปริมาณได้
451.	proppant	วัสดุค้ำ	วัสดุค้ำขนาดและความกลมสูงที่ผสมกับของไหลสร้างรอยแตกเพื่อใช้ในการเปิดขยายรอยแตกให้คงตัว หลังจากการขยายรอยแตกด้วยน้ำ วัสดุค้ำมีทั้งวัสดุธรรมชาติ เช่น ทราย และวัสดุค้ำที่ทำขึ้น เช่น เซรามิกหรือทรายที่เคลือบด้วยเรซิน ดู <i>hydraulic fracturing; hydrolic fracturing</i> ประกอบ
452.	proration	สัดส่วนการผลิต	๑. สัดส่วนของการผลิตปิโตรเลียมออกจำหน่ายในตลาดของแต่ละประเทศ ซึ่งเป็นข้อตกลงที่ยอมรับโดยองค์กรร่วมกัน เช่น กลุ่มโอเปก ๒. การกำกับการผลิตปิโตรเลียมจากแหล่งสำรองโดยหน่วยงานของรัฐ ให้มีอัตราการผลิตในปริมาณที่เหมาะสม

			กับสภาพของแหล่ง เพื่อให้สามารถผลิตปิโตรเลียมขึ้นมา ใช้ได้มากที่สุดและไม่ทำให้แหล่งปิโตรเลียมเสียหายเร็วเกิน ควร ในประเทศไทย หน่วยงานที่กำกับดูแลการผลิตคือ กรมทรัพยากรธรณี
453.	prospect	พื้นที่ศักยภาพสูง	<p>๑. พื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งแร่โดยการศึกษาจาก ข้อมูลการสำรวจขั้นต้น</p> <p>๒. พื้นที่ที่จะสำรวจด้วยวิธีการทางเทคนิคบางอย่าง เช่น การสำรวจทางธรณีฟิสิกส์ การสำรวจทางธรณีเคมี</p> <p>๓. พื้นที่ที่มีสภาพทางธรณีวิทยาหรือมีค่าทางธรณีฟิสิกส์ ผิดปกติ และเสนอให้สำรวจเพิ่มเติม</p> <p>๔. พื้นที่ที่ได้สำรวจด้วยวิธีการขั้นต้นแล้วแต่ยังมีข้อมูลหรือ หลักฐานไม่พอที่จะบอกได้ว่ามีคุณค่าทางเศรษฐกิจ</p> <p>๕. พื้นที่ที่มีศักยภาพการสะสมตัวของปิโตรเลียมสูงและมี ข้อมูลมากเพียงพอต่อการกำหนดเป้าหมายในการเจาะ ซึ่ง เมื่อพบปิโตรเลียมเชิงพาณิชย์แล้วจะเลื่อนระดับเป็นแหล่ง ปิโตรเลียม <i>ดู field ประกอบ</i></p>
454.	prospect pit	หลุมสำรวจ	หลุม ปล่อย หรืออุโมงค์ ที่ทำขึ้นในการสำรวจบริเวณที่มีแร่
455.	prospecting	การสำรวจ	<i>ดู exploration ความหมายที่ ๑</i> 21/56
456.	Proterozoic	โพรเทอโรโซอิก	หินบรมยุคช่วงบนของพรีแคมเบรียนตามมาตรฐานมาตรา

			ลำดับชั้นหินตามอายุกาลทั่วโลก (Standard Global Chronostratigraphic Scale) อยู่เหนือหินบรมยุคอาร์เคียน และอยู่ใต้หินบรมยุคฟาเนอโรโซอิก ขอบเขตล่างสุด กำหนดที่ ๒,๕๐๐ ล้านปี และขอบเขตบนสุดที่ ๕๔๑ ล้านปี 41/55
457.	Proterozoic Eon	บรมยุคโปรเทอโรโซอิก	บรมยุคปลายของช่วงเวลาก่อนยุคแคมเบรียน มีช่วงเวลา ตั้งแต่ ๒๕,๐๐-๕๔๑ ล้านปีมาแล้ว พบสัตว์หลายเซลล์ เช่น ฟองน้ำ ไทรโลไบต์ ในบรรยากาศมีออกซิเจนมากขึ้น <i>ดู geologic time scale ประกอบ</i> 40/55
458.	prothallus	โพรแทลลัส	แกมีโทไฟต์ของเฟิร์นหรือพืชพวกเฟิร์น โดยปรกติมี โครงสร้างแบนคล้ายแทลลัส เกาะยึดติดอยู่กับพื้นดิน คำ พหูพจน์ของ prothallus คือ prothalli <i>ดู thallus ประกอบ</i>
459.	Protochordata	โปรโทคออร์ดาดา	ชื่อไฟลัมย่อยของสัตว์กลุ่มที่มีแกนสันหลัง (notochord) ใน บางช่วงของชีวิต โดยแกนสันหลังไม่พัฒนาเป็นโครง กระดูกหรือลำกระดูกสันหลัง (spinal column) สัตว์กลุ่มนี้ จัดอยู่ระหว่างสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังกับสัตว์มีกระดูกสัน หลัง เดิมโปรโทคออร์ดาดาแบ่งออกเป็น ๒ ไฟลัมย่อย คือ ไฟลัมย่อยเฮมิคออร์ดาดา (subphylum Hemichordata) กับ

			<p>ไฟลัมย่อยทูนิกาตา (subphylum Tunicata) ภายหลังได้จัดจำแนกใหม่โดยแยกไฟลัมย่อยทูนิกาตาไปอยู่ในไฟลัมคอรัดาตาและเปลี่ยนชื่อเป็นไฟลัมย่อยยูโรคอรัดาตา (subphylum Urochordata) แทน พร้อมยกไฟลัมย่อยเฮมิคอรัดาตาเป็นไฟลัมเฮมิคอรัดาตา ส่วนโพรโทคอรัดาตาให้ไปเป็นไฟลัมย่อยในไฟลัมคอรัดาตา โดยให้เป็นชื่อรวมไม่เป็นการของไฟลัมย่อยยูโรคอรัดาตาและไฟลัมย่อยเซฟาโลคอรัดาตา ดู <i>Chordata</i> ประกอบ</p>
460.	protoconch	เปลือกตัวอ่อน	<p>๑. เปลือกซึ่งตัวอ่อนของหอยเซฟาโลพอดได้สร้างขึ้นเป็นครั้งแรก เปลือกนี้อาจคงสภาพให้เห็นหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นคำนี้จึงมักหมายถึงห้องแรกสุดของเปลือกหอยเซฟาโลพอด</p> <p>๒. เกลียวที่ปลายยอดของเปลือกหอยกาบเดี่ยวซึ่งตัวอ่อนของหอยพวกนี้ได้สร้างขึ้น เกลียวที่สร้างขึ้นเป็นครั้งแรกนี้จะมีลักษณะผิวเรียบ</p>
461.	protodolomite	โพรโทโดโลไมต์	<p>๑. ผลึกแคลเซียมแมกเนเซียมคาร์บอเนตหรือโดโลไมต์ที่มีโครงสร้างไม่เป็นระเบียบ มีไอออนโลหะเกิดในชั้นของผลึกเดียวกัน แทนที่จะเกิดสลับชั้นเหมือนกับที่เกิดในแร่โดโลไมต์ปกติ</p> <p>๒. วัสดุที่สังเคราะห์ที่เกิดจากการตกผลึกไม่สมบูรณ์ มีส่วนประกอบคล้ายแร่โดโลไมต์</p>
462.	protolith	หินดั้งเดิม	๑. หินเดิมก่อนที่จะถูกแปรสภาพเป็นหินแปร <i>มีความหมาย</i>

			<p>เหมือนกับ <i>parent rock</i> ความหมายที่ ๓</p> <p>๒. มวลหินที่ยังไม่ผุพังซึ่งเป็นต้นกำเนิดของผิวเปลือกโลก</p> <p><i>ดู regolith ประกอบ</i></p>
463.	proton-resonance magnetometer	โปรตอน-เรโซแนนซ์ แมกนีโทมิเตอร์	<p>เครื่องมือวัดความเข้มสนามแม่เหล็กรวมซึ่งอาศัยหลักการของนิวเคลียร์แมกเนติกเรโซแนนซ์ ที่โปรตอนทำหน้าที่เป็นแท่งแม่เหล็กขนาดเล็กหมุนรอบแกนแม่เหล็กของตัวเอง เมื่อให้สนามแม่เหล็กจากภายนอกที่มีความเข้มสูง ๆ เข้าไปในแนวตั้งฉากกับสนามแม่เหล็กรวมแล้วหยุดทันที โปรตอนจะค่อย ๆ ปรับตัวแล้วมีแนวทางการหมุนแกว่งแบบลูกข่างรอบแนวแกนสนามแม่เหล็กรวมด้วยความถี่ของการหมุนแกว่งที่เรียกว่า ความถี่ลาร์มอร์ ซึ่งเป็นปฏิภาคกับความเข้มสนามแม่เหล็กรวม การวัดความถี่ลาร์มอร์ของโปรตอนออกมาทำให้สามารถหาขนาดความเข้มสนามแม่เหล็กรวมได้ เครื่องมือนี้ใช้วัดความเข้มสนามแม่เหล็กได้ทั้งบนบกในทะเลและทางอากาศ โดยวัดได้ละเอียดถึง ๑ แกมมา บางแบบวัดได้ถึง ๐.๕ แกมมา</p>
464.	protoquartzite	หินโปรโทควอร์ตไซต์	<p>หินทรายชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยเม็ดที่ขนาดใกล้เคียงกัน แต่ไม่มีความกลมมนเหมือนในหินออร์โทควอร์ตไซต์ ตามองค์ประกอบจัดเป็นหินทรายเนื้อเศษหินที่มีส่วนประกอบอยู่ระหว่างหินซับเกรย์แวค (subgraywacke) กับหินออร์โทควอร์ตไซต์ มักพบมีรูปร่างแบบแนวชั้นทราย <i>ดู orthoquartzite และ shoestring sand ประกอบ</i></p>

465.	prototype	ต้นแบบเดิม	รูปแบบดั้งเดิมที่เก่าแก่ที่สุดของกลุ่มสิ่งมีชีวิตในสายพันธุ์นั้น ๆ ซึ่งบรรพบุรุษได้ถ่ายทอดไปยังลูกหลานรุ่นต่อมา
466.	proved area	พื้นที่พิสูจน์ทราบ	จำนวนพื้นที่โดยรวมบนพื้นผิวซึ่งครอบคลุมบริเวณที่กำหนดว่ามีปริมาณสำรองที่พิสูจน์แล้วจากการเจาะสำรวจ ทั้งนี้อาจรวมพื้นที่ผิวที่รวบรวมเอาขอบเขตของพื้นที่ที่มีการพิสูจน์แบบคาดคะเนของแหล่งข้างเคียงด้วย เช่น แหล่งปิโตรเลียม แหล่งแร่
467.	proved developed reserves	ปริมาณสำรองผลิตได้	ปริมาณสำรองเช่นปิโตรเลียมที่พิสูจน์ว่าสามารถผลิตได้จากหลุมเจาะที่มีอยู่แล้ว โดยวิธีการและเครื่องมือที่มีอยู่ <i>ดู proved undeveloped reserves ประกอบ</i>
468.	proved ore	สินแร่พิสูจน์แล้ว	<i>ดู proved reserves</i>
469.	proved reserves	ปริมาณสำรองพิสูจน์แล้ว	ปริมาณสำรองของทรัพยากร เช่น แร่ ปิโตรเลียม ที่พิสูจน์ว่าจะสามารถทำเหมืองหรือผลิตได้ <i>มีความหมายเหมือนกับ proved ore</i>
470.	proved undeveloped reserves	ปริมาณสำรองพิสูจน์ยังไม่พัฒนา	ปริมาณสำรองเช่นปิโตรเลียมที่อาจผลิตได้จากการเจาะหลุมเก่าลึกลงไป หรือโดยใช้เทคนิคการเพิ่มผลผลิต หรือจากหลุมเจาะใหม่ในอนาคต <i>ดู proved developed reserves ประกอบ</i>
471.	provenance	แหล่งต้นกำเนิด	สถานที่กำเนิดซึ่งเป็นที่มาขององค์ประกอบในหินตะกอน หรือชุดลักษณะของหินตะกอน อาจหมายถึงหินในพื้นที่นั้น
472.	provincial series	หินสมัยระดับท้องถิ่น	ชุดของชั้นหินซึ่งเป็นที่รู้จักกันในบริเวณเฉพาะที่ใดที่หนึ่ง ที่นำไปสู่การแบ่งเวลาส่วนใหญ่ภายในยุค

			(รอกหรือนางเบ็ญจา เสกธีระ)
473.	provincial species	ชนิดระดับท้องถิ่น	ชนิดที่จำกัดขอบเขตในแดนภูมิศาสตร์ หรือนิเวศวิทยา
474.	proximal	-ส่วนต้น	๑. คำที่ใช้กับแหล่งสินแร่ที่อยู่ใกล้กับภูเขาไฟต้นกำเนิด ๒. คำที่ใช้กับแหล่งสะสมตะกอนที่เกิดใกล้กับแหล่งกำเนิด ทำให้ตะกอนในแหล่งสะสมมีขนาดเม็ดหยาบ ๓. ส่วนของสิ่งมีชีวิตซึ่งจัดเป็นส่วนที่อยู่ใกล้หรืออยู่ถัดจากจุดเริ่มต้นหรือศูนย์กลางการเจริญเติบโตของโครงสร้างสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ มากที่สุด ดู <i>distal</i> ประกอบ
475.	proximate analysis	การวิเคราะห์ขั้นต้น	การวิเคราะห์หาส่วนประกอบขั้นพื้นฐานของสารผสมเป็นร้อยละ เช่น ในการวิเคราะห์ถ่านหินขั้นพื้นฐาน โดยหาปริมาณความชื้น สารระเหย ถ่าน และคาร์บอนคงที่
476.	psephite*	หินเซไฟต์	กรวดหรือหินชั้นที่ประกอบด้วยหินชนิดต่าง ๆ ที่มีขนาดใหญ่กว่าเม็ดทรายและมีปริมาณต่าง ๆ กันฝังอยู่ในเนื้อพื้น (matrix) เช่น หินกรวดมน หินกรวดเหลี่ยม กรวด หินทิลไลต์ กรวดเม็ดใหญ่ (shingle) มีความหมายเหมือนกับ <i>rudite</i>
477.	pseudo cross-bedding	การวางชั้นเฉียงระดับเทียม	๑. การวางชั้นเฉียงที่เกิดจากการสะสมตะกอนตามแนวที่รอยร้าวคลื่นเคลื่อนที่ไป และมีลักษณะเฉพาะของชั้นลาดแนวดินดอนที่มีมุมเทไปทางเดียวกับกระแส ๒. การวางตัวของชั้นหินที่ทำให้โครงสร้างมีลักษณะคล้ายชั้นเฉียงระดับ เกิดจากการเลื่อนไถลและเลื่อนถล่มลงมาของ

			มวลตะกอนที่ยังไม่แข็งตัวเป็นหิน 14,15/56
478.	pseudo ripple mark	รอยริ้วคลื่นเทียม	โครงสร้างในหินที่มีลักษณะคล้ายรอยริ้วคลื่น เกิดจากการแปรเปลี่ยนลักษณะของหิน ไม่ได้เกิดจากกระแสน้ำหรือคลื่นบนพื้นท้องน้ำ แต่เกิดจากแรงดันด้านข้างเนื่องจากการเลื่อนไถล หรือจากการแปรสัณฐานที่เกิดขึ้นในบริเวณแคบ ๆ เฉพาะถิ่น
479.	pseudoallochem	ตะกอนเคมีต่างถิ่นเทียม	วัสดุคล้ายตะกอนเคมีต่างถิ่นแต่เกิดอยู่กับที่ภายในตะกอนคาร์บอนเนต โดยกระบวนการทุติยภูมิ เช่น การตกผลึกใหม่ 42/55
480.	pseudobreecia	หินกรวดเหลี่ยมเทียม	หินปูนที่ถูกแทนที่ด้วยแร่โดโลไมต์บางส่วน มีลักษณะคล้ายพร้อยคล้ายหินกรวดเหลี่ยม หรือมีพื้นผิวที่ผุสลายดูคล้ายกับชั้นส่วนแตกหัก อันเป็นผลจากมวลแร่แคลไซต์เนื้อหยาบเจริญเติบโตตกผลึกใหม่เป็นหย่อม ๆ ในโคลนเนื้อปูนสีอ่อนกว่าและถูกแปรเปลี่ยนน้อย
481.	pseudoconglomerate	หินกรวดมนเทียม	หินที่มีลักษณะคล้ายหินชั้นหรือหินตะกอนพวกหินกรวดมน เช่น หินกรวดมนที่ถูกบดอัดหรือมวลรวมของหินมนใหญ่ เนื่องจากการผุสลายตัวอยู่กับที่แบบทรงกลม
482.	pseudofossil	ซากดึกดำบรรพ์เทียม	วัตถุธรรมชาติ โครงสร้าง หรือแร่ ซึ่งมีกำเนิดจากอนินทรีย์สาร แต่อาจคล้ายกับซากดึกดำบรรพ์หรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นซากดึกดำบรรพ์ <i>ดู problematic fossil ประกอบ</i>
483.	pseudomorph	สัณฐานเทียม	รูปร่างภายนอกของผลึกแร่ที่ยังคงสภาพเดิม โดยโครงสร้าง

			<p>ภายในหรือองค์ประกอบทางเคมีของผลึกแร่หนึ่งถูกแปรเปลี่ยนไป เช่น ไพไรต์ (FeS_2) อาจเปลี่ยนองค์ประกอบทางเคมีและโครงสร้างเป็นไลมอไนต์ ($\text{FeO}\cdot\text{OH}\cdot n\text{H}_2\text{O}$) แต่ยังคงรักษารูปร่างภายนอกของไพไรต์ไว้ โดยทั่วไป</p> <p>สัณฐานเทียมยังมีความหมายครอบคลุมถึงลักษณะการเกิดต่าง ๆ ดังนี้</p> <p>๑. การแทนที่โดยไม่เกิดปฏิกิริยาทางเคมี เช่น ซิลิกาเข้าไปแทนที่เส้นใยไม้เป็นไม้กลายเป็นหิน ควอตซ์แทนที่โครซิโตไลต์ ดู <i>silicified wood; agatized wood; opalized wood; petrified wood; woodstone</i> ประกอบ</p> <p>๒. การเกิดแร่รอบพื้นผิวแร่อื่น เช่น ควอตซ์เกิดรอบผลึกฟลูออไรต์ ต่อมาฟลูออไรต์จะละลายไปเหลือแต่รูปพิมพ์อยู่ภายในควอตซ์</p> <p>๓. การแปรเปลี่ยนองค์ประกอบทางเคมีบางส่วน เช่น แอนไฮไดรต์ (CaSO_4) เปลี่ยนเป็นยิปซัม ($\text{CaSO}_4\cdot 2\text{H}_2\text{O}$) กาลีนา ($\text{PbS}$) เปลี่ยนเป็นแองกลีไซต์ (PbSO_4) ไพไรต์ (FeS_2) เปลี่ยนเป็นไฮดรัสออกไซด์ เช่น ไลมอไนต์ ($\text{FeO}\cdot\text{OH}\cdot n\text{H}_2\text{O}$)</p>
484.	pseudomorphism	ภาวะสัณฐานเทียม	๑. (ผลึกศาสตร์) การที่รูปร่างของแร่ชนิดหนึ่งมีรูปผลึกภายนอกเป็นของแร่อีกชนิดหนึ่ง

			๒. <i>ดูคำอธิบายใน pseudomorph</i>
485.	pseudo-oolith; pseudoolith; false oolith	เม็ดคล้ายไข่ปลา	เม็ดกลมเล็ก ๆ ที่พบในหินตะกอน ปกติมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า ๑ มิลลิเมตร ลักษณะภายนอกทั้งขนาดและรูปร่างเหมือนกับเม็ดแบบไข่ปลา (oolith) แต่ลักษณะภายในเป็นเนื้อแบบอสัณฐาน เนื้อจุลผลึก หรือเนื้อจรรณผลึก ไม่มีโครงสร้างแบบรัศมีหรือแบบวงชั้น กำเนิดแบบทุติยภูมิ ตัวอย่างเช่น เม็ดมูลสัตว์ (fecal pellet) เม็ดแคลไซต์แบบซีหนอน เศษเปลือกหอย เม็ดกลอโคไนต์ หรือเม็ดแบบไข่ปลาที่ผิวนอกโดยรวมถูกร่อนไปหรือถูกแทนที่ <i>ดู oolitoid และ ooid ประกอบ</i>
486.	pseudoplankton; epiplankton	แพลงก์ตอนเทียม	<i>ดู epiplankton; pseudoplankton</i>
487.	pteridophyte	พืชพวกเฟิร์น, เทอริโดไฟต์	พืชที่มีท่อลำเลียงนำและอาหาร มีลักษณะคล้ายเฟิร์น แพร่พันธุ์โดยสปอร์ พืชในกลุ่มนี้ที่ปรากฏขึ้นในยุคดีโวเนียน ได้แก่ ไลโคพอด (lycopod) หางม้า (horsetail) scouring rush และเฟิร์น <i>ดู bryophyte, spermatophyte และ thallophyte ประกอบ</i>
488.	pterodactyl	เทโรแดกทิล	๑. สัตว์เลื้อยคลานบินได้ จัดอยู่ในอันดับย่อยเทโรแดกทิลอยเดีย (suborder Pterodactyloidea) ของอันดับเทโรซอเรีย (order Pterosauria) มีลักษณะที่ก้าวหน้ากว่าอันดับย่อยแรมโพรไนน์คอยเดีย (suborder

			Rhamporhynchoidea) เทโรแดกทิลมีลักษณะเฉพาะคือ มีหางที่ลดขนาดลง ฟันลดขนาดลงจนหายไป แต่รูปร่างจะมีขนาดใหญ่ขึ้น มีช่วงอายุยุคจูแรสซิกตอนกลางถึงยุคครีเทเชียสตอนปลาย ๒. คำทั่วไป ใช้เรียกสัตว์ในกลุ่มเทโรซอร์
489.	pteropod	เทโรพอด	สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังจำพวกหอยกาบเดียว จัดอยู่ในอันดับเทโรโพดา (order Pteropoda) อาศัยอยู่ในน้ำเค็ม มีทั้งพวกที่สร้างเปลือกด้วยสารอะราโกไนต์มีลักษณะเป็นแบบกรวยยาว และพวกที่ไม่สร้างเปลือก อวัยวะที่ใช้เดินพัฒนาเป็นครีบแบบปีกเพื่อใช้ช่วยในการว่ายน้ำ <i>ดูรูปประกอบ</i>
490.	pteropod ooze*	เลนเทโรพอด	เลนพื้นท้องทะเลชนิดหนึ่งซึ่งมีตะกอนละเอียดของเปลือกหอยต่าง ๆ ในตระกูลเทโรพอด (pteropods) เป็นจำนวนมาก มีแคลเซียมคาร์บอเนตประกอบอยู่ด้วยมากกว่าร้อยละ ๓๐ เลนชนิดนี้มีอยู่ในบริเวณจำกัดเป็นแห่ง ๆ ส่วนมากมีอยู่ในย่านมหาสมุทรแอตแลนติก
491.	pterosaur	เทโรซอร์	สัตว์เลื้อยคลานโบราณ จัดอยู่ในอันดับเทโรซอเรีย (order Pterosauria) ซึ่งได้พัฒนารูปร่างจนสามารถบินได้ มีลักษณะเฉพาะคือ นิ้วที่มีขนาดยาวมากใช้สำหรับพุงแผ่นปีก มีลักษณะเป็นแผ่นหนังเชื่อมต่อระหว่างนิ้วกับด้านข้างของลำตัว ขาคู่หลังมีขนาดลดลง มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคไทรแอสซิกตอนปลายถึงยุคครีเทเชียสตอนปลาย <i>มี</i>

			<i>ความหมายเหมือนกับ pterodactyl ความหมายที่ ๒</i>
492.	Pterosauria	เทโรซอเรีย	ชื่ออันดับของสัตว์เลื้อยคลานโบราณที่บินได้ แบ่งออกเป็น ๒ อันดับย่อยคือ อันดับย่อยเทโรแดกทิลอยเดีย (suborder Pterodactyloidea) ซึ่งมีลักษณะที่ก้าวหน้ากว่า และอันดับย่อยแรมโพรไนด์คอยเดีย (suborder Rhamphorhynchoidea) ซึ่งมีลักษณะที่โบราณกว่า
493.	pumice*	หินพัมมิช	หินแก้วภูเขาไฟชนิดหนึ่งซึ่งมีฟองแก๊สเล็ก ๆ อยู่ในเนื้อมากมายจนโพรงคล้ายฟองน้ำ มีส่วนประกอบเหมือนหินไรโอไลต์ เนื่องจากมีเนื้อพรุนมาก จึงมีน้ำหนักเบา ลอยน้ำได้ เรียกว่า หินลอยน้ำ ใช้ขัดถูภาชนะดีทำให้ผิวภาชนะวาว ชาวบ้านเรียกว่า หินส้ม
494.	pumping test	การทดสอบปริมาณน้ำ	วิธีการทดสอบปริมาณน้ำบาดาลโดยทดลองสูบน้ำจากบ่อน้ำบาดาลด้วยอัตราการสูบที่คงที่และสังเกตการเปลี่ยนแปลงระดับแรงดันน้ำในชั้นน้ำบาดาลที่เกิดขึ้น การทดสอบนี้ใช้หาความสามารถในการให้น้ำของบ่อน้ำบาดาลและสมบัติทางชลศาสตร์ของชั้นน้ำบาดาล <i>ดู aquifer ประกอบ</i> 2/56
495.	P-wave; primary wave	คลื่นปฐมภูมิ	<i>ดู primary wave; P-wave</i>
496.	pycnocline	ลาดความหนาแน่น	๑. ระดับที่อัตราการเปลี่ยนความหนาแน่นของชั้นน้ำในมหาสมุทรลดลงอย่างฉับพลันระหว่างชั้นน้ำส่วนบนกับชั้น

			<p>น้ำส่วนล่าง <i>ดู thermocline ประกอบ</i></p> <p>๒. ชั้นน้ำในมหาสมุทร ซึ่งความหนาแน่นของน้ำได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตามระดับความลึกหรือความลึกตามระดับความลึกของสมชาย พุ่มอ้อม เรื่องอัตราการเปลี่ยนความหนาแน่น ในข้อ ๑ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับรูป ถ้าพิจารณาจากรูปน่าจะ “เพิ่มขึ้น” จึงสงสัยว่าเป็น “อัตราการเปลี่ยน” หรือ “การเปลี่ยน”</p>
497.	pygidium	ส่วนหาง	<p>ส่วนท้ายที่ต่อจากลำตัวของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง โดยเฉพาะพวกโทรโลไบต์ ประกอบด้วยปล้องหลาย ๆ ปล้องที่เชื่อมต่อกัน <i>ดูรูปประกอบ</i></p>
498.	pyramid	พีระมิด	<p>รูปทรงที่มี สาม สี่ หก แปด หรือ สิบสองหน้าที่ไม่ขนานกัน พบกันที่จุดหนึ่ง</p>
499.	pyritization	การเกิดไพไรต์	<p>๑. กระบวนการแปรเปลี่ยนเนื่องจากน้ำร้อนแบบหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับการตกผลึกของแร่ไพไรต์ โดยปรกติเกิดในหินท้องที่ที่มีเหล็กสูง เช่น หินบะซอลต์</p> <p>๒. กระบวนการที่ซัลเฟต (SO_4^{2-}) ในน้ำทะเลจะถูกปลดออกซิเจน โดยจุลินทรีย์ที่ชื่อว่า <i>Desulfovibrio</i> sp. เปลี่ยนซัลเฟตให้เป็นซัลไฟด์ (S^{2-}) และทำปฏิกิริยากับสารประกอบของเหล็กกลายเป็นเฟอร์รัสซัลไฟด์ (FeS) ซึ่งต่อไปจะกลายเป็นเฟอร์รัสไดซัลไฟด์ (FeS_2) หรือแร่ไพไรต์</p>
500.	pyrobitumen	ไพโรบิทูเมน	<p>สารประกอบตามธรรมชาติของไฮโดรคาร์บอนซับซ้อน มีสีดำ แข็ง มักมีแร่อื่น ๆ ปนอยู่ด้วย ไม่ละลายในน้ำและไม่</p>

			ละลายในสารละลายอินทรีย์ ไพโรบิพูเมนมีอัตราส่วนไฮโดรเจนต่อคาร์บอนน้อยกว่า ๐.๕๓
501.	pyroclast	เศษชิ้นภูเขาไฟ	เศษชิ้นที่ถูกพ่นออกมาในขณะที่ภูเขาไฟระเบิด การจำแนกชนิดใช้ขนาดของเศษชิ้นภูเขาไฟนั้น ๆ 13/56
502.	pyroclastic	-ตะกอนภูเขาไฟ	คำที่ใช้เกี่ยวกับตะกอนที่ได้จากการระเบิดของภูเขาไฟ หรือที่ภูเขาไฟพ่นออกมาจากช่องเปิดภูเขาไฟ (volcanic vent) และหมายรวมถึงเนื้อของหินที่มีกำเนิดมาจากการระเบิดของภูเขาไฟ 13/56
503.	pyroclastic breccia	หินกรวดเหลี่ยมตะกอนภูเขาไฟ	ดู explosion breccia; eruption breccia
504.	pyrolysis	การแยกสลายด้วยความร้อน	กระบวนการกลั่นสลายองค์ประกอบต่าง ๆ ในถ่านหิน ไม้ปิโตรเลียม หรือสารอินทรีย์อื่นๆ ด้วยความร้อนที่มีอากาศอยู่ด้วย
505.	pyroxenite*	หินไพโรอกซีนิต์	หินอัลตราเมฟิกเนื้อหยาบ ประกอบด้วยไพโรอกซีนเป็นส่วนใหญ่ มีฮอร์นเบลนด์ ไบโอไทต์ หรือโอลิวีนบ้าง
506.	pyroxenoid	แร่คล้ายไพโรอกซีน	แร่ที่มีองค์ประกอบคล้ายไพโรอกซีน แต่โครงสร้างอยู่ในระบบสามแกนเอียง มีซิลิกาทรงสี่หน้าต่อกันเป็นวง ตัวอย่างเช่น โวลลาสโทไนต์ โรโดไลต์ เพกโทไลต์
507.	Q-joint	แนวแตกแบบคิว	แนวแตกที่ตัดขวางโครงสร้างการไหล
508.	quaking bog	พรุกระเพื่อม	ดู floating bog
509.	quarry	เหมืองหิน	บริเวณพื้นที่หรือหน้างานของเหมืองเปิดที่มีการนำแร่ หิน ดิน ทราย ออกมาใช้ประโยชน์ โดยการขุดเจาะ ระเบิด

			หรือตัก
510.	quarter section	ส่วนเสี้ยว	ส่วนที่มีขนาดพื้นที่ ๑๖๐ เอเคอร์ มีการเรียกชื่อเป็นส่วนตะวันออก เียงเหนือ ส่วนตะวันตกเฉียงเหนือ ส่วนตะวันออกเฉียงใต้ และส่วนตะวันตกเฉียงใต้
511.	quaternary system	ระบบจัตรกภาค	ระบบที่มี ๔ องค์ประกอบ เช่น ระบบ CaO-MgO-FeO-SiO ₂ หรือ Sn-Ag-Cu-Ni
512.	quarter-quarter section	ส่วนในสิบหก	ส่วนที่มีขนาดพื้นที่ ๑ ใน ๑๖ ส่วน ปกติมีขนาดพื้นที่ ๔๐ เอเคอร์
513.	quartz crystal	ผลึกควอตซ์	ควอตซ์ที่มีผลึกโปร่งใสหรือเกือบใส มักไม่มีสี มีค่าดรรชนีหักเหต่ำเป็นผลให้มีความจำ (brilliance) ต่ำ ใช้ทำเลนซ์ลิ้ม และปริซึมในอุปกรณ์เกี่ยวกับแสงและอิเล็กทรอนิกส์ ใช้ทำลูกปัดหรือเครื่องประดับ <i>ดู quartz ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ rock crystal</i>
514.	quartz index	ดรรชนีควอตซ์	๑. (ศิลาวิทยา) การจำแนกหินของระบบนิกกลี ที่ใช้ปริมาณของควอตซ์ซึ่งอาจมีค่าเป็นบวกหรือลบ และค่านี้ใช้บ่งชี้ว่าหินนั้นมีความอึดตัวของซิลิกาเพียงใด ปัจจุบันไม่ค่อยนิยมใช้ ๒. (วิทยาตะกอน) การวัดภาวะสมบูรณ์ของแร่ในหินทราย ซึ่งแสดงด้วยอัตราส่วนระหว่างร้อยละของควอตซ์ร่วมกับ

			หินเชิร์ต กับร้อยละของโซเดียมและโพแทสเซียม เฟลด์สปาร์รวมกับเศษหินและเนื้อพื้นพวกเคลย์ ดรรชนี ควอตซ์นี้ใช้เป็นพื้นฐานในการประเมินระดับการผุสลายตัว ของหิน แหล่งกำเนิด และระยะเวลาที่ตะกอนถูกนำพามา ค่าดรรชนีควอตซ์ของหินทรายอยู่ระหว่าง ๓-๑๗
515.	quartz monzonite	หินควอตซ์มอนโซไนต์	ดู <i>adamellite</i>
516.	quartz plate; quartz wedge	แผ่นลิ่มควอตซ์	ดู <i>quartz wedge; quartz plate</i>
517.	quartz porphyry	หินเนื้อดอกควอตซ์	หินอัคนีฟูหรือหินอัคนีระดับต้นที่ประกอบด้วยผลึกดอกของ ควอตซ์และแอลคาไลเฟลด์สปาร์ ในเนื้อพื้นของพวกเนื้อจุล ผลึกหรือเนื้อจรรณผลึก เช่น หินไรโอไรต์ ดู <i>granite porphyry ประกอบ</i>
518.	quartz trachyte*	หินควอตซ์แทรโคइट	ดูคำอธิบายใน <i>rhyolite</i>
519.	quartz wedge	แผ่นลิ่มควอตซ์	อุปกรณ์เสริมที่ใช้ในกล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์ ทำด้วยแผ่น ลิ่มควอตซ์ มีความหนาขนาดที่เมื่อแสงสีขาวหรือสีเหลือง ผ่านจะให้สีแทรกสอดสีเทาอันดับที่ ๔ และให้ผลต่างเฟส ตั้งแต่อันดับสี ๐-๔ ดังนั้นเมื่อสอดแผ่นลิ่มควอตซ์ในกล้อง จุลทรรศน์แล้ว จะเห็นสีแทรกสอดเคลื่อนเป็นลำดับชั้นตามความหนาของ รูปลิ่ม ดู <i>gypsum plate และ mica plate ประกอบ</i>
520.	quartzarenite	หินควอตซ์อาร์ไนต์	๑. หินทรายชนิดหนึ่งที่ประกอบด้วยเม็ดควอตซ์มากกว่าร้อยละ

			ละ ๙๕ (ไม่รวมเศษหินเชิร์ต) มีแร่ดินน้อย ไม่คำนึงถึงการ คัดขนาด ความมน และความแข็ง ตามการจำแนกของ Folk (1968) แต่การจำแนกของ McBride (1963) ได้รวมเศษ หินเชิร์ตและเศษหินควอร์ตไซต์ในร้อยละ ๙๕ ด้วย ๒. หินทรายที่ประกอบด้วยเม็ดควอตซ์ เศษหินเชิร์ต และ เศษหินควอร์ตไซต์ มากกว่าร้อยละ ๘๐ และมีแร่ดิน เฟลด์สปาร์ และเศษหินขนาดเล็กที่ไม่เสถียรน้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ตามการจำแนกของ William, et al (1954) มี ความหมายเทียบได้กับ <i>orthoquartzite</i>
521.	quartzic; quartziferous	-มีควอตซ์	ดู <i>quartziferous; quartzic</i>
522.	quartziferous; quartzic	-มีควอตซ์	คำที่ใช้กับหิน เช่น หินปูนหรือหินไซอิไนต์ ที่มีควอตซ์เป็น องค์ประกอบรอง เพื่อใช้จำแนกออกจากหินชนิดเดียวกันที่ ไม่มีควอตซ์เป็นองค์ประกอบ ดู <i>quartzose; quartzous;</i> <i>quartzly</i> ประกอบ
523.	quartzite*	หินควอตไซต์	หินแปรชนิดหนึ่งประกอบด้วยควอตซ์เป็นส่วนใหญ่ เป็นผล มาจากหินทรายถูกแปรสภาพไป
524.	quartzose; quartzous; quartzly	-ประกอบด้วยควอตซ์	คำที่ใช้กับตะกอนและหินตะกอนที่มีควอตซ์เป็น องค์ประกอบสำคัญ เช่น ตะกอนทรายและหินทรายที่ ประกอบด้วยควอตซ์เป็นส่วนใหญ่ ดู <i>quartziferous; quartzic</i> ประกอบ
525.	quartzous; quartzose;	-ประกอบด้วยควอตซ์	ดู <i>quartzose; quartzous; quartzly</i>

	quartzzy		
526.	quartzzy; quartzose; quartzous	-ประกอบด้วยควอตซ์	ดู <i>quartzous; quartzose; quartzzy</i>
527.	Quaternary	ควอเทอร์นารี	<p>หินยุค (system) ตอนบนสุดของหินมหายุคซีโนโซอิกตามมาตรฐานมาตราลำดับชั้นหินตามอายุกาลทั่วโลก (Standard Global Chronostratigraphic Scale) อยู่เหนือหินยุคนีโอจีน รวมทั้งเวลาที่หินยุคนี้สะสมตัว มีช่วงเวลาครอบคลุมตั้งแต่ ๒.๕๘๘ ล้านปีจนถึงปัจจุบัน</p> <p>ดู <i>Quaternary Period</i> ประกอบ</p> <p>41/55</p>
528.	Quaternary Period	ยุคควอเทอร์นารี	<p>ยุคที่ ๓ ของมหายุคซีโนโซอิก มีช่วงอายุตั้งแต่ ๒.๕๘๘ ล้านปีมาแล้ว แบ่งออกได้เป็น ๒ สมัย คือ สมัยไพลสโตซีน กับสมัยโฮโลซีน ยุคนี้ได้ประมวลเหตุการณ์ทางธรณี การเกิดหิน ตลอดจนการสะสมของตะกอนพื้นผิว นับตั้งแต่สิ้นยุคนีโอจีนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน หินที่เกิดในยุคนี้เรียกว่า หินยุคควอเทอร์นารี (Quaternary System) ดู <i>geologic time scale</i> ประกอบ</p> <p>40/55</p>
529.	quebrada	เกบราดา	<p>ทางน้ำหรือโกรกธารที่แห้งในฤดูแล้ง แต่ในฤดูฝนมีน้ำมาก กระแสน้ำไหลแรงด้วยความเร็วสูง quebrada มาจากภาษาสเปน เป็นคำที่ใช้กันทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของ</p>

			สหรัฐอเมริกา
530.	quick sand*	ทรายดูด	๑. มวลหรือชั้นของทรายละเอียดร่วนซุย และโซกน้ำ มีลักษณะไม่อยู่ตัว เมื่อมีของหนักกดทับของนั้นจะจมลงไปได้ง่ายเกือบคล้ายจมน้ำ มักพบตามริมฝั่งทะเล ริมฝั่งแม่น้ำ และบริเวณปากแม่น้ำที่เป็นทรายบางแห่ง <i>มีความหมายเหมือนกับ running sand</i> ๒. ทรายที่พบในชั้นของทรายดูด ๓. พื้นที่ที่มีชั้นของทรายดูดตั้งแต่ ๑ ชั้น ขึ้นไป
531.	quicksilver	ควิกซิลเวอร์	คำที่ใช้กับธาตุปรอทซึ่งเกิดตามธรรมชาติ หรือที่ได้จากการทำเหมือง แต่ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์
532.	R layer	ชั้นอาร์	ชั้นดินแข็งที่ยังไม่มีการผุพังสลายตัว ลักษณะสำคัญที่จะถือว่าเป็นชั้นอาร์คือ จะต้องเป็นชั้นที่เชื่อมติดแน่น ขุดไม่เข้า <i>ดูรูปที่ soil horizon</i>
533.	R/W Interglacial	ช่วงคั่นริสส์/วีร์ม	<i>ดู Eemian</i>
534.	race	๑. ร่องน้ำเชี่ยว	ช่องแคบ ๆ หรือร่องน้ำแคบ ๆ ทำให้น้ำที่ไหลผ่านร่องนี้มีความเร็วสูงมาก
535.	race	๒. กระแสน้ำเชี่ยว	กระแสน้ำไหลเชี่ยวและรุนแรงผ่านช่องแคบ ๆ หรือร่องน้ำแคบ ๆ ส่วนใหญ่ใช้กับกระแสน้ำขึ้นลง
536.	race	๓. ลำราง	รางน้ำที่ขุดไว้เพื่อนำน้ำไปยังโรงแต่งแร่ หรือพื้นที่เกษตรกรรม
537.	race	๔. เผ่าพันธุ์, ชาติพันธุ์	กลุ่มของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะคล้ายกัน แต่มีความแตกต่างไม่เด่นชัดพอที่จะแบ่งเป็นชนิดหรือชนิดย่อย
538.	radar	เรดาร์	อุปกรณ์สำหรับตรวจหาทางอิเล็กทรอนิกส์ ใช้หาตำแหน่ง

			หรือวัตถุที่อยู่ไกลออกไป โดยการวัดความต่างกันของเวลาเดินทางของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าความถี่สูงมากที่ส่งออกไปจากเครื่องส่ง และเกิดการสะท้อนกลับจากวัตถุ ทำให้หาระยะทาง ทิศทาง ความสูง และลักษณะอื่น ๆ ของวัตถุนั้นได้ ความมืดไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้เรดาร์ แต่ความชื้นที่เกิดจากหมอก หิมะ ฝน หรือเมฆหนา อาจทำให้พลังงานคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าลดลงหรือเกิดการสะท้อนกลับขึ้นได้
539.	radial dipole-dipole array	แถวลำดับสองขั้วคู่แนวรัศมี	รูปแบบการจัดวางขั้วไฟฟ้า โดยมีขั้วกระแสไฟฟ้าวางตัวในแนวหนึ่ง และขั้วศักย์ไฟฟ้าอยู่ห่างออกไปในแนวรัศมี โดยเส้นลากต่อระหว่างขั้วศักย์ไฟฟ้าทำมุม \square กับเส้นลากต่อระหว่างขั้วกระแสไฟฟ้าตรงจุดกึ่งกลาง และจุดกึ่งกลางของแนวเส้นทั้งสองห่างกันเป็นระยะทาง r ดังรูป
540.	radial drainage pattern*	แบบรูปทางน้ำรัศมี	แบบรูปทางน้ำที่มีทิศทางการไหลของน้ำออกจากศูนย์กลาง มีลักษณะเป็นรูปรัศมี มักเกิดในบริเวณที่พื้นที่ตรงกลางสูง โดยเฉพาะพื้นที่โครงสร้างรูปโดมที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ยังไม่มีการกร่อน หรือพื้นที่กรวยภูเขาไฟ หากเป็นพื้นที่รูปโดมที่มีการกร่อนจนเป็นแอ่งบนโดม จะเกิดทางน้ำเป็นแบบรูปทางน้ำสู่ศูนย์กลาง
541.	radial fault	รอยเลื่อนรัศมี	รอยเลื่อนกลุ่มหนึ่งซึ่งวางตัวเป็นแนวรัศมีที่กระจายตัวออกจากจุดกึ่งกลาง
542.	radial symmetry	สมมาตรแบบรัศมี	ลักษณะสมมาตรแบบหนึ่งของสิ่งมีชีวิต ซึ่งแบ่งออกได้เป็นส่วน ๆ ที่เหมือนกันโดยรอบจุดหรือรอบแกน เช่น โครงร่างของปลาดาวหรือกลีบดอกไม้

543.	radiation	๑. การแผ่รังสี	การที่นิวเคลียสของอะตอมหรือวัสดุปล่อยอนุภาคที่มีขนาดเล็กหรือรังสีออกมา โดยมีพลังงานออกมาเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น พลังงานแสงสว่าง พลังงานความร้อน หรือทั้ง ๒ อย่าง ดู <i>radioactivity</i> ประกอบ
544.	radiation	๒. การแผ่กระจาย	การกระจายของกลุ่มสิ่งมีชีวิตไปสู่สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้วิวัฒนาการของโครงสร้างของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงไป
545.	radiation damage	การทำลายโดยการแผ่รังสี	การสลายตัวของนิวเคลียสของธาตุกัมมันตรังสีในแลตทิซของผลึกหรือแก้ว อันเนื่องมาจากอนุภาคที่แตกตัวหรืออนุภาคแอลฟาเคลื่อนที่ผ่าน ทำให้เกิดการทำลายเป็นรอยแบ่งแยกในผลึกหรือแก้วนั้น ความหนาแน่นของรอยแบ่งแยกนี้สามารถนำไปหาอายุของวัสดุได้ โดยวิธีกัดผิวด้วยน้ำยาเคมี ดู <i>fission track</i> ประกอบ
546.	radioactive age determination; radiometric dating	การหาอายุจากกัมมันตรังสี	ดู <i>radiometric dating; radioactive age determination</i>
547.	radioactive clock	นาฬิกาแกมมันตรังสี	มาตรเวลาทางธรณีกาล (geochronometer) ที่ประกอบด้วยไอโซโทปของธาตุกัมมันตรังสี เช่น คาร์บอน-๑๔ โพแทสเซียม-๔๐ ซึ่งทราบค่าคงที่ของการสลายตัวที่แน่นอน และต่ำพอที่จะใช้เป็นเส้นแบ่งหน่วยเวลาได้ ปรกติมีหน่วยเป็นปี นาฬิกาแกมมันตรังสีเป็นพื้นฐานที่ใช้ในการคำนวณเพื่อหาอายุสมบูรณ์ บางครั้งเรียกชื่อนาฬิกานี้ตาม

			ชื่อธาตุที่ใช้หาอายุ เช่น นาฬิกาคาร์บอน
548.	radioactive decay	การสลายของกัมมันตรังสี	การสลายตัวโดยการแผ่รังสี ทำให้ธาตุที่ไม่เสถียรเปลี่ยนไปเป็นอีกธาตุหนึ่งที่เสถียรมากกว่า เช่น ยูเรเนียม ๒๓๘ สลายตัวเป็นตะกั่ว ๒๓๖ ผลของการสลายตัวทำให้ได้อนุภาคแอลฟา อนุภาคบีตา หรือรังสีแกมมา และมีพลังงานความร้อนเกิดขึ้นด้วย ใช้ในการหาอายุหินโดยการเทียบส่วนธาตุคู่ เช่น อาร์กอน ๔๐ / โพแทสเซียม ๔๐ สทรอนเชียม ๘๗/รูบิเดียม ๘๗ อาร์กอน ๔๐/อาร์กอน ๓๙
549.	radioactive element	ธาตุกัมมันตรังสี	ธาตุที่สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นธาตุอื่นด้วยตัวเองในธรรมชาติ โดยการปล่อยอนุภาคไฟฟ้าออกมาจากนิวเคลียสของอะตอม สำหรับบางธาตุ เช่น ยูเรเนียม ไอโซโทปที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่รู้จักล้วนแต่เป็นไอโซโทปกัมมันตรังสี ส่วนธาตุอื่น ๆ เช่น โพแทสเซียมมีหลายไอโซโทปแต่มีไอโซโทปเดียวเท่านั้นที่เป็นไอโซโทปกัมมันตรังสี ไอโซโทปกัมมันตรังสีของธาตุส่วนใหญ่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ในห้องปฏิบัติการ มีบางธาตุเท่านั้นที่เป็นกัมมันตรังสีในธรรมชาติ
550.	radioactive mineral*	แร่กัมมันตรังสี	แร่ที่มีธาตุกัมมันตรังสี เช่น ยูเรเนียมหรือทอเรียม เป็นส่วนประกอบสำคัญ ตัวอย่างได้แก่ พิตช์เบลนด์ เป็นต้น
551.	radioactive series	อนุกรมกัมมันตรังสี	การเรียงตามลำดับของนิวไคลด์ ซึ่งแต่ละตัวจะกลายเป็นตัวถัดไปในอนุกรมเมื่อเกิดการสลายตัวทางกัมมันตรังสีจนได้นิวไคลด์ที่เสถียรเกิดขึ้น ในธรรมชาติมีอนุกรมกัมมันตรังสีที่สำคัญ ๓ อนุกรม คือ อนุกรมแอกทิเนียม อนุกรมทอเรียม

			และอนุกรมยูเรเนียม
552.	radioactivity	กัมมันตรังสี	การเสื่อมสลายโดยตัวเองของนิวเคลียสของอะตอมที่ไม่เสถียร เป็นผลให้ได้อนุภาคแอลฟา อนุภาคบีตา และรังสีแกมมาซึ่งเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีช่วงคลื่นสั้นมากและมีพลังงานสูง ทั้งหมดนี้พุ่งออกมาด้วยความเร็วสูงมาก ในบางกรณีอาจมีพลังงานความร้อนและพลังงานแสงเกิดตามมาด้วย เช่น การเสื่อมสลายของนิวเคลียสของธาตุเรเดียมไปเป็นธาตุเรดอน
553.	radioactivity log	ผลบันทึกทางกัมมันตรังสี	ผลบันทึกค่าการยังธรณีหลุมเจาะวิธีหนึ่ง เป็นเส้นแสดงการเปลี่ยนแปลงค่าที่ได้จากปฏิกิริยาในนิวเคลียสของอะตอมที่เกิดจากพฤติกรรมของรังสีแกมมาและนิวตรอน เป็นการบันทึกผลตอบสนองที่ได้รับจากหินบริเวณใกล้หลุมเจาะเมื่อส่งรังสีแกมมาหรือนิวตรอนจากต้นกำเนิดผ่านชั้นหิน ใช้สำหรับบันทึกค่าได้ทั้งในหลุมเจาะที่ลงท่อกรุ ในหลุมเปลือย และในหลุมที่มีของไหล ใช้ประโยชน์ในการบ่งชี้ชนิดของหิน ความหนาแน่น ความพรุน และของไหลที่อยู่ในชั้นหินนั้น มีความหมายเหมือนกับ <i>nuclear log</i> ดู <i>density log</i> และ <i>neutron log</i> ; <i>neutron-activation log</i> ประกอบ
554.	radiocarbon dating; carbon dating; carbon-14 dating	การหาอายุจากคาร์บอนกัมมันตรังสี	ดู <i>carbon-14 dating</i> ; <i>carbon dating</i> ; <i>radiocarbon dating</i> 10/56

555.	radiogenic	-ผลิตผลกัมมันตรังสี	คำที่ใช้เกี่ยวกับผลิตผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการกัมมันตรังสี ตัวอย่างเช่น ตะกั่ว ความร้อน
556.	radiogenic isotope	ไอโซโทปกัมมันตรังสี	ไอโซโทปของธาตุหนึ่ง ๆ ที่ได้จากการสลายตัวของกัมมันตรังสี ไอโซโทปนี้อาจมีหรือไม่มีกัมมันตรังสีก็ได้ เช่น รูบิเดียม (Rb) สตรอนเชียม (Sr) ดู <i>radioisotope; unstable isotope</i> ประกอบ
557.	radioisotope; unstable isotope	ไอโซโทปไม่เสถียร	ไอโซโทปของธาตุที่มีการสลายตัวของกัมมันตรังสี เช่น ไอโซโทปของอาร์กอน (Ar) โพแทสเซียม (K) ยูเรเนียม (U) ตะกั่ว (Pb) มีความหมายตรงข้ามกับ <i>stable isotope</i>
558.	radiolarian	เรดิโอลาเรียน	สัตว์เซลล์เดียวพวกแอกทีโนพอด จัดอยู่ในชั้นย่อยเรดิโอลาเรีย (subclass Radiolarion) มีลักษณะเฉพาะคือ โครงร่างเป็นสารเนื้อซิลิกา อาศัยอยู่ในทะเล มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคแคมเบรียนจนถึงปัจจุบัน ดู <i>radiolarion ooze</i> ประกอบ
559.	radiolarian ooze*	เลนเรดิโอลาเรีย	เลนชนิดหนึ่งที่พบเฉพาะในส่วนลึกของพื้นท้องมหาสมุทรในเขตร้อน โดยเฉพาะมีอยู่มากในมหาสมุทรแปซิฟิก ในย่านระหว่างเส้นเขตแถบศูนย์สูตร (equatorial zone) และมีในบริเวณที่จำกัดบางแห่งทางตะวันออกเฉียงใต้ของมหาสมุทรอินเดียลักษณะทั่วไปของเลนชนิดนี้ก็คือ มีซากสัตว์ซึ่งส่วนแข็งสร้างขึ้นจากซิลิกาโดยเฉพาะ คือ ซากของแพลงก์ตอนที่มีชื่อว่า เรดิโอลาเรีย (radiolaria) จึงเรียกชื่อเลนตามชื่อของแพลงก์ตอนชนิดนี้

560.	radiometric age; absolute age; isotopic age	อายุสัมบูรณ์	<i>ดู absolute age; isotopic age; radiometric age</i>
561.	radiometric dating; radioactive age determination	การหาอายุจาก กัมมันตรังสี	การคำนวณหาอายุทางธรณีวิทยาเป็นปีจากปริมาณที่ เหลืออยู่ของธาตุกัมมันตรังสีวงจรรสสั้น เช่น คาร์บอน-๑๔ หรือปริมาณธาตุกัมมันตรังสีวงจรรยาววกับปริมาณของ ธาตุลูกที่เกิดจากการสลายตัวของธาตุแม่ เช่น โพแทสเซียม-๔๐/อาร์กอน-๔๐ การหาอายุจากกัมมันตรังสี จะได้อายุสัมบูรณ์ วิธีการคำนวณนี้ประยุกต์กับทุกวิธีการหา อายุโดยการสลายตัวของไอโซโทปกัมมันตรังสีที่เกิดขึ้น ตามธรรมชาติ <i>ดู absolute age; isotopic age;</i> <i>radiometric age ประกอบ</i>
562.	rafting	การเคลื่อนที่เป็นแพ	การที่หินหรือดินเคลื่อนที่หรือลอยเป็นแพโดยติดไปกับธาร น้ำแข็ง พีช หรือวัสดุลอยน้ำต่าง ๆ
563.	rain wash; surface wash; unconcentrated wash	การชะล้างแบบแผ่ซ่าน	<i>ดู sheet erosion; sheet flood erosion</i>
564.	raise	ปล่องเจาะขึ้น	ปล่องที่เจาะในแนวตั้งหรือแนวเอียงที่สร้างขึ้นโดยการเจาะ ระเบิดจากอุโมงค์เบื้องล่างขึ้นสู่ผิวพื้นหรือเพื่อเชื่อมอุโมงค์ ระดับล่างกับอุโมงค์ระดับบนของเหมือง เพื่อการสำรวจ ติดตามสายแร่

565.	raise beach	หาดยกระดับ	หาดโบราณหรือหาดเดิมที่ปรากฏอยู่เหนือชายหาดทะเลในปัจจุบัน อาจเนื่องมาจากการยกตัวของแผ่นดินบริเวณนั้น หรือการที่ระดับน้ำทะเลลดต่ำลง ดู <i>marine และ terrace standline ประกอบ</i>
566.	raise reef	พืดหินเหนือน้ำ	พืดหินอินทรีย์ที่อยู่สูงกว่าหรือโผล่พ้นระดับน้ำทะเล อาจเกิดจากถูกยกตัวสูงขึ้นหรือเนื่องจากระดับน้ำทะเลลดลง 6/56
567.	raised beach	หาดยกตัว	หาดโบราณที่เกิดอยู่เหนือแนวชายทะเลปัจจุบัน และแยกออกได้จากหาดปัจจุบัน เนื่องจากมีการยกตัวเหนือระดับน้ำขึ้นสูง จากการเคลื่อนที่ของเปลือกโลก ณ พื้นที่นั้น หรือโดยการลดลงของระดับน้ำทะเล และมักจะอยู่ติดกับหน้าผาบนแผ่นดิน
568.	raised bog	พรุหนุน	พรุที่เจริญสูงขึ้นจนอยู่เหนือระดับน้ำโดยเฉพาะบริเวณตรงกลางจะหนุนสูงกว่าขอบพรุ เนื่องจากซากพืชบริเวณตรงกลางนั้นมีความหนาแน่นมากกว่าขอบพรุ เมื่ออยู่ในแอ่งที่ลุ่มมีน้ำขังจึงพองตัวหนุนสูงกว่าขอบและมีลักษณะคล้ายเลนสีน้ำตาล ความหนุนขึ้นอยู่กับอัตราของปริมาณน้ำฝนกับการระเหย ดู <i>รูปที่ swamp (แก้ พรุออก เป็น พรุหนุน ในคำอธิบายภาพ)</i>
569.	rake	มুমเรก	มুমเอียงทางโครงสร้างธรณีวิทยาที่เกิดจากเส้นแวนอนทำกับเส้นใด ๆ บนระนาบ เช่น รอยครูดจากการเคลื่อนตัวของรอยเลื่อน จากรูป ก มุม ABH คือมุมเรก และมุม CBH คือมุมปลันจ์ ของเส้น BH ที่อยู่บนระนาบ ABGH หรือในรูป ข

			<p>มุม bac คือมุมแรก มีความหมายเหมือนกับ <i>pitch</i> ดู <i>plunge</i> ประกอบ</p> <p style="text-align: center;">รูป</p>
570.	ram	สันยื่น	<p>แนวหินใต้น้ำหรือส่วนที่โผล่ยื่นออกมาจากผิวน้ำแข็งหรือด้านหน้าของน้ำแข็ง หรือภูเขาน้ำแข็ง หรือแผ่นน้ำแข็ง เกิดจากการละลายอย่างมากมายของน้ำแข็งส่วนที่อยู่เหนือระดับน้ำ</p>
571.	ramp	๑. ส่วนลาด	<p>๑. ๑ ส่วนลาดชันของรอยเลื่อนย้อนโดยเฉพาะบริเวณที่เป็นชั้นหินของรอยเลื่อนย้อน หรือโครงสร้างเลื่อนหลุด (decollement) เปลี่ยนจากลำดับชั้นหินด้านล่างเป็นชั้นหินด้านบน</p> <p>๑.๒ การเคลื่อนของหิมะที่ทำให้เกิดแนวลาดเอียงระหว่างแผ่นดินหรือแผ่นน้ำแข็งกับทะเล หรือไหล่ น้ำแข็ง</p> <p>๑.๓ ทางลาดเอียงสำหรับการขนส่งแร่ที่เชื่อมต่อระหว่างพื้น</p> <p>๒ ระดับ</p> <p>๑.๔ พื้นที่ที่ไม่มี การเปลี่ยนแปลงระดับความลึกอย่างชัดเจนระหว่างแนวชายทะเลกับส่วนที่ลึกที่สุดของแอ่งตะกอน</p>
572.	ramp	๒. แรมป์ (<i>ธรณีวิศวกรรม</i>)	<p>๒.๑ ทางขึ้น-ลงสำหรับสะพานชุมทางเชื่อมต่างระดับ</p> <p>๒.๒ ทางที่เข้าสู่หรือแยกออกจากทางหลัก ๔ ช่องจราจรขึ้นไป</p> <p>๒.๓. ทางที่เข้าสู่หรือแยกออกจากลานวิ่งของเครื่องบิน</p>
573.	ramp anticline	ชั้นหินโค้งรูปประทุนลาด	ชั้นหินโค้งรูปประทุนที่เกิดจากการเคลื่อนที่ขึ้นไปตามส่วน

			ลาดของระนาบรอยเลื่อนย้อนมุมต่ำ 3/56
574.	ramp valley	หุบเขาส่วนลาด	หุบเขาแบบหนึ่งที่ถูกล้อมด้วยกลุ่มรอยเลื่อนย้อนมุมสูง (รอ เพิ่มภาพประกอบ)
575.	rampart	สันกำแพง, ปรางการ	๑. แนวสันแคบ ๆ สูงประมาณ ๑-๒ เมตร ประกอบด้วยกรวด ขนาดต่าง ๆ และเศษ หักๆ ของพวกปะการัง มักปกคลุมด้วย เนินทราย เกิดจากการกระทำของคลื่นที่ซัดขอบด้านนอก ของพืดหินใต้น้ำซึ่งมีลักษณะแบนราบ ๒. ขอบหินที่มีลักษณะครึ่งวงกลมหรือวงแหวนรอบยอด ภูเขาไฟ ซึ่งประกอบด้วยหินตะกอนภูเขาไฟ ๓. <i>ดูคำอธิบายใน lake rampart</i>
576.	range	๑. พิสัย	ตัวเลขแสดงความแตกต่างระหว่างค่าสูงสุดกับค่าต่ำสุดใน ระบบใด ๆ เช่น ระหว่างขนาดอนุภาคใหญ่สุดกับอนุภาค เล็กสุดของตะกอนหรือของหินตะกอน
577.	range	๒. เทือกเขา, ทิวเขา	แนวภูเขาที่ต่อเนื่องเป็นพืด
578.	range	๓. แนว	๓.๑ แนวลำดับชั้นหิน ๓.๒ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง หรือกลุ่มของสิ่งมีชีวิต ๓.๓ พื้นที่ที่มีหน่วยหินให้แร่โพลีให้เห็น เช่น แนวแร่เหล็ก บริเวณทะเลสาบสุพีเรีย
579.	range finder	กล้องวัดระยะ	เครื่องมือหรืออุปกรณ์คล้ายกล้อง ใช้สำหรับหาระยะทาง จากจุดหนึ่งไปยังจุดอื่นที่ไม่มีเครื่องมืออยู่

580.	range-zone**	ส่วนชั้นช่วงชีวิน	กลุ่มชั้นหินซึ่งมีซากดึกดำบรรพ์ชนิดเดียวกันชนิดใดชนิดหนึ่งปรากฏอยู่ในแต่ละชั้นหินที่รวมกลุ่มเข้าด้วยกัน
581.	rank	ชั้นคุณภาพ	ระดับที่แสดงถึงความมากน้อยของการแปรสภาพของถ่านหิน เมื่อมีการแปรสภาพมากขึ้นสารระเหยจะถูกขับออกไปตามลำดับ จึงทำให้ถ่านหินมีชั้นคุณภาพสูงขึ้น ชั้นคุณภาพใช้ในการจำแนกถ่านหินออกเป็น ลิกไนต์ ซับบิทูมินัส บิทูมินัส และแอนทราไซต์
582.	rapakivi	๑. หินแรพาคีวี	หินแกรนิตหรือหินควอตซ์มอนโซไนต์ ที่มีลักษณะเด่นคือผลึกค่อนข้างใหญ่หรือผลึกดอกของแร่แอลคาไลเฟลด์สปาร์ เป็นผลึกกลมรี ที่มีขอบเป็นแร่โซเดียมแพลจิโอเคลส (โอลิโกเคลส แอลไบต์หรือแอนดีซีน) คำนี้เริ่มใช้เรียกหินผุในประเทศฟินแลนด์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือมีสีเนื้อ และมีแอลคาไลเฟลด์สปาร์เกิดเป็นผลึกกลมที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒-๓ เซนติเมตรอยู่ตรงกลางล้อมรอบด้วยแพลจิโอเคลส
583.	rapakivi	๒.-แรพาคีวี	<i>ดู wiborgite</i>
584.	rapakivi texture	เนื้อแบบแรพาคีวี	ลักษณะเนื้อหินอัคนีและหินแปรที่มีผลึกดอกขนาดใหญ่ของแร่แอลคาไลเฟลด์สปาร์ที่มีขอบเป็นแร่โซเดียมแพลจิโอเคลสอยู่ในเนื้อพื้นที่มีขนาดเล็กละเอียด
585.	rapids	แก่ง	ส่วนหนึ่งของแม่น้ำที่มีหินโผล่ หรือมีก้อนหินมนใหญ่ขวางทางน้ำ ทำให้ทางน้ำแคบเข้าและระดับของท้องน้ำเปลี่ยนแปลง เป็นเหตุให้กระแสน้ำไหลเชี่ยวและมีความเร็วสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับบริเวณข้างเคียง เช่น แก่งสะพือ

			จังหวัดอุบลราชธานี แก่งคุดคู้ จังหวัดเลย
586.	rapikivi granite*	หินแกรนิตราพิคิวิ	หินแกรนิตเนื้อดอกชนิดหนึ่งมีสีแดง แร่ดอกแสดงลักษณะ ผิดปรกติ คือ เป็นรูปไข่และเป็นแร่ออร์โทเคลสซึ่งมีริมอก เป็นแร่เพลจีโอเคลสฝังอยู่ในเนื้อพื้นอันประกอบด้วย แร่ ออร์โทเคลสสีแดง เพลจีโอเคลส ควอตซ์ เลพิโดมิเลน และ ฮอร์นเบลนด์
587.	rare	หายาก	<i>ดูคำอธิบายใน abundant</i>
588.	rare earth*	แร่หายาก	แร่ที่เกิดกระจายอยู่ทั่วไปแต่มีปริมาณน้อย และหา ได้ยาก ได้แก่ ออกไซด์ของธาตุต่าง ๆ ที่มีเลขอะตอม ๕๗- ๗๑ ได้แก่ ธาตุแลนทานัม ถึง ลูทีเซียม การแยกแร่เหล่านี้ และส่วนประกอบของแร่ทำได้ยากมาก
589.	ravine	ช่องเขากร่อน	ช่องเขาแคบและลึกที่เกิดจากการกร่อนโดยสายน้ำ มี ขนาดใหญ่กว่าร่องธารแต่เล็กกว่าหุบเขา เช่น ลำธารที่ไหล ลงมาตามความลาดชันของภูเขาแล้วกร่อนหินจนเป็นช่อง เป็นหุบเล็ก ๆ
590.	raw coal	ถ่านหินดิบ	ถ่านหินที่ได้จากการทำเหมืองโดยผ่านกระบวนการคัด ขนาดเท่านั้น แต่ยังไม่ผ่านกระบวนการแต่งแร่ ชาวเหมือง เรียกว่า ถ่านหินหน้าเหมือง
591.	ray	๑. รังสี	๑.๑ เวกเตอร์ในแนวตั้งฉากกับพื้นผิวคลื่น เป็นการบอก ทิศทางและบางครั้งบอกความเร็วในการเดินทางของคลื่น ด้วย ๑.๒ แถบสว่างหรือเส้นสว่างเป็นแนวยาวซึ่งสังเกตเห็นได้ บนพื้นผิวดวงจันทร์ และปรากฏว่าเปล่งแสงออกมาจากหลุม

			ลึกในดวงจันทร์ บางขณะมีความยาวเป็นร้อยกิโลเมตร
592.	ray	๒. รัศมี	๒.๑ ส่วนของร่างกายของเอโคโนเดิร์มซึ่งมีสมมาตรแบบรัศมี รวมทั้งโครงสร้างต่าง ๆ ที่ร่างกายส่วนนั้นได้สร้างขึ้น ๒.๒ ในพวกปลากระดูกแข็ง หมายถึงก้างภายในครีบหรือก้านครีบ ใช้สำหรับพยุงครีบ
593.	ray	๓. ปลากระเบน	ปลากระดูกอ่อนพวกหนึ่ง มีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ลำตัวแบนมาก มีเหงือก ๕ คู่ หางส่วนมากเรียวยาว สันบ้างยาวบ้าง มีกมีผิวหนังหยาบหรือขรุขระ
594.	Rayleigh wave	คลื่นเรย์ลี	คลื่นไหวสะเทือนชนิดหนึ่ง ซึ่งเดินทางตามผิวของตัวกลางที่มีขนาดกึ่งอนันต์ การเคลื่อนไหวของอนุภาคในตัวกลางเป็นแบบวงรีและหมุนกลับหลัง (นั่นคือที่บริเวณส่วนบนของวงรีอนุภาคจะเคลื่อนที่ตรงข้ามกับทิศทางการเคลื่อนที่ของคลื่น) ในระนาบตั้งที่อยู่ใต้วงเดียวกันกับทิศทางการเคลื่อนที่ ความเร็วของคลื่นจะลดลงตามความลึกอย่างรวดเร็วแบบเอกซ์โพเนนเชียล
595.	raypath	แนวรัศมี	<i>ดู wave path</i>
596.	razor stone	หินลับมีดโกน	<i>ดู novaculite</i>
597.	Rb-Sr age method; rubidium-strontium age method; rubidium-strontium	การหาอายุจากรูบิเดียม-สตรอนเชียม	การหาอายุของแร่หรือหินเป็นจำนวนปีโดยอาศัยอัตราส่วนของกัมมันตรังสีสตรอนเชียม ๘๗ ต่อรูบิเดียม ๘๗ กับอัตราการสลายตัวของกัมมันตรังสีรูบิเดียม ๘๗ เป็นสตรอนเชียม ๘๗ ถ้าสามารถวัดอัตราส่วนรูบิเดียม ๘๗ ต่อสตรอนเชียม ๘๗ ได้มากกว่าหนึ่งชุดในหินกลุ่มเดียวกัน

	dating		หรือหินอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีปริมาณรูปีเดียมแตกต่างกัน เมื่อเวลาผ่านไปสตรอนเชียม ^{87}Sr สะสมของแต่ละตัวอย่างสามารถลากเชื่อมเป็นเส้นเวลาเท่า (isochron) ได้
598.	reach	รีช	<p>๑. ส่วนของลำน้ำในแม่น้ำที่มีลักษณะเหมือนกันตลอดทั้งแนวการไหล ความลาดชัน และความลึก เช่น ลำน้ำแนวตรงที่อยู่ระหว่างทางน้ำโค้งตัว หรือลำน้ำที่อยู่ระหว่างฝายกั้นน้ำในแม่น้ำลำคลอง</p> <p>๒. ส่วนของน้ำทะเลที่ไหลรุกเข้าไปในแผ่นดิน หรืออ่าวแคบ ๆ หรือชะวากทะเลที่เว้าเป็นทางยาวเข้าไปในแผ่นดิน</p>
599.	reaction border; reaction rim	ขอบปฏิกิริยา	<p>โซนของแร่ชนิดหนึ่ง ซึ่งอยู่ล้อมแร่อีกชนิดหนึ่งเป็นวงรอบหรืออยู่ตรงบริเวณสัมผัสของแร่ ๒ ชนิด โซนของแร่ที่เกิดจากสารละลายทำปฏิกิริยากับแร่ที่เกิดขึ้นก่อนตามขอบของแร่นั้นแล้วเกิดเป็นแร่ใหม่ตรงขอบของแร่เดิม มี</p> <p><i>ความหมายเหมือนกับ rim ๓</i></p>
600.	recapitulation theory	ทฤษฎีซ้ำรอยวิวัฒนาการ	<p>ทฤษฎีทางชีววิทยา ซึ่งกล่าวว่า การที่สิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งได้พัฒนาผ่านขั้นตอนที่สืบเนื่องต่อ ๆ กันมาเหมือนดังเช่นที่บรรพบุรุษได้เคยพัฒนาผ่านมา ดังนั้น วิวัฒนาการชาติพันธุ์ของกลุ่มสิ่งมีชีวิตชนิดนั้น ๆ จึงเห็นได้จากการเจริญเฉพาะตัวของลูกหลานแต่ละตัวในกลุ่มเดียวกัน มี</p> <p><i>ความหมายเหมือนกับ Haeckel 's Law ดู palingenesis ประกอบ</i></p>

601.	receptaculitid	รีเซฟตาकुลิทิด	<p>กลุ่มของซากดึกดำบรรพ์ในมหายุคพาลีโอโซอิก อันดับ รีเซฟตาकुลิทาเลส (Order Receptaculitales) ซึ่งการจัดจำแนกประเภทยังไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่าเป็นพืชหรือสัตว์ เคยได้รับการจำแนกให้เป็นสาหร่ายเนื้อปูนและสมาชิกของสัตว์ในไฟลัมต่าง ๆ รีเซฟตาकुลิทิดมีลักษณะเป็นโครงสร้างสารเนื้อปูนรูปไข่หรือรูปทรงกลม ปิดทึบทางด้านล่างและมีแฉกทางด้านบนเมอโรมซึ่งมีปลายเป็นแฉกรูปดาวสี่แฉกเริ่มเกิดขึ้นตรงส่วนแกนก่อนเป็นลำดับแรกแล้วจึงเกิดเรียงต่อเนื่องกันทางด้านข้างในลักษณะหมุนวนหรือเป็นวงหรือเป็นเกลียวคล้ายกับการเรียงตัวของเมล็ดดอกทานตะวัน มีช่วงอายุยุคออร์โดวิเซียนถึงเพอร์เมียน <i>ดูรูป และ merome ประกอบ</i></p> <div style="text-align: center;"> <p>ด้านข้าง ด้านบน adi ด้านบน</p> </div> <p><i>Receptaculites sp.</i> ภาพรีเซฟตาकुลิทิดชนิดต่าง ๆ</p>
602.	recess	รอยถอยกลับ	<p>๑. ส่วนของแนวเทือกเขาที่มีร่องรอยแนวแกนของชั้นหินคดโค้งเข้าไปสู่ด้านนอกของแนวเทือกเขา ๒. รอยยุบแบบหนึ่งบนพื้นผิว เช่น รอยผ่าในหน้าหินชั้น</p>

603.	recession moraine; stadial moraine	กองตะกอนธารน้ำแข็ง ถอยกลับ	กองตะกอนธารน้ำแข็งปลายธารหรือกองตะกอนธารน้ำแข็งข้างธาร ที่เกิดขึ้นจากการที่ธารน้ำแข็งหยุดอยู่ชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งในระหว่างถอยกลับ รวมถึงกองตะกอนธารน้ำแข็งที่เกิดขึ้นจากการที่ธารน้ำแข็งเคลื่อนที่ไปข้างหน้าเล็กน้อยของปลายธารน้ำแข็ง ระหว่างสมัยช่วงคั่นช่วงอายุย่อยของธารน้ำแข็ง
604.	recession; retreat; retrogression	การถอยกลับ	<p>๑. การถอยกลับเข้าไปในพื้นที่ซึ่งเคยเคลื่อนที่ผ่านมา เช่น แนวการถอยกลับของธารน้ำแข็ง</p> <p>๒. การกัดเซาะแนวชายฝั่งจากน้ำทะเลทำให้แนวชายฝั่งถอยกลับเข้าไปในแผ่นดิน หรือผลที่ได้จากการถอยเข้าไปในแผ่นดินของชายฝั่งในช่วงเวลาหนึ่ง</p> <p>๓. การถอยกลับออกไปของน้ำทะเลเมื่อระดับน้ำทะเลลดลง</p> <p>๔. หน้าผาหินที่ถูกกร่อนเข้าไปเรื่อย ๆ โดยมุมความลาดเอียงของหน้าผาไม่เปลี่ยนแปลง</p>
605.	recharge; intake	การเติมน้ำ	กระบวนการเติมน้ำหรือเพิ่มน้ำเข้าไปในเขตอิมม่น้ำ เช่น ในชั้นหินอุ้มน้ำ
606.	reconnaissance	การสำรวจขั้นต้น	การสำรวจทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของบริเวณหนึ่ง ๆ เป็นงานสำรวจเบื้องต้นก่อนการสำรวจที่ละเอียดกว่า อาจดำเนินการในสนามหรือสำนักงานก็ได้ขึ้นกับข้อมูลที่มีอยู่ในด้านธรณีวิทยา หมายถึงการพิสูจน์หาพื้นที่ศักยภาพของแหล่งทรัพยากรธรณี โดยอาศัยข้อมูลเบื้องต้นจากผลการศึกษาทางธรณีวิทยาบริเวณไพศาล ธรณีฟิสิกส์ทาง

			อากาศ และวิธีการทางอ้อมอื่น ๆ การตรวจสอบในสนามเบื้องต้น ตลอดจนการอนุมานหรือประมาณค่าแนวโน้มทางธรณีวิทยา การสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพิสูจน์หาพื้นที่ที่มีแหล่งทรัพยากรธรณีซึ่งควรค่าแก่การสืบหาต่อไป
607.	recoverable reserves	ปริมาณสำรองนำออกมาได้	ปริมาณสำรองเช่นปิโตรเลียมที่ผลิตขึ้นมาได้ในเชิงพาณิชย์จากหลุมเจาะเดี่ยวหรือหลายหลุมภายในระยะเวลาหนึ่ง ดู <i>ultimate recovery</i> ประกอบ
608.	recovery	๑. ผลผลิตได้	ในการทำเหมืองหมายถึง จำนวนร้อยละส่วนประกอบมีค่าที่สามารถผลิตได้จากสินแร่ เช่น ผลผลิตถ่านหินจากชั้นถ่านหิน แบริต์จากแหล่งสินแร่แบริต์
609.	recovery	๒. การคืนสภาพ	๒.๑ ระดับความสูงคงตัวของน้ำในบ่อน้ำบาดาลหรือบ่อไกล่เคียงหลังหยุดการสูบน้ำ ๒.๒ ในวิชาศิลาวิทยาโครงสร้าง หมายถึงกระบวนการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะจนทำให้เม็ดแร่จัดเรียงตัวใหม่หลังจากความเครียดถูกปลดปล่อย เช่น การตกผลึกใหม่เป็นผลให้วัสดุที่ไม่มีความเครียดก่อกำเนิด
610.	recovery	๓. การตรวจซ้ำ	การสอบทานตำแหน่งหรือเครื่องหมายบอกตำแหน่งถาวรที่แท้จริง ซึ่งเป็นเครื่องหมายดั้งเดิม ตำแหน่งเดิม พรรณนา รูปลักษณะว่าถูกต้อง
611.	recovery factor	สัดส่วนการผลิต	ปริมาณปิโตรเลียมที่ผลิตขึ้นมาได้เป็นร้อยละของปริมาณปิโตรเลียมทั้งหมดที่มีอยู่ในแหล่งกักเก็บ ซึ่งขึ้นอยู่กับความพรุน ความฟ้าม ชนิดของแรงขับในแหล่งกักเก็บ เป็นต้น

612.	recrystallization*	การเกิดผลึกใหม่	การเกิดผลึกใหม่ของแร่ในสภาวะของแข็ง ซึ่งเกิดภายใต้กระบวนการแปรสภาพผลึกใหม่นี้อาจจะมีส่วนประกอบทางเคมีและลักษณะโครงสร้างเหมือนเดิมหรือเปลี่ยนแปลงก็ได้
613.	rectangular array	แถวลำดับรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก	การจัดวางกลุ่มจีโอโอฟินหรือกลุ่มต้นกำเนิดคลื่นตามแนวเส้นสำรวจและในแนวขนานกับแนวเส้นสำรวจ บางครั้งจำนวนจีโอโอฟินที่วางนั้นมากกว่า ๑๐๐ ตัว มีรูป
614.	rectangular drainage pattern; lattice drainage pattern*	แบบรูปทางน้ำตั้งฉาก	แบบรูปทางน้ำที่มีทางน้ำประธานและลำน้ำสาขาบรรจบกันเป็นมุมฉากหลาย ๆ แห่ง เนื่องจากทางน้ำไหลตามแนวแตกหรือรอยเลื่อนทำให้มีรูปลักษณะคล้ายสี่เหลี่ยมผืนผ้า
615.	recumbent fold	รอยคดโค้งนอนทับ	รอยคดโค้งที่ส่วนของชั้นหินตรงที่เกิดการคดโค้งมากจนย้วยตัวลงนอนทับซ้อนอยู่บนตัวเอง ลักษณะนี้รุนแรงกว่ารอยคดโค้งตลบทับ 3/56
616.	recurrence interval; return period	คาบอุบัติซ้ำ	ช่วงเวลาเฉลี่ยระหว่างเหตุการณ์ธรรมชาติ ขนาดใหญ่ที่เคยเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในพื้นที่นั้น ๆ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม
617.	recurved spit; hook spit	สันดอนจะงอยโค้งกลับ	สันดอนจะงอยที่ปลายด้านนอกที่ยื่นอยู่ในทะเลหันวกกลับเข้ามาทางแผ่นดิน เกิดเนื่องจากกระแสน้ำหรือคลื่นที่หักเหไปจากทิศทางปกติ หรือเกิดจากแรงกระทำของกระแสน้ำที่สวนกัน ๒ ทิศทางหรือมากกว่า <i>มีความหมายเหมือนกับ hook ๒</i>
618.	red beds*	ชั้นหินแดง	ชั้นหินตะกอนซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ หิน ทราย หินทรายแป้ง

			หินดินดาน อาจมีชั้นบาง ๆ ของหินกรวดมน หินปูน ดินมาร์ล หรือหินเกลือระเหยแทรกอยู่หินเหล่านี้มีสีแดง แดงอมน้ำตาล อมส้ม อมม่วง สีเหล่านี้เกิดเนื่องจากมีเฟอริกออกไซด์เคลือบเม็ดตะกอนอยู่ ในแต่ละชุดของชั้นหินแดงที่เรียงตัวกันอยู่จะต้องมีสีแดงอย่างน้อยร้อยละ ๖๐
619.	red clay*	ตมทะเลสีแดง	ดูคำอธิบายใน <i>pelagic deposit; abyssal deposit</i>
620.	red coral	ปะการังแดง	ปะการังในกลุ่มปะการังแปด อันดับ กอร์โกนาเซีย (Order Gorgonacea) ซึ่งเป็นกลุ่มของกัลปังหา อยู่ในวงศ์ คอร์ลลิดี (Family Corallidae) มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า <i>Corallium rubrum</i> มีโครงร่างแข็ง สร้างขึ้นจากสารกอร์โกนิน (gorgonin) ซึ่งมีสมบัติคล้ายเขาสัตว์ มีสีแดง ชมพู ขาว แตกกิ่งก้านออกไปทุกทิศทาง มีตัวปะการังเล็กๆ อยู่ทั่วโครงร่าง พวกที่มีสีแดง นำไปใช้เป็นเครื่องประดับมีค่า เรียกว่า กัลปังหาแดง หรือปะการังแดง กัลปังหาอีกชนิดหนึ่งมีสีดำ เรียกว่าปะการังดำ (black coral) จัดอยู่ในชั้นย่อยซูแอนทาเรีย (subclass Zoantharia) หรือ เฮกซะโกนาเรีย (Hexagonaria) ซึ่งเป็นปะการังหก เพราะมีหนวดไม่เป็นสาขาจำนวน ๖ เส้น เรียงเป็นวงกลม มีผนังซึ่งแบ่งช่องภายในตัวได้เป็นจำนวน ๖, ๑๐ หรือ ๑๒ ช่อง โครงร่างแข็งมีสีดำ แตกแขนงคล้ายกิ่งไม้ ห่อหุ้มด้วยเนื้อเยื่อซึ่งเป็นที่อยู่ของตัวปะการังเล็กๆ จัดอยู่ในอันดับแอนทิพาทาเรีย

			(Order Antipatharia) วงศ์แอนทิพาทีดี (Family Antipathidae) มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า <i>Antipathes subpinnata</i> ดู <i>octocoral</i> ประกอบ
621.	red mud	โคลนสีแดง	๑. โคลนที่มีต้นกำเนิดจากแผ่นดิน ประกอบด้วยแคลเซียมคาร์บอเนตถึงร้อยละ ๒๕ มีสีแดงเนื่องจากเหล็กออกไซด์ ส่วนมากพบอยู่ในพื้นที่ทะเลใกล้ทะเลทรายและปากแม่น้ำใหญ่ ๒. ตะกอนในบ่อน้ำเสียซึ่งเป็นส่วนที่เหลือจากการแต่งแร่บ็อกไซต์
622.	red ocher	โอเคอร์สีแดง	สีมาโทต์สีแดง คล้ายดิน ใช้ทำสี มีความหมายเหมือนกับ <i>riddle</i> และ <i>ruddle</i> ดู <i>ocher, sienna</i> และ <i>umber</i> ประกอบ
623.	red schorl	ชอร์ลสีแดง	ดู <i>rubellite</i>
624.	red tide	ช่วงน้ำแดง	ปรากฏการณ์ที่น้ำทะเลมีสีแดงเกิดเนื่องจากการเจริญเติบโตอย่างมากมายของไดโนแฟลเจลเลต ปรากฏการณ์นี้มักเรียกกันว่า ปรากฏการณ์ซึ่ปลาวาฬ ดู <i>dinoflagellate</i> ประกอบ
625.	redox	รีดอกซ์	การลดและการเพิ่มออกซิเจน ดู <i>reduction</i> และ <i>oxidation</i> ประกอบ
626.	redox concentration	การสะสมแบบรีดอกซ์	การสะสมตัวของเหล็ก-แมงกานีสออกไซด์ที่มีอย่างเข้มข้น

			จนปรากฏให้เห็นได้ในเขตชั้นดิน <i>ดู redox depletion ประกอบ</i>
627.	redox depletion	การขจัดแบบรีดอกซ์	การขจัดเหล็ก-แมงกานีสออกไซด์ หรือเหล็ก-แมงกานีสออกไซด์ร่วมกับเคลย์ ออกไปจากเขตชั้นดิน <i>ดู redox concentration ประกอบ</i>
628.	redoximorphic feature	ลักษณะรีดอกซ์	สมบัติของดินที่เกิดจากสภาพความเปียกชื้น เป็นผลทำให้สารประกอบของเหล็กและแมงกานีสเชื่อมอยู่ในสภาพของการลดออกซิเจนเมื่ออิ่มตัวด้วยน้ำ และอยู่ในสภาพของการเพิ่มออกซิเจนเมื่อไม่อิ่มตัวด้วยน้ำ การลดและเพิ่มออกซิเจนนี้ทำให้ดินมีการสะสมรีดอกซ์และการขจัดรีดอกซ์ตามลำดับ <i>ดู redox concentration และ redox depletion ประกอบ</i>
629.	reduced mud; black mud; euxinic mud; hydrogen sulfide mud	โคลนสีดำ แก้ที่คำกลับด้วย	<i>ดู black mud; euxinic mud; hydrogen sulfide mud; reduced mud</i>
630.	reduction	รีดักชัน	๑. (เคมี) กระบวนการลดออกซิเจนจากสารประกอบ เช่น แร่ฮีมาไทต์ (Fe_2O_3) ถูกรีดิวซ์เป็นโลหะเหล็ก (Fe) หรือ การลดเวเลนซ์บวกหรือเพิ่มเวเลนซ์ลบ เช่น CO_3^{3+} ถูกรีดิวซ์เป็น CO^{2+} และ Cl_2 ถูกรีดิวซ์เป็น Cl^- หรือ การที่อะตอมหรือไอออนได้รับอิเล็กตรอนเพิ่ม ๒. (ธรณีฟิสิกส์) การปรับแก้ค่าความโน้มถ่วงของโลกที่ได้

			จากการวัด ๓. (ธรณีสารสนเทศวิทยา) กระบวนการที่ทำให้ผิวดินต่ำลง โดยการกร่อน
631.	reduzate	ตะกอนขาดออกซิเจน	ตะกอนที่เกิดในสภาวะแวดล้อมที่ขาดออกซิเจน ตะกอนนี้จะมีปริมาณคาร์บอนและเหล็กซัลไฟด์สูง เช่น ถ่านหิน น้ำมัน แร่ตะกอนซัลไฟด์ ตะกอนซัลเฟอร์
632.	reef	๑. พืดหิน(ใต้น้ำ)	โครงสร้างรูปร่างคล้ายสันหรือเนินซึ่งมีลักษณะเป็นชั้นหรือเป็นมวล ซึ่งสิ่งมีชีวิตชนิดที่ติดอยู่กับที่สร้างขึ้นโดยใช้สารเนื้อปูนเป็นโครงร่าง เช่น ปะการังและซากปะการัง สร้างขึ้น พืดหินใต้น้ำจะคงทนต่อกระแสคลื่นและจะก่อตัวสูงกว่าพื้นตะกอนต่างชนิดที่สะสมตัวในช่วงเวลาเดียวกัน พืดหินใต้น้ำมีทั้งที่ยังก่อตัวอยู่ในปัจจุบันและที่ได้ก่อตัวแล้วในช่วงธรณีกาล และปัจจุบันล้อมรอบด้วยหินต่างชนิดกัน มีความหมายเหมือนกับ <i>organic reef</i> ดู <i>bank</i> , <i>bioherm</i> , <i>biostrome</i> และ <i>organic built up</i> ประกอบ
633.	reef	๒. หินโสโครก	แนวพืดหินหรือโขดหินใต้น้ำใกล้ ๆ ผิวพื้นน้ำทะเล อาจมีบางส่วนโผล่พ้นน้ำหรือปริ่มน้ำ และอาจมองเห็นแนวพืดหินใต้เมื่อน้ำลง เป็นอันตรายต่อการเดินเรือ ส่วนมากเป็นพืดหินปะการัง
634.	reef	๓. ทางแร่	โดยเฉพาะหมายถึง ทางแร่ทองคำ เช่น ในบริเวณที่สูงริมแม่น้ำแถบเมืองโยฮันเนสเบิร์ก ในประเทศสาธารณรัฐ

			แอฟริกาใต้ ซึ่งอุดมไปด้วยแร่ทองคำ 6/56
635.	reef breccia	กรวดเหลี่ยมฟิดหิน	หินกรวดเหลี่ยมที่เกิดจากการสะสมและการจับตัวแข็งของเศษหินปูนที่แตกหักมาจากฟิดหินใต้น้ำโดยการกระทำของคลื่นหรือน้ำขึ้นน้ำลง 6/56 ตรวจสอบแล้ว
636.	reef complex	กลุ่มรวมฟิดหิน	มวลหินที่ประกอบด้วยฟิดหินใต้น้ำ ส่วนที่แตกหักจากการกระทำของคลื่น ส่วนของฟิดหินทั้งส่วนหน้า ส่วนหลัง และส่วนกลางซึ่งล้อมด้วยตะกอนในแอ่งด้านที่เข้าหาทะเล และตะกอนในลากูนด้านที่เข้าหาแผ่นดิน 6/56 ตรวจสอบแล้ว
637.	reef core	แกนฟิดหิน	ส่วนภายในของฟิดหินใต้น้ำที่อยู่ตรงกลางซึ่งเป็นหินเดิมที่ปะการังก่อตัวขึ้น ณ ที่นั้น 6/56 ตรวจสอบแล้ว
638.	reef crest	ยอดฟิดหิน	ส่วนของฟิดหินที่อยู่สูงที่สุดระหว่างฟิดหินราบกับฟิดหินส่วนหน้า ซึ่งเป็นส่วนที่ปะการังเจริญเติบโต 6/56 ตรวจสอบแล้ว
639.	reef flank	ขอบฟิดหิน	ส่วนของฟิดหินใต้น้ำที่ล้อมรอบขยายออกด้านข้างหรือทับอยู่บนแกนฟิดหิน ซึ่งมักประกอบด้วยชั้นของกรวดเหลี่ยมฟิดหินที่แตกหัก และมีมุมเอียงเทออกจากแกนฟิดหิน ขอบฟิดหินมักมีลักษณะแคบยาว ซึ่งขึ้นอยู่กับแรงกระทำทางชีวะและทางกายภาพ 6/56
640.	reef flat	ที่ราบฟิดหิน	แนวฟิดหินลักษณะราบที่ประกอบด้วยซากปะการัง เศษปะการัง และปะการังขนาดเม็ดทราย โดยทั่วไปเมื่อน้ำลงพื้นที่นี้จะแห้งและจะโผล่ให้เห็นเป็นส่วนยอดของฟิดหิน

			เหนือแนวน้ำลง 7/56 ตรวจสอบแล้ว
641.	reef front	หน้าพืดหิน	ส่วนของพืดหินที่ลาดเข้าหาทะเลอยู่ระหว่างยอดพืดหินกับพืดหินส่วนหน้า ส่วนใหญ่ประกอบด้วยซากปะการังและเศษหินที่ร่วงหล่นลงมา (มีรูป) 6/56 ตรวจสอบแล้ว
642.	reef knoll	เนินพืดหิน	๑. เนินหินชีวภาพหรือพืดหินปะการังตึกดำบรรพ์ซึ่งปัจจุบันปรากฏให้เห็นเป็นโคกขนาดเล็กโผล่ถึงความสูง ๑๐๐ เมตรจากพื้นท้องทะเล เป็นรูปกรวยกลมหรือเกือบกลม โดยทั่วไปมักล้อมรอบด้วยหินตะกอน เช่น หินทราย หินดินดาน ๒. พืดหินใต้น้ำที่ปรากฏให้เห็นเป็นเนินเตี้ยในปัจจุบัน 6/56 ตรวจสอบแล้ว
643.	reef patch	หย่อมพืดหิน	ส่วนของพืดหินปะการังที่เจริญเติบโตเป็นอิสระบนไหล่ทวีปซึ่งมีความลึกน้อยกว่า ๗๐ เมตร มักเกิดในทะเลสาบ หลังพืดหินสันดอน หรือปะการังวงแหวน ขนาดของหย่อมพืดหินอาจกว้างใหญ่เป็นกิโลเมตร เช่น ที่เป็นอาณานิคมเดี่ยวขนาดใหญ่ ดู <i>reef knoll, shoal reef และ patch reef</i> ประกอบ 6/56 ตรวจสอบแล้ว
644.	reef rock	หินพืดหิน	มวลหินที่มีความคงทนสูง ไม่แสดงชั้น ประกอบด้วยซากปะการังส่วนใหญ่ปนกับกรวด ทรายเนื้อปูน และประสานด้วยคาร์บอเนต ดู <i>biolithite</i> ประกอบ 6/56 ตรวจสอบแล้ว
645.	reentrant	-ซ้ำรอยแล้ว	๑. คำที่ใช้กับการเคลื่อนเข้ามากกระทบตรงที่เดิมหลาย ๆ

			ครึ่ง เช่น มุมซาร์รอยที่เกิดจากคลื่นเคลื่อนเข้าไปกระทบแนวชายฝั่งซ้ำที่เดิม หรือมุมที่เกิดเว้าอยู่บนหน้าพลิกแผด ๒. คำที่ใช้กับเนินที่มีลักษณะเว้าเข้าไปในชายฝั่งทะเล และอาจมีทางน้ำระหว่างเนินที่อยู่ตามแนวชายฝั่งทะเลนั้น
646.	reference locality	ที่ตั้งอ้างอิง	พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งหน้าตัดอ้างอิงของชั้นหินปรากฏอยู่ที่ตั้งอ้างอิงกำหนดขึ้นเพื่อใช้เสริมกับที่ตั้งแบบฉบับ <i>ดู type locality ประกอบ</i>
647.	reference plane	ระนาบอ้างอิง	ระนาบชั้นหินมาตรฐาน คือ ระนาบชั้นหินที่ได้มีการบันทึกค่าการวัดต่างๆ อย่างละเอียดเพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบกับระนาบชั้นหินอื่น ๆ
648.	reference plane; datum; datum horizon; datum level; datum plane	ระดับอ้างอิง	<i>ดู datum; datum horizon; datum level; datum plane; reference plane</i>
649.	reference section	หน้าตัดอ้างอิง	หน้าตัดของชั้นหินซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อเสริมกับชั้นหินแบบฉบับหรือใช้แทนที่เมื่อสูญเสียชั้นหินแบบฉบับ และใช้เป็นมาตรฐานสำหรับเทียบสัมพันธ์ในภาพตั้งลำดับชั้นหิน ตัวอย่างหน้าตัดอ้างอิงของชั้นหินในประเทศไทย ได้แก่ ชั้นหินริมทางหลวงหมายเลข ๒ (มิตรภาพ) ตอนสระบุรี-นครราชสีมา ระหว่างเขื่อนลำตะคองกับถนนต่างระดับที่สี่คิ้ว จัดเป็นหน้าตัดอ้างอิงของชั้นหินแบบฉบับหมวดหินเสา

			ข้าว ซึ่งมีที่ตั้งแบบฉบับอยู่ที่ห้วยเสาช้าว <i>ดู standard section ประกอบ</i>
650.	reflectance	อัตราสะท้อน	สัดส่วนของพลังงานที่สะท้อนกลับต่อพลังงานที่ตกกระทบวัตถุ
651.	reflected wave	คลื่นสะท้อน	คลื่นไหวสะเทือนซึ่งสะท้อนที่รอยสัมผัสระหว่างตัวกลางที่มีสมบัติความยืดหยุ่นต่างกัน
652.	reflection	การสะท้อน	การที่คลื่นตกกระทบพื้นผิวแล้วสะท้อนกลับไปยังตัวกลางเดิม ในการสำรวจคลื่นไหวสะเทือน ลักษณะการสะท้อนของคลื่นจะปรากฏบนแถบบันทึกซึ่งบอกให้ทราบว่าเป็นส่วนของพลังงานที่เกิดจากการสะท้อน <i>ดู law of reflection และ total reflection ประกอบ</i>
653.	reflection coefficient	สัมประสิทธิ์การสะท้อน	อัตราส่วนระหว่างแอมพลิจูดของคลื่นสะท้อนกับคลื่นตกกระทบ สัมประสิทธิ์การสะท้อนกำลังสองมีค่าเท่ากับอัตราส่วนระหว่างพลังงานสะท้อนกลับกับพลังงานที่ตกกระทบ
654.	reflection shooting; reflection survey	การสำรวจคลื่นสะท้อน	<i>ดู reflection survey; reflection shooting</i>
655.	reflection survey; reflection shooting	การสำรวจคลื่นสะท้อน	การสำรวจวัดคลื่นไหวสะเทือนเพื่อหาโครงสร้างทางธรณีวิทยา ความแตกต่างของชุดหินและลำดับชั้นหินโดยใช้คลื่นสะท้อน เป็นการวัดเวลาการเดินทางของคลื่นไหวสะเทือนจากต้นกำเนิดซึ่งส่งจากผิวดินลงไปตกกระทบรอยสัมผัสระหว่างตัวกลาง ๒ ชนิด ซึ่งมีความเร็วคลื่นต่างกัน

			แล้วสะท้อนกลับสู่เครื่องรับที่ผิวดินเพื่อหาความลึก มุมเท และแนวระดับของรอยสัมผัสระหว่างตัวกลาง
656.	reflector	ชั้นสะท้อน	<p>พื้นผิวสัมผัสระหว่างตัวกลาง ๒ ชนิด ซึ่งมีสมบัติแตกต่างกันที่ทำให้เกิดการสะท้อนของคลื่นเสียง คลื่นแสง หรือคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น ในกรณีการสำรวจทางธรณีฟิสิกส์ เมื่อคลื่นเสียงจากต้นกำเนิดคลื่นตกกระทบพื้นผิวสัมผัสระหว่างตัวกลาง ๒ ชั้น ที่มีความเร็วคลื่นเสียงต่างกัน จะทำให้เกิดการสะท้อนกลับไปเข้าเครื่องรับคลื่นเสียงซึ่งอยู่ที่ผิวดิน โดยพื้นผิวสัมผัสอาจอยู่ระหว่างหินต่างชนิดกันหรืออยู่ในชั้นหินชนิดเดียวกันแต่มีสารละลายต่างชนิดกันบรรจุอยู่ เช่น พื้นผิวสัมผัสระหว่างชั้นน้ำกับชั้นปิโตรเลียมในแหล่งกักเก็บ ดังรูป</p> <p style="text-align: center;">รูป ๑ แผ่น</p>
657.	reflux	การไหลกลับ	<p>ลักษณะการไหลย้อนกลับของน้ำเค็มที่มีความเข้มข้นสูง ผ่านท้องน้ำหรือข้ามพังกั้น (barrier sill) ของแอ่งเกลือระเหย เพราะน้ำเค็มในแอ่งอาจมีสารละลายแมกนีเซียมที่เข้มข้นกว่าน้ำเค็มปกติ และเชื่อกันว่าการไหลกลับนี้เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดแร่โดโลไมต์บางชั้นแทรกอยู่ในลำดับชั้นของแอ่งหินคาร์บอเนต</p>
658.	refraction	การหักเห	<p>การเบี่ยงเบนรังสีของแสงหรือพลังงานรูปอื่น เช่น คลื่นไหวสะเทือน ซึ่งเดินทางผ่านจากตัวกลางหนึ่งไปยังอีกตัวกลางหนึ่งที่มีความหนาแน่นต่างกัน และทำให้มีการเปลี่ยนแปลงความเร็วเกิดขึ้น</p>

659.	refraction shooting; refraction survey	การสำรวจคลื่นหักเห	<i>ดู refraction survey; refraction shooting</i>
660.	refraction survey; refraction shooting	การสำรวจคลื่นหักเห	การสำรวจวัดคลื่นไหวสะเทือนโดยใช้คลื่นนำ วัตถุประสงค์ของการสำรวจ เพื่อต้องการหาความลึกจากผิวดินถึงรอยสัมผัสระหว่างตัวกลางที่มีความเร็วต่างกัน ซึ่งเป็นตัวการทำให้เกิดการหักเหของคลื่นไหวสะเทือน นอกจากนี้ ยังสามารถสำรวจหามวลสารที่มีความเร็วสูงที่เกิดอยู่ใต้ผิวดิน เช่น โดมเกลือ
661.	refractometer	มาตรดรรชนีหักเห	เครื่องมือสำหรับใช้ตรวจสอบค่าดรรชนีหักเหของสาร ใช้ได้ทั้งของเหลวและของแข็ง นิยมใช้ในการหาชนิดแร่รัตนชาติ เป็นต้น
662.	refractor	ชั้นหักเห	ผิวสัมผัสระหว่างตัวกลาง ๒ ชั้นที่มีความเร็วคลื่นเสียงต่างกัน ชั้นบนความเร็วคลื่นน้อยกว่าชั้นล่าง เมื่อคลื่นเสียงตกกระทบผิวสัมผัสด้วยมุมวิกฤต ทำให้คลื่นเสียงเดินทางไปตามแนวของผิวสัมผัสนั้นแล้วหักกลับด้วยมุมวิกฤตเข้าหาเครื่องรับคลื่นเสียงซึ่งอยู่ที่ผิวดิน ดังรูป
663.	refractory	วัสดุทนไฟ	วัสดุประเภทอนินทรีย์พวกดิน หิน แร่ธาตุ ที่หลอมตัวได้ยากในอุณหภูมิสูง ทนความร้อนสูง เช่น อิฐทนไฟ
664.	refractory clay; fire clay; fireclay	ดินทนไฟ	<i>ดู fire clay; fireclay; refractory clay</i>
665.	refractory ore	สินแร่ทนไฟ	สินแร่ที่มีความทนต่อความร้อนและปฏิกิริยาเคมีที่อุณหภูมิสูง
666.	regelation	การแข็งตัวใหม่	กระบวนการเกิดซ้ำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการละลายของน้ำแข็ง

			ภายใต้ความกดดันที่มากเกินไป และเกิดการแข็งตัวอีกครั้งของน้ำที่ละลายแล้วนั้นเมื่อความดันลดลง
667.	regenerated crystal	ผลึกเติบโตใหญ่	ผลึกขนาดใหญ่ที่เกิดจากเม็ดแร่ขนาดเล็กที่มีอยู่เดิมขยายขนาดโตขึ้นเนื่องจากการเกิดผลึกใหม่ภายในมวลของวัสดุที่ถูกบดอัด เช่น ควอตซ์หรือเฟลด์สปาร์ขนาดใหญ่ในเนื้อพื้นของแร่เม็ดขนาดเล็กกว่าที่ถูกบดอัดในหินไมโลไนต์
668.	regime	ระบบเฉพาะ	รูปแบบที่มีการเกิดหรือการกระทำอย่างเป็นระบบและเป็นที่ยอมรับได้ทั่วไป เช่น ระบบเฉพาะของการตกตะกอน
669.	regimen	ระบอบ	<p>๑. ลักษณะเฉพาะของการไหลของน้ำในลำธาร เช่น ความเร็ว ปริมาตร การเปลี่ยนร่องธาร ความสามารถในการนำพาตะกอน</p> <p><i>ดู regime ประกอบ</i></p> <p>๒. ปริมาณของน้ำทั้งหมดที่เกี่ยวกับพื้นที่รับน้ำและการกระทำของน้ำ ซึ่งหาได้จากการวัดปริมาณน้ำฝน การกักเก็บน้ำผิวดินและใต้ดิน และการคายระเหย</p> <p>๓. การวิเคราะห์ปริมาณน้ำทั้งหมดในทะเลสาบในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง นิยมวัดเป็นปี <i>ดู regime ประกอบ</i></p>
670.	regional dip	มุมเทบริเวณไพศาล	มุมเทของชั้นหินที่ปรากฏเป็นบริเวณกว้าง โดยทั่วไปเป็นมุมเทต่ำ ดังเช่นที่พบบริเวณทิวเขาพนมดงรัก บริเวณมหาสมุทรแอตแลนติก ที่ราบชายฝั่ง และส่วนของพื้นที่บริเวณกลางทวีป <i>มีความหมายเหมือนกับ normal dip</i>

671.	regional metamorphism*	การแปรสภาพบริเวณไพศาล	การแปรสภาพของหินซึ่งเกิดเป็นบริเวณกว้างใหญ่ไพศาลเนื่องจากอุณหภูมิและความกดดัน โดยปรกติการแปรสภาพแบบนี้จะไม่มี ความเกี่ยวข้องกับมวลหินอัคนี
672.	regional unconformity	รอยชั้นไม่ต่อเนื่องบริเวณไพศาล	รอยชั้นไม่ต่อเนื่องที่แผ่กระจายติดต่อกันเป็นบริเวณกว้างขวาง อาจครอบคลุมตลอดทั้งทวีป และรอยชั้นไม่ต่อเนื่องนี้แสดงถึงช่วงเวลาการกำเนิดที่ยาวนาน
673.	regolith; mantle of rock; mantle rock*	ผิวเปลือกโลก	<i>ดู mantle of rock; mantle rock; regolith</i>
674.	Regosols	เรโกซอลส์	<i>ดูคำอธิบายใน Azonal soil order</i>
675.	regression	๑. การถดถอย	การถดถอยของทะเลจากแผ่นดิน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพนอกชายฝั่งทะเลน้ำลึกเป็นใกล้ชายฝั่งทะเลน้ำตื้น หรือการเคลื่อนที่ของรอยต่อระหว่างการทับถมตัวของตะกอนจากพื้นดินและตะกอนจากทะเลเข้าสู่จุดศูนย์กลางของแอ่งทะเล
676.	regression	๒. วิวัฒนาการถดถอยกลับ	๒.๑ สมมติฐานการย้อนกลับของทิศทางวิวัฒนาการ ซึ่งใช้อธิบายปรากฏการณ์ถดถอยกลับของแกรปโทไลต์สกุล <i>Dicranograptus</i> และสกุล <i>Dimorphograptus</i> ๒.๒ แนวโน้มทางพันธุกรรมที่รุ่นลูกหลานแสดงออกถึงลักษณะที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษที่เบี่ยงเบนออกจากลักษณะก้าวหน้าหรือลักษณะเฉพาะไปสู่ลักษณะหรือขั้นที่ธรรมดา
677.	regression*	การถดถอยกลับของทะเล	<i>ดูคำอธิบายใน transgression</i>

678.	regressive overlap	การเหลื่อมถอยกลับ	<i>ดู offlap</i>
679.	regressive reef	พืดหินถดถอย	พืดหินหรือเนินหินชีวภาพใต้น้ำที่อยู่ใกล้ ๆ ชายฝั่ง ซึ่งเกิดอยู่บนชั้นหินที่ตกตะกอนในแอ่ง ในขณะที่พื้นดินยกตัวหรือน้ำทะเลมีระดับลดลง พืดหินนี้มักขนานกับแนวชายฝั่ง <i>ดู transgressive reef ประกอบ</i>
680.	regressive sediment	ตะกอนถดถอย	ตะกอนที่สะสมตัวขณะที่น้ำทะเลลดลง หรือขณะที่แผ่นดินรูกล้ำเข้าไปในทะเล
681.	rejuvenated river*	แม่น้ำคืบพลัง	แม่น้ำที่ไหลเอื่อยมาแต่เดิมเพราะอยู่ในบันปลายของธารน้ำแต่กลับฟื้นหลังการกัดเซาะแผ่นดินขึ้นมาใหม่ได้ เพราะแผ่นดินถูกยกตัวโดยการเคลื่อนไหวของเปลือกโลก บางแห่งทำให้แนวลำน้ำเปลี่ยนไปได้มากก็มี ตัวอย่างเช่นแม่น้ำโขง อันเป็นเขตแดนไทยลาวขณะนี้ เกิดมีน้ำตก แก่ง และริ้วตลอดลำน้ำ คล้ายเป็นแม่น้ำปฐมวัยฉะนั้น
682.	rejuvenation head; knickpoint	จุดเปลี่ยนลาดลำน้ำ	<i>ดู knickpoint; rejuvenation head</i>
683.	rejuvenation*	การคืบพลัง	การคืบพลังการกัดเซาะขึ้นใหม่ของลำน้ำอันเนื่องมาจาก ๑. ระดับอยู่ตัวเปลี่ยนไปเพราะระดับทะเลลดต่ำลงหรือเพราะแผ่นดินบางตอนยกตัวสูงขึ้น ทำให้เกิดลักษณะเด่น เช่น จุดเปลี่ยนลาดลำน้ำ ตะพักและทางน้ำโค้งตัวอยู่ตัว ๒. ปริมาณน้ำผ่านมากขึ้น อันเนื่องมาจากการไหลของธารหลงแม่หรือการที่หยาดน้ำฟ้าตกมากขึ้น ในกรณีนี้ระดับอยู่ตัวไม่เปลี่ยนแปลง

684.	relative abundance	ความอุดมสัมพัทธ์	จำนวนของสิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่ง เปรียบเทียบกับจำนวนของสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น ๆ ในพื้นที่หนึ่ง หรือในชั้นหินหรือชั้นตะกอนชั้นใดชั้นหนึ่ง <i>ดู abundance และ absolute abundance ประกอบ</i>
685.	relative age	อายุเปรียบเทียบ	อายุทางธรณีวิทยาของซากดึกดำบรรพ์ หิน ลักษณะทางธรณีวิทยา หรือเหตุการณ์ทางธรณีวิทยา เมื่อเทียบกับซากดึกดำบรรพ์ หิน ลักษณะทางธรณีวิทยา หรือเหตุการณ์ทางธรณีวิทยาอื่น ๆ แทนที่จะบ่งบอกเป็นจำนวนปี <i>ดู absolute age ประกอบ</i>
686.	relative dating	การหาอายุเปรียบเทียบ	การจัดลำดับเชิงอายุของซากดึกดำบรรพ์ ลักษณะทางธรณีวิทยา หรือเหตุการณ์ทางธรณีวิทยา เมื่อเทียบกับมาตรารัศมีกาล โดยไม่คำนึงถึงอายุสัมบูรณ์ของสิ่งนั้น
687.	relative humidity	ความชื้นสัมพัทธ์	อัตราส่วนเป็นร้อยละของปริมาณไอน้ำที่แท้จริงในอากาศกับปริมาณของไอน้ำอิ่มตัวในอากาศปริมาตรหนึ่งที่อุณหภูมิเดียวกัน
688.	relative permeability	สภาพให้ซึมได้สัมพัทธ์	อัตราส่วนระหว่างสภาพให้ซึมได้ยังผลของของไหลที่ไม่อิ่มตัว กับสภาพให้ซึมได้ของของไหลเดียวกันที่อิ่มตัวเต็มที่ มีพิสัยตั้งแต่ศูนย์เมื่อมีความอิ่มตัวน้อยถึงหนึ่งเมื่อมีความอิ่มตัวเต็มที่ <i>ดู absolute permeability และ effective permeability ประกอบ</i>
689.	release joint; pressure–release jointing	แนวแตกคลายความดัน	<i>ดู sheeting</i>

690.	releasing bend	แนวโค้งคลายออก	<i>ดู negative flower structure</i>
691.	relic	๑. ส่วนที่เหลือ	๑.๑ ภูมิภาคที่เหลือนอยู่หลังจากการกร่อนหรือการสลายตัว เช่น เขาโดดเกาะหินโด่ง สะพานหินธรรมชาติ ๑.๒ ส่วนของแร่ หรือลักษณะของหินหรือแร่เดิมที่ยังคงสภาพอยู่ภายหลังการเปลี่ยนสภาพ ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการกำเนิดของหินหรือแร่ นั้น เช่น แร่โลมอไนต์ หรือข้าวตอกพระร่วงที่ยังคงรูปลูกบาศก์หรือรูปลูกเต๋าของแร่ไพไรต์ หินแปรที่แสดงลักษณะเนื้อดอก แสดงถึงการแปรสภาพมาจากหินอัคนี ส่วนของแร่คาลโคไพไรต์ที่ยังคงเหลือให้เห็นในพื้นที่แร่คาลโคไซด์ที่เข้าแทนที่แร่คาลโคไพไรต์นั้น มีรูป
692.	relic	๒. ร่องรอย	โครงร่างหรือรูปร่างเดิมของชิ้นส่วน (particle) ในหินชั้นหรือหินตะกอนที่เกิดจากการนำพามาสะสมตัวบางส่วนหรือทั้งหมด เช่น ร่องรอยของโครงกระดูกในหินปูน <i>ดู saprolite ประกอบ</i>
693.	relict	-ส่วนเหลือค้าง	๑. <i>ภูมิภาค</i> คำที่ใช้กับลักษณะหรือแบบรูปต่าง ๆ บนพื้นผิวโลกที่ยังคงเหลืออยู่ หลังจากส่วนอื่นในบริเวณนั้นหายไป ๒. <i>แร่และหิน</i> คำที่ใช้กับเนื้อแร่หรือโครงสร้างดั้งเดิมที่ยังคงเหลืออยู่หลังจากส่วนอื่น ๆ ถูกแทนที่หมด หรือหมายถึงคำที่ใช้กับเนื้อหินเดิมที่ยังคงเหลืออยู่หลังจากถูก

			<p>แปรสภาพ</p> <p>๓. <i>หินแปร</i> คำที่ใช้กับแร่ โครงสร้าง หรือลักษณะรูปร่างของหินเดิมที่คงอยู่ในหินที่เกิดใหม่ แม้ว่ากระบวนการกระทำดูเหมือนสามารถทำลายลักษณะรูปร่างดั้งเดิมได้ก็ตาม</p>
694.	relict permafrost	ชั้นดินเยือกแข็งเหลือค้าง	ชั้นดินเยือกแข็งที่เกิดขึ้นในอดีต และในปัจจุบันยังพบเหลือค้างอยู่ ณ ที่ซึ่งไม่สามารถเกิดชั้นดินชนิดนี้ได้
695.	relict texture	เนื้อเดิมเหลือค้าง	ในแหล่งแร่หมายถึง เนื้อหินหรือแร่ดั้งเดิมที่ยังคงปรากฏอยู่ หลังจากถูกแทนที่เพียงบางส่วนหรือแทนที่ทั้งหมด
696.	relief	ความสูงต่ำ	<p>๑. ลักษณะทางกายภาพของพื้นผิวโลกซึ่งเป็นภูเขาและหุบเขา ที่ราบกับที่ราบสูง หรือเป็นภูมิทัศน์ทั่วไป</p> <p>๒. ความแตกต่างกันในด้านรูปร่างลักษณะของผิวโลกซึ่งมีความสูงต่ำไม่เท่ากัน</p> <p>๓. ลักษณะพื้นผิวที่ขรุขระหรือแสดงความสูงต่ำของผลึกแร่ในแผ่นตัดบางที่ดูด้วยกล้องจุลทรรศน์ ลักษณะนี้เกิดจากการหักเหของแสงจากแร่หรือตัวกลางหนึ่งไปยังอีกตัวกลางหนึ่ง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างค่าดัชนีหักเหของแร่กับตัวกลาง หากระดับความสูงต่ำต่างกันสูง แสดงว่ามีความแตกต่างระหว่างดัชนีหักเหของแร่กับตัวกลางที่เป็นสารเชื่อมประสานสูง ระดับความสูงต่ำจะมีค่าเป็นบวก หากดัชนีหักเหของแร่มีค่ามากกว่าตัวกลาง ซึ่งจะเห็นพื้นผิวแร่สูงกว่าผิวตัวกลาง ในทางกลับกัน ระดับความสูงต่ำจะมีค่าเป็นลบ หากดัชนีหักเหของแร่มีค่าน้อยกว่า</p>

			<p>ตัวกลาง ซึ่งจะเห็นพื้นผิวของแร่ต่ำกว่าพื้นผิวของตัวกลางในแผ่นตัดบางนั้น ดู <i>becke line</i> ประกอบ</p> <p>๔. พิสัยของค่าทางธรณีฟิสิกส์ในพื้นที่ที่มีค่าผิดปกติหรือในพื้นที่ที่มีความสูงต่ำของค่าทางธรณีฟิสิกส์ เช่น ความสูงต่ำของค่าความโน้มถ่วงที่เป็นขนาดของความโน้มถ่วงแตกต่างจากค่าปกติ</p>
697.	relief map	แผนที่ความสูงต่ำ	แผนที่แสดงลักษณะทรวดทรงและความสูงต่ำของพื้นผิว ซึ่งแสดงด้วยเส้นชั้นความสูง เส้นชั้นความลึก เส้นลาดเขา เงามหรือแถบสี เช่น แผนที่ความสูงต่ำของผิวโลก
698.	remaining reserves	ปริมาณสำรองคงเหลือ	ทรัพยากรที่คาดว่าจะสามารถผลิตได้นับตั้งแต่เวลาที่กำหนดเป็นต้นไป โดยเทคโนโลยีและสภาพเศรษฐกิจที่คาดการณ์ได้ ณ เวลานั้น
699.	remanent magnetization*	สภาพแม่เหล็กตกค้าง	สภาพแม่เหล็กที่เหลืออยู่ในหินและมีทิศทางการวางตัวอยู่ในทิศใดทิศหนึ่งอย่างแน่นอน สนามแม่เหล็กตกค้างนี้ไม่อาจเบี่ยงเบนไปจากเดิมแม้ว่าจะถูกเหนี่ยวนำโดยอำนาจแม่เหล็กโลกก็ตาม
700.	remote sensing	การรับรู้ระยะไกล	การศึกษาสำรวจสรรพสิ่งที่พื้นผิวโลกโดยอาศัยการพิจารณาลักษณะเฉพาะด้านการสะท้อน หรือการแพร่พลังงานแม่เหล็กไฟฟ้าของสิ่งนั้น ๆ ที่ผ่านมายังเครื่องบันทึกข้อมูล ซึ่งจะบันทึกและแปลงสัญญาณข้อมูลจากตำแหน่งที่อยู่สูงขึ้นไปจากพื้นโลกลงบนแผ่นฟิล์ม ได้แก่ รูปถ่ายทางอากาศ ภาพจากดาวเทียม เป็นต้น การพิจารณาอาจใช้วิธีการดูภาพสามมิติ และ/หรือการดูภาพเดี่ยว

			รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงตัวเลขทางกระบวนการคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาแสดงบนแผนที่ และมีความถูกต้องเพียงพอกับการนำไปใช้ทำงานได้ตามเป้าหมาย ประหยัดได้ทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย
701.	remote sensing geology	ธรณีวิทยาการรับรู้ระยะไกล	การศึกษา (สำรวจ) ทำแผนที่ธรณีวิทยาด้วยวิธีการรับรู้ระยะไกล โดยอาศัยหลักฐานที่ปรากฏให้เห็นในรูปถ่ายทางอากาศ หรือภาพจากดาวเทียม ซึ่งได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ รูปแบบทางน้ำ พืชพรรณและการใช้ที่ดิน ตลอดจนความเข้มของสีภาพ การพิจารณาและวิเคราะห์ลักษณะความแตกต่างของข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานกำหนดขอบเขตบริเวณที่มีความแตกต่างทางธรณีวิทยา ตลอดจนโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ทางธรณีวิทยาบริเวณนั้น ข้อมูลธรณีวิทยาที่ศึกษาได้โดยวิธีทางรับรู้ระยะไกลสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการสำรวจข้อมูลธรณีวิทยาในภูมิภาค และผสมผสานกับข้อมูลธรณีวิทยาที่ศึกษาด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น ธรณีฟิสิกส์ ธรณีเคมี รวมทั้งการศึกษวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะช่วยให้ความรู้ทางธรณีวิทยาของบริเวณที่ทำการสำรวจสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในสมัยอดีตที่ข้อมูลรับรู้ระยะไกลมีใช้เพียงรูปถ่ายทางอากาศ การศึกษาดังกล่าวเรียกว่า “ธรณีวิทยารูปถ่ายทางอากาศ” ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “photogeology”
702.	reniform	-รูปไต	คำที่ใช้กับโครงสร้างผลึกรูปรีที่มีแผ่อยู่ในมวลทรงกลม มี

			รูปร่างคล้ายไต และใช้กับแหล่งแร่ที่มีผิวพื้นกลมรูปร่างคล้ายไต ดู <i>botryoidal</i> และ <i>colloform</i> ประกอบ
703.	replacement*	การแทนที่	๑. (การแปรสภาพ) กระบวนการที่มีสารใหม่เข้าไปตกผลึกแทนที่อยู่ภายในแร่หรือกลุ่มแร่ที่มีอยู่เดิมเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดให้หินแปร ทำให้เกิดมีแร่ใหม่ที่มีส่วนประกอบทางเคมีส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดแตกต่างจากแร่เดิม ๒. (บรรพชีวินวิทยา) กระบวนการหนึ่งของการเกิดซากดึกดำบรรพ์โดยสารอินทรีย์เข้าไปแทนที่สารอินทรีย์ซึ่งเป็นส่วนประกอบเดิมของสิ่งมีชีวิต
704.	repressive metamorphism; retrograde metamorphism	การแปรสภาพย้อน	ดู <i>retrograde metamorphism</i> ; <i>repressive metamorphism</i>
705.	representative fraction (RF)	มาตราส่วนแบบเศษส่วน (อาร์เอฟ)	มาตราส่วนของแผนที่ในรูปของตัวเลขเศษส่วนที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของความยาวตามแนวเส้นบนแผนที่กับระยะทางจริงในพื้นที่ซึ่งมีหน่วยการวัดหน่วยเดียวกัน ตัวอย่างเช่น แผนที่มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ แสดงว่าหนึ่งหน่วยบนแผนที่เท่ากับ ๕๐,๐๐๐ หน่วยบนพื้นที่จริง
706.	reptile	สัตว์เลื้อยคลาน	สัตว์มีกระดูกสันหลัง จัดอยู่ในชั้นเรปทิลเลีย (class Reptelia) เป็นสัตว์เลือดเย็น หายใจได้ด้วยปอด ตลอดขั้นตอนของการพัฒนา วางไข่บนบก ไข่มีปริมาณไข่แดง

			มาก มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคเพนซิลวาเนียนจนถึงปัจจุบัน
707.	resection	การสกัดกลับ	วิธีการสำรวจหาตำแหน่งทางภูมิศาสตร์โดยการกำหนดวัดจากตำแหน่งที่รู้ค่าอย่างน้อย ๒ จุด โดยใช้วิธีเรขาคณิตด้วยการวัดมุมของตำแหน่งที่รู้ค่า
708.	resedimentation	การตกตะกอนใหม่	๑. การสะสมตะกอนใหม่อีกครั้งของวัตถุที่มาจากหินตะกอนที่มีอยู่เดิม ๒. การสะสมตะกอนแบบพอกพูนที่เกิดจากการตกตะกอนของสารละลายหรือการตกตะกอนที่นำพามาโดยเชิงกล (ทางกายภาพ) ในช่องว่างหรือโพรง เช่น การสะสมตะกอนจากสารละลายหรืออนุภาคหินปูน ๓. การสะสมตะกอนที่เกิดขึ้นใต้น้ำทั้งที่เกิดจากการพัดพาสิ่งทับถมเดิมลงมาตามความลาดเอียงของท้องทะเลหรือจากแรงโน้มถ่วงของโลก
709.	resequent fault-line scarp	ผารอยเลื่อนตามแนว	แนวผารอยเลื่อนแนวหนึ่งที่หันหน้าไปในทิศทางเดียวกับผารอยเลื่อนเดิม กล่าวคือ หันหน้าไปทางบล็อกรอยเลื่อนที่ได้ทรุดตัวลง <i>มีความหมายตรงข้ามกับ obsequent fault-line scarp</i> 27/56
710.	resequent stream	ธารน้ำตามแนว	ธารน้ำซึ่งเกิดขึ้นภายหลัง มีแนวและทิศทางการไหลเช่นเดียวกับธารน้ำตามแนวเทที่มีอยู่เดิม แต่อยู่ในระดับต่ำกว่า โดยทั่วไปเป็นสาขาหนึ่งของธารน้ำที่ไหลไปตามแนวระดับของชั้นหิน ดู <i>consequent stream; dip stream</i>

			28,29/56
711.	reserves	ปริมาณสำรอง	ปริมาณทรัพยากร เช่น แร่ เชื้อเพลิง หรือหิน ที่มีการสะสมตัวตามธรรมชาติและสามารถพัฒนามาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ โดยมีความเหมาะสมทางด้าน เศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สังคม กฎและระเบียบ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ดู <i>resources</i> ประกอบ
712.	reservoir	แหล่งกักเก็บ	๑. ชั้นหินใต้ดินที่มีความพรุนและเนื้อฟามที่มีปิโตรเลียมสะสมอยู่ ดู <i>pool</i> และ <i>reservoir rock</i> ประกอบ ๒. ดู <i>aquifer</i> ๓. หนองบึงหรือทะเลสาบตามธรรมชาติหรือที่สร้างขึ้นเพื่อกักเก็บน้ำ 44/55
713.	reservoir bitumen	บิทูเมนแหล่งกักเก็บ	แอสฟัลต์แข็งสีดำที่เป็นชิ้นเล็กหรือเคลือบอยู่ในหินกักเก็บ น้ำมันและแก๊ส เป็นผลพลอยได้จากการแปรเปลี่ยนของ ไฮโดรคาร์บอนในแหล่งกักเก็บ บิทูเมนแหล่งกักเก็บ แบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ บิทูเมนชนิดแกรไฟต์ (<i>graphitic bitumen</i>) เกิดจากกระบวนการแตกตัวด้วยความร้อน และ บิทูเมนธรรมชาติ (<i>natural bitumen</i>) เกิดจากกระบวนการทำให้ข้น (<i>inspissation</i>) การชะล้างด้วยน้ำ (<i>water-washing</i>) หรือการ ออกซิเดชัน

714.	reservoir drive mechanism; drive mechanism; reservoir drive	แรงขับแหล่งกักเก็บ	<i>ดู drive mechanism; reservoir drive; reservoir drive mechanism</i>
715.	reservoir energy	แรงขับแหล่งกักเก็บ	พลังงานหรือแรงดันในแหล่งกักเก็บปิโตรเลียม <i>ดู gas-cap drive, dissolved-gas drive, water drive ประกอบ</i>
716.	reservoir gas	แก๊สแหล่งกักเก็บ	แก๊สในชั้นหินกักเก็บซึ่งมีความสัมพันธ์หรือไม่มี ความสัมพันธ์กับน้ำมันก็ได้
717.	reservoir pressure	ความดันแหล่งกักเก็บ	ความดันในชั้นหินที่มีปิโตรเลียมสะสมอยู่ เนื่องจากความหนาของชั้นหินปิดทับ การเปลี่ยนรูปของโครงสร้างชั้นหิน น้ำหนักของเหลว เป็นต้น
718.	reservoir rock*	หินกักเก็บ	หินที่มีความพรุน รอยแยก รอยแตก อยู่ภายในเนื้อหินเพียงพอที่จะกักเก็บของไหล เช่น น้ำ น้ำมัน แก๊สธรรมชาติ หินที่กักเก็บของไหลได้ดีคือ หินทราย หินปูน
719.	residual	๑. -เหลือค้าง, -ตกค้าง	๑.๑ คำที่ใช้เกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศที่เหลืออยู่หลังการเปลี่ยนแปลงตามกระบวนการทางธรณีวิทยา ๑.๒ คำที่ใช้เกี่ยวกับการสะสมตัวของแร่ เกิดเป็นลานแร่ โดยกระบวนการทางกลศาสตร์ หรือเกิดจากกระบวนการผุพังอยู่กับที่ของแร่ เช่น แร่ดินขาวที่ผุพังมาจากเฟลด์สปาร์ ๑.๓ คำที่ใช้เกี่ยวกับการสะสมตะกอนหรือเศษหินที่เกิดจากการผุพังอยู่กับที่ของหิน โดยส่วนที่ละลายน้ำได้ถูกพัดพา

			ออกไป เช่น เคลย์เหลือค้าง
720.	residual	๒. ส่วนเหลือค้าง	(<i>ธรณีฟิสิกส์, ธรณีเคมี</i>) ค่าส่วนที่เหลือเมื่อได้หักค่าผิดปกติบริเวณไพศาลออกไป เพื่อเน้นให้เห็นถึงค่าผิดปกติที่เกิดจากบริเวณเฉพาะที่
721.	residual boulder	ก้อนหินมนใหญ่ตกค้าง	<i>ดู boulder of weathering; weathering boulder</i>
722.	residual clay	เคลย์เหลือค้าง	เคลย์ที่เกิดจากการผุพังอยู่กับที่ของหิน ทั้งที่เกิดจากการสลายตัวทางเคมีของเฟลด์สปาร์ และแร่ประกอบหินชนิดอื่น หรือเกิดจากส่วนประกอบที่ไม่ใช่แร่ดินถูกขจัดออกไป โดยสารละลายจากหินที่มีแร่ดินประกอบอยู่ด้วย เช่น หินปูนเนื้อดิน
723.	residual gravity	ความถ่วงเหลือค้าง	ค่าความถ่วงที่เหลืออยู่หลังจากได้หักลบความถ่วงบริเวณไพศาลออกจากค่าที่วัดได้แล้ว ความถ่วงเหลือค้างมีค่าเพียงเล็กน้อย หรือเป็นองค์ประกอบของความผิดปกติที่เกิดขึ้นเฉพาะบริเวณเล็ก ๆ เมื่อเทียบกับสนามความถ่วงที่วัดได้
724.	residual liquid	ของเหลวเหลือค้าง	<i>ดู residual magma; rest magma</i>
725.	residual magma; rest magma	แมกมาเหลือค้าง	ส่วนของแมกมาที่ยังหลอมเหลวเหลืออยู่ในแหล่งแมกมาหลังจากที่แมกมาบางส่วนตกผลึกและแยกตัวออกไปเป็นลำดับ <i>มีความหมายเหมือนกับ residual liquid</i>
726.	residual magnetism	สภาวะแม่เหล็กเหลือค้าง	ค่าความเข้มสนามแม่เหล็กโลกที่คงเหลือหลังจากขจัดค่าของสนามแม่เหล็กจากแหล่งอื่นออกไป โดยปรกติมีค่าค่อนข้างน้อย หรือเป็นเพียงค่าผิดปกติในท้องที่ของสนามแม่เหล็กรวมหรือสนามแม่เหล็กที่ได้จากการวัด

727.	residual soil	ดินเหลือค้าง	ดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินและสะสมอยู่กับที่ ณ ที่นั้น
728.	resin	เรซิน	<p>๑. ในความหมายเดิม หมายถึงผลิตภัณฑ์อินทรีย์ที่มีน้ำหนักโมเลกุลค่อนข้างสูงซึ่งขับออกมาจากพืชหรือต้นไม้ โดยเฉพาะไม้ตระกูลสน เช่น ยางสน กายาน แต่ปัจจุบันคำ “เรซิน” ใช้ในความหมายค่อนข้างกว้างและแตกต่างไปจากเดิมค่อนข้างมาก โดยหมายรวมถึงพอลิเมอร์สังเคราะห์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมพลาสติก สิ่งทอ สี สารเคลือบผิว นอกจากนี้คำว่า “เรซิน” ยังมักใช้ในความหมายเดียวกับพลาสติกที่อยู่ในรูปเป็นเม็ดด้วย</p> <p>๒. สสารลักษณะแข็ง เปราะ โปร่งใสหรือโปร่งแสง เป็นยางไม้ที่มีลักษณะเยิ้มข้น ซึ่งพืชปัจจุบันหรือพืชดึกดำบรรพ์ผลิตขึ้น เมื่อสูญเสียน้ำมันระเหยและแข็งตัวจะกลายเป็นเรซิน สีเหลืองถึงน้ำตาล ลักษณะมันวาว ติดไฟได้ ละลายในอีเทอร์และสารละลายอินทรีย์อื่น ๆ แต่ไม่ละลายน้ำ <i>ดู amber ประกอบ</i></p>
729.	resin tin	ดีบุกสียางสน	<i>ดู rosin tin</i>
730.	resinous luster	วาวแบบยางสน	ความวาวบนผิวหน้าของรอยแตกของแร่ที่มีลักษณะวาวคล้ายยางสน เช่น โอปอ กำมะถัน อำพัน สฟาเลอไรต์
731.	resistates	ตะกอนทนทาน	ตะกอนที่ประกอบด้วยแร่ซึ่งมีองค์ประกอบทางเคมีที่คงทนต่อการผุพังอยู่กับที่ พบมากในตะกอนส่วนที่เหลือจากการผุพัง เช่น ตะกอนที่มีควอตซ์ปริมาณมาก มักพบเซอร์คอน

			อิลเมไนต์ รูไทล์ ส่วนดีบุก โมนาไซต์ และทอง พบน้อยมาก
732.	resistivity	สภาพต้านทาน	๑. สมบัติของวัสดุซึ่งต้านทานการไหลของกระแสไฟฟ้า เป็นอัตราส่วนระหว่างความเข้มสนามไฟฟ้ากับความหนาแน่นกระแสไฟฟ้า ส่วนกลับของสภาพต้านทาน คือ สภาพนำ ๒. ส่วนกลับของสภาพนำความร้อน มีหน่วยวัดเป็นเมตรเคลวินต่อวัตต์
733.	resistivity log	ผลบันทึกสภาพต้านทาน	ผลบันทึกการหยังธรณีในหลุมเจาะโดยการวัดค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าแบบธรรมดา ได้จากการส่งกระแสไฟฟ้าผ่านขั้วกระแสไฟฟ้าเข้าไปในชั้นหิน แล้ววัดความต่างศักย์ไฟฟ้าระหว่างขั้วศักย์ไฟฟ้า ๒ ขั้ว นำไปคำนวณหาสภาพต้านทานไฟฟ้าของชั้นหิน การวัดสภาพต้านทานไฟฟ้าให้ข้อมูลความแตกต่างกันระหว่างชั้นหินกักเก็บปิโตรเลียมซึ่งให้ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าสูง กับชั้นหินกักเก็บน้ำซึ่งมีสภาพต้านทานไฟฟ้าต่ำ เมื่อใช้ข้อมูลนี้ร่วมกับข้อมูลความพรุนของชั้นหินที่ได้จากการหยังธรณีแบบอื่น ๆ จะสามารถประเมินหาปริมาณของไฮโดรคาร์บอนที่อยู่ในแหล่งกักเก็บได้ค่อนข้างแม่นยำ
734.	resistivity method	วิธีสำรวจสภาพต้านทาน	วิธีการสำรวจธรณีฟิสิกส์ด้วยไฟฟ้า โดยการปล่อยกระแสไฟฟ้าลงใต้พื้นดินผ่านขั้วไฟฟ้าสองขั้ว วัดความต่างศักย์ไฟฟ้าระหว่างขั้วไฟฟ้าอื่นอีกสองขั้วหรือมากกว่า
735.	resolution	การแยก	ความสามารถในการวัดของเครื่องมือทางธรณีฟิสิกส์ หรือ

			ระบบการรับรู้ระยะไกล หรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการแยกแยะรายละเอียดของจุดเป้าหมาย <i>ดู accuracy ประกอบ</i>
736.	resorption rim; corrosion zone; corrosion rim	ขอบกัดกร่อน	<i>ดู corrosion rim; corrosion zone; resorption rim</i>
737.	Resources (พิจารณาเมื่อจัดเป็น หมวด)	๑. ทรัพยากร	ทรัพยากรธรณี เช่น แร่ เชื้อเพลิง หรือหิน ที่มีการสะสมตัวตามธรรมชาติและมีศักยภาพที่จะพัฒนามาใช้ประโยชน์ได้ แต่ยังไม่มีการประเมินคุณค่าทางเศรษฐกิจ หรือมีการประเมินคุณค่าทางเศรษฐกิจแล้วแต่ยังไม่คุ้มค่าในขณะที่ทำการประเมิน
738.	Resources (พิจารณาเมื่อจัดเป็น หมวด)	๒. ปริมาณทรัพยากร	ปริมาณของแข็ง ของเหลว หรือแก๊สที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในชั้นเปลือกโลก ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะสกัดหรือนำขึ้นมาใช้อย่างคุ้มค่าทางเศรษฐกิจในขณะนั้น หรือในระยะเวลาหนึ่งในอนาคต <i>ดู reserves ประกอบ</i>
739.	rest magma; residual magma	แมกมาเหลือค้าง	<i>ดู residual magma; rest magma</i>
740.	restraining bend	แนวโค้งยึดรั้ง	<i>ดู positive flower structure</i>
741.	restricted basin; silled basin	แอ่งปิดกั้น	แอ่งในท้องมหาสมุทรที่มีลักษณะภูมิประเทศจำเพาะ ซึ่งจำกัดการหมุนเวียนของน้ำ เป็นผลให้ออกซิเจนลดลง
742.	resurgence	ธารผุด	ธารน้ำหรือจุดที่ธารน้ำมุดหายเข้าไปในถ้ำในรูปของธารน้ำ

			มุด (sinking stream) ได้ไหลกลับขึ้นมาบนผิวดินอีกครั้ง กลายเป็นธารน้ำที่ไหลออกจากปากถ้ำ <i>มีความหมาย เหมือนกับ rise</i> ซึ่งเป็นภาษาจามาิกาที่ใช้ในเรื่องของภูมิประเทศแบบคาสต์
743.	retained water	น้ำเหลือค้าง	น้ำที่ยังคงเหลืออยู่ตามช่องว่างในหินหรือดินหลังจากที่น้ำบางส่วนได้ถูกระบายออกไป
744.	reticulate	-ตาข่าย	๑. คำที่ใช้กับสายแร่ที่มีลักษณะคล้ายตาข่าย ๒. คำที่ใช้กับเนื้อหินที่ผลึกบางส่วนแปรเปลี่ยนเป็นแร่ทุติยภูมิ มีลักษณะคล้ายตาข่าย <i>ดู mesh texture ประกอบ</i> ๓. คำที่ใช้กับลักษณะตาข่ายที่ปรากฏบนโครงร่างของสัตว์ ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น ชั้นตาข่ายบนผิวของพวกฟอแรมินิเฟอรา
745.	retreat; recession; retrogression	การถอยกลับ	<i>ดู recession; retreat; retrogression</i>
746.	retrograde condensation	การกลั่นตัวย้อนกลับ	การเกิดไฮโดรคาร์บอนที่เป็นของเหลวในแหล่งกักเก็บแก๊สธรรมชาติเมื่อความดันภายในแหล่งกักเก็บลดต่ำกว่าจุดกลั่นตัว (dew point) ระหว่างผลิตแก๊สธรรมชาติ ทั้งนี้ เพราะแก๊สธรรมชาติบางส่วนกลั่นตัวเป็นของเหลวภายใต้ ความร้อนคงที่ แทนที่จะเกิดจากการขยายตัวหรือกลายเป็นไอเมื่อความดันลดลง

747.	retrograde metamorphism; reprogressive metamorphism	การแปรสภาพย้อน	การแปรสภาพแบบที่มีการแปรสภาพหลายครั้ง โดยพบแร่แปรสภาพชั้นต่ำซึ่งได้จากการแปรเปลี่ยนหรือสูญหายไปของแร่ที่เป็นสัญลักษณ์ของการแปรสภาพชั้นสูงกว่า สันนิษฐานว่าเป็นการจัดตัวใหม่ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางกายภาพในระบบ เช่น การลดอุณหภูมิ
748.	retrograding shoreline	แนวชายทะเลถอยกลับ	แนวชายทะเลที่ถอยร่นเข้าไปในแผ่นดินจากการกัดเซาะของคลื่นและน้ำทะเล ดู <i>recession; retreat; retrogression</i> ประกอบ มีรูปประกอบ
749.	retrogression ; recession; retreat	การถอยกลับ	ดู <i>recession; retreat; retrogression</i>
750.	return period; recurrence interval	คาบอุบัติซ้ำ	ดู <i>recurrence interval; return period</i>
751.	Reuverian	รูวีเรียน	ช่วงเวลาที่ยาวนานซึ่งละลายในสมัยไพลสโตซีนตอนต้นของทวีปยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นช่วงภูมิอากาศอบอุ่น ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ 5/56
752.	reversal; geomagnetic reversal	การกลับขั้ว	การเปลี่ยนขั้วของสนามแม่เหล็กโลกจากขั้วที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งได้เกิดขึ้นหลายครั้งในอดีตของโลกที่ผ่านมา
753.	reverse fault*	รอยเลื่อนย้อน	ดูคำอธิบายใน <i>normal fault</i>

754.	reverse polarity	สภาพขั้วผิวดปรกติ	<p>๑. สภาพที่แนวเส้นแรงแม่เหล็กตกค้ำทางธรรมชาติวางตัวตรงข้ามกับทิศทางการวางตัวของแนวเส้นแรงแสนามแม่เหล็กโลกปัจจุบัน</p> <p>๒. รูปแบบการวางตัวของเส้นแรงแสนามแม่เหล็กโลก ซึ่งทำให้ขั้วบวกแม่เหล็กโลกอยู่ในตำแหน่งใกล้เคียงกับขั้วโลกเหนือทางภูมิศาสตร์ ดู <i>normal polarity</i> ประกอบ</p>
755.	reverse saddle; trough reef	ทางแระร่องอานม้า	<p>ทางแระที่มีลักษณะเหมือนอานม้า พบอยู่ตรงส่วนต่ำสุดของชั้นหินโค้งรูปประทุนหงายและวางตัวไปตามแนวชั้นหิน</p> <p>7/56</p>
756.	reverse similar fold	รอยคดโค้งเหมือนย้อนกลับ	<p>รอยคดโค้งที่บริเวณส่วนด้านข้างหนากว่าบริเวณส่วนยอดและส่วนล่าง ลักษณะชั้นหินคดโค้งประเภทนี้มีลักษณะตรงข้ามกับชั้นหินคดโค้งเหมือน ดู <i>similar fold</i> ประกอบ</p> <p>2/56</p>
757.	reverse stream	ธารน้ำย้อนกลับ	<p>ธารน้ำที่มีการไหลย้อนกลับอาจจะเนื่องมาจากการกระทำของธารน้ำแข็ง แผ่นดินถล่ม หรือพื้นที่ที่มีการเอียงเทย้อนกลับ หรือมีการตื้นเขินของท้องน้ำก็ได้</p>
758.	reverse-flowage fold	รอยคดโค้งแบบไหลย้อนกลับ	<p>ชั้นหินคดโค้งซึ่งส่วนที่ไหลเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะได้ทำให้ส่วนที่เป็นยอดประทุนหงายขึ้น และส่วนที่เป็นท้องประทุนหงายมีขนาดบางลง ชั้นหินคดโค้งแบบไหลย้อนกลับประเภทนี้มีลักษณะตรงกันข้ามกับชั้นหินคดโค้งแบบไหลปรกติ</p> <p>2/56</p>

759.	revolution*	ช่วงก่อเทือกเขา	ช่วงเวลาต่าง ๆ ทางธรณีกาลที่เกิดเทือกเขาใหญ่ ๆ ของโลก และเกิดการเปลี่ยนแปลงทันทีทันใดในทางภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ และภาวะแวดล้อมซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตด้วย เช่น ช่วงก่อเทือกเขาแอลป์ ช่วงก่อเทือกเขาหิมาลัย
760.	reworked fossils**	ซากดึกดำบรรพ์พัดพา	ซากดึกดำบรรพ์ที่อยู่ในชั้นหินเดิม ต่อมาหินนั้นถูกกัดกร่อน ซากดึกดำบรรพ์จึงถูกพัดพาไปสะสมตัวอยู่ในชั้นหินที่มีอายุอ่อนกว่า
761.	RF (representative fraction)	อาร์เอฟ (มาตราส่วนแบบเศษส่วน)	<i>ดู representative fraction (RF)</i>
762.	Rg wave	คลื่นอาร์จี	คลื่นเรลีย์คาบสั้นความเร็วต่ำซึ่งเคลื่อนที่ไปเฉพาะบริเวณที่เป็นแผ่นดิน g หมายถึงบริเวณหินแกรนิต
763.	rheid	มวลไหล	๑. สารที่เปลี่ยนลักษณะได้อย่างมาก เนื่องจากการไหลยืด ณ จุดต่ำกว่าจุดหลอมเหลวเมื่อได้รับแรงเค้น ซึ่งการเปลี่ยนลักษณะนี้จะเกิดได้มากกว่าการเปลี่ยนสารแบบยืดหยุ่นอย่างน้อย ๓ เท่า ในสภาวะเดียวกัน ๒. มวลหินที่แสดงโครงสร้างแบบไหล
764.	rheid fold	รอยคดโค้งไหล	รอยคดโค้งในชั้นหินที่มีการเปลี่ยนลักษณะโดยการไหลดูราวกับว่ามีสภาพเป็นของเหลว ยืนยันมติเดิม 2/56
765.	rheology	วิทยากระแส, วิทยาการไหล	วิชาที่ศึกษาการเปลี่ยนลักษณะและการไหลของสาร

766.	rheomorphism	สภาพการไหล	กระบวนการที่หินเริ่มไหลและเปลี่ยนลักษณะในสภาพที่ยังหนืดอยู่ ซึ่งเป็นผลจากการหลอมบางส่วนเป็นอย่างน้อย และมักมีสารใหม่เข้าสู่ระบบด้วย
767.	rhizoconcretion	มวลสารพอกคล้ายราก	โครงสร้างขนาดเล็กคล้ายมวลสารพอกในหินตะกอน อาจประกอบด้วยวัสดุ เช่น คาลิเซ หรือ เซิร์ต มีรูปร่างเป็นทรงกระบอกหรือกรวย และต่อเป็นแขนงหรือล้อมคล้ายรากไม้ มีความหมายเหมือนกับ <i>rhizolith</i> ; <i>rhizomorph</i> ดู <i>concretion</i> ประกอบ
768.	rhizocretion	มวลสารพอกกลางคล้ายราก	มวลสารพอกคล้ายรากประเภทหนึ่งที่มีลักษณะกลางเกิดขึ้นรอบรากไม้
769.	rhizolith; rhizomorph	หินคล้ายรากไม้	ดู <i>rhizoconcretion</i>
770.	rhizomorph; rhizolith	หินคล้ายรากไม้	ดู <i>rhizoconcretion</i>
771.	rhombic dodecahedron	ทรงสิบสองหน้ารูปขนมเปียกปูน	รูปทรงผลึกที่มีหน้า ๑๒ หน้าในระบบลูกบาศก์ ซึ่งประกอบด้วยหน้าผลึกรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนที่เท่ากัน
772.	rhombic system	ระบบรอมบิก	ระบบที่เหมือนกับระบบสามแกนต่าง แต่เป็นคำที่ไม่นิยมใช้ เพราะอาจจะสับสนกับรอมโบฮีดรัล (<i>rhombohedral</i>) ดู <i>orthorhombic</i> ประกอบ
773.	rhombohedral class	ชั้นรอมโบฮีดรัล	ชั้นผลึกในหมวดรอมโบฮีดรัลของระบบสามแกนราบที่มีสมมาตร ๓ แกน ดู <i>rhombohedral system</i> ประกอบ
774.	rhombohedral cleavage	แนวแตกเรียบรอมโบฮีดรัล	แนวแตกเรียบที่ขนานกับหน้าของรอมโบฮีดรัล มีลักษณะเหมือนสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน เช่น แนวแตกเรียบของแร่

			แคลไซต์
775.	rhombohedral packing	การจัดตัวแบบรวมโบฮีตรัล	ลักษณะการจัดเรียงตัวที่เป็นระบบและแน่นที่สุดของรูปทรงกลมแข็งที่มีขนาดเท่ากันในตะกอนเศษหินหรือแลตทิซผลึกเป็นหน่วยเซลล์หนึ่งที่มีลักษณะเด่นคือ มีระนาบ ๖ ระนาบที่ผ่านจุดศูนย์กลางรูปทรงกลม ๘ ลูกซึ่งวางอยู่ที่มุมของผลึกรวมโบฮีตรอน มวลรวมที่มีการจัดตัวแบบรวมโบฮีตรัลมีความพรุนต่ำสุดคือร้อยละ ๒๕.๙๕ ซึ่งไม่พบการบิดเบี้ยวของเม็ดแร่ <i>ดู cubic packing และ close packing ประกอบ</i>
776.	rhombohedral system	ระบบรวมโบฮีตรัล	การแบ่งย่อยของระบบ trigonal หรือระบบสามแกนราบซึ่งหน่วยของเซลล์เป็นรวมโบฮีตรอน
777.	rhombohedron	รวมโบฮีตรอน	รูปแบบผลึกสามเหลี่ยมที่เป็นรูปทรงลูกบาศก์ที่มีด้านขนานกันแต่ไม่เป็นมุมฉาก (parallelepiped) มีหน้าผลึก ๖ หน้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนเหมือนกัน
778.	rhyolite*	หินไรโอไลต์	หินอัคนีพุกุ่มหนึ่ง มีส่วนประกอบเหมือนหินแกรนิต โดยทั่วไปมีแร่ดอกอยู่ในเนื้อพื้นซึ่งแสดงลักษณะร่องรอยของการไหล แร่ดอกประกอบด้วยควอตซ์และแอลคาไลเฟลด์สปาร์ชนิดออร์โทเคลส เนื้อพื้นเป็นเนื้อแก้วถึงเนื้อจตุรณผลึก มีความหมายเหมือนกับ liparite และ quartz trachyte
779.	rhythmic crystallization	การตกผลึกวงซ้อน	ปรากฏการณ์ที่พบในหินอัคนีซึ่งแร่ชนิดต่าง ๆ ตกผลึกเป็นวงชั้น เป็นผลให้เกิดโครงสร้างมวลวงซ้อน (orbicular) <i>ดู</i>

			<i>cyclic crystallization</i> ประกอบ
780.	rhythmic layering	การเกิดชั้นแร่ซ้ำรอบ	การเกิดซ้ำชั้นของชั้นแร่ที่ตกผลึกโดยแรงโน้มถ่วง เกิดเป็นโครงสร้างที่มองเห็นได้ชัดเจนในหินอัคนีแทรกซอน มีลักษณะเฉพาะคือ มีแร่สีแก่ (mafic) จำนวนมากในตอนล่าง และแพลจิโอเคลสมากในตอนบน เป็นผลจากแร่ตกผลึกและสะสมตัวเป็นระยะ ๆ ดู <i>cyclic crystallization, cryptic layering, compositional layering, phase layering</i> และ <i>zebra layering</i> ประกอบ 16,17/56
781.	rhythmic sedimentation	การตกตะกอนซ้ำลำดับ	การตกตะกอนที่ปรากฏในชั้นหินที่มีความต่อเนื่องของลำดับหน่วยชั้นหินตั้งแต่ ๒ หน่วยขึ้นไป มีลักษณะของชั้นหินย่อยเกิดสลับหรือซ้ำกันเป็นชุด ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีความหนาตั้งแต่ชั้นบาง ๆ ถึงร้อย ๆ เมตร แสดงถึงความถี่ของการสะสมตะกอนและสภาพการเกิดที่เหมือนกันแล้วมาเกิดซ้ำอีก เช่น การเกิดสลับชั้นถ้ำของหินทรายและหินโคลนในหมวดหินสองหอยของกลุ่มหินลำปาง มีความหมายเหมือนกับ <i>cyclic sedimentation</i>
782.	rhythmite	ชั้นหินเอกลักษณ์	๑. ชั้นหินที่มีความโดดเด่นหน่วยหนึ่งในลำดับหน่วยหินหลายหน่วยที่ต่อเนื่องกันและมีชนิดหินซ้ำกัน ๒. ชั้นหินที่มีลักษณะโดดเด่นในลำดับชั้นหินซ้ำรูป

783.	ria	รีอา	<p>๑. ส่วนของทะเลที่มีลักษณะแคบยาว ยื่นเข้าไปในแผ่นดิน โดยที่ความลึกและความกว้างจะค่อย ๆ หดหายไปเมื่อเข้าฝั่ง เกิดจากการยุบตัวของหุบเขาลำน้ำ หรือชะวากทะเล มักสั้นกว่าและตื้นกว่าฟยอร์ด</p> <p>๒. ชะวากทะเลหรือปากแม่น้ำที่กว้าง รวมถึงฟยอร์ด ไม่จำเป็นต้องเกิดจากการจมตัวของหุบเขา</p>
784.	ria coast	ชายฝั่งรีอา	<p>๑. ชายฝั่งทะเลที่มีชอกอ่าวเล็ก ๆ เป็นจำนวนมาก เกิดจากแผ่นดินบางส่วนบริเวณชายฝั่งทะเลยุบตัวลง ทำให้หุบเขาตอนปลายลำน้ำที่ไหลผ่านลงสู่ทะเลกลายเป็นอ่าว มีลักษณะแคบและยาวคล้ายรูปลิ้มลึกเข้าไปในฝั่ง ชายฝั่งแบบนี้ที่รู้จักกันมาก ได้แก่ ชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศสเปน และทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะไอร์แลนด์</p> <p>๒. ชายฝั่งทะเลที่มักเรียกว่า ฟยอร์ด แต่มีความแตกต่างที่สำคัญ คือ อ่าวจะสั้นกว่า มีความกว้างและลึกไปในทะเล แต่ไม่ลึกเท่าฟยอร์ด ดู <i>fiord</i> ประกอบ</p>
785.	rib	รี	<p>๑. แผ่นหรือผนังหินที่เกิดเป็นสันเขาเล็ก ๆ บนไหล่เขาชัน</p> <p>๒. เสาค้ำยันที่เป็นแนวยาวในเหมืองใต้ดิน</p> <p>๓. รอยหยักรูปรีศมีหรือตามขวางบนเปลือกหอยดึกดำบรรพ์ เช่น สันที่ชูขึ้นมาเป็นวงของพวกแอมโมนอยต์หรือนอติลอยด์</p>

786.	ribbon	ริบบิน	<p>๑. ชุดหนึ่งของแถบหรือแนวที่วางตัวขนานกันในแร่หรือหิน เช่น ริบบิ้นหินชนวน</p> <p>๒. คำที่ใช้กับสายแร่ที่ประกอบด้วยส่วนที่เป็นสินแร่ แร่กากหรือหินท้องถื่นวางตัวสลับสีกัน หรือเป็นสินแร่สลับสี</p>
787.	ribbon diagram	แผนภาพแบบริบบิน	ภาพตัดขวางทางธรณีวิทยาที่ได้สัดส่วน โดยการต่อจุดควบคุมเป็นเส้นคดโค้ง
788.	ribbon injection	การแทรกแบบริบบิน	การที่แมกมาแทรกซอนเข้าไปตามแนวแตกเรียบของชั้นหินคดโค้ง เกิดเป็นหินอัคนีรูปร่างคล้ายลิ้น
789.	ribbon rock	หินแบบริบบิน	หินที่มีลักษณะเป็นชั้นบางวางซ้อนกัน แต่ละชั้นมีส่วนประกอบหรือสีต่างกัน เช่น หินดินดานสีเทาแทรกระหว่างหินโดโลไมต์สีน้ำตาลกับหินปูนสีอ่อน
790.	Richter scale	มาตราริกเตอร์	<p>มาตรากำหนดขนาดของแผ่นดินไหวที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซี. เอฟ. ริกเตอร์ (C.F. Richter) นักแผ่นดินไหวแห่งสถาบันเทคโนโลยีแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เป็นผู้คิดค้นและเผยแพร่ใน พ.ศ. ๒๔๗๘ โดยใช้หลักการจากผลบันทึกของเครื่องวัดความไหวสะเทือนและมีการปรับแก้เกี่ยวกับระยะทางจากศูนย์กลางแผ่นดินไหว วัดเป็นค่าลอการิทึมฐานสิบของแอมพลิจูดสูงสุดที่วัดได้ ($M = \log_{10} A$) โดยเทียบกับเครื่องมือเฉพาะที่กำหนดให้ใช้ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำแหน่ง ๑๐๐ กิโลเมตรจากจุดเหนือศูนย์เกิดแผ่นดินไหว เดิมมาตรานี้มีค่าตั้งแต่ ๐-๙ ปัจจุบันวัดได้ละเอียดมากขึ้น เช่น แผ่นดินไหวที่ทำให้เกิดคลื่นสึนามิที่บริเวณตอนเหนือของ</p>

			เกาะสุมาตรา เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ วัดได้ ๙.๐ ริกเตอร์ (ข้อมูลจาก USGS)
791.	riddle	ริดเดิล	<i>ดู red ocher</i>
792.	ridge	๑. สัน	๑.๑ แนวยาวแคบยอดแหลมและด้านข้างชัน ๑.๒ สันขาด ๑.๓ ลักษณะขรุขระบนผิวของก้อนน้ำแข็งที่แตกหลุด ออกมาและลอยอยู่ในน้ำเนื่องจากแรงลมและแรงกระแทก จากคลื่น ๑.๔ ส่วนที่นูนสูงขึ้นบนผิวเปลือกของสัตว์ เช่น สันนูนตาม ขวางบนแผ่นเอคินอยด์ซึ่งทำหน้าที่กั้นแถวของรูเปิดบน แผ่นเปลือกแต่ละแผ่นให้แยกออกจากกัน 2/56
793.	ridge	๒. สันเขา	แนวเขาสูงยาวบนพื้นท้องมหาสมุทรที่มีด้านข้างสูงชันและมี ลักษณะภูมิประเทศขรุขระ มีความหมายเหมือนกับ <i>submarine ridge</i> 27/56
794.	ridge and valley topography ridge and valley topography	ภูมิประเทศสันและหุบ	พื้นผิวแผ่นดินที่เป็นสันและหุบยาวขนานกันและสลับกัน เกิดจากความทนทานต่อการกร่อนที่ไม่เท่ากันของชั้นหิน คดโค้ง ตัวอย่างภูมิประเทศแบบฉบับอยู่ในบริเวณเทือกเขา แอปพาเลเชียน ประเทศสหรัฐอเมริกา

795.	Riecke's principle	หลักการริกเก	หลักการทางอุณหพลศาสตร์หรือเทอร์โมไดนามิกส์ที่กล่าวว่า แร่ชนิดหนึ่งจะกลายเป็นสารละลาย ณ จุดที่แรงกดดันภายนอกมีค่าสูงสุด และแร่ดังกล่าวจะตกผลึกโดยสมบูรณ์ ณ จุดที่แรงกดดันภายนอกมีค่าต่ำสุด หลักการนี้ใช้กับการตกผลึกใหม่ในหินแปรซึ่งแร่ประกอบหินถูกเปลี่ยนแปลงรูปร่าง
796.	Riel discontinuity	แนวแบ่งเขตรีล	แนวความไม่ต่อเนื่องของความเร็วคลื่นไหวสะเทือน ที่พบบริเวณแอลเบอร์ทา ประเทศแคนาดา ซึ่งเทียบได้กับแนวแบ่งเขตคอนราต <i>ดู Conrad discontinuity ประกอบ</i>
797.	riffle	ร่องขวาง	<p>๑. ส่วนต้นของท้องน้ำที่ขยายตัวในแนวขวางตรงบริเวณที่น้ำไหลแกว่ง เนื่องจากตะกอนที่ตกจมขวางกัน หรือเป็นแก่งเล็ก ๆ ที่มีน้ำตก</p> <p>๒. แนวขวางรางที่ทำให้เกิดเป็นร่องเพื่อกักเก็บหรือดักทองหรือแร่หนักในทรายหรือกรวด</p>
798.	rift	ร่องทรุด	<p>๑. ร่องทวีปที่ยาวและแคบซึ่งขนานด้วยรอยเลื่อนปกติ หรือเป็นกราเบนที่มีขนาดกว้างใหญ่ซึ่งมักเกิดร่วมกับการเกิดภูเขาไฟ</p> <p>๒. แนวของรอยเลื่อนตามแนวระดับที่มีขอบเขตกว้างขวาง</p> <p>๓. รอยแตกแคบ ๆ รอยแยกหรือรอยเปิดของหินที่เกิดจากการแตกหรือแยกออกจากกัน</p> <p>๔. ในเหมืองหินหมายถึงทิศทางของรอยแยกในมวลหิน</p>

			<p>เช่น ทิศทางของรอยแยกในหินแกรนิตซึ่งมักทำมุมฉากกับเม็ดแร่</p> <p>๕. ทางเดินในถ้ำที่แคบสูง รูปร่างถูกควบคุมด้วยแนวแยกรอยเลื่อน หรือแนวชั้นหิน</p> <p>๖. บริเวณที่เป็นหินและร่องตื้นในธารน้ำ</p>
799.	rift trough; fault trough	หุบเขาทรุด	<p>ดู <i>rift valley</i> ๑</p> <p>ยืนยันมติเดิม</p> <p>26/56</p>
800.	rift valley	หุบเขาทรุด	<p>๑. หุบเขาที่เกิดตามแนวรอยเลื่อนก่อร่อง (trough fault) มีความหมายเหมือนกับ <i>fault trough; rift trough</i> (ดูรูปที่ <i>backslope</i>)</p> <p>๒. ร่องลึกที่เกิดในบริเวณส่วนยอดของสันเขากลางสมุทร (mid-ocean ridge) กว้างประมาณ ๒๕-๕๐ กิโลเมตร มีลักษณะเป็นหุบเขาพื้นร่องหรือพื้นหุบเขาเป็นพื้นที่ภูเขา มากกว่าเป็นพื้นที่ราบ มีความหมายเหมือนกับ <i>central valley; median valley; mid-ocean rift</i></p> <p>26/56</p>
801.	rig	แท่นเจาะ	<p>อุปกรณ์การเจาะที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญคือ หอเจาะ เครื่องกำเนิดไฟฟ้าระบบกวางัน และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการเจาะ (ดูรูปที่ <i>swivel</i>)</p>
802.	right-handed	รอยเลื่อนแยกตามข้าง	<p>ดู <i>dextral fault; right-handed separation; right-lateral</i></p>

	separation; dextral fault; right-lateral fault; right-lateral separation	ขวา	<i>fault; right-lateral separation</i>
803.	right-lateral fault; dextral fault; right-handed separation; right-lateral separation	รอยเลื่อนแยกตามข้างขวา	<i>ดู dextral fault; right-handed separation; right-lateral fault; right-lateral separation</i>
804.	right-lateral separation; dextral fault; right-handed separation; right-lateral fault	รอยเลื่อนแยกตามข้างขวา	<i>ดู dextral fault; right-handed separation; right-lateral fault; right-lateral separation</i>
805.	rigidity	สภาพแข็งเกร็ง	สมบัติทางกายภาพของวัสดุที่สามารถต้านทานต่อความเค้นที่ทำให้วัสดุเปลี่ยนรูปไป เช่น ของไหลมีค่าสภาพแข็งเกร็งเท่ากับศูนย์ เนื่องจากไม่สามารถต้านทานต่อความเค้น
806.	rigidity modulus; modulus of rigidity	มอดุลัสความแข็งเกร็ง	มอดุลัสความยืดหยุ่นในสภาพเฉือน ซึ่งเป็นอัตราส่วนของความเค้นเฉือนต่อความเครียดในตัวกลางที่มีแรงเฉือนปรกติมากกระทำ

807.	rill	๑. ร่องน้ำริน	ร่องน้ำเล็ก ๆ ค่อนข้างขนานกัน มักเกิดขึ้นชั่วคราวระหว่างฝนตกหนักในฤดูใบไม้ผลิหรือฤดูแล้ง ยังไม่เป็นทางน้ำถาวร มีขนาดกว้างเพียงไม่กี่เซนติเมตรถึงไม่เกิน ๑ เมตร
808.	rill	๒. ร่องส่งแร่	ร่องที่รองรับแร่ตามเหมือง
809.	rill erosion	การกร่อนแบบร่องน้ำริน	ดูคำอธิบายใน <i>sheet erosion; sheet flood erosion</i>
810.	rill mark	รอยน้ำริน	ร่องเล็ก ๆ หรือร่องน้ำรูปกิ่งไม้บนหาดทรายหรือหาดโคลนที่เกิดจากคลื่นซัดเข้าหาฝั่งแล้วไหลย้อนกลับผ่านพื้นผิวหาดหลังจากคลื่นแตกกระจาย
811.	rille	หุบจันทรธา	หุบเขาที่มีลักษณะคล้ายร่องลึกบาดาลบนผิวดวงจันทร์ กว้าง ๑-๒ กิโลเมตร ยาวหลายร้อยกิโลเมตร มีรูปร่างไม่แน่นอนหรือไม่สม่ำเสมอ ทั้งโค้งตัวหรือเกือบเป็นเส้นตรง พื้นท้องแบนราบหรือเป็นผนังชัน แสดงลักษณะปฐมวัยและสื่อถึงระบบรอยแยกที่เกิดจากวัสดุที่เปราะ
812.	rillestein	ริวรอยหิน	ร่องเล็กที่มีขนาดกว้างประมาณ ๑ มิลลิเมตร หรือเล็กกว่า เกิดบนพื้นผิวของหินหรือแร่ที่ละลายง่าย เช่น หินปูน เปลือกหิน
813.	rim	๑. หินขอบริม	ดู <i>rimrock</i>
814.	rim	๒. ขอบ	สันเขาของกองตะกอนธารน้ำแข็งที่ล้อมรอบแอ่งตรงกลาง
815.	rim	๓. ขอบปฏิกิริยา	ดู <i>reaction border; reaction rim</i>
816.	rim	๔. กระจุกคริม	กระจุกคู่หนึ่งของซีโครงซึ่งช่วยในการพองร่างกายสัตว์มี

			กระดุกสันหลัง เช่น ปลากระดุกแข็ง สัตว์สี่เท้า
817.	rim syncline	ขอบประทุนหงาย	แอ่งที่เกิดรอบ ๆ โดมหินเกลือ เมื่อเกลือในชั้นหินด้านล่างเกิดการแปรสัณฐานและถูกเลื่อนเข้าไปในโดม
818.	rimrock	หินชายขอบ	๑. หินที่อยู่ตามขอบของพื้นที่สูง เป็นเหมือนแนวเขตธรรมชาติของพื้นที่สูงกับพื้นที่ข้างเคียง ๒. หินดานที่ยกตัวสูงขึ้น จึงเป็นเหมือนแนวเขตระหว่างหินกับตะกอนหรือกรวดที่อยู่ข้างเคียง ๓. หินที่มีความทนทานต่อการกร่อน จึงคงสภาพเป็นแท่งหินตั้งชันบนภูเขาหรือบนที่ราบสูง
819.	ring dike	พนักวงแหวน	พนักหินที่เกิดเป็นบริเวณรูปวงกลมเนื่องจากหินอัคนีรูปโดมหรือแมกมาที่แทรกดันขึ้นมา จะส่งแรงดันขึ้นเบื้องบนและออกด้านข้าง ทำให้เกิดรอยแตกขึ้นรอบ ๆ หินอัคนีรูปโดมนั้น เมื่อแมกมาแทรกเข้าไปประจุตามรอยแตกและแข็งตัว จะเกิดเป็นพนักวงแหวนขึ้น
820.	ring fault	รอยเลื่อนวงแหวน	รอยเลื่อนรูปแบบหนึ่งที่มีผนังชัน มีรูปร่างโดยรอบเป็นรูปทรงกระบอก และพบเกิดร่วมกับการยุบตัวรูปกระบุง
821.	ring fracture stoping	แมกมารอยแตกวงแหวน	แมกมาขนาดใหญ่ที่ค้างอยู่ในรอยแตกรูปวงแหวน โดยสัมพันธ์กับการทรุดตัวที่ทำให้เกิดพนักวงแหวน ดู <i>ring dike</i> ประกอบ
822.	ring of fire; girdle of fire	วงแหวนไฟ	ดู <i>circum-Pacific belt</i>
823.	ring silicate; cyclosilicate	ซิลิเกตวงแหวน	ดู <i>cyclosilicate; ring silicate</i>

824.	rip	สภาวะน้ำป่วน	สภาวะความปั่นป่วนของน้ำที่มักเกิดในทะเล เกิดจากการพบกันของกระแสน้ำหรือการปะทะต่อกันระหว่างกระแสน้ำกับคลื่น
825.	rip current	กระแสน้ำป่วน	๑. กระแสคลื่นทะเลซึ่งมีผิวน้ำปั่นป่วนและอลวน เกิดจากการปะทะกันของสายน้ำทะเลที่มีกระแสขึ้นลง ๒ สาย หรือสายน้ำทะเลที่มีกระแสขึ้นลงที่ไหลบรรจบบริเวณที่น้ำตื้นทันทีทันใด หรือการไหลกลับของน้ำที่ซัดขึ้นชายฝั่งโดยคลื่นและลมแรง ๒. กระแสน้ำที่แรงและแคบที่เกิดในช่วงเวลาสั้น ๆ มีความเร็วสูง ไหลสู่ทะเลผ่านเขตคลื่นหัวแตก มองเห็นเป็นแถบแนวของน้ำที่ปั่นป่วนอลวนไหลกลับสู่ทะเล หลังจากถูกซัดขึ้นฝั่งโดยคลื่นและลมทะเล ประกอบด้วย กระแสน้ำเสริมส่วนคอด และส่วนหัว
826.	rip tide	น้ำขึ้น-ลงป่วน	คำที่ใช้ผิดในความหมายของ rip current เพราะเนื่องจากกระแสน้ำป่วนไม่เกี่ยวข้องกับการขึ้นลงของกระแสน้ำ
827.	riparian	ริมฝั่งน้ำ	ฝั่งหรือชายฝั่งทั้งสองข้างของลำน้ำ
828.	riparian water loss	การสูญเสียน้ำริมฝั่ง	การสูญเสียน้ำจากการระเหยของน้ำตามแม่น้ำลำคลองและน้ำบริเวณท้องน้ำไหลซึมออกไป รวมถึงการสูญเสียน้ำจากการคายน้ำของต้นไม้ตามแนวสองฝั่งลำน้ำ
829.	ripple mark*	รอยริ้วคลื่น	ริ้วคลื่นที่ปรากฏเป็นรอยบนพื้นทรายหรือโคลนเกิดเนื่องจากการกระทำของคลื่นลมหรือกระแสน้ำ พบได้ทั้งบนบกและที่พื้นท้องน้ำ รอยริ้วคลื่นนี้อาจพบได้ในหินชั้น เช่น

			<p>ในหินทราย ฯลฯ เกิดเนื่องจากริ้วคลื่นได้ถูกตะกอนชนิดอื่น ตกจมทับถมปิดไว้ เมื่อตะกอนทั้งหมดแข็งตัวกลายเป็นหิน ริ้วคลื่นก็ยังคงรูปเดิมปรากฏในหินนั้น เมื่อหินปิดทับแตก หลุดออกไป ก็จะเห็นรอยริ้วคลื่นนั้นได้</p> <p>ริ้วคลื่นอาจก่อตัวมีขนาดโตขึ้นเป็นคลื่นทราย สันทราย เนินทราย และดอนทรายใต้น้ำหรือโขดใต้น้ำเปลี่ยนที่ได้</p>
830.	rip-rap	๑. หินทิ้ง	<p>หินก้อนใหญ่ ๆ ที่วางกองไว้ในบริเวณที่น้ำไหลลง เพื่อป้องกันการกร่อน เนื่องจากคลื่นหรือกระแสน้ำ เพื่อรักษาพื้นผิว ความลาดชัน หรือโครงสร้างข้างใต้ ใช้ประโยชน์สำหรับคลองชลประทาน งานปรับปรุงแม่น้ำ ตัวกันทางน้ำที่เขื่อน และการป้องกันชายฝั่ง ตามบริเวณชายฝั่งมักวางกองกันอย่างไม่เป็นระเบียบแต่บริเวณหน้าเขื่อนจะเรียงอย่างเป็นระเบียบ</p>
831.	rip-rap	๒. หินเรียง	<p>หินก้อนใหญ่ขนาดน้ำหนักตั้งแต่ ๓ กิโลกรัมขึ้นไป ที่นำมาวางเรียงกันเป็นแนวเพื่อป้องกันการกร่อนบริเวณลาดคันทาง</p>
832.	rise	๑. ธารผุด	<p><i>ดู resurgence</i></p>
833.	rise	๒. เนินเขาท้องสมุทร	<p>ลักษณะภูมิประเทศที่สูงกว่าบริเวณโดยรอบของพื้นที่ท้องสมุทร (ocean floor) มีลักษณะเป็นเนินเขายาวราบเรียบ ไหล่เขามีความลาดชันน้อย มีความหมายเหมือนกับ <i>oceanic rise</i> และ <i>swell</i> ๔</p>

834.	rise	๓. เนินเขา	๓.๑ พื้นแผ่นดินที่มีความลาดชันสูง ๓.๒ ส่วนของเขากหรือภูมิลักษณะ (landform) อื่น ๆ ที่มีความสูงมากกว่าพื้นดินโดยรอบ
835.	riser	บั้งคัน	พื้นที่ซึ่งมีลักษณะตั้งฉาก หรือด้านที่ลาดชันตามธรรมชาติของภูมิลักษณะแบบขั้นบันได เช่น แนวระดับเป็นขั้นๆ ของธารน้ำแข็ง หรือตะพักลำน้ำที่ต่อเนื่องกัน
836.	Riss	ริสส์	๑. ช่วงอายุของตะกอนสมัยไพลสโตซีนในทวีปยุโรปตอนกลาง อยู่เหนือมินเดลและอยู่ใต้วีร์ม ๒. ช่วงเวลาเกิดธารน้ำแข็งลำดับที่สามของบริเวณภูเขาแอลป์ เกิดหลังช่วงคั่นมินเดล-ริสส์ <i>ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ 6/56 ตรวจสอบแล้ว</i>
837.	Riss-Würm	ริสส์-วีร์ม	คำที่ประยุกต์ใช้กับช่วงเวลาที่ธารน้ำแข็งลำดับที่สามในสมัยไพลสโตซีนของบริเวณภูเขาแอลป์เกิดการละลาย โดยเกิดหลังธารน้ำแข็งริสส์และอยู่ก่อนธารน้ำแข็งวีร์ม <i>ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ 5/56</i>
838.	river bar	สันดอนแม่น้ำ	ตะกอนนำพาที่พอกพูนขึ้นจนกองเป็นสัน หรือเป็นเนินอยู่ในทางน้ำ อาจเกิดตามแนวตลิ่งลำน้ำหรือที่ปากแม่น้ำ โดยทั่วไปจะโผล่พ้นน้ำช่วงน้ำลด และเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ
839.	river basin*	ลุ่มน้ำ	บริเวณทั้งหมดที่มีแม่น้ำ และลำน้ำสาขาไหลผ่าน

840.	river bottom	พื้นแม่น้ำ	พื้นที่ของตะกอนนำพาตามแนวท้องแม่น้ำ
841.	river flat	ที่ลุ่มราบริมแม่น้ำ	ที่ราบตะกอนนำพาซึ่งอยู่ติดแม่น้ำหรือใกล้พื้นแม่น้ำ ยืนยันมติเดิม 39/55
842.	river profile	หน้าตัดข้างตามลำน้ำ	แผนภาพแสดงลักษณะของท้องน้ำ ตั้งแต่ยอดน้ำจนถึงปากน้ำหรือตอนใดตอนหนึ่งของท้องน้ำ ซึ่งจะทำให้เราทราบสภาพของท้องน้ำได้โดยการศึกษารูปหน้าตัดของแม่น้ำ ถ้าตอนใดท้องน้ำเอียงมากหรือมีหยักมาก แม่น้ำตอนนั้นก็ย่อมมีอายุอ่อน ที่เรียกว่า ธารปฐมวัย ถ้าตอนใดเอียงน้อยมากหรือเกือบได้ระดับ แม่น้ำตอนนั้นย่อมมีอายุปานกลาง ที่เรียกว่า ธารมัชฌิมวัย <i>ดู young stream และ mature stream ประกอบ</i>
843.	river system	ระบบแม่น้ำ	แม่น้ำสายหนึ่งรวมทั้งสาขาย่อยทั้งหมดของแม่น้ำนั้น <i>ดู drainage system ประกอบ</i>
844.	river terrace	ตะพักลำน้ำ	ตะพักตลิ่งที่ประกอบด้วย ดิน ทราย กรวด พบอยู่แก่เป็นที่ราบลาดเหนือระดับน้ำในปัจจุบันเป็นตะพัก ๆ แต่ละตะพักอาจสูงกว่ากันเป็นเมตร ๆ หรือหลายสิบหลายร้อยเมตรก็มี ทั้งนี้แล้วแต่ความรุนแรงของการกร่อนกัดเซาะให้ลึกลงไปของแม่น้ำคืนพลัง (rejuvenated river) ในบางแห่งอาจรู้อายุของตะพักใดตะพักหนึ่งก็ได้ หากพบซากดึกดำบรรพ์อยู่ในตะพักนั้นด้วย ถ้าดูรูปตัดขวางแนวทงน้ำไหลจะเห็นว่า ขอบซ้ายของหุบเขาเป็นแนวภูเขาที่ถูกน้ำกัดเซาะจนเกือบอยู่ตัว ถัด

			<p>เข้ามาหาลำน้ำจะมีตะพักตลิ่งเก่าลดหลั่นความสูงลงไปหาระดับตลิ่งปัจจุบัน เช่น ในลำน้ำยวม เมื่อมองไปทั่ว ๆ ตามลำน้ำบางช่วงจะมีตะพักตลิ่งเก่าสูงขึ้น ๆ จนยันกับภูเขา ปรกกับหุบเขาอีกด้านหนึ่ง ปรกติตะพักซ้ายขวาควรมีระดับและความหนาพอ ๆ กัน แต่บางทีก็ไม่เป็นเช่นนั้น ตะพักใดตะพักหนึ่งอาจถูกน้ำพัดพาหมดไปเพราะลำน้ำย่อมจะไหลลาดซ้ายขวาไปตามธรรมชาติ</p> <p><i>มีความหมายเหมือนกับ stream terrace</i> <i>ดูรูปประกอบ</i></p>
845.	river-pebble phosphate	กรวดฟอสเฟตแม่น้ำ	<p>กรวดฟอสเฟตขนาดกลางชนิดมีสีคล้ำที่ถูกพัดพามาจากสันดอนและที่ราบน้ำท่วมถึงในมลรัฐฟลอริดา <i>ดู pebble phosphate และ land pebble phosphate ประกอบ</i></p>
846.	road aggregate	วัสดุมวลรวมทำถนน	<i>ดูคำอธิบายใน road metal</i>
847.	road metal	หินทำถนน	<p>หินที่มีสมบัติเชิงกลถูกต้องตามข้อกำหนดสำหรับใช้ในการก่อสร้างชั้นผิวทางแบบมาแคดัมหรืออาจใช้เป็นผิวทางของถนนสายรองที่มีปริมาณการจราจรไม่มาก คำนี้อาจเรียกว่า วัสดุมวลรวมทำถนน (road aggregate)</p>
848.	roche moutonnée	หินรูปหลังแกะ	<p>หินที่ถูกเศษหินในธารน้ำแข็งครูดผ่าน ทำให้ผิวหน้ามีรอยชูดตามแนวเคลื่อนตัวของธาร แต่เนื่องจากหินส่วนนั้นมีความแข็งมากกว่าหินส่วนอื่น ๆ โดยรอบ จึงนูนและเป็นริ้วรอยเหมือนหลังแกะ <i>(ดูรูปที่ crevasse)</i></p>

849.	roche moutonnée	หินรูปหลังแกะ	หินที่ถูกเศษหินในธารน้ำแข็งครูดผ่าน ทำให้ผิวหน้ามีรอยชูดตามแนวเคลื่อนตัวของธาร แต่เนื่องจากมีความแข็งมากกว่าหินอื่น ๆ รอบตัว จึงนูนและเป็นริ้วรอยเหมือนหลังแกะ (<i>ดูรูปที่ crevasse</i>)
850.	rock	หิน	มวลของแข็งที่ประกอบด้วยแร่ชนิดเดียวหรือหลายชนิดรวมตัวกันอยู่ตามธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ หินอัคนี หินชั้นหรือหินตะกอน และหินแปร
851.	rock - defended terrace, rock - perched terrace	ตะพักหินป้อง	๑. ตะพักลำน้ำที่ป้องกันน้ำเซาะได้ เพราะมีแนวหินยื่นออกมา หรือมีหินโผล่ที่มีความทนทานอยู่บริเวณฐาน ๒. ตะพักทะเลที่ป้องกันคลื่นกัดเซาะได้เพราะมีหินที่มีความทนทานอยู่บริเวณฐานของหน้าผาคลื่นเซาะและมีตะกอนที่ราบชายฝั่งปิดทับ
852.	rock asphalt; asphalt rock; asphalt stone	หินยางมะตอย	<i>ดู asphalt rock; asphalt stone; rock asphalt</i>
853.	rock association; kindred; rock kindred	ตระกูลหินอัคนี	หินอัคนีหลายชนิดที่รวมกันอยู่ภายในพื้นที่หนึ่ง ซึ่งมีความเชื่อมโยงกันทางเคมีและองค์ประกอบทางแร่อย่างเป็นระบบ <i>มีความหมายเหมือนกับ association ๒</i> 2/56
854.	rock bolt; roof bolt	สลักยึดหิน	แท่งเหล็กกล้าหรือเหล็กเหนียว ซึ่งมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางและความยาวที่กำหนดเฉพาะงาน ปลายข้างหนึ่งจะใช้ยึดผนังหินด้วยน็อตและแหวนรองบนแผ่นเหล็กซึ่งสามารถขันให้แน่นตั้งเพื่อไว้รับน้ำหนักได้ตามที่กำหนด <i>ดู</i>

			<i>rock bolting ประกอบ</i>
855.	rock bolting	การเย็บหิน	วิธีการเพิ่มเสถียรภาพให้แก่ลาดหินตัดโดยใช้สลักยึดหินบรรจุอยู่ในหลุมเจาะ ซึ่งส่วนใหญ่เจาะเป็นหลุมในแนวราบ โดยทั่วไปขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๕ เซนติเมตร เจาะลึก ๓-๖ เมตร ระยะห่างระหว่างหลุมเจาะและระยะระหว่างแถว ๒-๕ เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยาบริเวณนั้น ๆ ภายในหลุมเจาะประกอบด้วยแท่งเหล็กกล้าหรือเหล็กเหนียวขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร ปลายด้านนอกเป็นเกลียวตลอดเพื่อใช้ยึดผนังหินด้วยนอตพร้อมแหวนรองบนแผ่นเหล็กขนาดประมาณ ๑๕ × ๑๕ เซนติเมตร รอบ ๆ แท่งเหล็กจะถูกยึดกับผนังหลุมเจาะด้วยปูนฉาบ เช่น การเจาะระเบิดหินในการทำเหมืองแร่ อุโมงค์ การก่อสร้างถนน
856.	rock burst	หินระเบิด	การระเบิดอย่างรวดเร็วและรุนแรงของมวลหินจากผนังอุโมงค์เหมืองหินระดับลึก สาเหตุมาจากมวลหินไม่สามารถทนต่อความเค้นสูง จนปลดปล่อยความเครียดทำให้แผ่นดินสะเทือนและหินแตกหักถล่ม เป็นผลทำให้ปิดทางเข้า-ออกของเหมือง
857.	rock crystal; quartz crystal	ผลึกควอตซ์	<i>ดู quartz crystal; rock crystal</i>
858.	rock cycle	วัฏจักรหิน	ลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเกิด การเปลี่ยนแปลง

			การทำลายสลายตัว และการเกิดใหม่ของหิน (reform) อันเป็นผลของกระบวนการต่าง ๆ ทางธรณีวิทยา อาทิ กระบวนการเกิดหินจากแมกมา การกร่อน การนำพา การสะสมตัว การแข็งตัวเป็นหิน และการแปรสภาพ ตัวอย่างของวัฏจักรหินดังกล่าว เช่น การตกผลึกของแมกมาเป็นหินอัคนี ซึ่งต่อมาเกิดการผุพังแตกหักเปลี่ยนสภาพเป็นตะกอน ต่อมาตะกอนเหล่านั้นแข็งตัวกลายเป็นหิน และอาจแปรสภาพเป็นหินแปร
859.	rock defended terrace	หินกันตะพัก, หินป้องกันตะพัก	๑. แนวของหินที่ยื่นออกมา หรือหินโพล์ที่มีความทนทานบริเวณฐานของตะพักลำน้ำ ซึ่งสามารถป้องกันน้ำเซาะตะพักได้ หรือตะพักลำน้ำที่ป้องกันน้ำเซาะได้ เพราะมีแนวหินยื่นออกมา หรือมีหินโพล์ที่มีความทนทานอยู่บริเวณฐาน ๒. ตะพักทะเลที่ป้องกันคลื่นกัดเซาะได้เพราะมีหินที่มีความทนทานอยู่บริเวณฐานของหน้าผาคลื่นเซาะและมีตะกอนที่ราบชายฝั่งปิดทับ
860.	rock drumlin	เนินรีแกนหิน	<i>ดูคำอธิบายใน drumlin</i>
861.	rock flour*	แป้งหิน	หินที่ป่นเหมือนแป้ง เกิดจากการครูดหรือการเสียดสีของตะกอนธารน้ำแข็ง
862.	rock glacier	หินธารน้ำแข็ง	มวลของตะกอนที่ประกอบด้วยหินก้อนใหญ่ที่มีลักษณะเป็นเหลี่ยมและวัสดุขนาดละเอียดซึ่งมีน้ำแข็งแทรกอยู่ลึกเป็นเมตรจากพื้นผิว หรือเป็นแกนน้ำแข็งฝังอยู่ด้านล่าง หินธารน้ำแข็งเกิดอยู่บนภูเขาสูงบริเวณชั้นดินเยือกแข็ง โดยหลุด

			ออกมาจากผนังโค้งหรือหน้าผาชัน หินธารน้ำแข็งมีการเคลื่อนที่อย่างช้า ๆ และมีลักษณะคล้ายกับธารน้ำแข็งในหุบเขาขนาดเล็ก
863.	rock gypsum	ยิปซัมหิน	หินตะกอนชนิดหนึ่งที่มีส่วนประกอบหลักเป็นยิปซัม โดยทั่วไปเกิดเป็นมวลผลึกเนื้อหยาบถึงเนื้อละเอียด มักแสดงแนวชั้นคดโค้งเนื่องจากการขยายตัวในระหว่างการเกิดไฮเดรชันของแอนไฮไดรต์ต้นกำเนิด <i>มีความหมายเหมือนกับ gyprock</i> ซึ่งเป็นคำที่เลิกใช้แล้ว
864.	rock hound	นักล่าหิน	บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจและเสาะแสวงหาหรือสะสมแร่หิน และซากดึกดำบรรพ์
865.	rock mechanics*	กลศาสตร์หิน	วิทยาศาสตร์ทางทฤษฎีและประยุกต์ว่าด้วยสมบัติทางกายภาพของหินที่มีต่อแรงซึ่งมากระทำ
866.	rock pediment; pediment	ลาดเชิงเขาสี่กร่อน	<i>ดู pediment; rock pediment</i>
867.	rock salt	เกลือหิน	๑. แร่เฮไลต์หรือเกลือโซเดียมคลอไรด์ที่เกิดเป็นมวลผลึกหยาบ ๆ ในหิน ตะกอน โดยอยู่ในรูปของโดมเกลือ ลำเกลือหรือชั้นหินเกลือระเหย แหล่งเกลือที่เกิดสะสมตัวในยุคต่าง ๆ ของธรณีกาล พบเกิดขึ้นแต่ยุคไซลูเรียนจนถึงปัจจุบัน และมักเกิดเป็นมวลชั้นต่อเนื่อง ในประเทศไทยพบมากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือในบริเวณแอ่งสกลนครและแอ่งโคราช ในที่บางแห่งเกลือหินถูกน้ำละลายพาซึมขึ้นมาบนผิว

			ดินถูกแตกแผดเผา เกิดผลึกใหม่เป็นขุยขาว ๆ เรียกกันว่า เกลือสินเธาว์ เกลือหินที่ตกผลึกรวมตัวอยู่แบบหินชั้น เรียกว่า ชั้น เกลือหิน (rock salt formation) ดู <i>halite</i> ประกอบ ๒. เกลือสังเคราะห์ที่ทำให้เกิดขึ้นในรูปของผลึกขนาดใหญ่ หรือมวลเนื้อแน่น
868.	rock series; igneous- rock series	ลำดับการกำเนิดหิน	ดู <i>igneous-rock series; rock series</i>
869.	rock stream; block stream; stone stream	ธารหิน	ดู <i>block stream; rock stream; stone stream</i>
870.	rock terrace	ตะพักหิน	ตะพักลำน้ำที่เกิดอยู่ด้านข้างของหุบเขาจากการกร่อนของ ชั้นหินที่วางตัวในแนวราบและมีความทนทานต่อการกร่อน ไม่เท่ากัน ชั้นหินที่มีความทนทานมากก็จะเว้าแหว่งเข้าไป น้อยกว่าชั้นหินที่มีความทนทานน้อยซึ่งวางตัวอยู่ทั้ง ด้านบนและด้านล่าง
871.	rock unit; lithostratigraphic unit; rock stratigraphic unit	หน่วยลำดับชั้นหินตาม ลักษณะหิน	ดู <i>lithostratigraphic unit; rock stratigraphic unit; rock unit</i>
872.	rock waste; debris	เศษวัสดุธรณี	ดู <i>debris; rock waste</i> 19/56
873.	rock wool	ใยหิน	ดู <i>mineral wool</i>

874.	Rock-Eval	ร็อกอีวาล	เทคนิคการแยกสลายด้วยความร้อนในการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของหินต้นกำเนิดปิโตรเลียม เพื่อศึกษาค่าคุณภาพของการให้ไฮโดรคาร์บอน ซึ่งมีการให้ความร้อนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเพื่อทำให้ไฮโดรคาร์บอนในหินต้นกำเนิดระเหยเป็นไอ (S1) ขั้นตอนที่สองเพื่อทำให้เคอโรเจนในหินต้นกำเนิดเปลี่ยนสภาพเป็นไฮโดรคาร์บอนอิสระ (S2) และขั้นตอนที่สามเพื่อทำให้แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ถูกขับออกมา (S3) แล้วนำฟีก S1, S2 และ S3 ไปคำนวณหาอัตราส่วนต่าง ๆ เพื่อศึกษาคุณภาพความสมบูรณ์ของหินต้นกำเนิดปิโตรเลียม
875.	rockfall	หินพัง	หินที่พังตกลงจากที่สูง ๆ เช่น ผาชัน ผาลาด เพดาน ถ้าสะพานหินธรรมชาติ ทั้งนี้ เนื่องจากเกิดรอยร้าวขึ้นในหินจนทานความตึงเครียดของโลกไม่ได้ ในประเทศไทยมักเรียกเขาที่เกิดการพังเช่นนี้ว่า “เขาพัง”
876.	rock-forming mineral	แร่ประกอบหิน	แร่ต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของหินและใช้เป็นหลักในการจำแนกชนิดของหินด้วย แร่ประกอบหินที่สำคัญได้แก่ ควอตซ์ เฟลด์สปาร์ ไมกา แอมฟิโบล ไพรอกซีน โอลิวีน แคลไซต์ และโดโลไมต์
877.	rock-forming minerals*	แร่ประกอบหิน	แร่ต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของหินและใช้เป็นหลักในการจำแนกชนิดของหินด้วย แร่ประกอบหินที่สำคัญได้แก่ ควอตซ์ เฟลด์สปาร์ ไมกา แอมฟิโบล ไพรอกซีน โอ

			ลิวีน แคลไซต์ และโดโลไมต์
878.	rockslide	หินถล่ม	เศษหินที่เกิดถล่มอย่างรวดเร็วลงสู่ที่ต่ำของลาดเขา จะด้วยเหตุมีน้ำมาช่วยให้ลื่นไถล หรือด้วยการสะสมตัวพอกพูนจน มีน้ำหนักมากพอที่จะลื่นไถลลงมาเองได้
879.	rod wax	ไขก้านสูบ	ไขที่เกาะติดอยู่ที่ก้านเครื่องสูบน้ำมันดิบ สมัยก่อนมักนิยมนำมาปิดบาดแผลเพื่อห้ามเลือด
880.	rodding structure	โครงสร้างรูปแท่ง	โครงสร้างที่เกิดเป็นแนวเส้นในหินแปร ซึ่งส่วนที่แข็งกว่า เช่น สายแร่ควอตซ์หรือกรวดควอตซ์ขนาดกลาง วางตัวขนานกับแกนหินคดโค้ง มีความหมายเหมือนกับ <i>mullion structure</i> ๒
881.	roestone; eggstone; oolite	หินเนื้อเม็ดแบบไข่ปลา	<i>ดู oolite; eggstone; roestone</i>
882.	roll orebody	มวลสินแร่ม้วน	มวลสินแร่ยูเรเนียม และ/หรือวาเนเดียมในชั้นหรือเลนซ์หินทราย ซึ่งตัดขวางชั้นหินในแนวโค้งจนมีรูปร่างเป็นตัวเอส (S) หรือตัวซี (C) มวลสินแร่ดังกล่าวมี ๒ ชนิด ชนิดแรกเป็นแบบที่ราบสูงโคโลราโดที่ความยาวของมวลสินแร่ขนานกับแกนยาวของเลนซ์หินทรายซึ่งเป็นทางน้ำเก่า และถูกล้อมรอบด้วยหินที่ถูกลดออกซิเจน อีกชนิดหนึ่งเป็นแบบไวโอมิงซึ่งเป็นรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยวในภาพตัดขวาง และมักเกิดในชั้นหินทรายที่หนาเป็นแผ่นระหว่างชั้นหินโคลน
883.	roll-front orebody	มวลสินแร่ม้วนหน้า	ส่วนห่อหุ้มหรือขอบมวลสินแร่แบบฉับไวโอมิง (Wyoming

			type) ซึ่งเป็นส่วนที่อยู่ติดกับด้านเว้าเข้าได้ถูกออกซิไดส์หรือเติมออกซิเจนจนแปรเปลี่ยนไปเป็นฮีมาไทต์และไลโมนาइट ส่วนที่ติดกับด้านบนของมวลสินแร่ นั้นถูกปลดออกซิเจนซึ่งมักมีไพไรต์และอินทรียวัตถุปน
884.	rollover anticline; rollover	ชั้นหินโค้งรูปประทุน ม้วน	ชั้นหินโค้งรูปประทุนที่เกิดร่วมกับรอยเลื่อนปรกติซึ่งยังคงเลื่อนอยู่ขณะตกตะกอน โดยที่รอยเลื่อนจะเกิดในที่ลึกเกือบขนานกับชั้นหินและชั้นชั้นข้างบน ระบายรอยเลื่อนจะเอียงเทตามส่วนของแอ่งที่เลื่อนตัวลง ซึ่งจะทำให้เกิดการดึงออกและทำให้ชั้นหินเกิดการหมุนหรือม้วนตัวตามระนาบรอยเลื่อนเกิดชั้นหินโค้งรูปประทุนม้วนด้านที่เลื่อนลง ซึ่งมักเป็นแหล่งกักเก็บปิโตรเลียม <i>ดู growth fault ประกอบ</i>
885.	rollover; rollover anticline	ชั้นหินโค้งรูปประทุน ม้วน	<i>ดู rollover anticline; rollover</i> <i>แก้ที่ rollover anticline ให้สอดคล้องกันด้วย</i>
886.	roof	ชั้นเพดาน	๑. ชั้นหินที่วางทับอยู่บนชั้นถ่านหินเมื่อเปิดทำเหมืองใต้ดิน เป็นส่วนที่คล้ายเพดาน ๒. หินท้องที่ที่ล้อมอยู่ส่วนบนของผิวหินอัคนีแทรกซอน
887.	roof pendant; pendant	หินเพดานค้ำ	หินท้องที่ส่วนที่เป็นชั้นเพดานแทรกอยู่ในหินอัคนีแทรกซอน
888.	roof rock	หินเพดาน	หินดินดานหรือหินเนื้อตันชนิดอื่น ทำหน้าที่เสมือนชั้นกันการไหลผ่านของน้ำมันหรือแก๊ส จะพบหินประเภทนี้วางตัวอยู่บนชั้นกักเก็บน้ำมันหรือแก๊ส <i>ดู cap rock ประกอบ</i>

889.	room-and-pillar	คูหาและเสา	<p>๑. การทำเหมืองแบบขุดเจาะระเบิดเอาแร่หรือผลิตแร่เป็นโพรง แล้วเหลือบางส่วนไว้เป็นเสาค้ำยันอย่างเป็นระบบเพื่อป้องกันไม่ให้เพดานเหมืองถล่ม</p> <p>๒. โครงสร้างพืดหินปะการังที่แสดงลักษณะเชื่อมต่อกันเป็นช่อง ๆ ซ้อนกัน</p>
890.	root	รากฐาน	<p>๑. การขยายตัวของวัตถุที่มีความหนาแน่นน้อยกว่าลงสู่ฐานของชั้นเปลือกโลกตามสมมติฐานของแอร์ (Airy) เพื่อชดเชยดุลเสมวลภาคของเปลือกโลกในบริเวณที่มีมวลมากกว่าและระดับภูมิประเทศสูงกว่า</p> <p>๒. ส่วนฐานของชั้นหินคดโค้งทบตัวซึ่งเชื่อมต่อกับหินต้นกำเนิดหรือเขตรากฐาน (root zone)</p> <p>๓. ก้นหรือฐานของแหล่งสินแร่ หรือสายแร่รูปกรวยที่ตัดผ่านหินฐานไปสู่แหล่งสินแร่</p>
891.	root zone	เขตรากฐาน	<p>๑. แหล่งที่มาหรือส่วนของของชั้นหินทบตัว</p> <p>๒. เขตของเปลือกโลกที่ถูกรอยเลื่อนย้อนจนโผล่ให้เห็น</p>
892.	root-mean-square velocity	ความเร็วรากกำลังสองเฉลี่ย	<p>ความเร็วเฉลี่ยของคลื่นไหวสะเทือน (V_{rms}) ที่หาได้จากสูตร</p> $V_{rms} = \sqrt{\frac{v_1^2 t_1 + v_2^2 t_2 + v_3^2 t_3 + \dots + v_n^2 t_n}{t_1 + t_2 + t_3 + \dots + t_n}}$ <p>เมื่อ $v_1, v_2, v_3, \dots, v_n$ คือความเร็วช่วงชั้นคลื่นไหวสะเทือน</p>

			ตามลำดับ และ $t_1, t_2, t_3, \dots, t_n$ คือช่วงเวลาการเดินทางเที่ยวเดียวในแต่ละช่วง ชั้น
893.	ropy lava*	ลาวาเกลียวเชือก	ดู <i>pahoehoe</i>
894.	rose diagram	แผนภาพรูปดอกกุหลาบ	กราฟรูปวงแหวนหรือวงกลมหรือเกือบวงกลม ซึ่งแสดงค่า ของทิศทางต่าง ๆ ด้วยเส้นที่แยกเป็นรัศมี โดยมีความยาว เป็นสัดส่วนโดยตรงกับจำนวนที่วัดได้ของค่านั้น ๆ เช่น กระแสลม รอยแยก
895.	rosette	รูปดอกกุหลาบ	๑. มวลรวมของผลึกหรือกลุ่มก้อนแร่ยิปซัม แบไรต์ มาคาร์ ไซต์ และไพไรต์ ที่มีลักษณะคล้ายดอกกุหลาบ เกิดในหิน ตะกอน ๒. แผ่นรูปร่างคล้ายดอกไม้ในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น แผ่นฐานของพวกโครนอยด์
896.	rosin tin	โรซินทิน	แร่แคลไซต์เทอไรต์ชนิดหนึ่งที่มีสีออกแดงหรือเหลืองคล้าย ยางสน มีความหมายเหมือนกับ <i>resin tin</i>
897.	Rossi-Forel scale	มาตรารอสซี-ฟอเรล	มาตราความชุ่มแผ่นดินไหวคิดขึ้นโดย เอ็ม. เอส. เดอโรส ซี (M.S. de Rossi) และ เอฟ. เอ. ฟอเรล (F.A. Forel) ชาวสวิส ใน พ.ศ. ๒๔๒๑ กำหนดพิสัยความชุ่มจาก ๑ ถึง ๑๐ แผ่นดินไหวที่พอรู้สึกได้มีค่าความชุ่มเท่ากับ ๑ และ แผ่นดินไหวรุนแรงที่สุดมีค่าความชุ่มเท่ากับ ๑๐
898.	rotary fault; pivotal	รอยเลื่อนแบบหมุน	ดู <i>rotational fault; pivotal fault; rotary fault</i>

	fault; rotational fault		
899.	rotary hose; kelly hose; mud hose	สายโคลนเจาะ	ดู <i>mud hose; kelly hose; rotary hose</i>
900.	rotary line; drilling line	สลิงเจาะ	ดู <i>drilling line; rotary line</i>
901.	rotary table	แท่นหมุน	อุปกรณ์หลักของแท่นเจาะแบบหมุน ที่ใช้ขับเคลื่อนหรือทำให้ก้านเจาะหมุนได้โดยใช้ระบบเกียร์ และเป็นช่องสำหรับใส่ปลอกประกับก้านเจาะนำ (ดูรูปที่ <i>swivel</i> หมายเลข ๒๑)
902.	rotation axis; axis of symmetry; symmetry axis	แกนสมมาตร	ดู <i>axis of symmetry; rotation axis; symmetry axis</i>
903.	rotation stage	แป้นหมุน	ส่วนประกอบหนึ่งของกล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์ซึ่งมีลักษณะเป็นแท่นกลมหมุนรอบแกนกล้องจุลทรรศน์ได้ ๓๖๐ องศา สำหรับใช้วางวัสดุหรือแผ่นตัดบางที่จะตรวจสอบสมบัติทางแสง หรือวางอุปกรณ์เสริมอื่น ๆ ขอบของแป้นหมุนมีขีดแบ่งองศากำกับทุก ๑ องศา
904.	rotational cylindroidal fold	รอยคดโค้งรูปทรงกระบอกบิด	รอยคดโค้งรูปทรงกระบอกที่ผิวของแกนชั้นหินถูกบิดเบี้ยวไป โดยชั้นหินคดโค้งที่เกิดตามมาหรือตัดผ่านภายหลัง (ยังไม่ยุติ) 2/56
905.	rotational fault; pivotal fault; rotary fault	รอยเลื่อนแบบหมุน	รอยเลื่อนที่พบการเคลื่อนที่แบบหมุนไป ซึ่งบางส่วนเหมือนกับรอยเลื่อนแนวพับ

906.	rotational flow	การไหลแบบหมุน	ลักษณะการหมุนวนในของเหลวที่ทุก ๆ ส่วนมีการเคลื่อนที่
907.	rotational landslide	แผ่นดินถล่มแบบหมุน	การเลื่อนไหลตามความลาดชันรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเฉือนทำให้เกิดพื้นผิวเฉือนรูปโค้งเว้าขึ้นข้างบน และการหมุนกลับของมวลที่เคลื่อนลงมาแทนที่ ซึ่งอาจเคลื่อนลงมาเป็นก้อนเดียว หรือต่อเนื่องกันหลายก้อน ทั้งตอนบนและตอนล่างของพื้นลาด หรือร่วมกัน เมื่อมวลวัสดุจากการถล่มเพิ่มขึ้น ดู <i>Toreva block ประกอบ</i>
908.	rotational movement	การเคลื่อนตัวแบบหมุน	บล็อกกรวยเลื่อนที่ปรากฏการเคลื่อนแบบหมุนตัวสัมพันธ์กับบล็อกหินแต่ละบล็อก ทำให้แนวการเรียงตัวที่ขนานกันอยู่เดิมถูกรบกวน ดู <i>translational movement และ rotational fault; pivotal fault; rotary fault ประกอบ</i>
909.	rotational strain	ความเครียดแบบหมุน	ความเครียดที่การวางตัวของแนวแกนหลักก่อนและหลังมีทิศทางต่างกัน
910.	rotational wave	คลื่นหมุน	ดูคำอธิบายใน <i>secondary wave; S-wave</i>
911.	rounded	-มน	ค่าที่ใช้กับขอบและมุมของเม็ดตะกอนที่มีอยู่เดิมซึ่งถูกทำให้เรียบ และพื้นผิวเดิมซึ่งถูกขัดด้วยการครูดถู โดยยังคงรูปร่างเดิมให้เห็นได้ หรือแสดงระดับความมน
912.	roundness	ความมน	ระดับการครูดถูของเม็ดตะกอน ซึ่งพิจารณาจากความแหลมคมของขอบและมุมของเม็ดตะกอนนั้น ค่าความมนคำนวณจากหน้าตัดขวาง โดยความมนเป็นอัตราส่วนระหว่างค่ารัศมีเฉลี่ยของความโค้งของมุมที่เม็ดตะกอน กับ

			ค่ารัศมีสูงสุดของวงกลม วัสดุที่มนสมบูรณ์จะมีชั้นความมนเท่ากับ ๑.๐ วัสดุที่มีรูปเกือบเป็นทรงมนอาจมีมุมแหลมและเป็นเหลี่ยม ในขณะที่กรวดทรงแบนไม่มีรูปร่างเป็นทรงกลม แต่อาจมีความมนมาก ดู <i>sphericity</i> ประกอบ
913.	roundness class	ชั้นความมน	ลำดับค่าความมนสำหรับใช้จำแนกลักษณะของเม็ดตะกอน แบ่งออกเป็น ๖ ชั้น คือ เหลี่ยมมาก เหลี่ยม ค่อนข้างเหลี่ยม ค่อนข้างมน มน และมนมาก
914.	roundstone	ก้อนหินมน	๑. เศษหินลักษณะมนตามธรรมชาติที่มีขนาดใหญ่กว่าเม็ดทราย เช่น ก้อนหินมนใหญ่ (boulder) กรวดใหญ่ (cobble) กรวดกลาง (pebble) หรือ กรวดเล็ก (granule) ดู <i>sharpstone</i> ประกอบ ๒. ดู <i>cobblestone</i> ๑ 11/56
915.	rubble; rubblestone	หินเหลี่ยม	๑. ชั้นส่วนเศษหินเหลี่ยมที่อยู่ด้วยกันอย่างหลวม ๆ โดยทั่วไปจะวางตัวอยู่บนหินดาน หรือบริเวณหินโผล่ มีสภาพเหมือนหินกรวดเหลี่ยมที่ยังไม่แข็งตัว ๒. ในการทำเหมืองหิน หมายถึง เศษหินที่เกิดจากการระเบิดหิน
916.	rubblestone; rubble	หินเหลี่ยม	ดู <i>rubble; rubblestone</i>
917.	rubellite	รูเบลไลต์	ดูคำอธิบายใน <i>tourmaline</i>

918.	rubidium-strontium age method; Rb-Sr age method; rubidium-strontium dating	การหาอายุจากรูบิเดียม-สตรอนเชียม	ดู <i>Rb-Sr age method; rubidium-strontium age method; rubidium-strontium dating</i>
919.	rubidium-strontium dating; Rb-Sr age method; rubidium-strontium age method	การหาอายุจากรูบิเดียม-สตรอนเชียม	ดู <i>Rb-Sr age method; rubidium-strontium age method; rubidium-strontium dating</i>
920.	ruby silver	รูบิลซิลเวอร์	ซัลไฟด์ชนิดหนึ่ง มักมีสีแดงเงิน ถ้ามีสีแดงเงินเข้มจัดเป็นไพรราร์จีไรต์ แต่ถ้ามีสีแดงเงินอ่อนเป็นพรุสไทต์
921.	rudaceous rock*	หินเนื้อกรวด	ดูคำอธิบายใน <i>psephite</i> และ <i>rudite</i>
922.	ruddle	รัตเดล	ดู <i>red ocher</i>
923.	rudite	หินรูโดต์	ดู <i>psephite</i>
924.	rugosa	รูโกซา	ชื่ออันดับของปะการังกลุ่มหนึ่ง ดู <i>rugose coral</i> และ <i>tetracoral</i> ประกอบ

925.	rugose coral	ปะการังหน่อ	สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังพวกซีเลนเทอเรตหรือไนดาเรีย ชั้นย่อยซุแอนทาเรีย (subclass zoantharia) อันดับรูโกซา (order rugosa) มีลักษณะเฉพาะคือ โครงร่างที่เป็นสารเนื้อปูน มีรูปร่างเป็นรูปกรวยหรือทรงกระบอกที่อาจตรงหรือโค้ง โครงร่างดังกล่าวอาจอยู่เดี่ยว ๆ หรือประกอบกันเป็นกลุ่มคล้ายฝักบัว หรือเจริญเติบโตรวมกันเป็นกลุ่มก้อนหนา หรือเป็นแบบแตกแขนงก็ได้ มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคออร์โดวิเซียน และสูญพันธุ์ในยุคเพอร์เมียน <i>ดู coelenterate ประกอบ</i>
926.	rule of V's	หลักเกณฑ์ตัววี	หินโพลีหวมวดหนึ่งที่มีแนวชั้นหินตัดผ่านหุบเขาเป็นมุมแหลมรูปตัววี (V) โดยชี้ไปในทิศทางที่หินหวมวดนั้นวางตัวอยู่ใต้ธารน้ำ ซึ่งอธิบายได้คือ ตัววีจะชี้ไปทางต้นน้ำ ถ้าชั้นหินอยู่ในแนวราบขนานกับเส้นชั้นความสูงของภูมิประเทศ หรือชั้นหินมีมุมเอียงเทไปทางต้นน้ำ หรือชั้นหินมีมุมเอียงเทไปทางปลายน้ำโดยมีค่ามุมเทน้อยกว่าความลาดธารน้ำ และตัววีจะชี้ไปทางปลายน้ำ ถ้าชั้นหินมีมุมเอียงเทลงไปทางปลายน้ำด้วยค่าของมุมที่มากกว่าความลาดธารน้ำ หลักเกณฑ์ตัววีใช้ศึกษาความสัมพันธ์ลักษณะของชั้นหินโพลี ระดับความสูง และภูมิประเทศ สามารถใช้หลักเกณฑ์นี้กับแผนที่ธรณีวิทยา เพื่อคาดคะเนค่าเอียงเทของชั้นหินจากรูปร่างของหินโพลีได้
927.	run	รัน	๑. แนวยีนคล้ายกิ่งก้านหรือนิวมือจากหินอัคนีแทรกซอน มักเกิดแทรกเข้าไปตามแนวระดับต่าง ๆ ของลำดับชั้นหิน

			๒. มวลสินแร่รูปแบบคล้ายริบบิน ไม่เรียบ แทรกตามระนาบ ชั้นหินที่ห่อหุ้ม ๓. ลำน้ำสายหนึ่ง หรือลำห้วยเล็ก ๆ
928.	running sand*	ทรายดูด	ดู <i>quick sand</i>
929.	runoff; run-off	น้ำไหลผ่าน, น้ำไหลป่า	น้ำจากหยาดน้ำฟ้าที่ตกลงสู่ผิวโลกแล้วไหลลงสู่ที่ต่ำ มีทั้งที่ ไหลบนพื้นผิวดินและที่ซึมขึ้นมาจากใต้ดินแล้วไหลต่อไป บนดิน คำนี้มีความหมายแคบกว่าการไหลของธาร (streamflow) เนื่องจากไม่รวมทางน้ำที่เกิดจากการผันน้ำ หรือที่มนุษย์ทำขึ้น หากพิจารณาการไหลหลังจากตกจาก ฟ้า จำแนกเป็นน้ำไหลป่าตรง และ base runoff หาก พิจารณาจากแหล่งที่มา จำแนกเป็น surface runoff, storm seepage, และ groundwater runoff คำนี้ Langbein and Isari, 1960 ใช้ในความหมายเหมือนกับ total runoff และมีความหมายกว้างกว่าคำว่า น้ำท่า ที่กรม ชลประทานใช้ (แก้จากในหนังสือหน้า ๒๕๗)
930.	run-of-mine	สินแร่ดิบ	สินแร่ที่ผลิตออกมาจากกระบวนการทำเหมืองในขณะนั้น เช่น ถ่านหินดิบ
931.	runup; wave runup	ระดับคลื่นซัด	ระดับสูงสุดของน้ำเมื่อคลื่นวิ่งเข้ากระแทกชายหาดหรือ ชายฝั่ง ซึ่งวัดในแนวตั้งระหว่างระดับท้องคลื่นยกตัวกับ ระดับสูงสุดบนชายหาดที่คลื่นซัดถึง ระดับคลื่นซัดขึ้นอยู่กับ ความสูงและคาบเวลาของคลื่น รวมทั้งความลาดเอียงและ

			ส่วนประกอบของชายหาดหรือชายฝั่ง <i>ดูรูป/ประกอบ</i> (มอบ นายสมชาย พุ่มอิม ปรับปรุงภาพประกอบใหม่)
932.	rutilated quartz	ควอตซ์เนื้อรูโทล	ควอตซ์ที่มีผลึกรูปเข็มของรูโทลอยู่ข้างใน เป็นผลึกควอตซ์ใส ไม่มีสี ในเนื้อควอตซ์พบรูโทลซึ่งมีลักษณะคล้ายเข็มสีทองหรือสีแดงแทรกปะปนเป็นสารฝังใน นอกจากรูโทลแล้ว อาจมีทัวร์มาลีน เอพิโดต แอททิโนไลต์ แร่รูปเข็ม หรือแร่ที่เป็นเลียนชนิดอื่น ๆ ก็ได้ <i>ดู sagenite ความหมายที่ ๑ ประกอบ</i> <i>มีความหมายเหมือนกับ Venus hairstone</i>
933.	ตัดคัพพ์ piercement; diapir; diapiric fold; piercing fold	รอยคดโค้งแทรกดัน <i>ดู diapir; diapiric fold; piercement; piercing fold</i>	3/56
934.	ตัดคัพพ์ planets	ดาวเคราะห์	วัตถุท้องฟ้าที่อยู่ในระบบสุริยะ ไม่มีแสงในตัวเองและโคจรรอบ ๆ ดวงอาทิตย์ ดาวเคราะห์ใหญ่ ๆ ทั้งหมดที่ตรวจพบแล้วในระบบสุริยะนี้มีมากกว่า ๑,๕๐๐ ดวง แต่ที่สำคัญ ๆ นับตามระยะห่างจากดวงอาทิตย์ออกมาตามลำดับ มีอยู่ ๙ ดวง คือ ดาวพุธ (Mercury) ดาวศุกร์ (Venus) โลก (Earth) ถัดจากโลกออกไปมีดาวอังคาร (Mars) ดาวพฤหัสบดี (Jupiter) ดาวเสาร์ (Saturn) <u>ดาวมฤตยู (Uranus)</u> <u>ดาวพระสมุทร (Neptune)</u> และ <u>ดาวพระยม (Pluto)</u> ดาวเคราะห์ที่อยู่ใกล้ดวงอาทิตย์มากกว่าโลก

			เรียกว่า ดาวเคราะห์ชั้นใน ส่วนดาวเคราะห์ที่อยู่ห่างจากดวงอาทิตย์มากกว่าโลก เรียกว่า ดาวเคราะห์ชั้นนอก เนื่องจากเป็นศัพท์ดาราศาสตร์ 30/56
935.	ตัดศัพท์ progressive fault		ไม่ได้เก็บศัพท์ 1,2/56
936.	ตัดศัพท์ pyroclastic rock; volcaniclastic rock	หินตะกอนภูเขาไฟ หินที่ประกอบด้วยตะกอนภูเขาไฟ ซึ่งเป็นทั้งหินแร่ และแก้วภูเขาไฟที่มีขนาดต่าง ๆ คละกันอยู่ อาจเกิดจากการตกลงมาสะสมตัวกันโดยตรงจากอากาศ หรือโดยน้ำและลมพัดพาออกไปสะสมตัวในบริเวณใกล้เคียงกันก็ได้ (รอพิจารณา)	12,13/56
937.	ตัดศัพท์ Recent	รีเซนต์	ดู Holocene Epoch 41/55